

საპარტოვალის კულთაჩისა
და კიხლთა დაცვის
საინისტრო

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

ერთიანებული
ქონის განათლების,
მეცნიერებისა და
კულტურის ორგანიზაცია

200th anniversary of the birth of Nikoloz Baratashvili

Celebrated in association with UNESCO

ნიკოლოზ ბარათაშვილის 200
წლის იუბილე
აღინიშნება UNESCO-ს მონაწილეობით

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის
სახელმწიფო უნივერსიტეტი

Iv. Javakishvili Tbilisi State University

შოთა რუსთაველის სახელობის ქართული
ლიტერატურის ინსტიტუტი

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

კომპარატივისტული ლიტერატურის ქართული
ასოციაცია (GCLA)

XI საერთაშორისო სიმპოზიუმი
ლიტერატურათმცოდნეობის
თანამედროვე პრობლემები

**რომანტიზმი ლიტერატურაში.
ეპოქათა და კულტურათა გზაჯვარედინზე**
(ექლვნება დიდი ქართველი რომანტიკოსი პოეტის
ნიკოლოზ ბარათაშვილის დაბადებიდან 200 წლისთავს)

XI International Symposium
Contemporary Issues of Literary Criticism

**Romanticism in Literature.
On the Cross-road of Epochs and Cultures**

(Dedicated to the 200th Birth Anniversary of Prominent
Georgian Romantic Poet Nikoloz Baratashvili)

თეზისები • Theses

რედაქტორი
ირმა რატიანი

სარედაქციო კოლეგია:
მაკა ელბაქიძე
ირინე მოდებაძე
მირანდა ტყეშელაშვილი

მხატვარი
რევაზ მირიანაშვილი

Editor
Irma Ratiani

Editorial Board
Maka Elbakidze
Irine Modebadze
Miranda Tkeshelashvili

Cover Design by
Revaz Mirianashvili

© თსუ შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი,
2017

© TSU Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature, 2017

შინაარსი

ZAZA ABZIANIDZE

Georgia, Tbilisi

The Nephew and His Uncles

(Nikoloz Baratashvili's Relationship

with Grigol and Ilia Orbeliani).....35

ზაზა აბზიანიძე

საქართველო, თბილისი

დისშვილი და ბიძანი მისნი

(ნიკოლოზ ბარათაშვილის ურთიერთობა

გრიგოლ და ილია ორბელიანებთან).....35

SUSANBAR AGAMALIYEVA

Azerbaijan, Nakhchivan Autonomous Republic, Nakhchivan

Gibran Khalil Gibran as a Middle Eastern Poet in America.....37

P.V. DINERSHTEIN, E.Z.ALEEVA

Russia, Kazan

Du Maurier's Heroines:

Transformation of Romantic Uniqueness.....37

П.В.ДИНЕРШТЕЙН, Е.З.АЛЕЕВА

Россия, Казань

Героини Дафны Дю Морье: трансформация

романтической исключительности.....35

IVANE AMIRKHANASHVILI

Georgia, Tbilisi

Pre-Romantic Motifs in

David Guramishvili's *Davitiani*.....39

ივანე ამირხანაშვილი

საქართველო, თბილისი

წინარერომანტიკული მოტივები

დავით გურამიშვილის „დავითიანში“39

I.L. BAGRATION-MUKHRANELI
Russia, Moscow
The Concept of “Freedom” in Russian Romanticism.....42

И.Л. БАГРАТИОН-МУХРАНЕЛИ
Россия, Москва
Концепт «свободы» в русском романтизме.....42

IRINA BALASHOVA
Russian Federation, Rostov-on-Don
**Two Phrases about Happiness:
A.S. Pushkin and M.-E.-L. Vigee-Lebrun.....44**

И. А. БАЛАШОВА
Российская Федерация, Ростов-на-Дону
**Две фразы о счастье: А.С. Пушкин и
М.-Э.-Л. Виже-Лебрён.....44**

TAMAR BARBAKADZE
Georgia, Tbilisi
**The Sestina - Six-Line Stanza in
Nikoloz Baratashvili’s Lyrics.....45**

თამარ ბარბაქაძე
საქართველო, თბილისი
**ექვსტაეპიანის სტროფი – სექსტინა –
და ნიკოლოზ ბარათაშვილის
„***მიყვარს თვალები მიბნედილები“.....45**

LEVAN BEBURISHVILI
Georgia, Tbilisi
Literary and Aesthetical Views of Grigol Orbeliani.....49

ლევან ბებურიშვილი
საქართველო, თბილისი
**გრიგოლ ორბელიანის ლიტერატურულ-
ესთეტიკური შეხედულებები.....49**

L.A. BORIS
Moscow, Russia
**The Depressive Romanticism
of Petr A. Viazemsky.....51**

Л.А.БОРИС
Россия, Москва
Депрессивный романтизм П.А. Вяземского.....51

KONSTANTINE BREGADZE
Georgia, Tbilisi
**The Romantic Lyric by
Nikoloz Baratashvili as a Unified Text.....52**

კონსტანტინე ბრეგაძე
საქართველო, თბილისი
**ნიკოლოზ ბარათაშვილის რომანტიკული
ლირიკა, როგორც ერთიანი ტექსტი.....52**

LEVAN BREGADZE
Georgia, Tbilisi
Nikoloz Baratashvili's Romanticism.....55

ლევან ბრეგაძე
საქართველო, თბილისი
ნიკოლოზ ბარათაშვილის რომანტიზმი.....55

RŪTA BRŪZGIENĖ
Lithuania, Vilnius
**Maironis's Collection of Poems
"Voices of Spring" - a Song for Lithuania.....56**

РУТА БРУЗГЕНЕ
Литва, Вильнюс
**Сборник стихов Майрониса
«Весенние голоса» – песнь Литве.....56**

IA BURDULI

Georgia, Tbilisi

Imitation of the Romantic

codes in postmodern texts.....58

ია ბურდული

საქართველო, თბილისი

რომანტიკული კოდების იმიტირება

პოსტმოდერნისტულ ტექსტში.....58

WEI CHENLIN

Hong Kong, People’s republic of China

People’s republic of China Seeking

New Voices from Abroad - Romanticism

in Early Works of Luxun.....60

EKA CHIKVAIDZE

Georgia, Tbilisi

Solomon Dodashvili and 19th Century Georgian Worldview

(Impact on romantic-realistic view).....61

ეკა ჩიკვაიძე

საქართველო, თბილისი

სოლომონ დოდაშვილი და მე-19 საუკუნის

ქართული მსოფლადქმა

(ზეგავლენა რომანტიკულ-რეალისტურ აზრზე).....61

EKA CHKHEIDZE

Georgia, Tbilisi

Aesthetics of the Romanticism

and the Face Symbol of Raven.....63

ეკა ჩხეიძე

საქართველო, თბილისი

რომატიზმის ესთეტიკა და

ყორანის სახე-სიმბოლო.....63

DODO CHUMBURIDZE

Georgia, Tbilisi

**Why the Poem “The Tomb of King Erekle”
does not Express the Political Creed
of Nikoloz Baratashvili.....65**

დოდო ჭუმბურიძე

საქართველო, თბილისი

**რატომ არ არის ლექსი – „საფლავი მეფის ირაკლისა“
ნიკოლოზ ბარათაშვილის პოლიტიკური
ორიენტაციის გამომხატველი.....65**

TEIMURAZ DOIASHVILI

Georgia, Tbilisi

**Romantic Irony and
Nikoloz Baratashvili’s “Fate of Georgia”.....70**

თეიმურაზ დოიაშვილი

საქართველო, თბილისი

**რომანტიკული ირონია და
ნიკოლოზ ბარათაშვილის „ბედი ქართლისა“.....70**

TEA DULARIDZE

TAMAR TARKHNISHVILI

Georgia, Tbilisi

**Elements of Romanticism in
Franz Grillarzer’s *Sappho*.....72**

თეა დულარიძე

თამარ თარხნიშვილი

საქართველო, თბილისი

**რომანტიზმის ელემენტები ფრანც გრილპარცერის
ტრაგედიაში „საპფო“.....72**

KETEVAN ELASHVILI

Georgia, Tbilisi

Blue (sorrow) Aesthetics (Nikoloz Baratashvili).....74

ქეთევან ელაშვილი

საქართველო, თბილისი

სევდის ესთეტიკა

(ნიკოლოზ ბარათაშვილი).....74

MAKA ELBAKIDZE

Georgia, Tbilisi

William Wilson and his Doppelgänger.....76

JALAL FARZANEH DEHKORDI

MOHAMMAD AMIN MOZAHAB

Tehran, Iran

Byron's *Cain* the Metaphysical Rebellion

of a Gnostic Soul in Search of Terrestrial Paradise.....77

MARIAM FILINA

Georgia, Tbilisi

“Faris” by Adam Mickiewicz and “Merani” by

Nikoloz Baratashvili - the Poetic Dialogue.....78

МАРИЯ ФИЛИНА

Грузия, Тбилиси

«Фарис» Адама Мицкевича и «Мерани»

Николоза Бараташвили – поэтический диалог.....76

GIORGI GACHECHILADZE

Georgia, Tbilisi

Baroque in Romanticism.....80

გიორგი გაჩეჩილაძე

საქართველო, თბილისი

ბაროკო რომანტიზმში.....80

NUGESHA GAGNIDZE

Georgia, Kutaisi

The Perception of Nikoloz Baratashvili's “Merani”

in Giwi Margvelaschvili's Novel “Muzal”83

ნუგეზა გაბნიძე

საქართველო, ქუთაისი

ნიკოლოზ ბარათაშვილის „მერანის“

რეცეფცია გივი მარგველაშვილის „მუცალში“83

KETEVAN GARDAPKHADZE

Georgia, Tbilisi

Friedrich Hölderlin about Empedocles.....85

ქეთევან გარდაფხაძე

საქართველო, თბილისი

ფ. ჰოლდერინი ემპედოკლესის შესახებ.....85

MANANA GELASHVILI

Georgia, Tbilisi

Quest Hero in English Romantic Poetry.....87

მანანა გელაშვილი

საქართველო, თბილისი

მაძიებელი გმირის ინტერპრეტაცია

ინგლისური რომანტიზმის პოეზიაში.....87

IUSEPPINA GIULIANO

Italy, Salerno

Tatyana’s Space. Symbolism of Window

in Romanticism and in Pushkin’s “Eugene Onegin”89

ДЖУЗЕППИНА ДЖУЛИАНО

Италия, Салерно

Пространство Татьяны. Символика окна

в эпоху романтизма и в «Евгении Онегине».....89

NANA GONJILASHVILI

Georgia, Tbilisi

For Understanding of

Nikoloz Baratashvili’s “Pegasus”.....90

ნანა გონჯილაშვილი

საქართველო, თბილისი

ნიკოლოზ ბარათაშვილის

„მერანის“ გააზრებისათვის.....90

ANDREW GOODSPEED

Macedonia, Tetovo

The Curse in a Dead Man’s eye’: Sight and Vision

in Coleridge’s “The Rime of the Ancient Mariner”93

IA GRIGALASHVILI

Georgia, Tbilisi

Rebel Poets

(According to the works and letters by

Giacomo Leopardi and Nikoloz Baratashvili).....93

ია გრიგალაშვილი

საქართველო, თბილისი

მეამბოხე პოეტები

(ჯაკომო ლეოპარდისა და ნიკოლოზ ბარათაშვილის

შემოქმედებისა და წერილების მიხედვით).....93

KONRAD GUNESCH

Dubai, United Arabs Amirate

Romanticism’s Passion for Engagement with

Foreign Languages and Culture-Specific Poetry

and Prose...96

NANA GUNTSADZE

Georgia, Tbilisi

NikolozBaratashvili –

the Way to Universal Poetry.....97

ნანა გუნცაძე

საქართველო, თბილისი

ნიკოლოზ ბარათაშვილი –

გზა უნივერსალური პოეზიისაკენ.....97

OLENA GUSIEVA

Ukraine, Mariupol

Nostalgic and “Utopian” Symbols of Romanticism.....99

Е. И. ГУСЕВА

Украина, Мариуполь

Ностальгическоеи «утопическое»

в поэтических символах романтизма.....99

VIKTORIJA IVANENKO

Ukraine , Kiev

There and Back: the Real,

the Imagined, and the Multi-worldness

in Contemporary Scottish Prose.....101

MAYA JALIASHVILI

Georgia, Tbilisi

Baratashvil’s Poetry in the Context of

Søren Kierkegaard’s „Either/Or“ Philosophy.....101

მანია ჯალიაშვილი

საქართველო, თბილისი

ბარათაშვილის პოეზია კირგეგორისეული

„ან-ან“ ფილოსოფიის კონტექსტში.....101

SALOMEJA JASTRUMSKYTĖ

Lithuania, Vilnius

Romantic Philosophyof Artand

the Theory of Synaesthesia.....102

TAMAZ JOLOGUA

Georgia, Tbilisi

On the Essence of 1832 Plot.....104

თამაზ ჯოლოგუა

საქართველო, თბილისი

1832 წლის შეთქმულების რაობისათვის.....104

LIA KARICHASHVILI

Georgia, Tbilisi

“Rustaveli” by Alexander Orbeliani.....107

ლია კარიჭაშვილი

საქართველო, თბილისი

ალექსანდრე ორბელიანის „რუსთაველი“107

NINO KAVTARADZE

Georgia, Tbilisi

The Mythologem of an Artist

in Romanticism and Modernism.....109

ნინო ქავთარაძე

საქართველო, თბილისი

ხელოვანის მითოლოგემა

რომანტიზმსა და მოდერნიზმი.....109

MAKVALA KHAREBAVA

Turkey, Izmir

From the History of

Georgian-Turkish Literary Relations.....111

მაცვალა ხარებავა

თურქეთი, იზმირი

ქართულ – თურქული ლიტერატურული

ურთიერთობის ისტორიიდან.....111

BELA KHABEISHVILI

Georgia, Tbilisi

Nikoloz Baratashvili at the Origins of

the European Romantic Reflection.....114

ბელა საბაიშვილი

საქართველო, თბილისი

ნიკოლოზ ბარათაშვილი – ევროპული

რომანტიკული აზროვნების სანყისებთან.....114

LELA KHACHIDZE

Georgia, Tbilisi

One Aspect of Nikoloz Baratashvili’s Creativity.....117

ლელა ხაჩიძე

საქართველო, თბილისი

ნიკოლოზ ბარათაშვილის

შემოქმედების ერთი ასპექტი.....117

TSIRA KILANAVA

Georgia, Tbilisi

Literary Models of Space in

Georgian Romanticism.....119

ცირა კილანავა

საქართველო, თბილისი

სივრცის ლიტერატურული მოდელები

ქართულ რომანტიზმში.....119

LARISA S. KISLOVA

Russia, Tyumen

Neoromantism as a Receptive Strategy in the

Russian “New Drama” of the XX-XXI Centuries

(E. Gremina, Y. Klavdiev).....121

Л. С. КИСЛОВА

Россия, Тюмень

Норомантизм как рецептивная стратегия

в русской «новой драме» рубежа XX-XXI веков

(Е. Гремина, Ю. Клавдиев).....121

IRAIDA KROTENKO

Georgia, Kutaisi

Theoretical Aspects of Romanticism Poetics.....123

ИРАИДА КРОТЕНКО

Грузия, Кутаиси

Теоретические аспекты поэтики романтизма.....123

NONA KUPREISHVILI

Georgia, Tbilisi

Concept of Faith in English and

Georgian Romanticism

(In accordance with Nikoloz Baratashvili’s

“Merani” and Byron’s “Cain”).....126

ნონა კუპრეიშვილი

საქართველო, თბილისი

რწმენის კონცეპტი ინგლისურსა და

ქართულ რომანტიზმში

(ნიკოლოზ ბარათაშვილის „მერანისა“

და ბაირონის „კაენის“ მიხედვით).....126

NESTAN KUTIVADZE

Georgia, Kutaisi

Baratashvili’s Poetic Icon in

Simon Chikovani’s Creative Work.....129

ნესტან კუტივაძე

საქართველო, ქუთაისი

ბარათაშვილის პოეტური ხატი

სიმონ ჩიქოვანის შემოქმედებაში.....129

ANNA V. KUZNETSOVA

Russia, Rostov-on-Don

The Logic of the Artistic Space in the

Axiological Coordinates of Russian Romanticism.....132

АННА В. КУЗНЕЦОВА

РФ, Ростов-на-Дону

Логика художественного пространства

в аксиологических координатах русского романтизма.....132

MANANA KVACHANTIRADZE

Georgia, Tbilisi

Tbilisi of the Romantics.

Social-Cultural Specifics of Chronotope.....134

მანანა კვაჭანტირაძე

საქართველო, თბილისი

რომანტიკოსების თბილისი. ქრონოტოპის

სოციოკულტურული სპეციფიკა.....134

SHARLOTA KVANTALIANI

Georgia, Tbilisi

Literary Function of Border in Works of

N. Baratashvili and G. Tabidze.....136

შარლოტა კვანტალიანი

საქართველო, თბილისი

საღერის მხატვრული ფუნქცია ბარათაშვილისა

და გალაკტიონის შემოქმედებაში.....136

L. P. KVASHINA

Ukraine, Donetsk

Romantic “Pictorialism” as a

Principle of Pushkin’s Poetics.....138

Л. П. КВАШИНА

Украина, Донецк

Романтическая «изобразительность»

как принцип поэтики А.Пушкина.....138

MANANA KVATAIA

Georgia, Tbilisi

**On Reception of Nikoloz Baratashvili's **

Poetic Phenomenon.....139

მანანა კვათაია

საქართველო, თბილისი

ნიკოლოზ ბარათაშვილის პოეტური

ფენომენის რეცეფციისათვის.....139

NINO KVIRIKADZE

Georgia, Kutaisi

On the Issue of Romantic and Realistic Details in

E.T.A. Hoffmann's Novellas

“The Golden Pot” and “Little Zaches Called Cinnabar”142

НИНО КВИРИКАДЗЕ

Грузия, Кутаиси

К вопросу о романтических и

реалистических деталях в повестях

Э.А.Гофмана «Золотой горшок» и «Крошка Цахес».....142

EMZAR KVITAISHVILI

Georgia, Tbilisi

Rhyme and Intonation:

Nikoloz Baratashvili's “Night at Qabakhi”142

ემზარ კვიტიანიშვილი

საქართველო, თბილისი

ლექსი და ინტონაცია:

ნიკოლოზ ბარათაშვილის „ღამე ყაბახზედ“145

JŪRATĖ LANDSBERGYTĖ-BECHER

Lithania, Vilnius

The Road of Romanticism in Lithuanian

Culture and its Turn into Baltic Identity.....147

IMANTS LAVINS

Latvia, Riga

**Oriental Motifs in the Works of
Romantic Poets During the First
Latvian Awakening Movement.....148**

SIARHEI LEBEDZEU

Belarus, Minsk

**The Epoch of Romanticism as
a Period of Formation of a New Type of
Narrator in European Literatures.....149**

С. Ю.ЛЕБЕДЕВ

Беларусь, Минск

**Эпоха романтизма – период становления
нового типа повествователя
в европейских литературах.....149**

ANA LETODIANI

Georgia, Tbilisi

**Reception of Blue Color According to
Nikoloz Baratashvili’s Poem
“Color of the Sky, Blue Color”.....151**

ანა ლეთოდინანი

საქართველო, თბილისი

**ლურჯი ფერის რეცეფცია
ნიკოლოზ ბარათაშვილის ლექსის
„ცისა ფერს“ მიხედვით.....151**

GAGA LOMIDZE

Georgia, Tbilisi

**What did Baratashvili Read?
Poet and his Influences.....154**

TAMAR LOMIDZE

Georgia, Tbilisi

Poetics of Georgian Romanticism.....155

თამარ ლომიძე

საქართველო, თბილისი

ქართული რომანტიზმის პოეტიკა.....155

KAKHABER LORIA

Georgia, Tbilisi

Neoromanticism in Vasil Barnov's

Creative Activity.....157

კახაბერ ლორია

საქართველო, თბილისი

ნეორომანტიზმი

ვასილ ბარნოვის შემოქმედებაში.....157

YORDAN LYUTSKANOV

Bulgaria, Sofia

„(To) Chonguri” by Nikoloz Baratashvili in

its Bulgarian and Russian Renderings.....159

ЙОРДАН ЛЮЦКАНОВ

България, София

„(К) Чонгури” Николоза Бараташвили

в болгарском и русских переводах.....159

MARIA MACARSKAIA

Belgium, Louvain-La-Neuve

Pushkininto French.....161

МАРИЯ МАСАРСКАЯ

Бельгия, ЛувенляНев

Французский Пушкин.....161

TRISTAN MAKHAURI

Georgia, Tbilisi

**Goethe's Erlkönig („Elf King“) and
Folk Stories about Demonic Creatures
Comparative Analysis of
German and Georgian Materials.....162**

ტრისტან მახაური

საქართველო, თბილისი

**გოეთეს “ტყის მეფე” და ხალხური
თქმულებები ავსულებზე
გერმანული და ქართული მასალის
კომპარატივისტული ანალიზი.....162**

Y.A. MANUKYAN

Russia, Saint Petersburg

**Nietzsche and Romanticism
(based on the materials of “The Birth of Tragedy,
Or: Hellenism and Pessimism”).....164**

Y.A. МАНУКЯН

Россия, Санкт-Петербург Ницше и романтизм

**(на материале произведения «Рождение трагедии,
или Эллинизм и пессимизм»).....164**

DAVID MAZIASHVILI

Georgia, Tbilisi

Byron: ET IN ARCADIA EGO.....166

დავით მაზიაშვილი

საქართველო, თბილისი

ბაირონი: ET IN ARCADIA EGO.....166

TATIANA MEGRELISHVILI

Georgia, Tbilisi

**Artistic Consciousness and its Forms
in the Poetics of Russian Romanticism.....167**

ТАТЬЯНА МЕГРЕЛИШВИЛИ

Грузия, Тбилиси

Художественное сознание и его формы

в поэтике русского романтизма.....167

DAREJAN MENABDE

Georgia, Tbilisi

My Journey from Tiflis to Petersburg by

Grigol Orbeliani in the Context of

Georgian Travel Literature.....169

დარეჯან მენაბდე

საქართველო, თბილისი

გრიგოლ ორბელიანის „მგზავრობა ჩემი

ტფილისიდან პეტერბურამდის“ ქართული

სამოგზაურო ლიტერატურის კონტექსტში.....169

ARNE MERILAI

Tartu, Estonia

Idea of Independence in 19th

Century Estonian Literature.....169

EKICI METIN

Izmir, Turkey

Implications of Safeguarding Intangible

Cultural Heritage Convention in Turkey and the

Possible Partnership Between Turkey and Georgia.....172

SABA METREVELI

Georgia, Tbilisi

The Ideals of Romantic Theatre

and Nikoloz Baratashvili.....173

საბა მეტრეველი

საქართველო, თბილისი

რომანტიკული თეატრის ანარეკლები

და ნიკოლოზ ბარათაშვილი.....174

NATALIA MIKHALENKO

Russia, Moscow

**Using Religious and Philisophic Symbolism
to Create the Image of a Romantic Hero in
Vladimir Mayakovsky’s “The Man”.....174**

Н. В. МИХАЛЕНКО

Россия, Москва

**Использование религиозно-философской
символики для создания образа
романтического героя в поэме
В.В. Маяковского «Человек».....174**

INGA MILORAVA

Georgia, Tbilisi

**Time and Space in
Nikoloz Baratashvili’ s poetry.....177**

ინგა მილორავა

საქართველო, თბილისი

**ნიკოლოზ ბარათაშვილის
პოეტური დრო და სივრცე.....177**

LADO MINASHVILI

Georgia, Tbilisi

**Nikoloz Baratashvili and
the Problem of thre Fate of Kartli.....180**

ლადო მინაშვილი

საქართველო, თბილისი

**ნიკოლოზ ბარათაშვილი და
ქართლის ბედის პრობლემა.....180**

IRINE MODEBADZE

Georgia, Tbilisi

**“Below me the silver-capped Caucasus lies...”
(At the beginning of a romantic myth).....181**

ИРИНЭ МОДЕБАДЗЕ

Грузия, Тбилиси

«Кавказ подо мною...»

(у истоков романтического мифа).....181

NANA MREVLISHVILI

Georgia, Tbilisi

Semiotic Context of a Desert

in Nikoloz Baratashvili's Works.....183

ნანა მრევლიშვილი

საქართველო, თბილისი

უდაბნოს სემიოტიკური კონტექსტი

ნიკოლოზ ბარათაშვილის შემოქმედებაში.....183

ANNA R. MURADOVA

Russia, Moscow

Celtic Romanticism in French literature:

From Matière de Bretagne to Chateaubriand.....184

А. Р. МУРАДОВА

Россия, Москва

Кельтские мотивы во французской

романтической литературе:

от Matière de Bretagne до Шатобриана.....184

MAIA NASHKEBIA

Georgia, Tbilisi

Pessimistic Discourse: Baroque Lamentations

and Romanticism Reflections.....186

მაია ნაჭყებია

საქართველო, თბილისი

პესიმისტური დისკურსი: ბაროკოს

ლამენტაციები და რომანტიზმის რეფლექსიები.....186

KETEVAN NADAREISHVILI

Georgia, Tbilisi

**The Golden Fleece of Grillparzer in the
Context of the Writer’s Literary
and Aesthetic Outlooks.....188**

ქეთევან ნადარეიშვილი

საქართველო, თბილისი

**გრძილპარცერის ტრილოგია „ოქროს სანმისი“
მწერლის ლიტერატურულ-ესთეტიკურ
შეხედულებათა ჭრილში.....188**

ВАЛЕНТИН НИКИТИН

Российская Федерация, Москва

**Религиозно-мистические мотивы
в поэзии Николоза Бараташвили:
исповедь как путеводитель к Богу.....191**

AVTANDIL NIKOLEISHVILI

Georgia, Kutaisi

**Shalva Dadiani’s Tragedy “Baratashvili” in
the Context of Corresponding Period.....192**

ავთანდილ ნიკოლეიშვილი

საქართველო, ქუთაისი

**შალვა დადიანის ტრაგედია
„ბარათაშვილი“ შესაბამისი პერიოდის
მოვლენათა კონტექსტში.....192**

MAIA NINIDZE

Georgia, Tbilisi

**Moses and Aaron of the 19-th
Century Georgian Literature.....194**

მაია ნინიძე

საქართველო, თბილისი

**მეცხრამეტე საუკუნის ქართული
ლიტერატურის მოსე და აარონი.....194**

LIA NOZADZE

Georgia, Kutaisi

Echoes of Romanticism:

Jean-Marie Gustave Le Clézio's *La Fête chantée*.....196

ლია ნოზაძე

საქართველო, ქუთაისი

რომანტიზმის იდეების ექო:

ჟ. მ. გუსტავ ლეკლეზიოს „შელოცვები სიმღერით“196

TAMAR NUTSUBIDZE

Georgia, Tbilisi

The Concept of a *Wanderer* (“*Mtsiri*”)

in Baratashvili's Poetry.....198

თამარ ნუცუბიძე

საქართველო, თბილისი

„მწირის“ კონცეპტი

ნიკოლოზ ბარათაშვილის ლირიკაში.....198

KLAUDIA ORDZOWIALY-GRZEGORCZYK

Poland, Osielec

Romantic Expression of a Horse and

Horse Riding in Polish and Georgian Poetry:

Nikoloz Baratashvili and Wladyslaw Strzelnicki.....200

DANUTA OSSOVSKA

Poland, Olshtyn

The Motif of the River in the “Geographical”

Poetics of Polish Romantics from

the Group of “Caucasian” Poets.....201

ДАНУТА ОССОВСКА

Польша, Ольштын

Мотив реки в «географической»

поэтике польских романтиков из

группы «кавказских» поэтов.....201

KSENIIA OTEVA

Russia, Saint Petersburg

**Images of Romantic Characters in F. Dostoevsky’s
Novel “Idiot” and in its Film Adaptations**

(by J. Lampen and I. Pyriev).....202

К. Н. ОТЕВА

Россия, Санкт-Петербург

**Образы романтических героев в романе
Ф. М. Достоевского «Идиот» и его экранизациях**

(работы Ж. Лампена, И. А. Пырьева).....202

ILIA PASHKORIA

Georgia, Tbilisi

The Romantic Hamlet, and Nikoloz Baratashvili.....204

ილია პაჭკორია

საქართველო, თბილისი

რომანტიკული ჰამლეტი

და ნიკოლოზ ბარათაშვილი.....204

TAMAR PAICHADZE

Georgia, Tbilisi

For the Reception of Romanticism

in Georgian Symbolic Discourse.....207

თამარ პაიჭაძე

საქართველო, თბილისი

რომანტიზმის რეცეფციისათვის

ქართულ სიმბოლისტურ დისკურსში.....207

MANANA PKHAKADZE

Georgia, Tbilisi

From Bloody Revenge to “Cultural” One.....208

მანანა ფსაკაძე

საქართველო, თბილისი

სისხლიანიდან „კულტურულ“

შურისძიებამდე.....208

FEDAKAR PINAR

Turkey, Izmir

The Intangible Cultural Heritage

Projects at Ege University Institute

of Turkish World Studies.....211

E. PONOMAREVA

Russia, Chelyabinsk

Russian Small Prose of the First Third

of XX Century in the Context of

the Romantic Art System.....212

Е. В. ПОНОМАРЕВА

Россия, Челябинск

Русская малая проза первой трети

XX века в контексте романтической

художественной системы.....212

NINO POPIASHVILI

Georgia, Tbilisi

Cultural Markers of Romanticism:

The West and the East

(The aspects of Friedrich Rückert’s

poetical point of view).....214

ნინო პოპიაშვილი

საქართველო, თბილისი

რომანტიზმის კულტურული მარკერები:

დასავლეთი და აღმოსავლეთი

(ფრიდრიხ რიუკერტის პოეზიის

მსოფლმხედველობრივი ასპექტები).....214

T. G. PROKHOROVA

Russia, Kazan

A Series of Short Stories by Yuri Bugy

“The Prussian bride”: on the Reception of Romantic

Models in Postmodern Literature.....217

Т.Г. ПРОХОРОВА

Россия, г. Казань

Цикл новелл Юрия Буйды «Прусская невеста»:

к вопросу о рецепции романтических

моделей в литературе постмодернизма.....217

NANA PRUIDZE

Georgia, Tbilisi

A Rose and Nightingale in

Georgian Romanticists’ Creation.....219

ნანა პრუიძე

საქართველო, თბილისი

ვარდი და ბუღბული

ქართველ რომანტიკოსთა შემოქმედებაში.....219

IRMA RATIANI

Tbilisi, Georgia

Epoch of Romanticism in Georgia. Literature and more.....221

NATALIYA E. SEIBEL

Russia, Chelyabinsk

Garden Space as a Territory of Accord

(Hoffmann, Stifter, Broch).....222

Н.Э. СЕЙБЕЛЬ

Россия, Челябинск

Пространство сада как территория согласия

(Гофман, Штифтер, Броч).....222

ALEXANDER SELIMOV

USA, Newark

The Otherness and Identity in Mexican Romanticism:

a Postcolonial Perspective on Ignacio Altamirano.....224

ZAHMAT SHAHVERDIYEV

Nakhchivan State University

The Role of Nikoloz Baratashvili in Relations

Between Nakhchivan and Georgia.....225

VERA SHAMINA

Russia, Kazan

Chuck Palahniuk –

the Last Romanticist in the Postmodern Era?.....226

В.Б. ШАМИНА

Россия, Казань

Чак Паланик – последний

романтик эпохи постмодерна?.....226

TAMAR SHARABIDZE

Georgia, Tbilisi

From Georgian-Azerbaijani Literary Relations

(Nikoloz Baratashvili and Goncha Begum).....228

თამარ შარაბიძე

საქართველო, თბილისი

ქართულ-აზერბაიჯანული

ლიტერატურული ურთიერთობიდან

(ნიკოლოზ ბარათაშვილი და გონჩა ბეგუმი).....228

NATIA SIKHARULIDZE

Georgia, Tbilisi

Trace of Nikoloz Baratashvili's Lyrics in

Galaktion Tabidze's Neoromantic Texts.....231

ნათია სიხარულიძე

საქართველო, თბილისი

ნიკოლოზ ბარათაშვილის ლირიკის

კვალი გალაკტიონ ტაბიძის

ნეორომანტიკულ ტექსტებში.....231

HAIATE SOTOME

Japan, Tokio

**Strategies of Ilia Chavchavadze and
Georgian Romanticist in Colonial**

Condition of Russian Empire.....233

ჰაიატა სოტომა

იაპონია, ტოკიო

**ილია ჭავჭავაძისა და ქართველი
რომანტიკოსთა სტრატეგია რუსეთის**

იმპერიის კოლონიზაციის პირობებში.....233

ANASTASIA STETSENKO

Ukraine, Kiev

Musical Aesthetics of French Romanticism.....235

GUZEL STRELKOVA

Russia, Moscow

Romanticism in India.....236

Г.В.СТРЕЛКОВА

Россия, Москва

Романтизм в Индии.....236

ALEXANDRE STROEV

France, Paris

The Myth of the Writer’s Death in Late

18th and Early 19th Century Literature.....238

АЛЕКСАНДР СТРОЕВ

Франция, Париж

Миф о смерти писателя

в литературе 18 в. – начала 19 в.238

TATSIANA SUPRANKOVA

Belarus, Minsk

Belarusian Faust-Concept at

the Crossroads of Epochs and Cultures.....239

ТАТЬЯНА СУПРАНКОВА

Минск, Беларусь

Белорусская фаустиана на стыке эпох и культур.....239

KHATUNA TABATADZE

Georgia, Tbilisi

Manifestation of Romantic

Attitude in G. Gazdanov's Creativity.....241

ХАТУНА ТАБАТАДЗЕ

Грузия, Тбилиси

Проявление романтического

мироощущения в творчестве Г.Газданова.....241

NANA TONIA

Georgia, Tbilisi

From the Hero of Romanticism

to the Hero of Postmodernism.....243

ნანა ტონია

საქართველო, თბილისი

რომანტიზმის გმირიდან

პოსტმოდერნის გმირამდე.....243

MAIA TSERTSVADZE

Georgia, Tbilisi

Poetic Lexis of Private Letters

by Nikoloz Baratashvili.....245

მაია ცერცვაძე

საქართველო, თბილისი

ნიკოლოზ ბარათაშვილის პირადი

წერილების პოეტური ლექსიკა.....245

ZOIA TSKHADAIA

TAMAR TSITSISHVILI

Georgia, Tbilisi

Representation of the Urban-Ashugh

Text in the Georgian Romanticism.....247

ზონა ცხადია
თამარ ციციშვილი
საქართველო, თბილისი
ამულურ-ქალაქური ტექსტის
რეპრეზენტაცია ქართულ რომანტიზმში.....247

PETYA TSONEVA
Bulgaria, Gabrovo
Locating Caucasus as Cross-Border Space
in English Romantic Writing.....249

N.M. USTIMENKO
Russian Federation, Rostov-on-Don
Tragic Premonition of Fate in the Poetry
by Nikoloz Baratashvili and Sergey Yesenin.....250

Н.М. УСТИМЕНКО
Россия, Ростов-на-Дону
Трагическое предчувствие судьбы в поэзии
Николоза Бараташвили и Сергея Есенина.....250

RUTA MARIJA VABALAITĖ
Lithuania, Vilnius
Formation of the Romantic World outlook
of the Thinkers Related to Vilnius University.....252

EKA VARDOSHVILI
Georgia, Tbilisi
Moon Image in the Poetry of Nikoloz Baratashvili
and World Romanticism.....253

ეკა ვარდოშვილი
საქართველო, თბილისი
მთვარის ხატება ნიკოლოზ ბარათაშვილის
პოეზიასა და მსოფლიო რომანტიზმში.....250

TAMAZ VASADZE
Georgia, Tbilisi
Symbolic Images in Baratashvili's Poetry.....253

თამაზ ჰასაძე

საქართველო, თბილისი

ბარათაშვილის პოეზიის სიმბოლური სახეები.....253

SVETLANA YEVTUSHENKO

Ukraine, Kiev

English Romanticism in the Works of Postcolonial Authors

(based on the novel by John Maxwell Coetzee “Disgrace”).....257

С. А. ЕВТУШЕНКО

Украина, Киев

Английский романтизм в творчестве

постколониальных авторов

(на материале романа

Джона Максвелла Кутзее «Бесчестье»).....257

I. ZUMBULIDZE, V.KVANTRE

Georgia, Kutaisi

Neo-romantic Tendencies in

the works of Modern Russian Writers

(J.Buida, T. Tolstaya, V.Pelevin).....259

И. ЗУМБУЛИДZE, В.КВАНТРЕ

Грузия, Кутаиси

Неоромантические тенденции

в творчестве современных русских писателей

(Ю.Буйда, Т.Толстая, В.Пелевин).....259

SERGEY ZOTOV

Russia, Taganrog

Biblical and Mythological Motifs in Works

“Cain” by D. Byron and “Demon” by M. Lermontov.....261

С.Н. ЗОТОВ

Россия, Таганрог

Библейско-мифологические

мотивы в произведениях «Каин»

Д. Байрона и «Демон» М. Лермонтова.....261

ZAZA ABZIANIDZE

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

The Nephew and His Uncles

(Nikoloz Baratashvili's relationship with Grigol and Ilia Orbeliani)

On the path of reviewing the past occurrences or episodes, the scholar's way is blocked by a pillar, as a sign of warning, with Thomas Stearns Eliot's paradoxical words curved on it: "The present changes the past." This is the reason why, while carried by the search of truth deep inside the times and collisions gone by, we fearfully look up at this slogan, arching over our heads like the sword of Damocles, so that it does not fall upon us along with some unintentionally uncovered historical plateau.

This precaution is comprehensible, because the present object our "literary archeology" is extremely delicate: Nikoloz Baratashvili's relationship with Grigol Orbeliani – that remains, to this date, riddled with several unanswered questions – and Iliko Orbeliani, which begins with idyllic friendship goes on with the wounded feelings and a farcical duel and ends with the dedication of "Merani" (it is worth noting that today even this dedication has become doubtful, reasons for which will, I believe, become clear to the reader).

As you know, Nikoloz Baratashvili had three uncles. But the third uncle, Zakaria, seems a less striking figure in his nephew's biography. As for Grigol and Ilia Orbeliani, their relation to Nikoloz Baratashvili was an unmistakably significant one and, at times, even dramatic. For this reason, we have limited the range of our research with this triad and have attempted to have an unbiased insight, from the present perspective, into the logic of the relationship between the uncles and the nephew, the logic that runs its thread even after the death of Nikoloz Baratashvili – in Ganja, with Iliko finding the grave and erecting the stone on it, as in Tbilisi, with "Tatiko's" poems buried among Grigol's letters.

ზაზა აზზიანიძე

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

დისშვილი და ბიძანი მისნი (ნიკოლოზ ბარათაშვილის ურთიერთობა გრიგოლ და ილია ორბელიანებთან)

წარსულის მოვლენებისა თუ ეპიზოდების ხელახალი გადაფასების გზაზე შემდგარ მკვლევარს გამაფრთხილებელ ნიშნად აესვენება წარწერა თომას სტერნზ ელიოტის პარადოქსული ფრაზით: „ანმყო ცვლის წარსულს“. ამიტომაც, რომ გარდასულ დროთა და კოლიზიათა წიაღში ჭეშმარიტების ძიებით გართულნი, შიშით ავხედავთ ხოლმე დამოკლეს მახვილივით თავს წამომდგარ ამ სლოგანს, რათა თავს არ დაგვემხოს უნებლიედ ძირგამოთხრილ რომელიმე ისტორიულ პლასტთან ერთად.

ეს სიფრთხილე გასაგებია, რადგან ჩვენი „ლიტერატურული არქეოლოგიის“ ამჟამინდელი ობიექტი ძალზე დელიკატურია: ნიკოლოზ ბარათაშვილს ურთიერთობა გრიგოლ ორბელიანთან დღემდე პასუხგაუცემელი რამდენიმე კითხვით და ილიკო ორბელიანთან, რომელიც იდილიური მეგობრობით იწყება, გრძელდება წყენითა და გაშარჟებული დუელით და მთავრდება „მერანის“ მიძღვნით (საინტერესოა, რომ დღეს თვით ეს მიძღვნაც კი ეჭვქვეშ დადგა, რაზედაც, ვფიქრობთ, მკითხველი დასაბუთებულ პასუხს იხილავს).

მოგეხსენებათ, ნიკოლოზ ბარათაშვილს სამი ბიძა ჰყავდა. მაგრამ მესამე ბიძა – ზაქარია ნაკლებად მნიშვნელოვან ფიგურად აღიქმება ძმისშვილის ბიოგრაფიაში. აი, გრიგოლ და ილია ორბელიანებთან ურთიერთობა კი ნიკოლოზ ბარათაშვილისათვის ნამდვილად უფრო მნიშვნელოვანიც იყო და, ზოგჯერ – დრამატულიც. სწორედ ამიტომ შემოვსახლვრეთ ჩვენი გამოკვლევის არეალი ამ ტრიადით და შევეცადეთ დღევანდელი გადასახედიდან მიუკერძოებლად ჩავწვდომოდით დისშვილ-ბიძათა ურთიერთობათა ლოგიკას, რომელიც ნიკოლოზ ბარათაშვილის სიკვდილის შემდგომაც გაგრძელდა – განჯაში, ილიკოსაგან მოძებნილ საფლავზე დადგმული ქვით და ტფილისში, გრიგოლის წერილებს შორის ჩაკარგული „ტატიკოს“ ლექსებით...

SUSANBAR AGAMALIYEVA

*Azerbaijan, Nakhchivan Autonomous Republic, Nakhchivan
Nakhchivan State University*

Gibran Khalil Gibran as a Middle Eastern Poet in America

Gibran Khalil Gibran was a Lebanese-American artist, poet and writer of the New York Pen League. He was born in Bsharri village near Kadisha Valley, Lebanon on January 6, 1883 and died in New York City on April 10, 1931, at the age of 48. As a young man Gibran immigrated with his family to the United States, where he studied art and began his literary career, writing in both English and Arabic. In the Arab world, Gibran is regarded as a literary and political rebel. His romantic style was at the heart of a renaissance in modern Arabic literature, especially his prose poetry, which broke away from the classical school. In Lebanon, he is still celebrated as a literary hero.

He is chiefly known in the English-speaking world for his 1923 book *The Prophet*, an example of inspirational fiction, which includes a series of philosophical essays written in poetic English prose. The book sold well, gaining popularity first in the 1930s and again in 1960s counterculture. Gibran is the third best-selling poet of all time, behind Shakespeare and Laozi. Eastern and Western thinkers and luminaries have benefited from the mystic and philosophical thoughts crystallized in his literary works.

Gibran Khalil Gibran is famous as an Middle Eastern poet in America. His works are significant to strengthen literary relations between the Middle East and America, and they are a bridge between both countries

P.V. DINERSHTEIN, E.Z.ALEEVA

Russia, Kazan

Kazan Federal University

Du Maurier's Heroines: transformation of romantic uniqueness

The paper covers important novels by Daphna du Maurier from the viewpoint of origin and evolution of female images. Novels written in different periods and belonging to various forms of artistry are taken into consideration. The typology of female images is analyzed in the novels "Spirit of Love", "Rebecca",

“MaryAnn”, “Glassblowers”. The authoress had created her bright female images for more than half a century, which is reflected in representation and dynamics of these images. “Spirit of Love” was written in the context of epoch of modernism. But at the same time the title of the novel is a line from Emily Bronte’s poem and is indicative of connection with romantic esthetics, with its cult of individuality and deep knowing of spiritual ideal getting over momentariness of mortal life. “Rebecca” is the most well-known novel by du Maurier. Criticism considers it as one of the versions of women’s gothic novels. Du Maurier plays on the motif of death of the beautiful woman who almost drove Edgar Poe’s mad. But the authoress’s view turns out to be somewhat sensible in comparison with a great American romantic. Introducing a Gothic element, the author actualizes the aspects of the being such as death, crime, mystic horror, mystery, irrational. Literary biographies of heroines of “MaryAnn” and “Glassblowers” have much in common with preceding images. However the character of individualist revolt is changing. Therefore an artistic image content may vary from the romantic interpretation to the “realistic” everydayness.

П.В.ДИНЕРШТЕЙН, Е.З. АЛЕЕВА

Россия, Казань

Казанский (Поволжский) федеральный университет

Героини Дафны Дю Морье: трансформация романтической исключительности

Дафна Дю Морье – известная английская писательница XX в., чьи произведения в научных исследованиях часто рассматривают как продукт массовой литературы. В докладе предполагается рассмотреть знаковые романы Д. Дю Морье с точки зрения истоков и развития женских образов. Особый интерес в русле обозначенной проблемы представляет рассмотрение романов, написанных в разные периоды и принадлежащих различным формам художественности. Типология женских образов анализируется в романах «Дух любви» (1931), «Ребекка» (1938), а также в романах «Мэри Энн» (1954) и «Стеклодувы» (1963). Почти во всех произведениях Дю Морье мир увиден глазами женщины. Писательница создавала свои яркие женские образы на протяжении более чем полувека, что, безусловно, нашло отражение как в репрезентации, так и в динамике этих образов.

«Дух любви» писался в контексте очень сложной и интересной эпохи модернизма. При этом название романа является строкой из стихотворения Эмили Бронте и говорит о связи с романтической эстетикой с ее культом индивидуальности и глубинным постижением духовного идеала, преодолевающего кратковременность земной жизни. «Ребекка» является самым известным романом Д. Дю Морье, который в критике рассматривается как одна из версий женского готического романа. Дю Морье обыгрывает мотив смерти прекрасной женщины, которая чуть не свела с ума героя Эдгара По. Однако взгляд писательницы оказывается трезвее, по сравнению с великим американским романтиком. Вводя готический элемент, автор актуализирует такие аспекты бытия, как смерть, преступление, мистический ужас, тайна, иррациональное. Художественные биографии героинь романов «Мэри Энн» и «Стеклодувы» имеют много общего с предшествующими образами. Однако характер индивидуалистического бунта меняется. Таким образом художественное наполнение образов героинь трансформируется от романтической интерпретации до «реалистической» приземленности.

IVANE AMIRKHANASHVILI

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Pre-Romantic Motifs in David Guramishvili's *Davitiani*

David Guramishvili, at first glance, is a poet of pessimistic outlook on life. As befits an Orthodox Christian he expresses the feelings of hopelessness and disappointment in relation to this transient world. For him this transient world is a domain of futility, lie, distrust, betrayal, hypocrisy, darkness, danger and death. In principal, his concept of this world is dualistic; he sees a double nature in it and this seems to him the reason for the tragedy of this world.

The feeling of futility of this world is a natural phenomenon as far as it is a part of the poet's eschatological credo. For him the so-called ordinary reality or transient world, as a physical time, is the end, for the finished life to pass into eternity and unite with God.

It is a form of the poet's self-consciousness which determines his creative individuality, the wholeness of his ideological and aesthetic principles and steadfastness.

With emotional and aesthetic accents of the feeling of transient world Guramishvili approximates a romantic outlook. It is true, his creativity is of quite different character but it should be mentioned that by spiritual constitution he is not far from Romanticism. For instance, he has one “uncharacteristic” stanza that reminds us Nikoloz Baratashvili’s *Merani*. Particularly, in his poem “Guramishvili’s Complaint of the Transient World” we read: *mas davnatri, vintsa stosed svlad satsutros gzas gahkvalavs*. These words remind us the spirit of the next to last stanza from *Merani*.

Of course, this is not conceptual resemblance but at least it shows that in Georgian poetic thought together with murmuring on fleeting world, there exist subconscious impulse of the transient existence which is one of the ways to settle the conflict with objective reality, to overcome alienation and inner dualism.

Pre-romanticism as transitional aesthetic phenomenon implies the synthesis of different trends. First of all it concerns Baroque and Enlightenment which are rather clearly expressed in David Guramishvili’s works. A formal resemblance and conceptual similarities cannot be considered just accidental or formality, it is a profound, immanent phenomenon and it has its own reason, literary basis, historical context.

ივანე ამირხანაშვილი

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

წინარეომანტიკული მოტივები დავით გურამიშვილის „დავითიანში“

დავით გურამიშვილი, ერთი შეხედვით, პესიმისტური მსოფლმხედველობის პოეტია. როგორც მართლმორწმუნე ქრისტიანს შეეფერება, უიმედობისა და გულგატეხილობის განწყობილებებს წუთისოფელთან, ამქვეყნიურ სამყაროსთან მიმართებით ამყლავნებს. მისთვის წუთისოფელი არის ამაოების, სიცრუის, უნდობლობის, ღალატის, ორპირობის, სიბნელის, განსაცდელისა და სიკვდილის საუფლო. პრინციპულად რომ ვიმსჯელოთ, მისი წარმოდგენა ამა სოფლის შესახებ დუალისტურია, მასში ორმაგ ბუნებას ხედავს და ეს მიაჩნია წუთისოფლის ტრაგიკულობის მიზეზად.

წუთისოფლის ამაოების განცდა ბუნებრივი მოვლენაა იმდენად, რამდენადაც ეს არის პოეტის ესქატოლოგიური მრწამსის ნაწილი.

მისთვის ეგრეთ წოდებული ორდინარული რეალობა ანუ წუთისოფელი, როგორც ფიზიკური დრო, ჟამი, არის სასრული, მიდის დასასრულისაკენ, რათა სასრული სიცოცხლე გადავიდეს მარადიულობაში და შეუერთდეს ღმერთს.

ეს არის პოეტის თვითცნობიერების ფორმა, რომელიც განსაზღვრავს მის შემოქმედებით ინდივიდუალობას, მისი იდეურ-ესთეტიკური პრინციპების მთლიანობასა და სიმტკიცეს.

წუთისოფლის განცდის ემოციურ-ესთეტიკური აქცენტებით გურამიშვილი რომანტიკულ მსოფლმხედველობასაც უახლოვდება. მართალია, მისი შემოქმედება სულ სხვა ხასიათისაა, მაგრამ ვერც იმას დავმაღავთ, რომ სულიერი კონსტიტუციით შორს არ დგას რომანტიკული საზრისისაგან. მაგალითად, მას აქვს ერთი „არასახსიათო“ სტრიქონი, რომელიც ნიკოლოზ ბარათაშვილის „მერანს“ მოგვაგონებს. კერძოდ, ლექსში „დავით გურამისშვილისაგან საწუთროს სოფლის სამდურავი“ ვკითხულობთ: „მას დავნატრი, ვინცა სწორედ სვლად საწუთროს გზას გაჰკვალავს“. ეს სიტყვები „მერანის“ ბოლოსწინა სტროფს გვახსენებს თავისი სულისკვეთებით.

რა თქმა უნდა, ეს არ არის კონცეფციური შეხვედრა, მაგრამ იმას მაინც გვიჩვენებს, რომ ქართულ პოეტურ აზროვნებაში, წუთისოფლის მდურვასთან ერთად, არსებობს წუთისოფლის სამსახურის ქვეცნობიერი იმპულსი, რომელიც არის ერთ-ერთი გზა ამქვეყნიურ სინამდვილესთან კონფლიქტის მოგვარებისა, გაუცხოებისა და შინაგანი გაორების დაძლევისა.

პრერომანტიზმი, როგორც გარდამავალი ესთეტიკური მოვლენა, გულისხმობს სხვადასხვა მიმდინარეობის სინთეზს. უპირველეს ყოვლისა, ეს ეხება ბაროკოსა და განმანათლებლობას, რომელთა იდეები საკმაოდ თვალსაჩინოდ არის წარმოდგენილი დავით გურამიშვილის შემოქმედებაში. გარეგნული მსგავსება და იდეური შეხვედრები მხოლოდ შემთხვევად ან ფორმალურად ვერ ჩაითვლება, ეს არის სიღრმისეული, იმანენტური მოვლენა და მას აქვს თავისი მიზეზი, ლიტერატურული საფუძველი, ისტორიული კონტექსტი.

I.L. BAGRATION-MUKHRANELI

Russia, Moscow

St. Tikhon Orthodox University

The Concept of “freedom” in Russian Romanticism

Russian literature reaches maturity and completeness in the period of romanticism in the first quarter of the XIX century. The theme of freedom, rising to the concept of daemona Schelling, becomes Central in the works of A. S. Pushkin. In South Byronic poems, he examines the ratio of “freedom” and “will”, “freedom” and “happiness”. However, Russian romanticism is characterized by the consideration of the theme of non-freedom which has been embodied in the motif of captivity.

Starting with “The prisoner of the Caucasus” by Pushkin’s poem, the theme of captivity will remain relevant in the works by M. Y. Lermontov, A. Bestuzhev-Marlinsky, L. N. Tolstoy. The main story elements in the development of the motif of captivity is the flight, the desire for freedom, the love of a hero to the native interest to the culture of the mountain people, the image of the colorful nature of the Caucasus, understanding of relations between Russia and the Caucasus.

There are also a number of Pushkin’s imitations – “Kyrgyz prisoner” by N. N. Muravyov (1828), “The Prisoner of Turkey” by Dmitry Komissarov (1830), “The Prisoner” by P. Radivilivsky (Polovtsev) (1832), a parody of “Kalmyk prisoner” by N. Stankevich and by N. Melgunov.

The theme of captivity is still relevant in the second half of the nineteenth century, but developed it not only L. N. Tolstoy “Trisoner of the Caucasus”, “Hadji Murat”, but the writers of the second row – W. Dal’ “The Story of Lezgin Asan about the adventures of him”, by W.I. Dal, “Notes ladies, the former in thrall of the highlanders”, by M. A. Liventsov ; the authors of the documentary literature of the Caucasus “Memoirs of the Caucasian officer” by F. F. Tornau and mass literature.

To works, secondary, grassroots literature need to include the “the Battle of the Russians with the Kabardinians or Great Mohammedan woman, dying on the grave of her Husband by N. Prahov – “Russian novel with military marches and choruses” that has withstood 40 (!) editions (the last in 1991), and novels by L. A. Charskaya “Jihad”, “Bicho-Jan. Adventure Caucasian boy.”

This motif allowed Russian writers to reveal one of the constants of national identity, the opposition “own/someone else”, which is one of the main components of the collective mass, the national attitude.

И.Л. БАГРАТИОН-МУХРАНЕЛИ

Россия, Москва

Православный Свято-Тихоновский Гуманитарный Университет

Концепт «свободы» в русском романтизме

Русская литература достигает зрелости и полноты в период романтизма в первую четверть XIX века. Тема свободы, восходящая к концепции двоемирия Шеллинга, становится центральной в творчестве А.С.Пушкина. В южных байронических поэмах он рассматривает соотношение «свободы» и «воли», «свободы» и «счастья». Однако для русского романтизма характерно также рассмотрение темы несвободы, получившей воплощение в мотиве плена.

Начиная с поэмы «Кавказский пленник» А.С.Пушкина, тема плена будет оставаться актуальной в творчестве М.Ю.Лермонтова, А.А.Бестужева-Марлинского, Л.Н.Толстого. Основные сюжетные элементы в развитии мотива плена это – бегство, стремление к свободе, любовь героя к туземке, интерес к культуре горцев, изображение красочной природы Кавказа, осмысление взаимоотношений России и Кавказа.

Появляется также ряд подражаний Пушкину – «Киргизский пленник» Н.Н.Муравьева (1828), «Пленник Турции» Д.Д.Комиссарова (1830), «Пленник» П.Родивановского (Половцева) (1832), пародии «Калмыцкий пленник» Н.В.Станкевича и Н.А.Мельгунова.

Тема плена остается актуальной во второй половине XIX века, причем разрабатывает ее не только Л.Н.Толстой «Кавказский пленник», «Хаджи-Мурат», но также писатели второго ряда – В.И.Даль «Рассказ лезгинца Асана о похождениях своих», М.А.Ливенцов «Записки дамы, бывшей в плену у горцев», авторы документальной литературы о Кавказе «Воспоминания кавказского офицера» Ф.Ф. Торнау и литературы массовой.

К произведениям массовой (вторичной), низовой литературы нужно отнести «Битву русских с кабардинцами или Прекрасная Магометанка, умирающая на гробе своего супруга» Н.И.Зряхова – «русская повесть с военными маршами и хорами», которая выдержала 40 (!) переизданий (последнее в 1991 году), а также романы Л.А.Чарской «Газават», «Бичоджан. Приключения кавказского мальчика».

Данный мотив позволял русским писателям раскрыть одну из констант национального самосознания, оппозицию «свой/чужой», являющуюся одним из главных компонентов коллективного, массового, национального мироощущения.

IRINA BALASHOVA

*Russian Federation, Rostov-on-Don
Southern Federal University*

**Two Phrases about Happiness:
A.S. Pushkin and M.-E.-L. Vigee-Lebrun**

The report concretizes the idea of Pushkin about happiness, expressed by him in the works and letters of the 1830s. Corresponding to the motifs of the lyrics, the image of Charsky, whom Pushkin's brother considered a self-portrait of the poet, is a multifaceted one. The hero is also shown in a state of creativity: he "admitted to his sincere friends that only then did he know the true happiness". This phrase unfinished story, created in the fall of 1835, plot and structurally goes back to the statements of the French artist Vigee-Lebrun. The second volume of her memoirs, published in Paris in 1835, is in Pushkin's library.

The artist's memoirs are addressed to friends, and in the midst of the sorrows of emigration, the real comfort of Vigee-Lebrun, whose paintings are mentioned by Pushkin in the story "The Queen of Spades", was her creation of picturesque creations. In distance communication with her, the Russian poet found confirmation of the noble state of creativity, especially appreciated by romantics. Being in social isolation, Pushkin perceived artistic creativity as happiness.

И. А. БАЛАШОВА

*Российская Федерация, Ростов-на-Дону
Южный федеральный университет*

Две фразы о счастье: А.С. Пушкин и М.-Э.-Л. Виже-Лебрён

В докладе конкретизировано представление Пушкина о счастье, выраженное им в произведениях и письмах 1830-х годов. Соотносимый с мотивами лирики образ Чарского, которого брат Пушкина считал автопортретом поэта, многопланов. Герой показан также в состоянии творчества: он «признавался искренним своим друзьям, что только тогда и знал истинное счастье». Эта фраза неоконченной повести, создававшейся осенью 1835 года, сюжетно и структурно восходит к высказываниям французской художницы Виже-Лебрён. Второй том ее воспоминаний, вышедший в Париже в 1835 году, находится в библиотеке Пушкина.

Мемуары художницы обращены к друзьям, а посреди горестей эмиграции утешением Виже-Лебрён, картины которой упомянуты Пушкиным в повести «Пиковая дама», стало создание ею своих живописных творений. В заочном общении с нею русский поэт нашел подтверждение благостного состояния творчества, особо ценимого романтиками. Находившийся в социальной изоляции Пушкин именно художественное творчество воспринимал как счастье.

TAMAR BARBAKADZE

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

The Sestina – Six-Line Stanza in Nikoloz Baratashvili’s Lyrics

The fixed verse form – sestina, consisting of six stanzas each of six lines and a three-line concluding stanza, was invented by Provençal troubadours, namely, Arnaut Daniel (12-13 c.c.) and established in Italian poetry. It is distinguished by complexity of rhyme scheme of rhythmic units; but in Italian poetry the sestina is generally called six-lined stanza which I-IV lines are arranged as cross (abab) and the final two – boundary (aa) rhythm (K.Treger).

It seems admissible to divide Nikoloz Baratashvili’s well-know verse “***Miyvars tvalebi mibnedilebi” (“Love her languishing eyes”) into two six stanzas in which quatrain (aaxa) written according to the scheme characteristic to Georgian folk verse and boundary rhyme two-line stanza (aa) are merged with each other.

Six-line stanzas in Georgian verse had been established since the Renaissance (introduced by Sulikhan-Saba Orbeliani: “Shetsqobili”, “Tsqobili”, “Shereuli”, David Guramishvili’s “The Door of Mercy”, Vakhtang VI “Rani da Movakani da...”, Besiki’s “Vardo Sasuro”, Sayat-Nova’s “The Turbid Mtkvari”, by Dimiti Tumanishvili, Mariam Baratashvili, David Batonishvili, etc.).

It is noteworthy that Besiki in his verse “On Queen Anna” arranged V-VI stanzas in 12 lines known as shvettelur-chakhrukhau strophe (5, 5, 5/5, etc.), i.e. two 4-line stanzas, quatrain.

Grigol Orbeliani (“To E.Chavchavadze”, “The Image of Queen Tamar in Betania Church”, “An Answer to the Sons”) and Nikoloz Baratashvili (“Tavadis

Chav...is asuls E...nas”, “The Earring”, “Na. Piano Singer”) finally established six-line stanza with metre: 5, 5, 5/5, 5, 5, 5/5 and rhyme according to the scheme aabccb.

Nikoloz Baratashvili is a reformer of Georgian verse, after Rustveli and Guramishvili, although his versification is notable for neither the establishment of new metres, nor harmony of rhythm. While determining the essence of the poet’s reform, Georgian scholars make special emphasis on: the form of thinking, dictate of judgment (T.Doiaashvili), perception and driving force of the metonymic pole of thinking (T.Lomidze), a thought raised to an emotional degree and on the judgment, the intense appeal of the intellect” (A.Khintibidze).

When explaining the peculiarity of N. Baratashvili’s verse, Vakhtang Koteishvili’s view deserves attention: “Nikoloz Baratashvili is good at correlation of rhythm and order with the theme of the verse and mood... He managed to put numerous emotional heights to appropriate size and left the creative stress on the depths of emotions”.

It is interesting to mention the power of Baratashvili’s stanza evaluated by twentieth-century prominent Georgian poets: his ...” stanza is as sharp as Saakadze’s sword (Lado Asatiani), “Baratashvili’s thunder from the mountain” (Aleksandre Abasheli).

Romantic poet’s praise and love verse “***Miyvars tvalebi mibnedilebi” is an example of a dialogue lyrics. It is considered a verse written with mixed stanzas and metres: two quatrains and two-line stanza, respectively, symmetric 10-syllable (5/5) and unusual for Baratashvili’s lyrics 15-syllables, a rare metre – the so-called “didibesikuri” (5/5/5).

The verse “***Miyvars tvalebi mibnedilebi” (Love her languishing eyes) is written in two six-stanzas, singled out with two-line, two stanzas performed with “didibesikuri” (5/5/5), in our view, must be regarded as a refrain: characteristic of love theme, typical praise of sweetheart’s eyes in both of 15-syllables is a conversation with the object of adoration beautiful eyes and like verse-songs of the oldest dialogue form, here too is heard traditional question and response: in the first two-line stanza (bb) first is response and then the question, and in the second two-line – vice versa.

It is known that European fixed verse forms arose in Provence folk poetry and that is why the aspiration for repetition, refrain is obvious in their structure today too; the evolution of refrain forms is the basis for formation of Roman fixed verse forms or stanzas.

Presumably, Nikoloz Baratashvili's verse "***Miyvars tvalebi mibnedilebi" written in 1842 with two sestina must be considered a verse arranged in sestina stanza of Provençal troubadours love song.

თამარ ბარბაქაძე

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ექვსტაეპიანი სტროფი – სექსტინა – და ნიკოლოზ ბარათაშვილის „***მიყვარს თვალები მიბნედილები“

პროვანსეული ტრუბადურების, კერძოდ, არნო დანიელის (XII-XIII სს.) მიერ შემოღებული და იტალიურ პოეზიაში დამკვიდრებული ევროპული მყარი სალექსო ფორმა – სექსტინა – ექვსი ექვსტაეპიანი სტროფისა და დასკვნითი სამტაეპედისაგან შედგება; იგი სარიტმოდ ერთეულების გარიტმის სქემის განსაკუთრებული სირთულით გამოირჩევა; თუმცა იტალიურ პოეზიაში სექსტინას, საზოგადოდ, ექვსტაეპიან სტროფსაც უწოდებენ, რომლის I-IV სტრიქონები ჯვარედინი (abab), ხოლო ბოლო ორი – მოსაზღვრე (aa) რითმით არის გამართული (კ. ტრევერი).

დასაშვებად მიგვაჩნია, ნიკოლოზ ბარათაშვილის ცნობილი ლექსი „***მიყვარს თვალები მიბნედილები“ ორ ექვსტაეპედად დავყოთ, რომლებშიც ერთმანეთს ერწყმის ინტერვალრიტმიანი, ქართული ხალხური ლექსისთვის დამახასიათებელი სქემით დაწერილი კატრენი (aaxa) და მოსაზღვრერიტმიანი (aa) მრჩობლედი.

ექვსტაეპიანი სტროფები ქართულ ლექსში აღორძინების პერიოდთან მკვიდრდება (სულხან-საბა ორბელიანის მიერ შემოტანილი: „შენყობილი“, „წყობილი“, „შერეული“, დავით გურამიშვილის „მონყალების კარი“, ვახტანგ VI-ის „რანი და მოვაკანი და ...“, ბესიკის „ვარდო სასურო“, საიათნოვას „მტკვარი ამღვრეული...“, დიმიტრი თუმანიშვილის, მარიამ ბატონიშვილის, მირიან ბატონიშვილის, დავით ბატონიშვილის და სხვა).

საგულისხმოა, რომ ბესიკმა ლექსში „დედოფალ ანაზედ“, V-VI სტროფები 12 ტაეპად დაალაგა შავთელურ-ჩახრუხაული სტროფი (5, 5, 5/5 და ა.შ.), ანუ შინაგანრიტმიანი ორი მრჩობლედი ოთხტაეპედი.

გრიგოლ ორბელიანმა („ეკ. ჭავჭავაძისას“, „თამარ მეფის სახე ბეთანიის ეკლესიაში“, „პასუხი შვილთა“) და ნიკოლოზ ბარათაშვილმა („თავადის ჭავ...-ის ასულს ეკ...ნას“, „საყურე“, „ნა. ფორტეპიანოზედ მომღერალი“) კი საბოლოოდ დაამკვიდრეს ექვსტაეპიანი სტროფი საზომით: 5, 5, 5/5, 5, 5, 5/5 და გარითმვის სქემით: aabccb.

ნიკოლოზ ბარათაშვილი ქართული ლექსის რეფორმატორია, რუსთველისა და გურამიშვილის შემდეგ, თუმცა მისი ვერსიფიკაცია არც ახალი საზომების დამკვიდრებით იქცევს ყურადღებას და არც რითმის კეთილხმოვანებით. პოეტის რეფორმის არსის განსაზღვრისას საგანგებოდ მიუთითებენ: ფორმაზე აზროვნების, განსჯის დიქტატს (თ. დოიაშვილი), სალექსო სტრიქონის აგებისას ალქმისა და აზროვნების მეტონიმური პოლუსის წარმმართველ ძალას (თ. ლომიძე), „ემოციურ ხარისხში აყვანილ ფიქრსა და განსჯაზე, მძლავრი ინტელექტის გულმხურვალე ღაღადისზე“ (ა. ხინთიბიძე).

6. ბარათაშვილის ლექსის თავისებურების ახსნისას ანგარიშგასაწევია ვახტანგ კოტეტიშვილის მოსაზრება: „ნიკოლოზ ბარათაშვილ ძლიერია რიტმით და წყობილების შეფარდებით ლექსის თემასთან და გუნება-განწყობილებასთან... მან აუარებელი ემოციური სიმაღლე შესაფერ ზომამი მოაქცია და შემოქმედების მახვილი კი ემოციების სიღრმეზე დატოვა“. საგულისხმოა XX ს. ცნობილი ქართველი პოეტების მიერ შეფასებული ბარათაშვილის ტაეპის ძალა: „...შენი სტრიქონი, სააკაძის ხმალივით ბასრი“ (ლადო ასათიანი), „მთიდან ქუხილი ბარათაშვილის“ (ალექსანდრე აბაშელი).

რომანტიკოსი პოეტის სახოტბო-სამიჯნური ლექსი „***მიყვარს თვალები მიბნედილები“ დიალოგური ლირიკის ნიმუშია. იგი ე.წ. ნარევი სტროფებითა და საზომებით დანერგლ ლექსად არის მიჩნეული: ორი კატრენითა და ორი მრჩობლედით, შესაბამისად, სიმეტრული ათმარცვლედით (5/5) და ბარათაშვილის ლირიკისათვის უჩვეულო თხუთმეტმარცვლედით, იშვიათი საზომით – ე.წ. „დიდბესიკურით“ (5/5/5).

საფიქრებელია, რომ „***მიყვარს თვალები მიბნედილები“ ორი ექვსტაეპედით დანერგლი ლექსია, მრჩობლედად გამოყოფილი, „დიდბესიკურით“ შესრულებული ორტაეპედები (5/5/5/), ჩვენი აზრით, რეფრენად უნდა მივიჩნიოთ: სამიჯნური თემატიკისათვის დამახასიათებელი, ტიპური ხოტბა სატრფოს თვალებისა ორივე თხუთმეტმარცვლედში ტრფობის ობიექტის ულამაზეს თვალებთან გაბაასებაა და, უძველესი დიალოგური ფორმის ლექს-სიმღერების მსგავსად, აქაც

ტრადიციული კითხვა-პასუხი გაისმის: პირველ ორტაეპედში (bb) ჯერ პასუხია და მერე – კითხვა, ხოლო მეორე მრჩობლედში – პირიქით.

ცნობილია, რომ ევროპული მყარი სალექსო ფორმები ჩაისახა პროვანსულ ხალხურ პოეზიაში, ამიტომაც გამეორებისაკენ ლტოლვა, რეფრენულობა მათს სტრუქტურაში დღესაც თვალსაჩინოა; რეფრენული ფორმების ევოლუცია რომანული მყარი სალექსო ფორმებისა თუ სტროფების ჩამოყალიბების საფუძველია.

ნიკოლოზ ბარათაშვილის 1842 წელს დაწერილი „**მიყვარს თვალები მიბნედილები“ – ორი სექსტინით – ალბათ, პროვანსელი ტრუბადურების სამიჯნურო სიმღერის, სექსტინის სტროფით გამართულ ლექსად უნდა მივიჩნიოთ.

LEVAN BEBURISHVILI

Georgia, Tbilisi

Iv. Javakhishvili Tbilisi State University

Literary and Aesthetical Views of Grigol Orbeliani

In the poetry, diaries and personal letters of Grigol Orbeliani we encounter significant opinions about the problems of literature and art.

Grigol Orbeliani's views about the literary production of contemporary Georgian writers are noteworthy. Although Orbeliani participated in disputes with young generation, it did not prevent him from acknowledging the notable value of the creations of Ilia Chavchavadze, remarkable poetical talent of his fierce rival, Akaki Tsereteli. Orbeliani also highly appreciated prose by Aleksandre Kazbegi – “Georgian Homer”.

To grasp Grigol Orbeliani's aesthetic views, it is inevitable to take into consideration his critical article “The Trip to Svaneti”, which was published in the journal “Tsiskari” and represents a critical analysis of the novel “The Traveler's letters” by Giorgi Tsereteli. In this publication Grigol Orbeliani discusses linguistic aspects of the mentioned novel. According to Orbeliani, demand for rapprochement of literary language and folk speech should not cause linguistic naturalism and vulgarization of the language, as we see it in the works of Giorgi Tsereteli. Orbeliani believed, that folk speech represents a raw material, which should be purified, transformed by writer and then given back to people.

It is also very important Grigol Orbeliani's opinions about the specificity of theatrical art, the importance of theatre in the formation of ethical and aesthetical consciousness of the society.

ლეონ ბაბურიშვილი

საქართველო, თბილისი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

გრიგოლ ორბელიანის ლიტერატურულ-ესთეტიკური შეხედულებები

გრიგოლ ორბელიანის მხატვრული შემოქმედების, ეპისტოლური მემკვიდრეობისა და დღიურების მიხედვით შეგვიძლია ვიმსჯელოთ პოეტის ლიტერატურულ-ესთეტიკურ შეხედულებებზე.

არსებობს მთარული აზრი, რომ გრიგოლ ორბელიანი სათანადოდ არ აფასებდა საკუთარი დისციპლის – ნიკოლოზ ბარათაშვილის – პოეტურ ტალანტს. ამ გავრცელებული თვალსაზრისის საწინააღმდეგოდ მეტყველებს გრიგოლ ორბელიანის ეპისტოლური მემკვიდრეობა, პოეტის თანამედროვეთა მოგონებანი.

საინტერესოა გრიგოლ ორბელიანის შეხედულებები „სამოციანელთა“ ლიტერატურული მოღვაწეობის შესახებ. მიუხედავად იმისა, რომ პოეტს მწვავე პოლემიკა ჰქონდა ახალი თაობის წარმომადგენლებთან, ამას ხელი არ შეუშლია მისთვის, ელიარებინა ილია ჭავჭავაძის შემოქმედების დიდი საზოგადოებრივი ღირებულება და დაუნდობელი ოპონენტის – აკაკი წერეთლის – გამორჩეული პოეტური ტალანტი. უმაღლეს შეფასებას აძლევდა გრ. ორბელიანი ალექსანდრე ყაზბეგის, – „ქართველთ ომბროსის“ – პროზას.

გრ. ორბელიანის ესთეტიკური შეხედულებების გასათვალისწინებლად მნიშვნელოვანია ჟურნალ „ცისკარში“ გამოქვეყნებული მისი კრიტიკული წერილი „მგზავრობა სვანეთისაკენ“, რომელიც წარმოადგენს გიორგი წერეთლის „მგზავრის წიგნების“ ლიტერატურულ განხილვას. წერილის ავტორის განსჯის მთავარი საგანი ნაწარმოების ენობრივი მხარეა. გრ. ორბელიანის თვალსაზრისით, სალიტერატურო ენის ხალხურ მეტყველებასთან დაახლოების მოთხოვნამ ენის ვულგარიზებამდე, ენობრივ ნატურალიზმამდე არ უნდა მიგვიყვანოს, როგორც ამას გიორგი წერეთლის შემოქმედებაში ვხვდებით. სახელმძღვანელო

მნიშვნელობისაა გრიგოლ ორბელიანის მოსაზრება იმის თაობაზე, რომ ხალხური მეტყველება წარმოადგენს დასამუშავებელ, ნედლ მასალას, რომელიც მწერლის ნიჭმა უნდა განწმინდოს, გარდაქმნას და კვლავ ხალხს დაუბრუნოს. ამგვარად მომართული ხელოვანის ნიმუშად დიდ პოეტს, სავსებით სამართლიანად, ილია ჭავჭავაძე ესახება.

ასევე საყურადღებოა გრიგოლ ორბელიანის მოსაზრებები თეატრალური ხელოვნების სპეციფიკის, საზოგადოების ეთიკური და ესთეტიკური ცნობიერების ფორმირების პროცესში თეატრის განსაკუთრებული როლის შესახებ.

L.A. BORIS

Moscow State Lomonosov University

Russia, Moscow

The Depressive Romanticism of Petr A. Viazemsky

The romantic soul, the participant of the Patriotic War, the most critical member of the Arzamas society, Zhukovsky's and Chaadaev's friend, the liberal, the secret counselor, the satirist and the censor - all this is the personality of Pyotr Andreevich Vyazemsky, "A noble family and a high mind, innocence and a sarcastic smile" (Pushkin "To the portrait of Vyazemsky"). He was a player and a happy family man, he wrote in Derzhavin's style of high moral poetry and literary aristocracy, but for himself, on a piece of paper: "I save my spleen as a love sister." For 86 years Vyazemsky buried many friends and relatives, he published only one collection of poems in 70 years of literary creation. The poet is close to modern readers with his "discouragement," "melancholy with glimpses."

Л.А.БОРИС

Россия, Москва

МГУ им. М.В.Ломоносова

Депрессивный романтизм П.А. Вяземского

Мятушная романтическая душа, прототип ищущего смысл жизни Пьера Безухова, участник Отечественной войны, самый критический

член общества «Арзамас», друг В.А. Жуковского и П.Я. Чаадаева, либерал и тайный советник, сатирик и цензор – все это Пётр Андреевич Вяземский в одном лице, соединивший «знатный род с возвышенным умом И просто души есязвительной улыбкой» (Пушкин «К портрету Вяземского»). Кутила, игрок, счастливый семьянин, он писал державинском слогом высокоморальные стихи о нравах и литературной аристократии, а для себя, на клочках: «Не хочу и не умею я развлечь свою хандру: Я хандру свою лелею, как любви своей сестру». Но «пережив и многое, и многих» за свои 86 лет, издав за 70 лет литературного творчества только один сборник стихов, Вяземский достучался до «немногих далеких, но сердцу родных» читателей именно своим «унынием», «хандрой с проблесками».

KONSTANTINE BREGADZE

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

The Romantic Lyric by Nikoloz Baratashvili as a Unified Text

The belief that the Poetry by Nikoloz Baratashvili is spontaneously created (by the inspiration of a Muse, etc.) and the verses are mechanically arranged without any special concept can be regarded wrong, as the poetry is based on a fully understandable viewpoint and a united structural concept, due to which it establishes as a unified poetical text where each verse can be regarded as a “chapter”. There are several reasons on which this hypothesis is based.

Like the structure of the musical symphony, not only the masterpiece “Merani” is based on a counterpoint principle, which was highlighted by M. Gogiberidze (Essay “The Aesthetic-Entiphaitic Analysis of *Merani* by Nikoloz Baratashvili), but the whole poetry by Batarashvili is created on a counterpoint principle creating a plot structure uniting the different verses and incorporating them in one whole text, namely in Baratashvili’s verses the opposites are always apparent, the increasing and decreasing perspectives and discourses – the tragic melancholy and the Dionysian transcendentalism, the feeling of vanity and deep philosophical belief. They are in constant movement and the alteration of the opposing forces creates a deeper, more tragic, developed and triumphant line. The

duel or dialogue of opposing discourses are culminated in “Merani”, where the dualism is being overcome, and the plot node opened.

Program like verses appear in the romantic lyric by Nikoloz Baratashvili such as “Napoleon” and “I bless my birthday”. Existence of such verses points out that each poetical example is united under one conceptual idea and thus one huge text is being established. This means, that each verse by Baratashvili is a part of the developing plot of the whole text, which separately can be regarded as “chapters” of the one united text.

The verses by Baratashvili are structurally integrated and created as one whole lyrical text due to the lyrical hero, always appearing in various poems and always sharing one and the same point of view as well as temperament. The lyrical hero in every verse by one and the same intensity shows his rebellious perspective and ethic positions. The emotional attitudes are repetitive as well: on the one hand tragic and melancholic and on the other hand transcendental.

In the verses by Nikoloz Baratashvili the usage of one and the same repetitive lexical units somewhat establishes the poetical “terminology” of the poet (“dew”, “shining”, “spatial”, heavenly”, “sky”, “light”, “soul”, “feeling”, “heart”, etc.), which is also outlined by Revaz Siradze in an essay called “The Literary and Aesthetic belief of Nikoloz Baratashvili. This also enables each of the lyric text to be structurally united and incorporated in one integrated text.

კონსტანტინე ბრეგვაძე

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ნიკოლოზ ბარათაშვილის რომანტიკული ლირიკა, როგორც ერთიანი ტექსტი

პრინციპულად მიმაჩნია, რომ ბარათაშვილის პოეზია სახელდახელო ვითარებაში სპონტანურად შექმნილი (“მუზის” სტიქიური მოვლინება და მისთ.) და ერთმანეთთან კონცეპტუალურად დაუკავშირებელი ლექსების მექანიკური თავმოყრა კი არ არის, არამედ ეს არის ღრმად გააზრებული მსოფლმხედველობრივი და სტრუქტურული ერთიანი კონცეფციის საფუძველზე შექმნილი პოეზია, რომელიც ამ კონცეპტუალური და სტრუქტურული მთლიანობის გამო საბოლოო ჯამში ფუძნდება, როგორც ერთიანი პოეტური ტექსტი, რომლის ფარგლებშიც თითოეული ლექსი ამ ერთიანი პოეტური ტექსტის ერთ-

ერთ „თავად“ გვევლინება. რა გვაძლევს ყოველივე ამის მტკიცების საფუძველს?

მუსიკალური სიმფონიის სტრუქტურის მსგავსად, არა მარტო მისი ერთ-ერთი ლირიკული შედევრი “მერანია” აგებული კონტრაპუნქტის პრინციპით, რაზეც მართებულად მიუთითა მ. გოგიბერიძემ (იხ. მისი წერილი „ნ. ბარათაშვილის მერანის ესთეტიკურ-ენტიფიკატური ანალიზი“), არამედ ბარათაშვილის მთელი პოეზია კონტრაპუნქტის პრინციპითაა „ანობილი“, რაც მისი პოეტური შემოქმედების ცალკეულ ნიმუშებს ერთ სიუჟეტურ ხაზად ალაგებს და ერთიან ტექსტად ამთლიანებს: კერძოდ, ამ კონტრაპუნქტული პრინციპით ბარათაშვილის ლექსებში ერთმანეთს მუდამ ენაცვლება ურთიერთსაპირისპირო, აღმავალი და დაღმავალი მსოფლგანცდები და დისკურსები – ტრაგიკული მელანქოლია და ტრანსცენდირებადი დიონისურობა, ამაოების გაუნელებელი განცდა და ღრმა ფილოსოფიური რწმენა. ლექსებში ისინი ერთმანეთს მუდმივად ენაცვლებიან და ამ მონაცვლეობისას საპირისპირო მსოფლგანცდა და დისკურსი კიდევ უფრო ავითარებს და აღრმავებს ტრაგიკულ თუ ტრიუმფალურ ხაზს. დაპირისპირებულ დისკურსთა დიალოგი (თუ დუელი) კულმინირებულია ლექსში „მერანია“, სადაც სიუჟეტური კვანძი იხსნება და დაძლეულია დუალიზმი.

ბარათაშვილის რომანტიკულ ლირიკაში იკვეთება საპროგრამო ტიპის ლექსები. ეს ლექსებია „ნაპოლეონ“ და „ვლოცავ დღეს ჩემის გაჩენის“. შესაბამისად, მსგავსი ტიპის ლექსების არსებობა უკვე თავისთავად მიუთითებს და ადასტურებს, რომ ავტორის თითოეული ლირიკული ნიმუში ერთიანდება საერთო კონცეპტუალური ჩანაფიქრის გარშემო და იკვრება ერთიან დიდ ლირიკულ ტექსტად. ეს კი ნიშნავს იმასაც, რომ ბარათაშვილის რომანტიკული პოეზიის ყოველი ლირიკული ნიმუში არის ამ ერთიანი ტექსტის სიუჟეტური განვითარების შემადგენელი ნაწილი, ერთიანი ლირიკული ტექსტის უცილობელი სტრუქტურული ნაწილი, ცალკე აღებული „თავი“.

ბარათაშვილის ლექსებს სტრუქტურულად ასევე ამთლიანებს და ერთიან ლირიკულ ტექსტად აყალიბებს ლექსებში მუდმივად ფიგურირებული ერთი და იგივე მსოფლმხედველობისა და ტემპერამენტის მატარებელი ლირიკული გმირი, რომელიც ლექსებში ერთი და იმავე ინტენსივობით მუდმივად წარმოაჩენს საკუთარ წინააღმდეგობრივ მსოფლმხედველობრივ და ეთიკურ პოზიციებს. ამასთან, ლექსებში ლირიკული გმირის ურთიერთსაპირისპირო ემოციონალური განწყო-

ბილგბანიც მუდამ ერთი და იგივეა: ერთი მხრივ, მუდმივად მოცემულია მძაფრი ტრაგიკულ-მელანქოლიური, მეორე მხრივ, აღტყინებული ტრანსცენდირებადი განწყობა.

ბარათაშვილის ლექსებში მუდმივად გვხვდება და მეორდება ერთი და იგივე კონცეპტუალური ლექსიკური ერთეულები, ბარათაშვილისეული თავისებური პოეტური „ტერმინოლოგია“ („ცვარი“, „მნათი“, „ციური“, „ზეციერი“, „ცა“, „ნათელი“, „სული“, „გრძნობა“, „გული“ და სხვ.), რაზეც მართებულად მიუთითა რ. სირაძემ (იხ. მისი წერილი „ნიკოლოზ ბარათაშვილის ლიტერატურულ-ესთეტიკური მრწამსი“). ეს გარემოებაც ასევე ხელს უწყობს ბარათაშვილის თითოეული ლირიკული ტექსტის ერთიან დიდ ტექსტში სტრუქტურულ გამთლიანებასა და თავმოყრას.

LEVAN BREGADZE

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Nikoloz Baratashvili's Romanticism

It is discussed N. Baratashvili's romanticism in close connection with the worldview of one of the most prominent creators and thinkers, "foremost" romanticist Novalis; on the basis of Novalis' perception of the life romanticizing, using the technical means of polarization and potentiation it is studied how in the Nikoloz Baratashvili's creative work the relationship with (attitude to) the universe, people, everyday occurrences is romanticized, the goal of which is to make the life intensive, full-blooded, to open its way towards infinity. For romanticists including N. Baratashvili as well, the dream and reality, bodily and spiritual love, science and religion, health and sickness, life and death, finiteness and infiniteness are those polarities, between which a harmony full of tension, a precondition of life intensiveness, exists. Thanks to that, for a romanticist life becomes interesting and acceptable and as a result a proximity to infinity (transcendence) is achieved.

ლევან ბრეგვაძე

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ნიკოლოზ ბარათაშვილის რომანტიზმი

ნაშრომში ბარათაშვილის რომანტიზმს განვიხილავთ ახალი დროის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი შემოქმედისა და მოაზროვნის, „უპირველესი“ რომანტიკოსის ნოვალისისშეხედულებებთან მჭიდრო კავშირში; ცხოვრების რომანტიზების ნოვალისისეული გაგების გათვალისწინებით ვიკვლევთ პოლარიზებისა და პოტენციურების ტექნიკურ საშუალებათა გამოყენებით როგორ ხდება ნიკოლოზ ბარათაშვილის შემოქმედებაში სამყაროსთან, ადამიანებთან, ყოველდღიურ მოვლენებთან მიმართების (დამოკიდებულების) რომანტიზება, რომლის მიზანია ცხოვრება ინტენსიური, სისხლსავსე გახადოს და გზა გაუხსნას მას უსასრულობისკენ. ოცნება და სინამდვილე, სულიერი და ხორციელი სიყვარული, მეცნიერება და რელიგია, ჯანმრთელობა და სნეულება, სიცოცხლე და სიკვდილი, სასრულობა და უსასრულობა რომანტიკოსებთან, და მათ შორის ნ. ბარათაშვილთანაც, იმ პოლარობებს წარმოადგენენ, რომელთა შორის სუფევს დაძაბულობით აღსავსე ჰარმონია, ცხოვრების გაინტენსიურების წინაპირობა. ამის წყალობით ხდება ცხოვრება საინტერესო და მისაღები რომანტიკოსისთვის, ამის შედეგად მიიღწევა უსასრულობასთან (ტრანსცენდენტთან) მიახლოება.

RŪTA BRŪZGIENĖ

Lithuania, Vilnius

Mykolas Romeris University

Maironis's Collection of Poems “Voices of Spring” – a Song for Lithuania

The works of the most famous Lithuanian poet Maironis (1862-1932) from the romantic period still enter the top ten of the best Lithuanian poets. The lyrics collection “Voices of Spring” [„Pavasario balsai“, 1895] by Maironis became not only the herald of the national liberation movement, but laid the basis of mod-

ern Lithuanian poetry, and established the valuable foundation of all Lithuanian poetry. His oeuvre reveals a romantic image of the majestic Lithuania in contrast to the present, here a romantic hero comes to the fore as a fighter or a solitary thinker. Poetics is often based on folklore images, and at the same time they are created and become archetypal together. The melodiousness of Maironis's poetry is unique where classical poetic versions are fused to the features of folk songs, and at the same time the archetypal models of deep musical forms are maintained. The aim of this paper is to discuss this collection as a romantic worldview and a musical harmony inherent to romanticism as a love song to the homeland. The paper will refer to the works of Vanda Zaborskaitė, Vytautas Kubilius, Kestutis Nastopka, Juozapas Girdzijauskas, Algirdas Ambrazas, Audinga Peluritytė, Eero Tarasti and others, and research will be based on comparative methodology.

РУТА БРУЗГЕНЕ

Литва, Вильнюс

Университет им. М. Ромериса

Сборник стихов Майрониса «Весенние голоса» – песнь Литве

Творчество Майрониса (1862-1932), самого известного литовского поэта периода романтизма, до сих пор позволяет включать его в десятку лучших поэтов Литвы. Сборник лирики «Весенние голоса» [“Pavasariobalsai”], (1895 г.) Майрониса не только стал рупором национально-освободительного движения, заложил основы современной литовской поэтики, но и явился ценностным фундаментом для всей литовской поэзии. В его творчестве проявляется романтический образ величественной Литвы, контрастирующий с безотрадной современностью, возникает герой-романтик – борец или одинокий мыслитель. В поэтике часто опираются на фольклорные образы, вместе с тем они создаются и становятся архетипическими. Уникальна и напевность поэзии Майрониса, в которой сливаются воедино варианты классической поэтики и особенности народных песен, при этом сохраняются глубинные архетипические модели музыкальных форм. Целью доклада является обсуждение этого сборника как сочетания романтического мироощущения и присущей романтизму музыкальности; и это соединение звучит как песнь любви к своему родному краю. В сообщении используются

работы Ванды Заборскайте, Витаутаса Кубилиуса, Кястутиса Настопки, Юозапаса Гирдзияускаса, Альгирдаса Амбразаса, Аудинги Пялурутите, Ээро Тараста и других исследователей, автор опирается на компаративистскую методологию.

IA BURDULI

Georgia, Tbilisi

Georgian Technical University

Georgian National University

Imitation of the Romantic Codes in Postmodern Texts

It is worth to notice that if poet's approach towards both the society and himself was either unnoticed or depicted by the chamber nature, making his subject *-romanticism and distance* come from the universe, today the same distance has already become a common thing for the elite's posture.

The reduction of the romantic grotesque laughing is connected with the Showbusiness and depicts mostly the pseudo intellectualism, turning into the humor, irony or sarcasm. This kind of chamber-romantic-carnival feeling gives leading, intellectual tone to general postmodern artistic expression and accordingly to Süskind's irony in his novels.

Due to Patrick Süskind's works, it is obvious that he is not a contemporary serial writer and the fantastic element, used by him for displaying the life could be realised as answer to *Hoffman's line* of an artificial-semantic depiction. The ambivalent approach by Süskind towards elite and massive cultures is reached through ironical intertextuality. Great moral conclusions, appealing on introvert character in order to show up in society, as well as a foreigner – *blue bird* leading to interest in society place Patrick Süskind under suspicious.

By the populist phrases of both media and government, focusing on idealising the uncommon and new things the writer creates ironic discourse in his little texts, as well as in his scripts for short and narrative movies. Light irony, being used by Süskind in his movie scripts can be considered as a postmodern rejection of authoritarianism, as well as of the old macro narratives. Both the play of the romanticism on the stage by the modern, contemporary people, being oriented on unromantic life and the construction of the real stage behind the curtains makes

the today's reality obvious. The immanence, fragmentation and superficiality by Süskind leads to opened depth of perception and cognition. This makes the discourse of modernity accessible. Within the discourse of modernity the culture, as mean of communication is intruded into everyday life.

ია გურდული

საქართველო, თბილისი

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი

საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი

რომანტიკული კოდების იმიტირება პოსტმოდერნისტულ ტექსტში

საგულისხმოა, რომ თუ ჭეშმარიტად რომანტიკული, სულით პოეტის დამოკიდებულება მასასთან და საზოგადოებასთან უმეტესად შეუმჩნეველი ან კამერული იყო და მისი რომანტიკულობა და დისტანციურობა მისივე, ასე ვთქვათ, ფაქიზი შინაგანი სამყაროდან მოდიოდა, დღეს დისტანციურობა, ძირითადად, ელიტის პოზაა, შოუბიზნესს უკავშირდება და უმეტესად ფსევდოინტელექტუალიზმს გამოხატავს. რომანტიკულ გროტესკში სიცილი რედუცირდება და იუმორის, ირონიის, სარკაზმის ფორმას იღებს. სწორედ ასეთი კამერულ-რომანტიკულკარნავალური განცდა აძლევს წამყვან ინტერტექსტუალურ ტონს ზოგადად პოსტმოდერნისტულ მხატვრულ გამომსახველობას და შესაბამისად ზიუსკინდის ირონიას მის ნოველებში.

პატრიკ ზიუსკინდის მოღვაწეობიდან გამომდინარე, აშკარაა, რომ იგი არ არის თანამედროვე „სერიული“ მწერალი და ყოფის წარმოჩენისას მის მიერ გამოყენებული ფანტასტიკური ელემენტის

მატარებელი ლიტერატურული ტენდენციები „პოფმანის ხაზის“ ანტიუტოპიურ მხატვრულ-სემანტიკურ გამომსახველობას ეხმიანება.

პატრიკ ზიუსკინდთან ელიტარულ და მასობრივ კულტურებთან ამბივალენტური დამოკიდებულება პოსტმოდერნიზმისთვის დამახასიათებელი ირონიული ინტერტექსტუალობით არის მიღწეული.

„დიდი მორალური დასკვნები“, ინტრავერტულობაზე აპელირება, საზოგადოებაში საკუთარი თავის წარმოჩენის მიზნით, უცხო – ლურჯი ფრინველი, რაც საზოგადოების გაცხოველებულ ინტერესს ინვესტ, ეჭვს ბადებს პატრიკ ზიუსკინდში. ძალოვანთა თუ მასმედიის მიერ

მთელი ხალხის სახელით განცხადებული პოპულისტური ფრაზებით, „უჩვეულოსა და სიახლის“ გაიდეალების წარმოჩენით, მწერალი იდეალებით იმედგაცრუებული ყოველდღიურობის ირონიულ დისკურსს ქმნის როგორც თავის მცირე ტექსტებში, ასევე თავის მოკლემეტრაჟიან და მხატვრული ფილმების სცენარებში.

მსუბუქი ირონია, რომელსაც ზიუსკინდი თავის კინოსცენარებში მიმართავს, პოსტმოდერნისტული

უარია ავტორიტეტულობაზე, ძველ მაკრონარატივებზე. სცენაზე რომანტიკულის თამაში არარომანტიკულ ყოფაზე ორიენტირებული თანამედროვე ადამიანების მიერ და სცენის მიღმა რეალური სცენის წარმოსახვა ააშკარავებს დღევადელ რეალობას. ზიუსკინდთან იმანენტურობით, ფრაგმენტულობითა და ზედაპირულობის საშუალებითაა ყოფიერებისა და შემეცნების სიღრმე გახსნილი, რითაც თანამედროვე ყოფის დისკურსი აშკარავდება, სადაც ხელოვნება ყოველდღიურ ყოფაშია შეჭრილი, როგორც კომუნიკაციის საშუალება.

WEI CHENLIN

Hong Kong, People's republic of China

University of Hong Kong

People's Republic of China Seeking New Voices from Abroad – Romanticism in Early Works of Luxun

In *On the Aberrant Development of Culture* (Wenhua pianzhi lun), Luxun urges the masses to “be individual and reject vulgarity” and speaks highly of Nietzsche. In *Towards a Refutation of the Voices of Evil* (Po e sheng lun) he even bitterly rebukes Chinese people for losing their individuality and original ideas in most cases, and wishes that people could be supermen like Nietzsche, who has his “own thinking” and “inner shine”, with the intention to rouse the sense of individuality of the public in China with the help of Nietzsche’s romanticism. In *On the Power of Mara Poetry*, he calls for the emergence of a “spiritual warrior in the dark society”, who rebels against orthodoxy like Byron and puts forward the issue of remolding the nature of Nationals, and points out the way of enlightening the public. To be specific, LuXun calls upon the Chinese public to “let the past drop here and seek new voices from abroad” by learning from Mara poets

who dare to overturn stereotypes and pursuit equality, freedom, empathy while advocating the outpouring of one's inner psyche.

This paper takes three early works of Luxun, *On the Aberrant Development of Culture*, *Towards a Refutation of the Voices of Evil*, and *On the Power of Mara Poetry* as analytic target to discuss how Luxun's enlightenment thoughts take shape after accepting European romanticism and how enlightenment thoughts are expressed perfectly in his interpretation of romanticism.

EKA CHIKVAIDZE

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Solomon Dodashvili and 19th Century Georgian Worldview (Impact on romantic-realistic view)

It is considered that romantic worldview in Europe was influenced by Schopenhauer philosophy. It is known that the Georgian society of the 19th century had "its own Schopenhauer" – Solomon Dodashvili, who laid the ideological-philosophical basis of not only romantic but also realistic writing. In Dodashvili's point of view artistic prose is the premise for the advance of spiritual culture, it serves cognition of life, encourages kindness and cognition of truth. Despite the coexistence of many conditions (political, cultural, historical-hereditary...), it is still obvious that Dodashvili (the author of the logic and rhetoric books, teacher of N. Baratashvili, the inspirer of 1832 conspiracy, democrat and national figure, philosopher and logician) influenced development of thought not only of his contemporary artists, but realist Ilia as well. It is significant that his opinions developed in worldview and ideology of both romanticists and realists. In this regard we should separate 1. Social trends; 2. National vision and doctrine of freedom; 3. Political; 4. Educational; 5. Aesthetic; 6. Thinking (logical reasoning, argumenting methods); 7. Strong impulses to thwart total injustice; 8. Humanism; 9. Ideas of Europeanism; or 10. Relationship between form and content in artistic compositions. One of the most important is the awakening of philosophical thinking in Georgia and the return of Georgian consciousness (which is strongly felt with Baratashvili). According to these trends Georgian society and opinion was "given a long-term direction". Romanticists and realists both widely used conceptions of Solomon Dodashvili. His merit was also estimated by Ilia.

ეკა ჩიკვაძე

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

სოლომონ დოდაშვილი და მე-19 საუკუნის ქართული მსოფლალქმა (ზეგავლენა რომანტიკულ-რეალისტურ აზრზე)

მიუთითებენ, რომ ევროპაში რომანტიკული მსოფლალქმის ჩამოყალიბებაზე გავლენა იქონია შოპენჰაუერის ფილოსოფიამ. ასევე ცნობილია, რომ მე-19 საუკუნის ქართველ საზოგადოებას „საკუთარი შოპენჰაუერი“ ჰყავდა სოლომონ დოდაშვილის სახით, რომელმაც იდეურ-ფილოსოფიური საფუძველი არა მხოლოდ რომანტიკულ, არამედ რეალისტურ მწერლობასაც ჩაუყარა. დოდაშვილის აზრით, „აღმკობილი პროზა“, მხატვრული სიტყვა სულიერი კულტურის წინსვლის წინაპირობაა, ცხოვრების შემეცნებას ემსახურება, სიკეთის ბიძგის მიმცემი და ჭეშმარიტების განმსწავლელია. მრავალი პირობის (პოლიტიკური, კულტურული, ისტორიულ-მემკვიდრეობითი...) თანაარსებობის ფონზე მიანიც აშკარაა სოლომონ დოდაშვილის – ლოგიკისა და რიტორიკის სახელმძღვანელოთა ავტორის, ნ. ბარათაშვილის პედაგოგისა და 1832 წლის შეთქმულების სულისჩამდგმელის, დემოკრატისა და ეროვნული მოღვაწის, ფილოსოფოსისა და ლოგიკოსის ზეგავლენა არა მხოლოდ თანადროულ შემოქმედთა აზრის განვითარებაზე, არამედ რეალისტი ილიას აზროვნებაზეც. საგულისხმო და მნიშვნელოვანია მისი მოსაზრებების განვითარება როგორც ქართველ რომანტიკოსთა, ისე – რეალისტთა იდეოლოგიასა და მსოფლხედვაში. ამ თვალსაზრისით, ცალკე უნდა გამოვყოთ 1. სოციალური ტენდენციები; 2. ეროვნული ხედვა და თავისუფლების დოქტრინა; 3. პოლიტიკური, 4. საგანმანათლებლო, 5. ესთეტიკური, 6. სააზროვნო (ლოგიკური დასაბუთება-არგუმენტირების მეთოდები) და 7. ტოტალური უსამართლობის წინააღმდეგ მებრძოლი მძლავრი იმპულსები, 8. ჰუმანიზმი, 9. ევროპეიზმის იდეები თუ 10. ფორმისა და შინაარსის ურთიერთმიმართება „აღმკობილ“ ანუ მხატვრულ თხზულებებში. ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი კი ქართულ სივრცეში მივიწყებული ფილოსოფიური აზროვნების გამოღვიძება და დაბრუნება ქართულ ცნობიერებაში (რაც ასე მკვეთრად იგრძნობა ბარათაშვილთან). ეს ის ტენდენციებია, რომელთა

მეშვეობითაც (ევროპისაკენ ისტორიული მსვლელობის აღდგენით და მმართველობის რესპუბლიკური ფორმის შემოღების სურვილით) სოლომონ დოდაშვილი ხანგრძლივად „აძლევს მიმართულებას“ ქართველ საზოგადოებას და ქართულ აზრს. თუმცაღა, თუკი ერთ (რომანტიკოსთა) შემთხვევაში სოლომონ დოდაშვილის შრომებში შემოქმედები დისპოზიციის (დაპირისპირებულთა მთლიანობის) „საკვებს“ ჰპოვებენ, მეორე შემთხვევაში (რეალისტებთან), შეიძლება ითქვას, ამავე ნააზრევს ჩატეხილი ხიდის გამთლიანების საფუძვლად იყენებენ. ამიტომაც სავსებით მართებულად შენიშნავდა ილია, რომ „დროების“ დროშა მემკვიდრეობით გადმოეცათ დოდაშვილისა და გიორგი ერისთავისგან.

EKA CHKHEIDZE

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Aesthetics of the Romanticism and the Face Symbol of Raven

The aesthetics of the romanticism was the specific reaction on classicism and especially on enlightenment, from the romantics' point of view that attached the new significance to the art – utilitarian and social function. The main theorists of the romanticism linked the art with the creativity of Christian symbolic ideas; they apprehended the external reality of Neo-Platonists as the art of the revealing the absolute, the specific act of the reveal of the absolute in nature by the artist is performed by the means of art, romantics strive to delete the edge between the life, philosophy, religion and art where they perceived the paradigm of the existence. Percy Byssie Shelly asserts that poetry leads the human to the divine wisdom.

Raising the art and creativity , play and dream, fantasy and irony to the highest level (almost expressing the God or God's will) by the romantics was the most serious approach that had not been witnessed by the world before; the soul of transcendental slapstick reveals the total freedom of the artist in his works, creativity and it could be said that the very tendencies are peculiar for the American romantic writer Edgar Alan Poe, his works are distinguished by originality and his verse “Raven” was one of the most popular from this point of view.

Raven is the widely used personage of the mythology, it is linked to the sky, ground, underground world, water and even with sun, as the carrion eater, black colored bird the raven is associated with the death and blood, the struggle of death and life, it is associated with the sky as it is a bird, raven has the specific voice similar to the human's voice all these attaches the raven the nature of prediction the future; thus raven is the face symbol very popular in romanticism and it is successfully taken by N. Baratashvili in his "Merani".

Hardly can be find the second artist who made such great influence on the XX century Georgian creative thoughts and Georgian modern poetry as Edgar Alan Poe appeared to make.

ქაა ჩხეიქა

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

რომანტიზმის ესთეტიკა და ყორანის სახე-სიმბოლო

რომანტიზმის ესთეტიკა თავისებური რეაქცია იყო კლასიციზმსა და, განსაკუთრებით, განმანათლებლობაზე, რომელმაც, რომანტიკოსთა აზრით, ხელოვნებას მისთვის უცხო – უტილიტარული და სოციალური – ფუნქცია მიანიჭეს. რომანტიზმის მთავარმა თეორეტიკოსებმა ხელოვნებას შემოქმედებითად დაუკავშირეს შემოქმედებისა და სიმბოლიზმის ქრისტიანული იდეები, ნეოპლატონიკოსთა ესთეტიკის ემანაცია და გარე რეალობა გაიაზრეს, როგორც ხელოვნების ნიმუში, აბსოლუტის გამოვლინების თავისებური აქტი. აბსოლუტის თავისებური გამოვლინება ბუნებაში მხატვრის (შემოქმედის) საშუალებით ხელოვნებაში ტრანსფორმირდება. რომანტიკოსები ესწრაფვიან ნაშალონ ზღვარი სიცოცხლეს, ფილოსოფიას, რელიგიას და ხელოვნებას შორის, რომელშიც თავად ყოფიერების პარადიგმას ხედავენ. პერსი ბიში შელი ამტკიცებს, რომ პოეზიას ადამიანი მიჰყავს ღვთაებრივ სიბრძნემდე.

ხელოვნებისა და თავად შემოქმედის აქამდე არნახულ (ლამის ღმერთის ან მისი ნების გამომხატველის) სიმალღემდე აყვანით რომანტიკოსები უკიდურესი სერიოზულობით ეკიდებოდნენ ისეთ, ერთი შეხედვით, ხელოვნების არასერიოზულ ფორმებს, როგორიცაა თამაში, ოცნება, ფანტაზია, ირონია. „ტრანსცენდენტული ბუფონადის“ სული

ააშკარავენ ხელოვანის სრულ თავისუფლებას თავისი შემოქმედების მასალაზეც, საკუთარ თავზეც და მთელ სამყაროზეც. ალბათ, არ იქნება გადაჭარბებული, თუ ვიტყვით, რომ რომატიზმის ესთეტიკის ამგვარი თავისებურებებით აიხსნება ცნობილი ამერიკელი რომანტიკოსის ედგარ პოს შემოქმედების გამორჩეულობა და ორიგინალურობა. ყოველთვის განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობოდა მის ლექსს „ყორანი“.

ყორანი მითოსის ფართოდ გავრცელებული პერსონაჟია. ის დაკავშირებულია ცასთანაც, მიწასთანაც, მიწისქვეშეთთანაც, წყალთანაც და მზესთანაც. როგორც ლეშიჭამია შავი ფერის ფრინველი, ყორანი ხტონურ სამყაროსთან, სიკვდილთან და სისხლიან ბრძოლასთანაა დაკავშირებული. როგორც ფრინველი, ის ციურ სამყაროს მიემართება. შესაბამისად გაიაზრება შუამავლად ციურ, მიწიერ და ხტონურ სამყაროებს შორის. სპეციფიკური ხმა, რომელიც ადამიანისას წააგავს, ყორანს ანიჭებს სიბრძნეს, წინასწარმეტყველებას. ამგვარი ან მსგავსი გაგება უნდა ჰქონდეს ყორანის სახე-სიმბოლოს ნ. ბარათაშვილის „მერანშიც“.

ძალიან ძნელი იქნება მეორე ხელოვანის დასახელება, რომელმაც ისეთი დიდი გავლენა მოახდინა XX საუკუნის ქართულ მხატვრულ აზროვნებაზე, როგორც ედგარ პომ, რომელმაც, თავის მხრივ, დიდი გავლენა იქონია ქართულ მოდერნისტულ პოეზიაზე.

DODO CHUMBURIDZE

Georgia, Tbilisi

Iv. Javakhishvili Tbilisi State University

Institute of History and Ethnology

Why the poem “The Tomb of King Erekle” does not Express the Political Creed of Nikoloz Baratashvili

The following arguments are considered in the article:

1. The poem was written in 1842, the year when Nikoloz Baratashvili wrote two of his poetic masterpieces: “Merani” and “Hyacinth and a bit” imbued with the idea of freedom. In the same year he finished working on his historical poem “Fate of Georgia”, in which he appears to be a strong advocate of freedom. The

fact that the poems “Merani” and “Hyacinth and a bit” and an ideologically contradictory poem – “The Tomb of King Erekle” were all created in 1842 was considered as a creative technic of a bifurcated romanticist – that was wrong from the start.

2. The poem “The Tomb of King Erekle” does not only lack the artistic and expressive style characteristic of Baratashvili’s lyric poetry, but also the national ideological outlook of this great poet and citizen.

3. Nikoloz Baratashvili’s ideas of national liberation are related to the national liberation movement of 1832 and progressive thinkers led by Solomon Dodashvili. Dodashvili was not only his teacher at gymnasium, but also his inseparable spiritual friend, who was brutally punished by the empire, and that fact must have had its influence on the poet; Dodashvili cannot be described as a thinker with a bifurcated personality as he remained thoroughly committed to the idea of the freedom of Georgia to the end of his days.

4. Nikoloz Baratashvili dedicated his poem “The Tomb of King Erekle” to a Russified Georgian – Mikhail Barataev, who was born and brought up in Russia. In Nikoloz Baratashvili’s poems dedicated to different persons, the lyrical character was not the poet, but the person (or a thing) the poem was dedicated to. Mikhail Barataev had asked the poet to write a poem in his notebook together with another poem – “knyaz Barataev’s Azarphesha”. The poet expresses feeling of Azarphesha in the latter: “If you fill me up with wine, I’ll fill you with joy, if you have drunk it, may it do you good! This is also true for the poem “Merani”, in which Ilia Orbeliani – Shamil’s hostage is the narrator of the poem.

5. The expressive style used by the poet in his poems dedicated to different persons or things gives us the reason to think that in his poem “The Tomb of King Erekle” the poet expresses Mikhail Barataev’s ideological and political views. The narrator of the poem pays tribute to King Erekle, saying that his will is fulfilled: Russia has brought happiness and peace to the Georgian nation. These words can’t belong to Nikoloz Baratashvili because (a) he must have been aware that King Erekle hadn’t sought what Russia did: abolishing the Georgian statehood and turning it into part of the Russian Empire; (b) turning Georgia into part of Russian Empire didn’t bring civil peace to Georgia, instead anti-Russian uprising followed and many Georgians died in the wars fought by Russia. But Russified Georgians, like Mikhail Barataev, serving the Russian Empire and its interests, had the sentiments expressed in the poem; (c) the attitude and the view

is not expressed in any other poem written by Nikoloz Baratashvili; his poetry is imbued with the spirit of national freedom and independence.

6. The poem is an example of oda poetry, which is not characteristic of the poet. The style, we think, was used by Nikoloz Baratashvili to express the sentiments of a committed servant of the Russian Empire – a “Statski Sovetnik” [a State Counsellor] who arrived from Russia and became a friend with the poet’s family. The article describes some details of Mikhail Barataev’s biography, which substantiate the argument that the ideas expressed in the poem must have belonged to Mikhail Barataev and not to Nikoloz Baratashvili.

7. A great poet and thinker like Nikoloz Baratashvili could not have changed his national creed in just several months. In his letter to Grigol Orbeliani dated May 2nd, 1842, the poet had expressed such bold political considerations, that Petre Ushikashvili didn’t dare to copy them and encoded the lines from the letter he had omitted.

8. According to Akaki Bakradze, the poem is an example of ironic poetry and if we fail to identify it as such, “we risk to be misled in our judgement of one of the greatest Georgian poets and thinkers, falsely accusing him of being for Georgia being deprived of independence... otherwise, we can not only be misled in our judgement but also deliberately harming and ruining Nikoloz Baratashvili’s reputation” – he said. Considering Nikoloz Baratashvili’s personality, the bitter irony of the poet towards the viewpoint expressed in the poem is absolutely natural;

9. Therefore, the poem “The Tomb of King Erekle” should not be considered either a piece of work expressing Nikoloz Baratashvili’s national vision and political orientation, or a tribute to modernity; he can’t have associated the fate of Georgia seized by Russia with King Erekle’s will and neither could he have appreciated the state of Georgia he had described in the poem. The poem expresses the view of the person the poem was dedicated to and of the person, who asked him to write the poem in his notebook, and the poet did. This fact attaches even more intimacy to the poem and gives us the reason to think that the view, emotion and feeling expressed in this poem cannot be generalized to characterize Nikoloz Baratashvili’s poetry, and furthermore, cannot be used as an argument to judge Nikoloz Baratashvili’s national-political creed.

დოდო ჭუმბურიკა

საქართველო, თბილისი

*ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
ისტორიისა და ეთნოლოგიის ინსტიტუტი*

რატომ არ არის ლექსი – „საფლავი მეფის ირაკლისა“ ნიკოლოზ ბარათაშვილის პოლიტიკური ორიენტაციის გამომხატველი

დასმული პრობლემის გადასაწყვეტად სტატიაში მოტანილია არგუმენტები:

1. ეს ლექსი 1842 წელსაა დაწერილი.ამავე წელს დაიწერა პოეტის ორი შესანიშნავი ქმნილება: თავისუფლების იდეით განმსჭვალული „მერანი“ და „სუმბული და მწირი“. ის ფაქტი, რომ 1842 წელს ერთდროულად შეიქმნა „მერანი“, „სუმბული და მწირი“ და ამათგან იდეურად სრულიად განსხვავებული ლექსი – „საფლავი მეფის ირაკლისა“ „გაორებული რომანტიკოსის“ შემოქმედებით მეთოდად ჩაითვალა;

2. ლექსი „საფლავი მეფის ირაკლისა“ ამოვარდნილია არა მარტო ბარათაშვილის ლირიკული პოეზიისათვის დამახასიათებელი მხატვრულ-გამომსახველობითი ოსტატობის ჩარჩოდან, არამედ იმ ეროვნულ-იდეური მსოფლმხედველობიდან, რაც ამ დიდი პოეტისა და მოქალაქისათვის იყო ნიშანდობლივი.

3. ნიკოლოზ ბარათაშვილის ეროვნულ-განმათავისუფლებელი იდეები უკავშირდება 1832 წლის შეთქმულებას, მის ისეთ პროგრესულად მოაზროვნე ნაწილს, რომლის ხელმძღვანელი სოლომონ დოდაშვილი იყო. დოდაშვილი არა მარტო მისი გიმნაზიის მასწავლებელი, არამედ განუშორებელი სულიერი მეგობარი იყო(ვახტანგ ორბელიანი, ზაქარია ჭიჭინაძე, პავლე ინგოროყვა და სხვ),დოდაშვილი განსაკუთრებული სიმკაცრით დაისაჯა, რასაც არ შეიძლებოდა გავლენა არ მოეხდინა პოეტზე; დოდაშვილი არყოფილა ე.წ. „გაორებული“ მოაზროვნე, მან საქართველოს თავისუფლების იდეას ბოლომდე უერთგულა.

4. ბარათაშვილს ლექსი – „საფლავი მეფის ირაკლისა“ მიძღვნილი აქვს მიხეილ პეტრეს ძე ბარათაშვილისადმი.მიძღვნას პოეტი ყოველთვის განსაკუთრებულ დატვირთვას აძლევდა. მიძღვნილი ტექსტის ლირიკული გმირი იყო არა თავად პოეტი, არამედ ადამიანი (ან საგანი) რომელსაც ის ეძღვნებოდა. ეს ლექსი პოეტს მისთვის ალბომში ჩა-

უნერია (მისივე თხოვნით) სხვა ლექსთან ერთად – „კნიაზ ბარატაევის აზრფეშაზედ“. ამ უკანასკნელში პოეტს აზარფეშის განწყობილება აქვს გამოხატული: „ამავსებ ღვინით, აგავსებ ღვინით, შესვი? გაამოს!“ ასევეა ლექსი „მერანი“, სადაც პოეტის ნაცვლად შამილის ტყვე ილია ორბელიანი ლაპარაკობს (აქ კი ბევრი ცრემლი, ტყუილი და მართალი, დაინთხა ამის წაკითხვაზე. რასაკვირველია, იმიტომ, რომ ამას ამბობს ილია ტყვეობაში და არა მე“, – გრიგოლ ორბელიანისადმი მიწერილი პოეტის წერილიდან).

5. პოეტის ამგვარი დამოკიდებულება მიძღვნილი ტექსტისადმი აშკარად გვეუბნება, რომ „საფლავი მეფის ირაკლისაც“ იგივეს იმეორებს, გამოხატავს მიხეილ ბარატაევის იდეურ-პოლიტიკურ მრწამსს.

6. ლექსი დაწერილია პოეტისთვის უჩვეულო ოდური სტილით და ეს პოეტური ფორმა, რომელიც ორგანული იყო მისი უფროსი თანამოკალმის – გრიგოლ ორბელიანისთვის, „აშკარად არაორგანული აღმოჩნდა ბარათაშვილის ლირიკული ბუნებისათვის“ (გურამ ასათიანი).

ამ სტილსაც, ვფიქრობთ, ბარათაშვილმა სპეციალურად მიმართა ამ ლექსისათვის, რათა გამოეხატა რუსეთიდან ჩამოსული და მის ოჯახთან დამეგობრებული, იმპერიის ერთგული „სტატსკი სოვეტნიკის“ განწყობილება.

7. რამდენიმე თვეში ეროვნული თვალთახედვა ისეთ დიდ პოეტსა და მოაზროვნეს, როგორც ბარათაშვილია, არ შეიძლება შეეცვალოს. მითუმეტეს, იმავე 1842 წლის 2 მაისს („საფლავიც“... ამ დროსაა დაწერილი, რადგან ივნისში ბარატაევი პეტერბურგს გაემგზავრა) პოეტს გრიგოლ ორბელიანისადმი მიწერილ წერილში იმგვარი გაბედული და სახიფათო პოლიტიკური მოსაზრებები ჩაუნერია, რომ პეტრე უმიკაშვილს მისი გადმონერაც ვერ გაუბედავს და გამოტოვებული სტრიქონები დაშიფრული სახით ჩაუნიშნავს (ტექსტში, გადმოსაწერადაც შეუძლებელი, 21-სიტყვიანი ფრაზააა გამოტოვებული).

8. აკაკი ბაქრაძის აზრით, ლექსი არის ირონია. თუ ამას არ დავინახავთ, „ჩვენ ერთ-ერთ უდიდეს ქართველ პოეტსა და მოაზროვნეს თვითნებურად მივანერთ უბოროტეს აზრს – საქართველოს თავისუფლების დაკარგვით გახარებას... სხვანაირად მისი წაკითხვა შეცდომაა არის და ნ. ბარათაშვილის დამცირება-დაკინებაც“. რა თქმა უნდა, ასეა. თუმცა, ეს სათქმელი არც ირონიულად და არც სერიოზულად ბარათაშვილს არ ეკუთვნის. ლექსში გამოხატული თვალსაზრისისადმი პოეტის გარკვეული მწარე ირონია კი (ბარათაშვილის პიროვნებას თუ გავითვალისწინებთ), ბუნებრივია;

9. ამრიგად, „საფლავი მეფის ირაკლისა“ არ არის ნიკოლოზ ბარათაშვილის პოლიტიკური და ეროვნული მრწამსის გამოხატულება, მას არც ხარკი გადაუხდია თანამედროვეობისათვის ამ ლექსით, არც ერეკლეს ანდერძად ჩაუთვლია რუსეთის მიერ მიტაცებული საქართველოს ბედი, არც ის ბედნიერება დაუნახავს თავის თანამედროვე საქართველოში, რაც ლექსში ასახა. ის იმ კაცის თვალსაზრისია, ვისაც მიუძღვნა პოეტმა ეს ლექსი და საკუთარი თხოვნით, ალბომში ჩაუნერა. ალბომში ჩანერა კიდევ უფრო მეტ ინტიმურობას ანიჭებს ლექსს, საშუალებას გვაძლევს ვიფიქროთ, რომ მასში გამოხატული თვალსაზრისი, ემოცია და განცდა, ბარათაშვილის პოეტური მემკვიდრეობის შეფასებისას ვერ განზოგადდება და, მითუმეტეს, ვერ იქცევა ისეთ გადამწყვეტ არგუმენტად, რაც ბარათაშვილის ეროვნულ-პოლიტიკური მრწამსის განმსაზღვრელად გამოდგება.

TEIMURAZ DOIASHVILI

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Romantic Irony and Nikoloz Baratashvili's “Fate of Georgia”

For many decades in Georgian literary studies the NikolozBaratashvili's poem “*Fate of Georgia*” was mostly considered as a logical discourse on “*real-historical dilemma*” (G. Asatiani) and not as a literary text based on the philosophical-historical concept of Romanticism.

It is paradoxical that King Erekle, the romantic protagonist of the poem, substantiates the concession of freedom and the tragic impassability of necessity, while the second character of the dialogue conflict – Solomon Judge brings the supremacy idea of freedom in the logical judgment in the paradox form. Both presented views are equally right and equally important, which is not accidental. Because of this, it is incorrect to seek the author's specific real-historical view, because at this time, willingly or unwillingly, a poet-philosopher turns into a historian.

As the author believes, NikolozBaratashvili presents the problem of the fate of Georgia from the standpoint of worldview of romantic irony. The poet-ro-

manticist assumes the simultaneous, subjective imaginative existence of the opposed infinitives – the unconditional (freedom) and conditional (the necessity) in the life and from the position of the creator’s absolute freedom expresses the irony of history and self-irony, as well.

In the context of romantic irony as well as from the standpoint of historical reality the “*Fate of Georgia* “ is perceived as a bitter irony on the sarcasm of reality and human being’s weakness before the necessity, while from conceptual viewpoint – as an illusory raising of the inevitability of “fate” and the eternal desire to have romantic ideal (liberty).

თეიმურაზ დონიაშვილი

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

რომანტიკული ირონია და ნიკოლოზ ბარათაშვილის „ბედი ქართლისა“

მრავალი ათეული წლის მანძილზე ქართულ ლიტერატურათმცოდნეობაში ნიკოლოზ ბარათაშვილის პოემა „ბედი ქართლისა“, უპირატესად, განიხილებოდა როგორც ლოგიკური დისკურსი „რეალურ-ისტორიულ დილემაზე“ (გ. ასათიანი) და არა როგორც რომანტიზმის ფილოსოფიურ-ისტორიულ კონცეფციაზე დაფუძნებული მხატვრული ტექსტი.

პარადოქსულია, რომ მეფე ერეკლე, პოემის რომანტიკული პროტაგონისტი, თხზულებაში რომანტიზმის აბსოლუტური ფასეულობის – თავისუფლების დათმობასა და აუცილებლობის ტრაგიკულ გარდუვალობას ასაბუთებს, ხოლო დიალოგური კონფლიქტის მეორე მონაწილეს – სოლომონ მსაჯულს ლოგიკურ განსჯაში პარადოქსის ფორმით შემოაქვს თავისუფლების უზენაესობის იდეა. ორივე თვალსაზრისი თხზულებაში წარმოდგენილია, როგორც თანასწორუფლებიანი და თანაბრადმნიშვნელოვანი, რაც შემთხვევითი არაა. ამის გამო არა მართებული ჩანს ავტორის კონკრეტული რეალურ-ისტორიული თვალსაზრისის ძიება, რადგან ამ დროს, ნებისთუ უნებლიეთ, ხდება პოეტი-ფილოსოფოსის ჩანაცვლება ისტორიკოსით.

ქართლის ბედის პრობლემას ნიკოლოზ ბარათაშვილი, ჩვენი აზრით, წარმოგვიდგენს რომანტიკული ირონიის მსოფლმხედველობ-

რივი პრინციპის სიმაღლიდან. პოეტი-რომანტიკოსი უშვებს ყოფიერებაში (სინამდვილეში) დაპირისპირებულ ისანყისების – უპირობოსა (თავისუფლება) და განპირობებულის (აუცილებლობა) ერთდროულ, სუბიექტურად წარმოსახულ არსებობას და შემოქმედის აბსოლუტური თავისუფლების პოზიციიდან გამოხატავს ირონიას ისტორიისა და საკუთარი პერსონის მიმართაც.

რომანტიკული ირონიის კონტექსტში „ბედი ქართლისა“ ისტორიული რეალობის ქრილში იკითხება როგორც მწარე ირონია სინამდვილის სარკაზმზე და აუცილებლობის წინაშე სუბიექტის უძლურებაზე, ხოლო კონცეპტუალურ პლანში – როგორც ილუზორული ამაღლება „ბედის“ გარდუვალობაზე და რომანტიკული იდეალის (თავისუფლების) დამკვიდრების მარადიული სურვილი.

TEA DULARIDZE

TAMAR TARKHNISHVILI

Georgia, Tbilisi

Iv. Javakhishvili Tbilisi State University

Elements of Romanticism in Franz Grillparzer's *Sappho*

Franz Grillparzer, a distinguished Austrian writer, has attracted close scholarly attention for over a century. While some point out his preference for seclusion, thus explaining the prevalence of quietism in his works, others portray him as an active person inspired by liberal ideas. The study of Grillparzer's works against his contemporary literary movements has proved particularly debatable. However, no one argues that Grillparzer cannot be assigned to any particular literary school and that despite his obvious disapproval of the theories of romanticism, along with classicism, his works also display elements of romantic aesthetics and poetics.

This article aims to study Grillparzer's concept of quietness, seclusion and privacy as manifested in his tragedy *Sappho*. I will analyze classical sources about the love of Sappho and Phaon (Elian, Strabo, Ovid, Plautus), as well as innovations introduced by Grillparzer into the classical story. I will also try to establish to what extent the main conflict of the tragedy can be viewed as an individual's challenge promoted by Romanticism and identify the signs of classicism in Grillparzer's tragedy.

The tragedy features two worlds divided by an abyss: one is overwhelmed by intense human passions and daily turmoil, while the other is filled with contemplation and the ideal of quietism. Communion with high art requires the sacrifice of human relations and love. This article aims to expose the internal controversy faced by Grillparzer in his quest for human harmony and serenity in this split universe.

თაა დულარიკა

თამარ თარხნიშვილი

საქართველო, თბილისი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

რომანტიზმის ელემენტები ფრანც გრილპარცერის ტრაგედიაში „საპფო“

გამოჩენილი ავსტრიელი მწერლის ფრანც გრილპარცერის ლიტერატურული მემკვიდრეობის კვლევა საუკუნეზე მეტია ინტენსიურად მიმდინარეობს. თუ ნაწილს მიაჩნდა, რომ მწერლის იდეალი განმარტოებული ცხოვრება გახლდათ და აქედან გამომდინარე ე. წ. კვიეტიზმის (სიმშვიდის, სიწყნარის, მყუდროების) ფენომენს განსაკუთრებული ადგილი ეკავა მის შემოქმედებაში, სხვები თვლიდნენ, რომ გრილპარცერი არათუ მორჩილი და პასიური ფიგურა იყო, არამედ ლიბერალური იდეებით შთაგონებული აქტიური მოღვაწე გახლდათ. განსაკუთრებით წინააღმდეგობრივი აღმოჩნდა გრილპარცელის შემოქმედების ანალიზი თავისი ეპოქის ლიტერატურულ მიმდინარეობებთან მწერლის კავშირურთიერთობის თვალსაზრისით. დღეს უკვე თანხმდებიან იმაზე, რომ ავსტრიელი დრამატურგის შემოქმედება ერთ რომელიმე ლიტერატურულ სკოლას არ მიეკუთვნება. ამასთან მკვლევარნი აღიარებენ იმასაც, რომ რომანტიკოსთა თეორეტიკულ შეხედულებებთან აშკარა დაპირისპირების მიუხედავად, გერმანელ კლასიციზმთან ერთად გრილპარცერის შემოქმედებისათვის ერთობ ნიშანდობლივია რომანტიზმის ესთეტიკისა თუ პოეტიკის რიგი შტრიხები.

ჩვენი მოხსენების მიზანია, შევისწავლოთ, თუ როგორ გაიაზრა სიმშვიდის, განცალკევების, მყუდროების ფენომენი გრილპარცერმა ტრაგედიაში „საპფო“. კერძოდ, გავანალიზოთ, რას მოგვითხრობდნენ ანტიკური წყაროები საპფოსა და ფაონის სიყვარულის შესახებ

(ელიანე, სტრაბონი, ოვიდიუსი, პლინიუსი, პლავტუსი), რას ემსახურებოდა მწერლის მიერ შემოტანილი ინოვაციები კლასიკური მემკვიდრეობის ამ ლეგენდაში; რამდენად შეიძლება ნაწარმოების მთავარი კონფლიქტი რომანტიზმისათვის დამახასიათებელ ინდივიდუუმის გაბრძოლებად მოვიაზროთ და რაში ვლინდება კლასიციზმის სკოლის ნიშნები ამ ნაწარმოების ფარგლებში.

ტრაგედიაში სახეზეა ორი სამყარო – ერთი აქტიური ცხოვრებით, ყოველდღიური ორომტრიალითა და მძაფრი ადამიანური ვნებებით და მეორე სამყარო – ცხოვრების „მჭვრეტელობით“ ნირითა და კვიეტიზმის იდეალით. ამ სამყაროთა შორის გადაულახავი უფსკრულია და მაღალ ხელოვნებასთან ზიარება უცილობლად მოითხოვს დიდ მსხვერპლს – ადამიანური ურთიერთობის, სიყვარულის დათმობას. ჩვენი კვლევა წარმოაჩენს სწორედ იმ შინაგან წინააღმდეგობებს, რომლებიც დახვდა გრილპარცერს ამ გახლეჩილ სამყაროში ადამიანისათვის ჰარმონიისა და სიმშვიდის ძიების გზაზე.

KETEVAN ELASHVILI

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Blue (sorrow) Aesthetics (Nikoloz Baratashvili)

The word, with its “canonic” essence, goes alongside the literature, sometimes precedes it, and even clears the path for the concrete course of writing. This was the case for sorrow (according to Sulkhan Saba Orbeliani this word has foreign origins), which isolated from grief, first with its emotion and then with its meaning as well.

It's worth mentioning that sorrow saved the emotional depth from its terrestrial heaviness and then added tensivity of infinity to it. This outlined the contours of romanticism, which entered in Georgian writing with the word “sorrow” (alongside with other preconditions...) Sorrow made romanticism as soul-penetrating as music, which with its hand, created blue aesthetics.

From this point of view Nikoloz Baratashvili reaches absolute perfection, who was romantic with his whole being and thanks to his creative or biographic

peripeteia, created poetic and aesthetic icon for integration of sorrow in Georgian artistic thinking.

Despite all above mentioned, in Georgian “biography of Sorrow” existed an important detail before Baratashvili – “Sorrow Garden” of Besiki (that has no symbolic analogue in Eastern poetry...), which added the light eroticism to Georgian verse and made the feeling more impulsive.

And even though, Nikoloz Baratashvili remains the poet, who gave “Blue Aesthetics” to Georgian writing.

ქეთევან ელაშვილი

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

სევდის ესთეტიკა (ნიკოლოზ ბარათაშვილი)

სიტყვა თავისი „კანონიკით“ მიუყვება მწერლობას და, ზოგჯერ წინმსწრებად, კონკრეტულ ლიტერატურულ მიმდინარეობასაც კი უკაფავს გზას. ასე იყო სევდის შემთხვევაშიც (საბასეული განმარტებით – „სევდა, სავდა სხვათა ენაა, ქართულად შავი ნალველი ჰქვიან“), რომელიც მწუხარებას, ნალველს, კაეშანს ჯერ წარმოთქმის „ემოციური ველით“ გაემიჯნა, მერე კი – არსობრივადაც.

ასე იყო, თუ ისე – სევდამ განცდის სიღრმე მიწიერი სიმძიმისაგან იხსნა და მას უსასრულობის ამორფულობით ზედროულობის სიმძაფრე შესძინა. ეს კი – უკვე რომანტიზმის კონტურები იყო, რომელსაც ქართულ მწერლობაში, ყველა სხვა წინა პირობასთან ერთად, სიტყვა „სევდაც“ შემოუძღვა. სწორედ რომანტიზმმა გახადა სევდა, ისეთივე სულშიჩამწვდომი, როგორიც მუსიკა იყო – სამყაროს „მეტყველი სრულქმნა“. ცხადია, რომ ამ შესაბამისობას უნდა წარმოეშვა სევდის ესთეტიკა.

ამ მხრივ აბსოლუტურ სრულყოფილებას აღწევს ნიკოლოზ ბარათაშვილი, რომელიც თხემით ტერფამდე რომანტიკოსი გახლდათ – შემოქმედებითი თუ ბიოგრაფიული პერაპეტიებით. თუმცაღა (მისი თანამედროვეთა თქმით) რელიგიური ცნობიერებიდან გამომდინარე, გასაკვირი სულიერი წონასწორობითა და ცხოველმყოფელობით გამორჩეული. და რაც მთავარია, ბარათაშვილი იყო ქართული რომან-

ტიზმის იმგვარი მეტრი, რომელმაც მხატვრულ აზროვნებაში სევდის ფენომენის ინტეგრირებისათვის შექმნა ახალი პოეტურ-ესთეტიკური ხატი.

მაგრამ სევდის ქართულ ბედისთქმაში ბარათაშვილამდე, ერთი მნიშვნელოვანი შტრიხიც არსებობდა. ეს იყო ბესიკის მიერ აღმოცენებული „სევდის ბაღი“ (რისი სახისმეტყველებითი ანალოგი აღმოსავლურ პოეზიაში არ იძებნება) – უჩვეულო ბგერათმექცევით, გრძნობის იმპულსის ნატიფობითა თუ სიტყვას ადევნებული ეროტიზმის მსუბუქი ნიავ-ქართ...

და მაინც ჩვენი მწერლობისათვის, ნიკოლოზ ბარათაშვილი დარჩა იმ პოეტად, რომელმაც ქართულ ლექსს სევდისმეტყველება შესძინა.

MAKA ELBAKIDZE

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

William Wilson and his Doppelgänger

“William Wilson” is one of Edgar Alan Poe’s classic stories. It is directly engaged with the psychological effects of a split identity and seems to anticipate one of Sigmund Freud’s concept from nearly a century later “The Uncanny”. Like Freud, Poe associates the alter ego with a universal psychological condition, unaffected by specifics of time or place (what Wilson believes to be his Doppelgänger could be understood in terms of the “voice of the punishing super-ego”, the visual and auditory hallucinations of an obsessional neurotic). William Wilson’s double follows him across Europe—from England to Italy—and from childhood to adult life. It is clear that the narrator’s mental splitting of himself into two William Wilsons does not result from aggravating factors of a specific environment, since the narrator purposefully moves to different environments in an attempt to elude his double. The doppelgänger represents the narrator’s attempt to project an inner evil on the outside world.

The story is concerned with the psychological problem: the engagement of morals in terms of human nature and the expectations of what should be considered morally good or evil.

The conclusion of the story (the carnival atmosphere and masquerade ball) simultaneously holds depressing implications for the resolution of the double identity problem. Instead of a two-part soul reconciling into one, the problem is only ended by the triumph of one half over the other.

JALAL FARZANEH DEHKORDI
MOHAMMAD AMIN MOZAHEB

Tehran, Iran

Imam Sadiq University

Byron's *Cain* the Metaphysical Rebellion of a Gnostic Soul in Search of Terrestrial Paradise

Byron's *Cain* is one of his most contentious works. While Cain's assertions about the creator in the Old Testament are considered blasphemous, such desecrations cannot be considered only as unequivocal sacrileges insulting the ontological insights of Christianity. On the contrary, Byron's understandings in *Cain* can be interpreted according to the religious creeds of a Romantic poet who is forming his unorthodoxies in order to fashion his own world. So, the present article rejects this idea that *Cain* is only an out-and-out attack on the traditional beliefs of Christianity. This study, on the contrary, considers *Cain* as a Romantic poet's manifesto for re-conceptualizing the Christian old myths in favor of his world. To prove this thesis, Byron's heretical doctrines are interpreted utilizing the theoretical frameworks of Gnosticism, metaphysical rebellion and terrestrial paradise prospects. As a heretical movement in Christianity which flourished during the 2nd and 3rd centuries, Gnosticism challenged the traditional interpretations of the Orthodox Church about the Old Testament. Considering the ontological doctrines of Christianity unfair, biased and illogical, *Cain*, then, establishes its messianic message on the probability of building a terrestrial paradise. The logic of such scholastic questioning and its answer can also be traced in Albert Camus's doctrine about the pretexts of Byronic man's metaphysical rebellion. This paper, therefore, scrutinizes the heterodoxies of a Romantic text alongside the new doctrines which it establishes related to the emerging discourses of its time.

MARIAM FILINA

Georgia, Tbilisi

Tbilisi I. Javakhishvili State University, Institute of Slavic Science

“Faris” by Adam Mickiewicz and “Merani” by Nikoloz Baratashvili - the poetic dialogue

The personalities and poetic heritage of Adam Mickiewicz and Nikoloz Baratashvili have been compared for a century and a half. The analysis of “Merani’s” text does not give an unambiguous answer to the question whether the Georgian romanticist was familiar with “Faris”, although this fact should not be ruled out-in 1831 Solomon Razmadze translated Mickiewicz’s poem into Georgian and left a translation in the family of GrigolOrbeliani. The poles of opinions about Baratashvili’s acquaintance with “Faris” are those - from the assumptions that he read “Faris” before the statements of Jonah Meunargiya and KitaAbashidze, that “Merani” was written under the influence of Mickiewicz. Analysis of the common points and fundamental differences between the two masterpieces of the lyric allows us to speak of a “roll call” of their ideas, themes and motives common to the poetics of romanticism. Both works were written in a dramatic period for Poland and Georgia, when both countries were deprived of independence. The material included in the comparison goes beyond the actual study of the text, but extends to a typological study of two romantic schools, the national tradition, includes the moments of the psychology of the creator’s personality, the socio-historical situation. With all the difference in the subtext of the poems, it is obvious that they contain a similar pathos, close in power and meaning: to flee from the present, from vulgar reality, through any obstacles, escaping in this jump on a horse - to their hope and saving their dream - a steed, in Complete loneliness, against all enemies, concrete and possible. Look beyond the reach of a person and not give up. Both poems are filled with the pathos of the only, last flight. These poems in both Polish and Georgian literature rose above the level of the best examples of poetry, even over the creations of their authors, leaving behind their own verses, but full of hesitation and doubt.

МАРИЯ ФИЛИНА

Грузия, Тбилиси

Тбилисский государственный университет им. Ив.Джавахишвили

«Фарис» Адама Мицкевича и «Мерани» Николоза Бараташвили – поэтический диалог

Личности и поэтическое наследие Адама Мицкевича и Николоза Бараташвили сопоставляют на протяжении полутора столетий. Анализ текста «Мерани» не дает однозначного ответа на вопрос, был ли грузинский романтик знаком с «Фарисом», хотя не следует исключать этого факта – в 1831 году Соломон Размадзе перевел стихотворение Мицкевича на грузинский и оставил перевод в семье Григола Орбелиани. Полюса мнений относительно знакомства Бараташвили с «Фарисом» таковы – от предположений, что он читал «Фариса» до утверждений Ионы Меунаргия и Киты Абашидзе, что «Мерани» написано под влиянием Мицкевича.

Анализ общих моментов и принципиальных различий двух шедевров лирики позволяет говорить о «переключке» их идей, тем и мотивов, общих для поэтики романтизма. Оба произведения написаны в драматический для Польши и Грузии период, когда обе страны были лишены независимости. Материал, включенный в сопоставление выходит за рамки собственно исследования текста, а расширяется до типологического изучения двух романтических школ, национальной традиции, включает в себя моменты психологии личности создателя, общественно-историческую ситуацию.

При всем различии подтекста стихотворений очевидно, что они включают в себе сходный пафос, близкий по мощи и значению: бежать от настоящего, от пошлой действительности, через любые преграды, спасаясь в этой скачке на скакуне – своей надежде и спасая свою мечту–скакуна, в полном одиночестве, против всех врагов, конкретных и возможных. Заглянуть за пределы доступного человеку и не отступить. Оба стихотворения исполнены пафоса единственного, последнего полета. Эти стихи и в польской, и в грузинской литературе вознеслись над уровнем самых лучших образцов поэзии, даже над творениями своих авторов, оставив за собой их же стихи, но исполненные колебаний и сомнений.

GIORGI GACHECHILADZE

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Baroque in Romanticism

We chose ‘Baroque in Romanticism’ and not ‘Baroque and Romanticism’ as the topic of our paper, because it is evoked by the fact of baroque condition in the History of culture.

In fact, epoch of Baroque had significantly influenced its epoch as well as subsequent periods. That’s why its style is different in the normative scheme of the classification of periods.

Baroque is more than a style of any epoch. In this respect it represents a variation of Karl Jaspers’ ‘axial time’. It is the period when – in different times and spaces – simultaneously emerged intellectual possibilities evoked by the invention of writing as well as an image of human being we all known today was formed. It is a human being standing in front of abyss, who faces a horror of the infinite world as well as finitude of his/her resources. Relevant code for this finitude Baroque identified in a concept of ‘Shout’. Leibniz was the first European philosopher, who reduced a philosophical concept to the effect of the shout rather than compared them. One can hear this echo of the shout from the whole Georgian Baroque culture.

I shout and cry and scream

I could not grasp the meaning of your shout.. –

These are Davit Guramishvi’s words. The first Georgian Romantic poet, who carried off and took this Baroque motive in global dimension was Nikoloz Baratashvili. Merani is the echo of the shout, formed in the framework of Baroque. Guramishvili’s ‘Ordeal of Kartli’ and Baratashvili’s ‘The fate of Kartli’ reflect nourishing source of Georgian Baroque and Romanticism. Guramishvili did not live to see the destiny of his poem. Baratashvili did not live to see Guramishvili’s ‘Ordeal of Kartli’ that through the generations, Georgians will read as the first part of Baratashvili’s ‘The Fate of Kartli’. What does these two poems have in common?

‘The Fate of Kartli’ contemplates on the fate that Napoleon substituted with the concept of ‘Politics’. Spiritual and conscious relations of Baroque and Romanticism should be interpreted in this context.

გიორგი ბაჩანილაძე

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ბაროკო რომანტიზმში

მოსხენების თემად შერჩეული სათაური „ბაროკო რომანტიზმში“ და არა „ბაროკო და რომანტიზმი“ კულტურის ისტორიაში ბაროკოს მდგომარეობის ფაქტუალობით არის გამონწვეული.

საქმე ისაა, რომ კულტუროლოგიური მისია, რომელიც ბაროკოს ეპოქამ თავისი და მომდევნო პერიოდის ისტორიაში შეასრულა, ბაროკოს განასხვავებს სტილების მიხედვით ეპოქათა კლასიფიკაციის ნორმატიული სქემისაგან.

ბაროკო მეტია და ფართო, ვიდრე ეპოქის სტილი.

ამ თვისებით XVII საუკუნის ბაროკოს დრო წარმოადგენდა კარლ იასპერის „ღერძული დროის“ ვარიაციას. ეს არის დრო, როდესაც დროსა და სივრცეში ერთმანეთისგან დაშორებულ ქვეყნებსა და კონტინენტებში ერთდროულად იფეთქა არა მხოლოდ დამწერლობის შექმნით გამონწვეულმა ადამიანის ინტელექტუალურმა შესაძლებლობებმა, არამედ იმ ტიპის ადამიანის ჩამოყალიბების პროცესმა, როგორებიც ვართ დღესაც.

ეს არის უფსკრულის წინაშე მდგარი ადამიანი, რომელმაც თვალი გაუხსნორა როგორც სამყაროს უსასრულობით მოგვირეულ საშინელებას, ისე საკუთარი შესაძლებლობების უძლურებას. ამ უძლურების შესატყვისი კოდი ბაროკომ შეკვივლებაში დაინახა. ლეიბნიცი იყო პირველი ევროპელი ფილოსოფოსი, რომელმაც ფილოსოფიური კონცეპტის მნიშვნელობა კი არ შეადარა შეკვივლებას, არამედ დაიყვანა შეკვივლების ეფექტის ფაქტორამდე.

მთელი ქართული ბაროკო კულტურიდან განუწყვეტლად მოისმის ამ შეკვივლების ექო.

მე ამაღ ვჰყვივი, ვჰყვირი და ვჰკვივი,
ვერ განვარკვივი შენი კივივი...

ეს დავით გურამიშვილია.

პირველი რომანტიკოსი ქართველი პოეტი, რომელიც ბაროკოს ამ მოტივს აიტაცებს და გლობალურ სივრცეში გაიტანს, იყო ნიკოლოზ ბარათაშვილი.

„მერანი“ არის ბაროკოში ჩამოყალიბებული შეკვივლების ექო.

გურამიშვილის „ქართლის ჭირი“ და ბარათაშვილის „ბედი ქართლისა“ პარალელურ სარკეებივით, როგორც ტექსტი ტექსტში, ირეკლავენ ქართული ბაროკოსა და რომანტიზმის მასაზრდოებელ წყაროს.

გურამიშვილი ისე გარდაიცვალა, რომ ვერ გაიგო რა ბედი ეწია საქართველოში გამოგზავნილ მის „დავითიანს“. ბარათაშვილი ისე გარდაიცვალა, რომ თვალის ვერ შეავლო გურამიშვილის „ქართლის ჭირს“, რომელსაც შემდეგი თაობების ქართველობა წაიკითხავს. როგორც ბარათაშვილის „ბედი ქართლისას“ პირველ ნაწილს.

რა იყო მათი გამაერთიანებელი?

„ბედი ქართლისაში“ ლაპარაკია ბედზე, ნაპოლეონს რომ უკვე ჩანაცვლებული ჰქონდა პოლიტიკის ცნებით. ამ კონტექსტში იკითხება ბაროკოსა და რომანტიზმის სულიერ-გონითი ნათესაობა. თეიმურაზ I, ვასხტანგ VI, არჩილი, ბესიკი, გურამიშვილი ბაროკოდან და ალ. ქავჭავაძის, გრ. ორბელიანის, ნ. ბარათაშვილის რომანტიზმიდან.

არათუ ბაროკოსა და რომანტიზმში, არამედ მანამდეც და შემდეგაც სულიერ ლანდშაფტს საქართველო დაფარავდა შეკვივლების ხმით. ამ ხმის ექო ისმის გალაკტიონის „ლურჯა ცხენებისა“ და გ. ლეონიძის „მყვირალობაში“. შ. ნიშნინიძესთან ვკითხულობთ:

ზოგი ციხეა შეკვივლება, ზოგი – გაფრენა,
ზოგს აუშვია ხომალდივის ნისლი აფრების
ზოგი მუშტია, მუქარაა, ზოგი გინება,
ალაყაფებით, ქონგურებით რომ იკბინება!

ყველგან, სადაც კი მოისმის საქართველოს ეროვნული სხეულის ტკივილით გამოწვეული ხმა, როგორც გალაკტიონის „შენზე წუხილით დავღრღნი ამ მიწას, ჩავაცვივდები კბილებით კალამს“ ან მურმან ლებანიძის „და მე ვყვირი აფხაზეთი ჩემი“ – არის ყვირილისთვის ბაროკოს ფილოსოფიური კონცეპტის მიმნიჭებელი ხმა.

როგორც ვხედავთ ბაროკოსა და ქართულ რომანტიზმს აერთიანებს რუსული აგრესიიდან თავის დახსნის თემა. ბაროკო XVII საუკუნიდან იწყება ყვირილის მოტივით. ეს მოტივი დღესაც არ დამცხრალა ქართულ პოეზიაში.

NUGESHA GAGNIDZE

Georgia, Kutaisi

Akaki Tsereteli State University

The Perception of Nikoloz Baratashvili's "Merani" in Giwi Margvelaschwili's novel "Muzal"

Nikoloz Baratashvili's "Merani" and Vaja Pshavela's "Aluda Qetelauri" are very important works for the postmodern novel "Muzal" of German writing Georgian writer Giwi Margvelaschwili's. By rewriting the primary texts and deformation of their images the writer offers a new reality, the reality where there is nothing perfect.

Among numerous symbols used by Margvelaschwili in his novel Baratashvili's Merani takes on special significance. His romantic escape from the universe is transformed into Gilles Deleuze's device, according to which the writer draws the lines in the novel to show that the literary characters run away from their own texts.

Margvelaschwili shows a great mastery writing about personal and public when he creates a scene of kidnapping chechen Muzal by Black Merani in Khevsurian community. The narrator in Margvelaschwili's novel is Muzal, the character from Vaja Pshavela's "Aluda Qetelauri", who plays tominoes and tries to cheat the reader by introducing new characters. He uses titles with new names: "Black Merani", "Raven", "White Merani", "White Dove".

Baratashvili's Black Merani is transformed by Margvelaschwili in his novel into White Dove, as well as colorless Merani into White. Despite galloping the horse up and down the rider hopes that a fellow finds his life easier following his beaten track. Margvelaschwili shares Baratashvili's idea as his White Merani also tries to escape from reality. The writer doesn't answer the question if Muzal's running has the end. He just draws lines and hopes if all lines cross the points which he puts, his novel and the character will be able to shift into the better readable and living conditions.

ნუგეზა გაბნიკა

საქართველო, ქუთაისი

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ნიკოლოზ ბარათაშვილის „მერანის“ რეცეფცია გივი მარგველაშვილის „მუცალში“

ნიკოლოზ ბარათაშვილის „მერანი“ და ვაჟა-ფშაველას „ალუდა ქეთელაური“ არსებითი ნაწარმოებებია ქართველი გერმანულენოვანი მწერალის გივი მარგველაშვილის პოსტმოდერნისტული რომანისათვის „მუცალი“. მათზე ახალი ტექსტის „გადაწერითა“ და მხატვრულ სახეთა დეფორმაციის გზით მწერალმა შემოგვთავაზა ახალი ესთეტიკური რეალობა – რეალობა, რომელშიც იდეალური არაფერია.

მრავალრიცხოვან სახე-სიმბოლოთაშორის, რომელთაც გივი მარგველაშვილი „მუცალში“ წარმოგვიდგენს, განსაკუთრებული მნიშვნელობის მქონეა ბარათაშვილის მერანი. მისი რომანტიკული ქროლვა სამყაროდან თავის დასაღწევად, მარგველაშვილთან გარდაიქმნება ჟილ დელიოზისეულ პრინციპად, რომლის თანახმად, ავტორი თავის ნაშრომში ნერტილებს კი არ სვამს, არამედ ხაზებს ავლებს, რაც იმას გულისხმობს, რომ ლიტერატურული გმირები საკუთარი ტექსტებიდანაც კი გარბიან.

პირადი და საზოგადოებრივი დიდი ოსტატობით წარმოაჩინა მარგველაშვილმა, როცა ხვესურულ თემში შავი მერნით ქისტი მუცალის მოტაცების სცენა შექმნა. ბარათაშვილის „მერანის“ ოპტიმისტური პათოსით აღზრდილ მკითხველზე წარუშლელ შთაბეჭდილებას ახდენს შავი მერანი, რომელმაც მუცალი მოიტაცა.

გივი მარგველაშვილის რომანში მთხრობელი ვაჟა-ფშაველას „ალუდა ქეთელაურის“ პერსონაჟი მუცალია, რომელიც მკითხველის თვალწინ თომინოს თამაშობს და დამატებითი ქვებით ცდილობს სხვა პერსონაჟების „გაცურებას“. თამაშის სიახლე ახალი დასახელების ქვების შემოღებაა: „შავი მერანი“, „ყორანი“, „თეთრი მერანი“ და „თეთრი მტრედი“.

ბარათაშვილისეული შავი ყორანი მარგველაშვილთან თეთრ მტრედად გარდაიქმნება, ხოლო ფერის არმქონე მერანი – თეთრ მერნად. უგზო-უკვლოდ ჭენების მიუხედავად, მხედარის იმედი აქვს, რომ მის მიერ თელილ გზაზე, მოძმეს გაუიოლდება ცხოვრება, უკვა-

ლოდ არ ჩაივლის მისი „განწირული სულის კვეთება“. მარგველაშვილი ახლოა ამ მოსაზრებასთან, რადგან მისი თეთრი მერანიც ცდილობს, თავი დააღწიოს რეალობას. მწერალი პასუხს არ სცემს შეკითხვას, ექნება თუ არა დასასრული მუცალის გაქცევას. ის ავლებს ხაზებს და იმედოვნებს, რომ თუ მისი გაქცევის ხაზი ყველა იმ წერტილს შემოუვლის, რომელიც მას შეიძლება დაესვას, მაშინ მისი რომანი და გმირი პრინციპულად უკეთეს, ნასაკითხად და საცხოვრებლად ვარგის პირობებში შეძლებენ გადანაცვლებას.

KETEVAN GARDAPKHADZE

Georgia, Tbilisi

Iv. Javakishvili Tbilisi State University

Friedrich Hölderlin about Empedocles

Empedocles, made legendary already in his lifetime, whose death was likewise wrapped in mystery, became a subject of interest for the German romantic poet Friedrich Hölderlin, whose tragedy, *The Death of Empedocles*, conveys his attitude towards philosophy and antiquity. This article examines the drama to foreground the poet's ideas about antiquity, shaped by the reinterpretation of Greek heritage in the 18th/19th century German culture.

The revision of Greek civilization was largely contributed by German idealism and aesthetics, thanks to which the 18th-19th century German poetry is essentially philosophical. In Hölderlin's works, which are deeply rooted in his contemporary German culture, poetry and philosophy complement each other, cognition is seen as the main mission of poetry, while ancient Greece is the poetic landmark representing the primary source of being. Hölderlin creates his own poetic mythology by deifying natural forces (the sun, aether, etc.), thus introducing elements of pantheism into his poetry.

The article discusses Hölderlin's interpretation of Empedocles' life and death, the extent to which the German poet follows Empedocles' biographer Diogenes Laertius, the poet's new vision of figures mentioned by the Greek author (Panthea, Pyndar, etc.), and his new accents that fashioned a character appealing to his contemporary world: a philosopher, priest, physician, politician, orator (called the father of rhetoric by Aristotle), whose name is perpetuated thanks to

his revolutionary ideas (hiscosmogenictheory of four elements driven by love and hatred and spontaneous origination frequently associated with natural selection) and hisbold striving for self-deification.

ქეთევან გარღაფსაძე

საქართველო, თბილისი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ფ. შოლდერინი ემპედოკლესის შესახებ

ძველი ბერძენი ფილოსოფოსი ემპედოკლესი, რომელიც სიცოცხლეშივე იქცა ლეგენდად და რომლის სიკვდილიც იდუმალებით იყო მოცული, გერმანელი რომანტიკოსის ფრიდრიხ შოლდერლინის ინტერესის საგანი ხდება. იგი წერს ტრაგედიას „ემპედოკლესის სიკვდილი“, სადაც საკუთარ დამოკიდებულებას აჩვენებს როგორც ფილოსოფოსის, ისე ბერძნული მემკვიდრეობის მიმართ. სტატია წარმოადგენს მცდელობას, გაანალიზოს დასახელებული ტრაგედიის ფონზე პოეტის დამოკიდებულება ანტიკურობის მიმართ, რაც, პირველ ყოვლისა, საზრდოობს XVIII-XIX სს-ის გერმანული კულტურის მიერ ანტიკურობის ახლებური გადააზრებით.

მთავარი როლი ბერძნული ცივილიზაციის გადახედვის საქმეში ითამაშეს გერმანელმა იდეალისტებმა (ი. კანტი, ი. ფიხტე, გ. ჰეგელი, ფ. შელინგი) და XVIII ს-ში ჩამოყალიბებულმა ესთეტიკამ, რის გამოც XVIII-XIX სს-ის გერმანული პოეზია ფილოსოფიურ ხასიათს ატარებს. ფ. შოლდერლინთანაც, რომლის შემოქმედება აუცილებლად გერმანულ კულტურულ ჩარჩოებში უნდა იქნას განხილული, პოეზია და ფოლოსოფია ავსებს ერთმანეთს და პოეზიის მთავარ დანიშნულებად შემეცნება არის აღიარებული, ხოლო ანტიკური საბერძნეთი პოეტურ ორიენტირად, რომელიც ყოფიერების პირველწყაროს წარმოადგენს. ამასთან ერთად შოლდერლინი ქმნის საკუთარ პოეტურ მითოლოგიას, რომელშიც ბუნებრივ ძალებს განალმრთობს (მზე, ეთერი და ა.შ.), რაც მისი მსოფლმხედველობის გარკვეულ პანთეისტურ ხასიათზე მიუთითებს.

სტატიაში გაანალიზებულია, თუ როგორ არის რეციპირებული ემპედოკლესის ცხოვრებისა და სიკვდილის ამბავი გერმანელ რომანტიკოსთან; რამდენად ზედმიწევნით მიჰყვება იგი ემპედოკლესის

მთავარ ბიოგრაფს – დიოგენე ლაერტელს. ყურადღება არის გამახვილებული, თუ რა ახალ დატვირთვას სძენს პოეტი ბერძენ ავტორთან დასახელებულ პიროვნებებს (პანთეა, პინდაროსი და სხვ.). რა არის ის აქცენტები, რომლებსაც სვამს რომანტიკოსი პოეტი და რომელთა საშუალებითაც ქმნის თავისი ეპოქისა და კულტურული კონტექსტისთვის საინტერესო პერსონაჟის, ფილოსოფოსის, ქურუმის, ექიმის, პოლიტიკური მოღვაწის, ორატორის (არისტოტელე მას რიტორიკის მამას უწოდებდა) სახეს, რომელმაც რევოლუციური იდეებით (ოთხი სტიქიის პირველსაწყისად აღიარება, რომლებიც მოქმედებაში მოყავს ორ მამოძრავებელ ძალას- სიყვარულსა და სიძულვილს; მისი თვითდაბადების თეორია ბუნებრივი გადარჩევის ჩანასახს შეიცადა) და სერიოზული გამოწვევით – ღმერთად გადაქცევის სურვილით – დაამახსოვრა თავი თანამედროვეებს.

MANANA GELASHVILI

Georgia, Tbilisi

Iv. Javakhishvili Tbilisi State University

Quest Hero in English Romantic Poetry

Quest hero, considered as one of the archetypal images in Literature, gained an interesting interpretation in English Romantic poetry. The present article focuses on the works of those authors (“The Rime of the Ancient Mariner” by S.T. Coleridge, “Ode: Intimations of Immortality” by W. Wordsworth, “Alastor” and “Hymn to Intellectual Beauty” by P.B. Shelley etc.) whose rendering of the Quest hero reveal the novelty brought about by Romanticism.

It should be outlined, that Romantic poets always identify themselves with the Quest hero, even in poems written in the third person. Their quest in most cases turns into a psychic pilgrimage enabling the poet to widen his perception of the Universe, and moreover through such creative process attaining God. Hence, the Quest hero becomes a “mental traveler” (W. Blake) who through the quest seeks ‘attaining of the expended consciousness’ (Northrop Frye).

The article deals with the Romantic quest not only in the English Romantic poetry, but also draws some noteworthy parallels in the works of the famous Georgian poet Nikoloz Baratashvili, namely in his verses “Meditations By the River Mtkvari”, “Night Over Mtatsminda”, and above all in “Merani”.

მანანა გელაშვილი

საქართველო, თბილისი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

მაძიებელი გმირის ინტერპრეტაცია ინგლისური რომანტიზმის პოეზიაში

მაძიებელი გმირი, რომელიც ერთ-ერთ უმთავრეს არქეტიპულ ხატად ითვლება ლიტერატურაში, საინტერესო ინტერპრეტაციას იღებს რომანტიზმის ეპოქის ინგლისურ პოეზიაში. სტატიაში განალიზებულია იმ ავტორთა ნაწარმოებები (კოლრიჯის „ბალადამოხუცმეზღვაურზე“, უორდს უორთის ოდა: „უკვდავებასთან მიახლებისა“, შელის, ალასტორი“, „ჰიმნი ინტელექტუალურ მშვენიერებას“ და სხვ), რომელთა შემოქმედებაში მაძიებელი გმირის სახეში ნათლად გამოიხატა ის თვისობრივი საიხლე, რაც რომანტიზმმა მოიტანა.

ანალიზი ცხადყოფს, რომ მაშინაც კი, როდესაც ნაწარმოები მესამე პირშია დანერილი და მოქმედი პირი ყავს, (როგორც მაგ. კორიჯის „მოხუცმე ზღვაურში“) რომანტიკოსები ახდენენ პოეტის/საკუთარი მეს იდენტიფიცირებას მაძიებელ გმირთან, რომლის ძიებები „სულიერ ყარიბობად“ (უილიამ ბლეიკი) არის წარმოდგენილი. ადგილი აქვს ძიების ჩაშინაგანებას, რაც უპირველეს ყოვლისა, იმაში გამოიხატება, რომ აქცენტი კეთდება გმირის შინაგან სამყაროსა და ხედვის გაფართოებაზე, რაც მას საშუალებას აძლევს უფრო საინტერესოდ და ყოვლისმომცველად შეიმეცნოს სამყაროს დაფარული ბუნება. რომანტიკოსთა ძიების მიზანი უპირატესად უხილავის ხილვა და ამით „ცნობიერების გაფართოება“ (ნორტროპ ფრაი).

სტატიაში ეს პრობლემა განხილულია არა მხოლოდ ინგლისური პოეზიის ფარგლებში, არამედ გავლებულია რამდენიმე საგულისხმო პარალელი, თუ რა ინტერპრეტაცია მიიღო მაძიებელი გმირის სახემ ქართველი რომანტიკოსის ნიკოლოზ ბარათაშვილის შემოქმედებაში, კერძოდ მის ლექსებში „მერანი“ და „ფიქრნი მტკვრის პირას“, „შემოღამება მთანმინდაზედ“.

GIUSEPPINA GIULIANO

Italy, Salerno

University of Salerno

**Tatyana's Space. Symbolism of Window in Romanticism
and in Pushkin's "Eugene Onegin"**

French critic Philippe Hamon writes that only during the "industrial century" the window, as part of the house, takes the form and function that it has today in our everyday life. For this reason, the window becomes in the nineteenth century a very important topos of literature, including Russian. One of the first significant examples of usage of the image of the window as a symbolic space we find in the novel "Eugene Onegin", when Pushkin describes Tatyana's silent and wild nature ("Eugene Onegin", 2, XXV, 11-14). The image of the window appears many times in the novel in connection with Tatyana; not only it "becomes a symbol of sadness and loneliness", but it has also other different meanings and to understand them will help us the symbolism of the window in the history of European painting. There are two main opposite views on the figure of the woman at the window: the woman looks inside of the room (or on some specific subject), or, on the contrary, she looks out the window. In the age of Romanticism outer and inner world, separated by the window, are contrasted. The woman in the picture or the literary character don't enjoy the scenery but "open" a new place space. When Tatyana is sitting near the window, we don't always know where it looks, in the outside or inner world. The mystery of her soul is symbolized in the window, "in a transitive space",

ДЖУЗЕППИНА ДЖУЛИАНО

Италия, Салерно

Университет Салерно

**Пространство Татьяны. Символика окна в эпоху
романтизма и в «Евгении Онегине»**

Французский критик Филипп Амон пишет, что только в «промышленном веке» окно, как часть дома, приобретает формы и функцию, которые он имеет сегодня в нашей повседневной жизни. По этой причине окно стано-

вится в XIX веке и очень важным топом художественной литературы, в том числе и русской. Один из первых более значительных примеров использования образа окна как символического пространства мы находим в романе “Евгений Онегин”, когда Пушкин описывает молчаливую и дикую натуру Татьяны («Онегин», 2, XXV, 11-14). Образ окна не один раз появляется в романе в связи с главной героиней, он «становится символом тоски и одиночества», но имеет и различные значения, для понимания которых поможет нам символика окна в истории европейской живописи. Бывают особенно два противоположных представления о фигуре женщины у окна: женщина смотрит во внутрь комнаты (или на какой-нибудь определенный предмет) или, наоборот, смотрит в окно. В эпоху романтизма внешний и внутренний мир, разделенные окном, являются противопоставленными. Нарисованный сюжет или литературный герой не столько наслаждается пейзажем, сколько «открывает» себе другое пространство. Но и когда Татьяна сидит у окна, мы не всегда знаем, куда она смотрит, в внешний или в внутренний мир. Тайна ее души символизируется именно в окне, «в транзитивном пространстве», в границе между личного, девичьего мира и внешней действительности.

NANA GONJILASHVILI

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

For Understanding of Nikoloz Baratashvili’s “Pegasus”

N. Baratashvili’s art is based on the Christian worldview. In this work, interpretation and understanding of “Pegasus” (“Merani”) will be provided based on this worldview.

It is well known that the first (the author’s) title of the poem is “Desperate Rider” correlating with the Christian ideals of a hero and heroism – holy horseman and riding. Interpretation of the poem in this context reveals many interesting issues that deserve attention. The title shows the direction and leads the reader on the difficult and urgent way; the title clearly shows the disposition and main sense of the poem. And respectively the poem demonstrates the inner nature (knightly bravery, high spirits, permanent fight with the fate, internal struggle etc.) of the lyrical subject as a desperate rider.

The poem's later and widely known title "Pegasus" is within the contents of the author's title, emphasizing the idea of personal attitudes of the desperate rider and the sense and purpose of his "crazy ride". In our opinion, the Pegasus is the symbol of the soul as only knightly brave soul is able to overcome all distances and obstacles (whether visible or invisible) and have super-aspirations. According to Baratashvili's beliefs (fed and driven by Christian worldview), only by spiritual efforts one can achieve unachievable, elevate over everything worldly and surmount actually insurmountable obstacles and this, on its side, requires self-sacrifice, dedication and sacrificing of everything.

If the Pegasus is regarded as the symbol of soul, Baratashvili's poetry can be presented symbolically, according to and within the area of the titles of his three poems – "The Orphaned Soul", "The Evil Spirit" and "Pegasus" (or the Soul) as in the poet's art, the mind and body, land and heaven, reality and dream, close and far, time and timelessness, lively and eternal, sense of being (responsibility and obligation) and infertility (being half-dead), world and personality are showed based on the titles of the above poems, the triple nature of the mental sphere (three situations) and determined from this point of view.

ნანა გონჯილაშვილი

საქართველო, თბილისი

მოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ნიკოლოზ ბარათაშვილის „მერანის“ გააზრებისათვის

ნ. ბარათაშვილის „მერანი“ ერთ-ერთი გამორჩეული პოეტური ქმნილებაა ქართულ მწერლობაში. ლექსის შესახებ სამეცნიერო ლიტერატურაში მრავალი ნაშრომი მოიპოვება, შესაბამისად, არაერთი და არაერთგვაროვანი საყურადღებო მოსაზრებებია გამოთქმული.

ნ. ბარათაშვილის შემოქმედება ქრისტიანულ მსოფლმხედველობას ეფუძნება და მასში ქრისტიანული მოტივები მკვეთრადაა თავჩენილი. „მერანის“ ნაკითხვა და გააზრება-შეცნობაც ნაშრომში ამ თვალთახედვით წარიმართება.

ლექსის თავდაპირველი (ავტორისეული) სახელწოდება, როგორც ცნობილია, გახლავთ „თავგანწირული მხედარი“, რაც იმთავითვე გმირისა და გმირობის ქრისტიანულ იდეალს – წმინდა მხედარსა და მხედრობას – მიემართება. ლექსის ამ თვალსაზრისით ნაკითხვა მრავ-

ვალ საინტერესო და საყურადღებო პრობლემატიკას გამოკვეთს. სათაური კვლავს გზას და მკითხველს რთულ და საჭირობოტო გზაზე წინამძღვრობს; სათაურიდანვე ხდება საცნაური ლექსის სულისკვეთება და დედააზრი. შესაბამისად ამისა, ლექსი ლირიკული სუბიექტის, ვითარცა თავგანწირული მხედრის სულიერი წყობის (მხედრული შემართების, სულიერი მღვიძარების, ბედთან დაუსრულებელი ჭიდილის, შინაგანი ბრძოლის და სხვ.) წარმომარჩენელია.

ლექსის შემდგომი და საყოველთაოდ ცნობილი სახელწოდება „მერანი“ ავტორისეული სახელდების შინა-არსს არ სცილდება, უფრო მეტად გამოკვეთს თავგანწირული მხედრის პიროვნული სწრაფვის იდეას და მისი „გიჟური ლტოლვის“ საზრისსა და მიზანს. ლექსში მერანი და მისი დაუცხრომელი ქროლვა მთავარი ძარღვია და ამიტომაც მერანის სიმბოლოს ამოცნობა დიდად მნიშვნელოვანია. მერანი, ვფიქრობთ, სიმბოლოა სულისა, რამეთუ მხოლოდ მხედრულად შემართულ სულს შესწევს ძალა ყოველგვარი სივრცის გადალახვისა, ყოველგვარი დაბრკოლების (ხილული თუ უხილავი) დაძლევისა და ზესწრაფვისა. ბარათაშვილისეული მრწამსით (რასაც ქრისტიანული მსოფლმხედველობა ასაზრდოებს და წარმართავს), მხოლოდ სულის ძალისხმევითაა შესაძლებელი მიუწვდომლის წვდომა, ყოველგვარ მინიერზე ამაღლება და რეალურად დაუძლეველის დაძლევა, რაც, თავის მხრივ, თავგანწირვას, მსხვერპლად მისვლას და ყოველივეს მსხვერპლად გაღებას ითხოვს.

მერანს სულის სიმბოლოდ თუ დავსახავთ, შესაძლოა, ბარათაშვილის პოეზია, სიმბოლურად, მისი სამი ლექსის სათაურის – „სული ობოლი“, „სული ბოროტი“ და „მერანი“ (ანუ „სული“) – შესტყვისად წარმოდგეს, მათს არეალში მოექცეს, რამეთუ პოეტის შემოქმედებაში სული და ხორცი, მინა და ზეცა, რეალობა და ოცნება, სიახლოვე და სიშორე, დრო და უდროობა, სანუთრო და სამარადისო, ყოფიერების საზრისი (პასუხისმგებლობა და მოვალეობა) და უნაყოფობა (ცოცხალ-მკვდრად ყოფნა), სამყარო და პიროვნება, ძირითადად, ზემოაღნიშნულ ლექსთა სახელდებების, სულიერი სფეროს სამობის (სამი ვითარების) კვალობაზეა თავჩენილი და ამ თვალსაწიერით განსაზღვრული.

ANDREW GOODSPEED

Macedonia, Tetovo

South East European University

**The Curse in a Dead Man's Eye': Sight and Vision in Coleridge's
"The Rime of the Ancient Mariner"**

Samuel Taylor Coleridge's masterwork 'The Rime of the Ancient Mariner' stands as one of the most significant accomplishments of the Romantic period and is arguably the most famous poem of the nineteenth century in the English language.

This paper proposes to examine a specific symbolism utilized by the poet, that of sight and vision. Throughout the poem, this paper suggests, Coleridge uses the imagery of sight and vision to align the horrors of the supernatural experience of the mariner with the Mariner himself. The Mariner is noted immediately as having a 'glittering eye' and having the power of fascination through his eyes, yet the horrors he later encounters and relates are also aligned with sight, most particularly the curse of the sailors which is expressed by, and seen in, their eyes.

The paper aims to excavate and examine this symbolism of sight and vision, and then further to align it both with the compositional theories advanced by Coleridge and Wordsworth in the 'Preface' to *Lyrical Ballads*, as well as to several concepts later developed in *Biographia Literaria*.

(The paper intends to analyse Coleridge's revised text, not that originally published in 1798).

IA GRIGALASHVILI

Georgia, Tbilisi

Iv. Javakhishvili Tbilisi State University

Rebel Poets

**(According to the works and letters by
Giacomo Leopardi and Nikoloz Baratashvili)**

About spiritual closeness between Nikoloz Baratashvili and Giacomo Leopardi is underlined by Guram Asatiani and Luiji Magaroto. Orphanhood of soul, complaining about a wrongness of fortune are expressed in the poets' epistolary

heritage and poetry. They considered that native environment was useless, compatriots' expression of meanness hurt them.

Their sentiments are reflected in their biographies. Both poets felt depressed because they couldn't get good education. They couldn't manage their life. Both poets took to heart that undesirable conditions of life are unfavourable for the development of the person. They couldn't adapt with the indifference of the society. Their protest is fair. Limitation of a personal freedom causes problems in the development of the country. For the progress of the world or to live in the progressive world every person must release from the artificial irons.

Both poets consider that the transient world is false. It broke their hopes. Though the poetry and the letters by Giacomo Leopardi and Nikoloz Baratashvili kindles the readers sympathy and protest with the inspiration to change the world for the best. It can be said both poets are reformers. Their romantic revolt is contagious. It gives stimulus to the society for the catharsis. Emotions of sympathy and regret are caused by the acquaintance with their works. It shows the way to the youth and in the end they achieve success. Orphanhood is overcome, because poet has got so many readers who are his tender-hearteds, meanness is defeated because it is disclosed, everybody knows the transient world is false and nobody will trust.

Italian poet Giacomo Leopardi and Georgian poet Baratashvili are rebel poets according to their letters and works. Their protest is a beginning of the spiritual regenerate of the society.

ია გრიგალაშვილი

საქართველო, თბილისი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

მეამბოხე პოეტები

(ჯაკომო ლეოპარდისა და ნიკოლოზ ბარათაშვილის შემოქმედებისა და წერილების მიხედვით)

ნიკოლოზ ბარათაშვილისა და ჯაკომო ლეოპარდის სულიერი სიახლოვის შესახებ გურამ ასათიანი და ლუიჯი მაგაროტო საზგასმით აღნიშნავენ. მათი ეპისტოლარული მემკვიდრეობა და პოეზია აღსავსეა ობოლი სულის ჩივილით ბედისწერის უკუღმართობის გამო. მათთვის მშობლიური გარემო უსარგებლოა, თანამემამულეთა მიერ სიმაბღლის გამომჟღავნება ორივე პოეტს გულს სტკენს.

ჯაკომო ლეოპარდისა და ნიკოლოზ ბარათაშვილის სევდიანი წერილებიდან მათი განწყობილებები ცხადად იკვეთება. ორივე პოეტი განიცდიდა, რომ ვერ შეძლეს სათანადო განათლების მიღება და ცხოვრების ფართო ასპარეზზე გასვლა. ორივე პოეტი გრძნობდა, რომ არასასურველი გარემო პიროვნული განვითარების დამაბრკოლებელია. ისინი ვერ ეგუებიან საზოგადოების წევრების გულგრილ დამოკიდებულებას. მათი ამბოხი სამართლიანია. პიროვნული თავისუფლების შეზღუდვა ქვეყნის განვითარების შემაფერხებელიცაა. სამყაროს პროგრესისათვის, უფრო ზუსტად, პროგრესულ სამყაროში ცხოვრებისათვის თითოეული ადამიანი უნდა განთავისუფლდეს ხელოვნურად შექმნილი ბორკილებისაგან.

ორივე პოეტს მიაჩნია, რომ წუთისოფელი ცრუა, მან მათი იმედები დაამსხვრია. თუმცა, ჯაკომო ლეოპარდისა და ნიკოლოზ ბარათაშვილის პოეზია, მათი წერილები მკითხველს უღვიძებს თანაგრძნობის განცდას, მათ აღაფასებს პროტესტის გრძნობითა და სამყაროს უკეთესობისაკენ შეცვლის პათოსით.

შეიძლება ითქვას, რომ ორივე პოეტი ბუნებით რეფორმატორია. მათი რომანტიკული ამბოხი გადამდებია და მკითხველს უბიძგებს კათარზისისაკენ. სინანულისა და თანაგრძნობის ემოციები, რაც მათ შემოქმედებასთან ზიარებას მოაქვს, მომავალ თაობებს უკვალავს უვალ გზებს, რომელთაც საბოლოოდ ისინი მიჰყავს ნათელი, ყველანაირი ხელიშემშლელი დაბრკოლებებისაგან თავისუფალი წარმატებებისაკენ. დაძლეულია სულით ობლობა, რადგან პოეტს ამდენი გულშემატკივარი ჰყავს მკითხველთა სახით, განადგურებულია სიმდაბლე, რადგან ის მხილებულია, წუთისოფლის სიცრუე და გაუტანლობა ყველასათვის ცხადია, ამიტომ მას აღარ მიენდობიან.

იტალიელი პოეტი ჯაკომო ლეოპარდი და ქართველი პოეტი ნიკოლოზ ბარათაშვილი მათი შემოქმედებისა და ეპისტოლარული მემკვიდრეობის მიხედვით მუდამოხე პოეტებად გვევლინებიან, მათი პროტესტი საზოგადოების სულიერი აღორძინების დასაწყისია.

KONRAD GUNESCH

Dubai, United Arabs Amirate

American University in the Emirates, Dubai

Romanticism's Passion for Engagement with Foreign Languages and Culture-Specific Poetry and Prose...

Johann Wolfgang von Goethe (1749-1832) was one of the few writers of Western Romanticism who focused their cultural and linguistic attention on the Arabic area. He saw this area of studies and efforts as an example for the meeting of East and West.

This paper analyses this part of Goethe's work, life and world-view from the conceptual viewpoint of cosmopolitanism as contemporary cultural identity form of world citizenship. It is based on a literature matrix of what constitutes a cosmopolitan person, for instance engagement with specific cultural diversity.

A focus will be on relating this concept to the literary activities and positions expressed by Goethe himself. This seems especially relevant since Goethe is considered to have coined the term "world literature" in the sense of modern comparative literature studies.

Empirically, the paper links up with a previous study of the author, where three new types of cosmopolitans had been established, beyond the existing literature. These were called "Advanced Tourist", "Transitional Cosmopolitan", and "Interactive Cosmopolitan".

The paper finally shows and evaluates how Goethe's personal, linguistic and literary engagement with Arabic language and literature fulfills a range of the requirements even of contemporary cosmopolitanism. In doing so, it also shows the limits of Goethe's cosmopolitan engagement.

The goal of the paper is to show both the extent and the limitations of Goethe's world citizenship, so that his achievements are not just intimidating, but rather inspiring for the personal efforts of today's writers, as well as students and teachers of language and literature.

NANA GUNTSADZE

Georgia, Tbilisi

Iv. Javakhishvili Tbilisi State University

Nikoloz Baratashvili – the Way to Universal Poetry

Romanticism has developed in France, with Stendhal, Lamartine, Vigny, Hugo, Musset.

French poetry of this period lacks original forms, basically it is distinguished with the new themes and discusses all kinds of mental states. Lyricist poet regularly deals with his own ego. A poet that is the subject and addressee of the verse expresses himself and becomes free. One of the most significant feature of the romantic poetry is exaltation with his ego.

In the works of French romanticists the cult of the energy is associated with Napoleon's image. Development of the myth about Napoleon was promoted by such writers as Chateaubriand, Stendhal, Beranger... As an individual of 19th century was oriented towards will, energy, self-strengthening, naturally, the myth about Napoleon had particular influence on him.

Consequently, it is not surprising that Napoleon's image is one of the most important sources of inspiration for French romanticist poetry.

Nikoloz Baratashvili wrote the poem "Napoleon" when for the French poets delight with Napoleon's epopee, his extraordinary fate, human abilities, achieved the peak of exaltation. We should note that such exaltation caused by human fate, glory, energy and strength of individual opposing the time cannot be seen in any of French romanticists' works: "time is me and I am the hope of time" – says the poet and the tragic emphasis related to fate of individual limited in time is replaced with confidence in amazingly exalted ego.

In this verse, like in "Pegasus" there is sensed the dynamism conditioned by the cult of energy and this can be seen in the structure and technique of Baratashvili's verses; similar to Vigny, Lamartine, speed of creating of the verse adds to Baratashvili's texts such breath and movement that cannot have the works matured in longer time.

The presentation is intended to emphasize certain aspects of French romanticism and, in this context, determine contribution of Baratashvili's art made to the common fund of world literature.

ნანა გუნცაძე

საქართველო, თბილისი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ნიკოლოზ ბარათაშვილი – გზა უნივერსალური პოეზიისაკენ

რომანტიზმი საფრანგეთში განვითარდა სტენდალთან, ლამარტინთან, ვინისთან, ჰიუგოსთან, მიუსესთან ერთად.

ამ პერიოდის ფრანგულ პოეზიას ფორმის ორიგინალობა ნაკლებად ახასიათებს; იგი ძირითადად თემების სიახლით გამოირჩევა და ყოველგვარ სულიერ მდგომარეობაზე საუბრობს. ლირიკოსი პოეტი სისტემატურად მიმართავს „მე“-ს. პოეტი, რომელიც ლექსის სუბიექტი და ადრესატია, საკუთარ თავს გამოხატავს და თავისუფლდება. რომანტიკული პოეზიის ერთ-ერთი უმთავრესი ნიშანია საკუთარი „მე“-თი ეგზალტაცია. ენერგიის კულტი ფრანგ რომანტიკოსებთან ნაპოლეონის სახეს უკავშირდება. ნაპოლეონის მითის განვითარებას ხელს უწყობენ ისეთი მწერლები, როგორებიცაა: შატობრიანი, სტენდალი, ბერენჟე... რაკი მე-19-ე საუკუნის ადამიანმა ნებისყოფის, ენერგიის, თავის თავის განმტკიცებისაკენ აიღო გეზი, ბუნებრივია ნაპოლეონის მითს მასზე განსაკუთრებული გავლენა ექნებოდა. აქედან გამომდინარე, გასაკვირი არაა, რომ ნაპოლეონის სახე ფრანგული რომანტიკული პოეზიის ერთ-ერთ უმთავრეს შთაგონების წყაროდ იქცა.

ნიკოლოზ ბარათაშვილის ლექსი „ნაპოლეონ“ სწორედ იმ დროს შეიქმნა, როდესაც ფრანგი მწერლებისთვის ნაპოლეონის ეპოპეით, მისი ექსტრაორდინალური ბედით გამონეული აღფრთოვანება, ადამიანის შესაძლებლობებით ეგზალტაციის პიკს აღწევს. უნდა ითქვას, რომ არც ერთ ფრანგ რომანტიკოსთან არ შეიმჩნევა ასე მძლავრად ადამიანის ბედის, დიდების, დროსთან დაპირისპირებული ინდივიდის ენერგიით და სიძლიერით გამონეული ეგზალტაცია; „ჟამი ჩემშია და ჟამისა მე ვარ იმედით“, ამბობს პოეტი და დროში შეზღუდული ადამიანის ბედთან დაკავშირებული ტრაგიკული აქცენტის მასთან მე-ს საოცრად ეგზალტირებული რწმენით იცვლება.

ამ ლექსში, ისევე როგორც „მერანში“, იგრძნობა ენერგიის კულტით განპირობებული დინამიზმი, რაც ვლინდება ბარათაშვილის ლექსების სტრუქტურაშიც და ტექნიკაშიც; როგორც ვინის,

ლამარტინის, ასევე ბარათაშვილის ტექსტებს ლექსის შექმნის სისწრაფე ისეთ სუნთქვას და მოძრაობას აძლევს, როგორც არ შეიძლება ჰქონდეს უფრო ხანგრძლივ, დროში მომნიჭებულ ნაწარმოებებს.

მოსვენება მიზნად ისახავს ფრანგული რომანტიზმის რამდენიმე ასპექტის გამოყოფას და ამ კონტექსტში ნ. ბარათაშვილის შემოქმედების იმ წვლილის განსაზღვრას, რომელიც მას შეაქვს მსოფლიო ლიტერატურის საერთო ფონდში.

OLENA GUSIEVA

Ukraine, Mariupol

Mariupol State University

Nostalgic and “Utopian” Symbols of Romanticism

The early Romanticism is like two-faced god: it simultaneously looks into the past and into the future. Romantic pathos of negation is embodied in contrasting intonation, color, temporal and conditionally-spatial symbols. Melodies of spring, as well as melancholic tunes of autumn, become echoic symbols of romantic poetry. Its coloristic symbolisms are composed of natural tones, mostly golden and blue (the color of fire and the sky). Its conditional space includes imaginary worlds in which the harmony of feelings is as attainable as the beauty of nature. From the time of Shelley the Romantic hero is distinguished by duality of feelings: by his “aspiring and melancholy spirit”, by his state of “joyous ecstasy and brooding despair”. Dissatisfaction and denial leave him two unequal opportunities – golden dreams of the past and dreams about the enchanting country of Utopia. The word *Utopia*, barely mentioned (for example, by Byronic hero of Shelley’s “Julian and Meddalo”) and not yet received its modern meaning will later determine one of the trends of “romanticism of the second wave”. The utopian flow will preserve the leading lyrical motifs of early romanticism (loneliness, disappointment, melancholy) and, on the other hand, it will become an expression of “optimistic hope”. Romantics will act twice as the forerunners of modern “conditional fiction”. The conflict of the real and imaginary worlds will be continued by the literature of escapism. A romantic utopia, with her search for the “ideal truth”, will revive both in medieval and planetary fantasy.

Е. И. ГУСЕВА

Украина, Мариуполь

Мариупольский государственный университет

Ностальгическое «утопическое» в поэтических символах романтизма

Ранний романтизм подобен двуликим богам: решительно отводя взгляд от настоящего, он одновременно смотрит в прошлое и в будущее. Поэт-романтик ищет в прошлом утраченный идеал и вглядывается в будущее, стремясь и не рискуя его предугадать. Романтический пафос отрицания воплощается в контрастных образах – интонационных и цветовых, временных и условно-пространственных. Мелодии весны и любви, так же как и меланхолические напевы осени, становятся эхоическими символами романтической поэзии. Ее колористическая символика komponуется сочетанием природных тонов, преимущественно золотого (цвет огня, небесных светил) и синего (цвет неба). Ее условное пространство включает воображаемые миры, в которых гармония чувств так же достижима, как красота природы. Поэта-романтика со времен Перси Биши Шелли отличает двойственность чувств, «вдохновенный и меланхолический дух», состояние «исступленного восторга и тягостного уныния». Неудовлетворенность, отрицание оставляют романтикам две неравновеликие возможности – золотые сны прошлого и грезы о чарующей стране, где есть «любовь, красота и правда». Слово утопия, едва упоминаемое (например, байроническим героем поэмы Шелли «Юлиан и Маддало») и еще не получившее современного значения, позднее определит одно из течений «романтизма второй волны». Утопическое течение романтизма, с одной стороны, сохранит ведущие лирические мотивы раннего романтизма (одиночество, разочарование, меланхолия) и станет выражением «оптимистической надежды», с другой. Романтики дважды выступят как предтечи современной условной фантастики. Конфликт реального и воображаемого миров продолжит литература эскапизма, в которой романтическая неудовлетворенность жизнью будет доведена до разрыва с реальностью, до безоглядного бегства от нее. Романтическая утопия, с ее поисками идеального героя и «идеальной правды», возродится в литературе фэнтези – как в сказочной средневековой, так и в футуристической планетарной фантастике.

VIKTORIIA FD

Ukraine , Kiev

Kyiv National Linguistic University

There and Back: the Real, the Imagined, and the Multi-Worldness in Contemporary Scottish Prose

Romantic fascination with the power of imagination leads to the creation of multiple worlds, where the imagined becomes even more important than the real. In Romanticism, imaginary worlds help to reveal one's true nature, character, or one's true vocation. The existence of supernatural, the longing for metaphysical, the craving for oneiric etc. are at the basis of textual, literary, and human experience of the time. Essentially, imagination is a mode of memory, a mode of perception, and a mode of projection. In Coleridge's definition imagination is "the repetition in the finite mind of the eternal act of creation in the infinite I Am". This "repetition in the finite mind" suggests a continuous search for perfection, ideality, or even divinity.

The afterlives and echoes of the romantic idea of Imagination and the Imagined are still at work in contemporary Scottish prose. "The creation of the infinite I Am" unfolds in the construction of multiple worlds that surpass the boundaries of the real. A continuous search for the secret of an "I" is constructed through the real and the imagined simultaneously, and the reader often has to go there and back through the boundaries of the multitude of worlds in the novels of Alasdair Gray, Iain Banks, and James Robertson.

MAYA JALIASHVILI

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Baratashvil's Poetry in the Context of Søren Kierkegaard's „Either/Or“ Philosophy

Nikoloz Baratashvili's creations typologically is considered in the context of Romanticism. However, his creations are beyond the scope of a particular course. It is like breaking the limits of time and space and pass through to metaphysical dimension, in which the time is the continuous integrity. Baratashvili equally

echoes of past and future, because his work reflects the cultural experience of mankind and expressing the very generic principals of human being.

Baratashvili poetry's depth and the multiple facets of his poems allows us to analyze his creations in the contexts of existentialism.

In the Baratashvili's poetry many masked lyrical hero one thing is common – he is a rebel with his spirit. Life for him is a multidimensional phenomenon. The poet in his poetry contrasted the flesh and spirit, beauty and pretty, mortal and immortal, so he makes a choice. His thinking vector varies continuously between the two extremes and pushes the lyrical hero for breakthrough the locked space. There are always the equal importance of different values on its thinking scale, which create even philosophical context, formulated as „either/or“ antagonism. In this case, he echoes the danish philosopher, Søren Kierkegaard's thoughts, in which context of philosophical and aesthetic views we are considering Nikoloz Baratashvili's creativity. His youth and creative vitality he used, to through the power of Logos opposed all, that limit his personal freedom. This versatile and difficult process of search he needed not only for learning about the world, but for his own personal transformation and perfection.

მანია ჯალიაშვილი

საქართველო, თბილისი

მოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ბარათაშვილის პოეზია კირგეგორისეული „ან-ან“ ფილოსოფიის კონტექსტში

ნიკოლოზ ბარათაშვილის შემოქმედება ტიპოლოგიურად რომანტიზმის კონტექსტში მოაზრება, თუმცა, როგორც ნებისმიერი გენიოსის ხელოვნება, მისი შემოქმედებაც კონკრეტული მიმდინარეობის ფარგლებს სცდება. იგი თითქოს არღვევს დროისა და სივრცის ფარგლებს და მეტაფიზიკურ განზომილებაში გადის, სადაც დრო უწყვეტი მთლიანობაა. ბარათაშვილი თანაბრად ეხმიანება წარსულსაც და მომავალსაც, რადგან მისი შემოქმედება კაცობრიობის კულტურულ გამოცდილებას ირეკლავს და ადამიანის ყოფიერების უზოგადეს კანონზომიერებებს წარმოაჩენს. ბარათაშვილის პოეზიის სიღრმე და მრავალწახნაგოვნება საშუალებას იძლევა მისი ლექსების საანალიზო კონტექსტად ეგზისტენციალიზმიც მოვიხაროთ.

ბარათაშვილის პოეზიის მრავალნიღბიანი ლირიკული გმირისთვის ერთი რამ საერთოა – ის მემამბოხეა თავისი სულისკვეთებით. ცხოვრება მისთვისაც მრავალგანზომილებიანი ფენომენია. პოეტი თავისი სულიერი ცხოვრების უმთავრეს გამოხატულებაში, პოეზიაში, ერთმანეთს უპირისპირებს მატერიასა და სულს, სილამაზესა და მშვენიერებას, წარმავალსა და უკვდავსა და არჩევანს აკეთებს. მისი ფიქრის ვექტორი მუდმივად მერყეობს ორ უკიდურესობას შორის და ლირიკულ გმირს უბიძგებს ჩაკეტილი სამყაროს სივრცის გარღვევისკენ. მის სააზროვნო სასწორზე ყოველთვის თანაბარი მნიშვნელობის განსხვავებული ღირებულებები დევს, რომლებიც ქმნიან კიდევაც ფილოსოფიურ ჭრილში ფორმულირებულ „ან-ან“ დაპირისპირებულობას. ამ შემთხვევაში, ის ეხმიანება დანიელი ფილოსოფოსის, სიორენ კირკეგორის ნააზრევს, რომლის ფილოსოფიურ-ესთეტიკური შეხედულებების კონტექსტშიც განვიხილავთ ნიკოლოზ ბარათაშვილის შემოქმედებას. ბარათაშვილიც ფიქრობდა, რომ „ყოველ ადამიანში იყო რაღაც, რაც მას ხელს უშლიდა, რომ სრულყოფილად ჩასწვდომოდა საკუთარ თავს“ (კირკეგორი), ამიტომაც გამუდმებით მართავდა დიალოგს „მესთან“, რათა ის ერთადერთი ნიღაბი გამოერჩია, რომელიც ჭეშმარიტად წარმოაჩინდა მის სახესა და სულისკვეთებას. ძიების ეს მრავალმხრივი და რთული პროცესი მას სჭირდებოდა არა მხოლოდ სამყაროს შესამეცნებლად, არამედ, უპირველესად, საკუთარი პიროვნების გარდაქმნისა და სრულქმნისთვის. თავისი სიჭაბუკე, შემოქმედებითი სასიცოცხლო ძალები მან გამოიყენა იმისთვის, რომ სიტყვის გზით, ლოგოსის ძალით დაუპირისპირდა ყოველივე იმას, რაც ზღუდავდა მისი პიროვნების თავისუფლებას. არარად ყოფნის სიცარიელე მან გადალახა იდეალის აღმოჩენითა და მისთვის თავშენირვით. ბარათაშვილის პოეზია ყოველ ეპოქაში აჩენს მისი განსხვავებული წაკითხვის, გააზრებისა და ინტერპრეტაციის შესაძლებლობას.

SALOMEJA JASTRUMSKYTĖ

Lithuania, Vilnius

Lithuanian Culture Research Institute (LCRI)

Romantic Philosophy of Art and the Theory of Synaesthesia

Based on texts and ideas of romanticism, this article discusses the assumption that the new theory of synaesthesia and artistic practices emerged from the romantic philosophy of art. In particular, it emerged from romantic consciousness newly aware of the internal arts tectonics and their interoperability problems. The potential of the theory, artistic practice and the new problem-solving aspects of synesthesia are rooted in the Romantic art philosophy. Later, on the basis of specific theoretical concepts analysis, we show how the romantic generation of thinkers and artists, because of their universality and openness to various art-forms, influenced the further development of the theory of synaesthesia.

TAMAZ JOLOGUA

Georgia, Tbilisi

Iv. Javakhishvili Tbilisi State University

On the Essence of 1832 Plot

1832 Georgian plot was a significant factor of Georgian Romanticism (K. Abashidze, V. Kotetishvili, G. Kikodze, P. Ingoroqva, A. Gatsrelia...).

In scholarly circles to the present day predominates the official viewpoint, determined by the political will of Emperor Nikolay I, concerning the unimportance, small scale, lack of organization, thus, absence of any prospect and hopelessness of the plot. In our opinion, the above-mentioned viewpoint was established also due to the incorrect methodology – researchers mostly based their studies on the evidence of individual conspirators, whereas the principle of juxtaposition of evidence was essentially ignored. In fact, the plot was a large-scale and well-organized, and unless the betrayal by Iase Palavandshvili, the conspiracy had a real prospect of success.

Along with the aristocratic, intellectual and spiritual circles of Eastern Georgia, the plot was also supported by Western Georgia (Imereti, Samegrelo, Abkhazia...). A significant role was assigned to hundreds of participants of

1830-1831 Polish rebellion, who were exiled to Georgia. Special mention should be made of the international relations of the conspirators, especially, contacts with the diplomatic and political circles of France and England (suffice it to note that a participant of the plot was the Secretary of the Consulate of France, Victor Letellier), etc.

What caused the decision of the authorities not to assign serious importance to the plot, and to sentence only a small part of the conspirators to a comparatively light punishment – deportation to Russian provinces with the right of civil or military service?

It was not desirable for the monarchy that the universal discontent towards the political regime in a country “annexed voluntarily” be revealed (either within the Empire or in Europe). Along with this, a bloody war was waged in North Caucasia and the authorities did not wish to aggravate the situation in Georgia, serving as the place of arms of this war. Which is the most important, Nikolay I intended to turn the Georgian aristocracy into a support of the imperial policy in Caucasia and it was more convenient for him to have relations not with the **punished**, but the **forgiven** stratum. From 1835 the authorities gradually allowed the conspirators to return to their homeland, whereas the “seditious” Georgian aristocracy essentially transformed into a reliable stratum for the monarchy.

თამაზ ჯოლობუა

საქართველო, თბილისი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

1832 წლის შეთქმულების რაობისათვის

1832 წლის შეთქმულება ქართული რომანტიზმის მნიშვნელოვანი ფაქტორი იყო (კ. აბაშიძე, ვ. კოტეტიშვილი, გ. ქიქოძე, პ. ინგოროყვა, ა.განერელია...).

მეცნიერებაში დღემდე დომინირებს ოფიციალური, იმპერატორ ნიკოლოზ I-ის პოლიტიკური ნებით განსაზღვრული, თვალსაზრისი შეთქმულების არასერიოზულობის, მცირე მასშტაბის, არაორგანიზებულიობისა და, ამდენად, უპერსპექტივობის შესახებ. ამ თვალსაზრისის დამკვიდრება, ჩვენი აზრით, კვლევის მცდარი მეთოდოლოგიითაცაა განპირობებული – მკვლევრები უმეტესწილად პირდაპირ ეყრდნობოდნენ ცალკეულ შეთქმულთა ჩვენებებს და არსებითად იგნორირე-

ბული იყო ჩვენებათა ურთიერთშეჯერების პრინციპი. სინამდვილეში შეთქმულება იყო ფართომასშტაბიანი, კარგად ორგანიზებული და, რომ არა იასე ფალავანდიშვილის გამცემლობა, აჯანყებას წარმატების რეალური პერსპექტივა ჰქონდა.

შეთქმულებაში, გარდა აღმოსავლეთ საქართველოს არისტოკრატიული, ინტელექტუალური, სასულიერო წრებისა, დასავლეთ საქართველოდანაც იყვნენ ჩართულნი (იმერეთი, სამეგრელო, აფხაზეთი...). მნიშვნელოვანი ფუნქცია ჰქონდა 1830-1831 წწ. პოლონეთის აჯანყების ასეულობით მონაწილეს, რომლებიც საქართველოში იყვნენ გადმოსახლებულნი. საგანგებოდ უნდა აღინიშნოს შეთქმულთა საერთაშორისო კავშირები, განსაკუთრებით, კონტაქტები საფრანგეთისა და ინგლისის დიპლომატიურ და პოლიტიკურ წრებთან (საკმარისია ითქვას, რომ შეთქმულების წევრი იყო საფრანგეთის საკონსულოს მდივანი ვ. ლეტელიე) და სხვ.

რამ განაპირობა ხელისუფლების გადაწყვეტილება, შეთქმულებისთვის არ მიენიჭებინა სერიოზული მნიშვნელობა, ხოლო მონაწილეთა მხოლოდ მცირე ნაწილისთვის განესაზღვრა შედარებით მსუბუქი სასჯელი – რუსეთის გუბერნიებში სამოქალაქო ან სამხედრო სამსახურის უფლებით გადასახლება?

მონარქიისთვის არ იყო სასურველი (შინაც და ევროპაშიც), გამყდარებულიყო პოლიტიკური რეჟიმისადმი საყოველთაო უკმაყოფილება „ნებაყოფლობით შეერთებულ“ ქვეყანაში. ამას გარდა, მიმდინარეობდა სისხლისმღვრელი ომი ჩრდილოეთ კავკასიაში და ხელისუფლებას არ სურდა ვითარების გამწვავება ამ ომის პლაცდარმად ქცეულ საქართველოში. რაც მთავარია, ნიკოლოზ I-ს განზრახული ჰქონდა, კავკასიაში იმპერიული პოლიტიკის დასაყრდენად ქართველი არისტოკრატია გადაექცია და მისთვის უფრო მოსახერხებელი იყო, ურთიერთობა ჰქონოდა არა **დასჯილ**, არამედ **შენყალბულ** ფენასთან. 1835 წლიდან ხელისუფლება შეთქმულთა თანდათანობით აბრუნებს სამშობლოში, ხოლო „კრამოლური“ ქართველი არისტოკრატია არსებითად მონარქიის დასაყრდენ ფენად ტრანსფორმირდება.

LIA KARICHASHVILI

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

“Rustaveli” by Alexander Orbeliani

Contents of the poem “Rustaveli” by Alexander Orbeliani, the romanticist poet consists of three sections: 1. divine origin of Rustaveli; 2. worldly life; 3. eternal world.

In the poet’s opinion, Rustaveli’s genius is of divine origin and therefore he expects answers to his questions (“I’d wish they told me, or called me from the heaven”). The poem is saturated with amazement and delight. There are mostly the interrogative pronouns: “who”, “some”, “whose”, “how much”... the text actually consists of the questions dealing with Rustaveli and these questions show deep knowledge of the great poet’s art and his appreciation. “Who” traditionally covers the name of Lord, Rustaveli’s divine origin can be seen from the phrases that “some healer” has given him immortality and that he is covered with the sun.

Of the main motifs of Rustaveli’s art, Alexander Orbeliani emphasizes love (“who has cut his heart with the sharp diamond and showed you fire of love there?”), friendship and high morality (“who has taught you how to live – friendship and righteousness”); generosity (“who has brought the branch of generosity from the heaven to you?”). Rustaveli’s words are full of tears and at the same time with sweetness (“who has added to your tears so much sweetness?”). He knows that the poem depicts Rustaveli’s personal pain, it shows how bitter his life was.

Rustaveli’s worldly life is covered with mystery. Alexander Orbeliani mentions his native land as something like Eden. He desires to know, what wise men have brought him up, to which social group he belonged and so on.

Finally, the poet looks with the spiritual gaze to Rustaveli’s being in heaven. He is in heaven of heavens. Riches and glory is nothing compared with this. His poetical power exceeds even the one of David the Psalmist, Rustaveli’s stances are the best among all poets of the whole world.

This is Alexander Orbeliani’s assessment of Rustaveli’s art and this is compatible with the attitude of Georgian romanticists towards the great poet. For them he is “Shota the Immortal”, his poetic art is the unconquerable peak of all times. And the image of new Rustaveli is associated with the restored, powerful Georgia.

ლია კარიჭაშვილი

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ალექსანდრე ორბელიანის „რუსთაველი“

რომანტიკოსი პოეტის ალექსანდრე ორბელიანის ლექსი „რუსთაველი“ შინაარსობრივად სამი მონაკვეთისგან შედგება: 1. რუსთაველის ღვთაებრივი წარმომავლობა 2. ამქვეყნიური ცხოვრება და 3. მარადიული სამყოფელი.

რუსთაველის გენია, პოეტის აზრით, ღვთაებრივია, ამიტომაც ელოდება ზეცისგან კითხვებზე პასუხებს („ნეტავი მითხრან, ანუ ზეცითგანა გადმოძახონ“). ლექსი გამსჭვალულია გაცხებით და აღფრთოვანებით. ჭარბობს კითხვითი ნაცვალსახელები „ვინ“, „ვილაც“ „რომელს“, „რამდენი“ ... ტექსტი, ფაქტობრივად, შედგება კითხვებისგან რუსთაველის შესახებ და ამ კითხვებში ჩანს დიდი პოეტის შემოქმედების ღრმა ცოდნაც და მისი შეფასებაც. „ვინ“, ტრადიციულად, ღმერთის სახელს ფარავს, რუსთაველის ღვთიურობას მიმანიშნებელია ისიც, რომ „ვილაც მკურნალმა“ მას უკვდავება ასვა, იგი მზეშემოსილია.

რუსთაველის შემოქმედების უმთავრესი მოტივებიდან ალექსანდრე ორბელიანი ხაზს უსვამს სიყვარულს („ვინ გადაიპო თავისი გული ლესულ აღმასითა და იმაში ანთებული სიყვარული ვინ გაჩვენა“?), მეგობრობასა და ზნეობას („ვინ გასწავა ცხოვრებისა წესი – მეგობრობა და ზნეობა“); დიდსულოვნებას („ვინ მოგიტანა დიდსულოვნობის რტო სასუფევლიდგან?“). რუსთაველის სიტყვა სავსეა ცრემლით და ამავე დროს სიტკბოებით („ვინ გაურია შენს მტკინვარეს ცრემლში აურაცხელი სიტკბო“). მან იცის, რომ რუსთაველის პირადი ტკივილია ასახული პოემაში; ჩანს, რალაც სიმწარე აგემა წუთისოფელმა.

რუსთაველის ამქვეყნიური ცხოვრება ბურუსითაა მოცული. ალექსანდრე ორბელიანი მის მშობლიურ მხარეს ედემის ბაღად მოიაზრებს. სურს იცოდეს, ვინ იყვნენ მისი აღმზრდელები, ბრძენნი, ვისაც იგი დაულოცავთ, რომელ სოციალურ ფენას ეკუთვნოდა იგი და სხვა.

დასასრულ, პოეტი სულიერი თვალთ შინაგანად რუსთაველის ყოფას ზესთასოფელში. ის ნეტარებაშია. სიმდიდრე და დიდება მასთან არარაობაა. დავით მეფესალმუნესაც კი აღემატება მისი პოეტური ძლიერება, რუსთაველის ხმოვანება მთელი ქვეყნის ლექს-მგოსნების ღაღადებას აღემატება.

ასეთია რუსთაველის შემოქმედების ალექსანდრე ორბელიანისეული შეფასება, რომელიც თანხვედბა სხვა ქართველ რომანტიკოსთა დამოკიდებულებას დიდი პოეტისადმი. მათთვის ის არის „შოთა უკვდავი“, რომლის პოეტური ხელოვნება ყველა დროის დაუძლეველი მწვერვალია. ახალი რუსთაველის სახეობა კი მხოლოდ აღორძინებულ, ძლიერ საქართველოს უკავშირდება.

NINO KAVTARADZE

Georgia, Tbilisi

Iv. Javakhishvili Tbilisi State University

The Mythologem of an Artist in Romanticism and Modernism

The icon of a lonely, rebellious artist, his contradiction to God and nation, the unconditional love and fidelity to creativity – these are the character traits distinguishing an artist with the outlook based on mythical understanding of the universe. In the era of romanticism and modernism the mythologem of exactly such an obstinate, taciturn and scorned artist fits to the writers' ideas

In the two volumes of the well-known French romantic writer Gérard de Nerval –“Voyage to the Orient” (1851), one of the passages attracts the reader's attention: “The Story of Queen of Morning and Soliman, the Prince of Soul”. The author narrates the story of the architect of King Soloman's temple –Adoniram. It is easy to recognize Hiram in the character of Nerval's novel: the detailed description of Hiram and his skill is given in *Bible (The Third Book of Kings,7)*. The master, who “ was filled with wisdom and understanding” erected two great columns of Jachin and Boaz in Solomon's magnificent temple. The same lonely and isolated person is the protagonist – the builder of Svetitskhoveli, Konstantine Arsukidze in Gamsakhurdia's novel “The Hand of the Great Master “(1939).

The hypertextual connection between Nerval's and Gamsakhurdia's literary texts is perfectly possible: Gérard de Nerval was properly appreciated exactly in the epoch of modernism. At the same time, this link is also confirmed by the similarity between the plots – the rejected, invincible king, the enamored noble daughter and the artist. On the other hand, these two literary works are not connected by the architextuality: one of them belongs to the genre of the literary fairy tale, which was so popular in the era of romanticism, and the other artistic- liter-

ary text is the sample of the contemporary, modernistic historical novel. However, none of the authors ascertain the authenticity of the narrated story.

The intertextual connection between Gérard de Nerval's and Konstantine Gamsakhurdia's creative works is, on the one hand, conditioned by their ideological proximity and the similar attitude towards mythos and naturally, by the common source – biblical theme. In both of the texts the core of the artist's mythologem can be read similarly; But, if the ideological- artistic paradigm emphasizes the uniqueness of the character, which is the peripheral item of the artist's mythologem, in case of Gamsakhurdia the peripheral item of mythologem is the masterful fit of the national to the biblical text.

ნიმუ ქავთარაქა

საქართველო, თბილისი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ხელოვანის მითოლოგემა რომანტიზმსა და მოდერნიზმი

მარტოსული, ამბოხებული ხელოვანის სახე-ხატი, მისი დაპირის-პირება ღმერთთან და ერთან, შემოქმედებისადმი უპირობო სიყვარული და ერთგულება – ის მახასიათებლებია, რომლითაც ამოიცნობა ხელოვანი სამყაროს მითოსურ გააზრებაზე დაფუძნებულ მსოფლმხედველობაში. რომანტიზმის და მოდერნიზმის ეპოქებში სწორედ ასეთი შეუპოვარი, სიტყვაძუნწი, მოძულებული ხელოვანის მითოლოგემა ერგება მწერალთა ჩანაფიქრს.

ცნობილი ფრანგი რომანტიკოსი მწერლის ჟერარ დე ნერვალის ორტომეულში „მოგზაურობა აღმოსავლეთში“ (1851) ერთი მონაკვეთი იპყრობს მკითხველის ყურადღებას: „განთიადის დედოფლის და სულთა მბრძანებლის სოლიმანის ამბავი“. ავტორი მოგვითხრობს სოლიმან მეფის ტაძრის ხუროთმოძღვრის აღონირამის შესახებ. ნერვალის პერსონაჟში ბიბლიური ხირამის ამოცნობა მარტივია: ხირამის და მისი ოსტატობის შესახებ დანვრილებით მოგვითხრობს ბიბლია (მესამე მეფეთა, 7). ოსტატმა, რომელსაც „მომადლებული ჰქონდა სიბრძნე და გამჭრიახობა“ ორი დიდი სპილენძის სვეტი იაქინი და ბოყაზი აღმართა სოლომონის დიდებულ ტაძარში. ასეთივე ეული და განკერძოებულია კონსტანტინე გამსახურდიას რომანის, *დიდოსტატის კონსტანტინეს*

მარჯვენას (1939) პროტაგონისტი – სვეტიცხოვლის აღმშენებელი კონსტანტინე არსუკიძე.

ნერვალის და გამსახურდიას მხატვრულ-ლიტერატურულ ტექსტებს შორის ჰიპერტექსტუალური კავშირის არსებობა სავსებით დასაშვებია: ჟერარ დე ნერვალი ჯეროვნად სწორედ მოდერნიზმის ეპოქაში იქნა დაფასებული. ამავდროულად, სიუჟეტებს შორის მსგავსებაც ამას მოწმობს – უარყოფილი ძლიერამოსილი მეფე, გამიჯნურებული დიდგვაროვანი ასული და ხელოვანი. არქიტექსტუალობა ამ ორ მხატვრულ ტილოს არ აკავშირებს: ერთი რომანტიზმის ეპოქაში ესოდენ პოპულარულ ჟანრს, ლიტერატურული ზღაპრის ჟანრს ეკუთვნის, ხოლო მეორე მხატვრულ-ლიტერატურული ტექსტი – თანამედროვე, მოდერნისტული ისტორიული რომანის ნიმუშია. თუმცა, არც ერთი ავტორი არ ამტკიცებს გადმოცემული ამბის უტყუარობას.

ჟერარ დე ნერვალის და კონსტანტინე გამსახურდიას ნაწარმოებს შორის ინტერტექსტუალური კავშირი ერთი მხრივ განპირობებულია მსოფლმხედველობრივი სიახლოვით, მითოსისადმი მსგავსი დამოკიდებულებით და ბუნებრივია, საერთო წყაროთი – ბიბლიური თემატიკით. ორივე ტექსტში ხელოვანის მითოლოგიის ბირთვული ნაწილი მსგავსად ამოიკითხება; მაგრამ, თუ რომანტიზმის იდეურ-მხატვრული პარადიგმა პერსონაჟის განსაკუთრებულობას უსვამს ხაზს, რაც ხელოვანის მითოლოგიის პერიფერიულ ელემენტს წარმოადგენს, გამსახურდიას შემთხვევაში მითოლოგიის პერიფერიული ელემენტი ბიბლიურ ტექსტზე ეროვნული კონტექსტის ოსტატური მორგება ხდება.

MAKVALA KHAREBAVA

Turkey, Izmir

Ege Uniuersity / Honorary Consulate of Georgia in Izmir

Institute of the Turkish Works Studies

From the History of Georgian-Turkish Literary Relations

Georgia's centuries old history connects to its neighbor country Turkey. Even before the formation of the Turkish state in Anatolia, nomadic Turkic tribes had settled down in the Caucasus and in Georgia. Aforementioned settled down Turkic tribes in Georgia, naturally brought their customs, and

folklore traditions with them. After the formation of Turk-Seljuk state, Turkish-Georgian relations grew intensively. Turkish-Georgian relations got even stronger during the Ottoman Empire in 17th and 18th centuries.

Georgia's interest towards Turkish World had started in the early centuries and since then it has only been growing. There are several interesting pieces kept in the Georgian archives: a textbook of Turkish language, which was made in 18th century; the Bible written with Georgian alphabet but in Turkish language; and the Georgian version of Koroglu.

Georgian school of Turcologists dedicated a lot of monographs, dissertations, and articles to Turkish history, language, and literature, translated and analyzed Turkish folklore. Today, translation of modern Turkish literature continues intensively. As regards to Georgian literature, unfortunately Turkish society became acquainted with it rather late. One of the reasons for this was the lack of knowledge of the Georgian language and literature. Interest towards the Georgian literature started in 1960s in Turkey. The very first translators in Turkey were Georgians who lived there.

A lot of work for the popularization of Georgian language and literature was done by bilingual journals: "Mamuli", "Chveneburi", "Pirosmani". These journals published works about the history of Georgia, ethnographical and folklore materials, pieces from the Georgian literature, poems of modern Georgian poets, interesting materials about the Georgian villages in Turkey and about their customs and traditions.

The study of Georgian-Turkish literature relations has great importance in strengthening cultural contact between these two neighbor countries. Contacts established until today includes translations, analyses, and influences of Georgian tales, and Turkish folklore and literature. This general review aims to review the literature relations of the depicting works of these two countries, and sum up the works done up until today in order to outline the future plans in this direction.

Also, it needs to be stated that Georgian diaspora in Turkey preserved its traditions, especially the folk traditions which requires the mutual study of Georgian and Turkish specialists.

მაცვალა სარეზავა

თურქეთი, იზმირი

*იგოს უნივერსიტეტი / საქართველოს საპატიო საკონსულო
თურქეთის მსოფლიო კვლევის ინსტიტუტი*

ქართულ-თურქული ლიტერატურული ურთიერთობის ისტორიიდან

საქართველოს მრავალსაუკუნოვანი ისტორია აკავშირებს მეზობელ ქვეყანასთან თურქეთთან. ჯერკიდევ სანამ ანატოლიაში თურქების სახელმწიფო ჩამოყალიბდებოდა, მომთაბარე თურქი ტომები კავკასიაში და საქართველოში ცალკეულ ტომებად ჩამოსახლდნენ. საქართველოში ჩამომსხდარ თურქულ ტომებს ბუნებრივია თან მოჰქონდათ თავიანთი ადათ-წესები, ფოკლორული ტრადიციები. თურქ-სელჩუკების სახელმწიფოს შექმნის შემდეგ კი ქართველებს ინტენსიური ურთიერთობა გვქონდა თურქებთან. მე-17- მე-18 საუკუნეებში კი ეს ურთიერთობა კიდევ უფრო გაძლიერდა უკვე ოსმალეთის იმპერიასთან.

საქართველოს ინტერესი თურქული სამყაროს მიმართ ადრეულ საუკუნეებში დაიწყო და დღემდე არ შენელებულა. ჩვენს არქივში ინახება მე-18 საუკუნეში შედგენილი თურქული ენის სახელმძღვანელო, თურქულ ენაზე „ბიბლია“ ქართული ასოებით, ქოროლუს ქართული ვერსია.

თურქოლოგების ქართულმა სკოლამ მრავალი მონოგრაფია, დისერტაცია, სტატიები მიუძღვნა თურქეთის ისტორიის, თურქული ენისა და ლიტერატურის, თურქული ფოლკლორის ნიმუშების თარგმნასა და კვლევას. დღესაც დიდი ინტენსიურობით მიმდინარეობს თანამედროვე თურქული ლიტერატურის თარგმნა. რაც შეეხება ქართული ლიტერატურას, სამწუხაროდ, თურქეთის საზოგადოება გვიან გაეცნო მას. ერთ-ერთი მიზეზი, რა თქმა უნდა ქართული ლიტერატურული ენის არასრულყოფილი ცოდნა იყო. ქართული ლიტერატურით დაინტერესება თურქეთში დაიწყო 1960 წლიდან. პირველი მთარგმნელები თურქეთში მცხოვრები ქართველები ანუ ჩვენებურები იყვნენ.

ქართული ენისა და ლიტერატურის პოლულარიზაციას დიდი სამსახური გაუწია ორენოვანმა ჟურნალებმა: „მამული“. ჩვენებური „ფიროსმანი“. ამ ჟურნალებში საქართველოს ისტორიულ, ეთნოგრაფიულ და

ფოლკლორულ მასალებთან ერთად პერიოდულად იბეჭდებოდა ქართული ლიტერატურიდან ნაწარმოებები, თანამედროვე პოეტების ლექსები. დასახელებულ ჟურნალებს დიდი წვლილი მიუძღვით თურქეთში საქართველოს ისტორიის და კულტურის, ქართული ენის, ლიტერატურის და ფოლკლორის პოპულარიზაციის საქმეში. გარდა ამისა, ჟურნალებში გამოქვეყნდა საინტერესო მასალები თურქეთში ქართული სოფლების, მათი ყოფა-ცხოვრებისა და ტრადიციების შესახებ.

ქართულ-თურქული ლიტერატურული ურთიერთობის შესწავლას დიდი მნიშვნელობა აქვს ორი მეზობელი ქვეყნის კულტურული კონტაქტების გასამყარებლად. დღემდე არსებული ლიტერატურული კონტაქტები მოიცავს ქართული (ზღაპრები) და თურქული ფოლკლორისა და მხატვრული ლიტერატურის თარგმანებს, ანალიზს და ურთიერთ გავლენებს. ეს ზოგადი მიმოხილვა მიზნად ისახავს ორ ქვეყანას შორის ლიტერატურული ურთიერთობის ამსახველი მასალების მიმოხილვას, დღემდე ჩატარებული სამუშაოების შეჯამებას, რათა დაისახოს სამომავლო გეგმები ამ მიმართულებით. გარდა ამისა, უნდა აღინიშნოს, რომ თურქეთის ქართულ დიასპორაში დღემდე შენარჩუნებულია ტრადიციები, მათ შორის ფოლკლორული ტრადიციები, რაც ქართველი და თურქი სპეციალისტების ერთობლივ შესწავლას მოითხოვს.

BELA KHABEISHVILI

Georgia, Tbilisi

Iv. Javakhishvili Tbilisi State University

**Nikoloz Baratashvili –
at the Origins of the European Romantic Reflection**

The purpose of communication is to estimate, at the base of analysis of the general tendencies of French romanticism, Georgian romantic reflection. Our objective consists of finding out similarities and common propensities that make Georgian literature an integral part of European cultural and artistic heritage.

The research aims mainly to show off, through comparative methodology, the impact of French Romanticism on the poetic work of Georgian poet Nikoloz Baratashvili. The paper will include an analysis of universal thematic paradigms

that appears in the both literatures and highlight the presence of common reflection close to each other.

The analytical discussion about two romantic schools having different geographic situation will be carried out (without making a difference between active and passive sides of movement) and will emphasize some basic themes of French romanticism such as:

- Exaltation of the EGO
- Individual rebellion
- Sublimity and beauty of nature
- Return of national sources
- Romantic despair

and *Mal du siècle* which can be roughly translated from French as “the malady of the century” -term used by François-René de Chateaubriand to refer to the ennui, disillusionment, and melancholy experienced by primarily young adults of Europe’s early 19th century. His protagonist René characterizes the Romantic ennui that would become a benchmark of the Romantic esthetic in the first half of the century.

The study of the influence of France writers Alphonse de Lamartine, Alfred de Musset, Victor Hugo, Alfred de Vigny, Jean Jacques Rousseau and others will be analyzed in light of the Baratashvili’s major poems that will facilitate comprehension of its importance making them legitimate part of European romantic poetry.

ბელა საპეიშვილი

საქართველო, თბილისი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ნიკოლოზ ბარათაშვილი – ევროპული რომანტიკული აზროვნების საწყისებთან

მოსხენების მიზანია ფრანგული რომანტიზმის ტენდენციათა განხილვის საფუძველზე ქართული რომანტიკული ესთეტიკისა და მსოფლმხედველობის შეფასება და გაანალიზება; ქართულ პოეზიაში ფრანგული რომანტიზმის იმ გავლენათა ამოკითხვა, რომლებიც ამ პერიოდის ქართულ მწერლობას ევროპულ აზროვნებასთან აახლოებს და მას ევროპული ლირეტერატურული მემკვიდრეობის სრულფასოვან კუთვნილებად აქცევს.

კვლევა კომპარატივისტულ მეთოდოლოგიაზე დაყრდნობით ნიკოლოზ ბარათაშვილის შემოქმედებაში ევროპული რომანტიზმისთვის დამახასიათებელ ტენდენციათა ილუსტრაციას ისახავს მიზნად. ნაშრომი ისეთი უნივერსალური პარადიგმების შესწავლას მიეძღვნება, რომლებიც ორივე ქვეყნის შემოქმედებაში პარალელური აზროვნების არსებობას ავლენს.

ორი, გეოგრაფიულად ერთობ დაშორებული რომანტიკული სკოლის მსოფლმხედველობის შესახებ ანალიტიკური მსჯელობა, რომანტიზმის პასიური და აქტიური მახასიათებლების გაუმიჯნავად, ისეთი ძირეული თემების გარშემო წარიმართება, როგორცაა:

- ინდივიდის ეგზალტაცია; საკუთარი „მე“-ს გამძაფრებული შეგრძნება;

- პერსონალური ამბოხი;
- ნაციონალურ საწყისებთან დაბრუნება;
- რომანტიკული სევდა, უიმედობა;
- ბუნების პრიმატი;
- „საუკუნის ბოროტების“ (ავადმყოფობის) ფენომენი;

ჩამოთვლილი მიმართულებების კუთხით არსებული მსგავსების დემონსტრაცია პირველ ეტაპზე ფრანგული რომანტიზმის წარმომადგენელთა შემოქმედების განხილვის საფუძველზე განხორციელდება, რაც პარალელურად ნ. ბარათაშვილის პოეზიასთან შედარებითი ანალიზის ფონზე წარიმართება. კვლევა ინდივიდის ეგზალტაციის, სულიერი მარტოობის, მიუსაფრობის, რომანტიკული სევდის გამომწვევი მიზეზების შესწავლას დაეთმობა, რაც, მაგ, ფრანგულ რომანტიზმში „საუკუნის ბოროტების“ ფენომენის არსებობას უკავშირდება. 1802 წ. გამოქვეყნებულ ფრანსუა რენე დე შატობრიანის ავტობიოგრაფიულ რომანში „რენე“ ეს ფენომენი პიროვნების მიერ საზოგადოებისა და ზოგადად სამყაროს მოთხოვნებთან შეუსაბამობის გააზრებიდან გამომდინარე, ტრაგიზმში ვლინდება. ბარათაშვილის პოეტურ შედევრებთან (*სული ობოლი*, *სულო ბოროტო*, *მერანი* და სხვ.) შედარებითი ანალიზის საფუძველზე ამ მოვლენის შესწავლა ზოგადევროპული რომანტიკული ესთეტიკის ტენდენციებთან კონკრეტული სიახლოვის მოძიებაში დაგეხმარება. ამასთან, ყველა ზემოხსენებული მიმართულებით წარმოებული მსჯელობა ალფრედ დე მიუსეს, ვიქტორ ჰიუგოს, ალფრედ დე ვინის, ალფონს დე ლოტრეამონის, ჟან-ჟაკ რუსოს

და სხვათა შემოქმედებაზე დაყრდნობით, გაამარტივეს ნ. ბარათაშვილის პოეზიის შეფასებას და ევროპული ლიტერატურული მემკვიდრეობის სრულფასოვან კუთვნილებად მის აღქმაში დაგვეხმარება.

LELA KHACHIDZE

Georgia, Tbilisi

Iv. Javakhishvili Tbilisi State University

One Aspect of Nikoloz Baratashvili's Creativity

The origin of Georgian Romanticism has its context and prerequisites that is determined by the epoch and specific character of this literary trend itself. It is worthy of mention the relation of Georgian romanticists to the literary heritage of the past, namely, the Bible and Georgian ecclesiastical poetry. This connection is especially strong in the works of the best known representative of Georgian Romanticism, Nikoloz Baratashvili. Georgian scholar P.Ingorokva was the first who pointed out to this connection.

The connection of Baratashvili's poem *Meditations on the Riverside of Mtkvari* with Ecclesiastes has been regarded by Georgian scholars. One of the "prototypes" of this poem are also Ioane Minchkhi's hymns. The motif of futility of this life runs through all Minchkhi's works. In Minchkhi's hymns this motif becomes the origin of lyrical feelings.

In several of Minchkhi's hymns the idea content of this Baratashvili's poem is represented in laconic form. The interpretation of futility of life given in Ecclesiastes is changed by the necessity of national concern, "labor" both in Baratashvili's and in Minchkhi's works. Under the concern for the "eternal life" expressed in some of Modrekili's hymns, must be implied the "labor" precisely in this life. In this essential issue Ioane Minchkhi and Nikoloz Baratashvili are consistent with each other.

Baratashvili's poem *Meditations on the Riverside of Mtkvari* reminds us Ioane Minchkhi's hymns not only by understanding of the issue but figuratively and phraseologically. Baratashvili was familiar with old Georgian ecclesiastical poetry as well as his predecessors – Vakhtang VI, Sul Khan Saba Orbeliani and David Guramishvili. From Baratashvili's biography it is known his special attitude to old Georgian manuscripts.

It is also interesting the connection between Baratashvili's verse "My Pray" with old Georgian hymnographical tradition, namely, with the hymn which belongs to Ioane Damaskeli. The motif of silent pray expressed in the final line of this hymn is found in Georgian chants.

ლელა ხაჩიძე

საქართველო, თბილისი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ნიკოლოზ ბარათაშვილის შემოქმედების ერთი ასპექტი

ქართული რომანტიზმის წარმოშობას თავისი კონტექსტი და წინაპირობები აქვს, რაც განპირობებულია ეპოქით და თვით ამ ლიტერატურული მიმდინარეობის სპეციფიკით. აღსანიშნავია ქართველ რომანტიკოსთა მიმართება წინადროინდელ ლიტერატურულ მემკვიდრეობასთან, კერძოდ, ბიბლიასა და ქართულ სასულიერო პოეზიასთან. ეს კავშირი განსაკუთრებით მჭიდროა ქართული რომანტიზმის ყველაზე ცნობილი წარმომადგენლის – ნიკოლოზ ბარათაშვილის შემოქმედებაში. ამ კავშირის შესახებ პირველად მიუთითა პ. ინგოროყვამ.

„ეკლესისტესთან“ ბარათაშვილის ლექსის – „ფიქრნი მტკვრის პირას“ კავშირი განხილულია ქართველ მკვლევართა მიერ. ბარათაშვილის ამ ლექსის ერთ-ერთი „პირველსახეა“ იოანე მინჩხის საგალობლებიც. მინჩხის მთელ შემოქმედებაში განსაკუთრებული ძალითაა დამუშავებული ამქვეყნიური ცხოვრების ამაოების მოტივი. მინჩხთან ეს მოტივი ლირიკული განწყობილებების სათავედაა ქცეული.

მინჩხის რამდენიმე საგალობელში ლაკონური ფორმითაა წარმოდგენილი ბარათაშვილის ამ ლექსის იდეური შინაარსი. ამქვეყნიური ამაოების „ეკლესიასტემი“ მოცემულ გააზრებას როგორც ბარათაშვილთან, ისე იოანე მინჩხთან ცვლის საქვეყნო საზრუნავის, „მოღუანების“ აუცილებლობა. მინჩხის არაერთ საგალობელში გამოხატულ „საუკუნო ცხოვრებისათვის“ ზრუნვაში სწორედ ამქვეყნიური „მოღუანება“ უნდა იგულისხმებოდეს. ამ არსებით საკითხში იოანე მინჩხი და ნიკოლოზ ბარათაშვილი თანხვედებიან ერთმანეთს.

ბარათაშვილის ლექსი „ფიქრნი მტკვრის პირას“ იოანე მინჩხის საგალობლებს გვაგონებს არა მხოლოდ პრობლემის გააზრების, არამედ სახისმეტყველებით და ფრაზეოლოგიურადაც. ბარათაშვილი კარგად იცნობდა ძველ ქართულ სასულიერო პოეზიას, ისევე როგორც

მისი წინამორბედები – ვახტანგ VI, სულხან-საბა ორბელიანი და დავით გურამიშვილი. ბარათაშვილის ბიოგრაფიიდან ცნობილია მისი განსაკუთრებული დამოკიდებულება ძველ ქართულ ხელნაწერებთან.

ასევე საგულისხმოა კავშირი ბარათაშვილის ლექსისა – „ჩემი ლოცვა“ ძველ ქართულ ჰიმნოგრაფიულ ტრადიციასთან, კერძოდ, საგალობელთან „სოფლისა ზღუაი აღძრულ არს“, რომელიც იოანე დამასკელს ეკუთვნის. ამ ლექსის ბოლო სტროფში გამოხატული „მდუმრიად ლოცვის“ მოტივი აგრეთვე რამდენჯერმე გვხვდება ქართულ საგალობლებში.

TSIRA KILANAVA

Georgia, Tbilisi

Iv. Javakhishvili Tbilisi State University

Literary Models of Space in Georgian Romanticism

In texts of all genres created within the frames of Georgian Romanticism (in poems, lyrical verses, autobiography/memoires and in documental prose) the dominant discourse is created by the formulation of issues significant for national identity. The special role here is played by polarized system of auto- and hetero-icons, in formation of which the space imageology makes the significant contribution. This narratological category which formulates personal/national identity becomes more active in Realists's works.

During the last decade the special attentions is paid to space category while analyzing the literary texts and cultural processes (a new branch is identified in literary studies, the so called Spatial Turn). From the narratological category of literary space embodiment the concepts of Kathrin Dennerlein and Bridget Neumann are considered. In addition to this, for the purposes of defining of the semantic meaning of space provided in verses and proeses, the linguistic and stylistic types of space description are used which are stated by the German Anglicist, AnsgarNiuning, the author of important narrotological concepts.

The analysis of lyrical texts and poems shows that in the works of Georgia Romanticists, the dominant role is played by the imageology of national landscape. Exactly during the period of Romanticism was started the charging of particular locations of national space (Tbilisi, Aragvi, Tergi, Mtkvari ...) with the national semantics: by means of highlighting of these spaces the freedom, mem-

ory of the past, awareness of history and the motifs of its sharing are emphasized (this process is implemented in the Romantics' works). Markers reflecting the landscape imageology create first cultural images in the context of relationship between Russia and Georgia as colonist and colonized countries.

As for the documental prose, the space here is polysemantic, however the so called process of literary cartography is detected as a tendency, not the metaphorization, which, in its row, represents one of the main strategies of literary national discourse of subsequent period.

ცირა კილანავა

საქართველო, თბილისი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

სივრცის ლიტერატურული მოდელები ქართულ რომანტიზმში

ქართული რომანტიზმის ფარგლებში შექმნილ ყველა ჟანრის ტექსტში (პოემაში, ლირიკულ ლექსებში, ავტობიოგრაფიას/მემუარებსა თუ დოკუმენტურ პროზაში) დომინანტურ დისკურსს ქმნის ნაციონალური იდენტობისთვის მნიშვნელოვანი საკითხების ფორმულირება. აქ განსაკუთრებულ როლს ასრულებს ავტო- და ჰეტეროხატების პოლარიზებული სისტემა, რომლის ჩამოყალიბებაშიც თავისი წვლილი შეაქვს სივრცის იმაგოლოგიას. პიროვნული/ნაციონალური იდენტობის მაფორმირებელი ეს ნარატოლოგიური კატეგორია კიდევ უფრო აქტუალური ხდება რეალისტთა შემოქმედებაში.

ბოლო ათწლეულში ლიტერატურული ტექსტებისა და კულტურული პროცესების ანალიზისას განსაკუთრებული ყურადღება ექცევა სივრცის კატეგორიას (ლიტერატურისმცოდნეობაში შეინიშნება ახალი გარდატეხა, ე.წ. Spatial Turn). სივრცის ლიტერატურული განსახილველების ნარატოლოგიური კატეგორიებიდან გათვალისწინებულია კატრინ დენერლანისა და ბირგიტ ნოიმანის კონცეპტები. ამასთან, ლექსებსა და პოემებში წარმოდგენილი სივრცის სემანტიკური მნიშვნელობების დასადგენად, დამატებით, გამოყენებულია გერმანელი ანგლისტის, მნიშვნელოვანი ნარატოლოგიური კონცეპტების ავტორის, ანსგარ ნიუნინგის, მიერ დადგენილი ლიტერატურული სივრცის აღწერის ლინგვისტური და სტილისტური ტიპები.

ლირიკული ტექსტებისა და პოემების ანალიზი აჩვენებს, რომ ქართველ რომანტიკოსთა შემოქმედებაში დომინანტურია ნაციონალური ლანდშაფტის იმაგოლოგია. სწორედ რომანტიზმის ხანაში იწყება ეროვნულ სივრცეთა ცალკეული ლოკაციის (თბილისი, არაგვი, თერგი, მტკვარი ...) დატვირთვა ნაციონალური სემანტიკით: ამ სივრცეების წარმოჩენით ხაზი ესმება თავისუფლების, წარსულის ხსოვნის, ისტორიის ცოდნისა და გადაცემის მოტივს (ეს პროცესი სრულდება რეალისტთა შემოქმედებაში). ლანდშაფტის იმაგოლოგიის ამსახველი მარკერები ქმნის პირველ კულტურულ იმიჯებს რუსეთსა და საქართველოზე კოლონიზატორისა და კოლონიური ქვეყნის ურთიერთობის კონტექსტში.

რაც შეეხება დოკუმენტურ პროზას, აქსივრცე პოლისემანტურია, თუმცა, ტენდენციის სახით შეინიშნება ე.წ. ლიტერატურული კარტოგრაფირების პროცესი და არა – მეტაფორიზება, რაც შემოდგომი პერიოდის ლიტერატურის ნაციონალური დისკურსის ერთ-ერთი მთავარი სტრატეგიაა.

LARISA S. KISLOVA

Russia, Tyumen

Tyumen State University

**Neoromantism as a Receptive Strategy in the
Russian “New Drama” of the XX-XXI Centuries
(E. Gremina, Y. Klavdiev)**

The reflection of romanticism in postmodern texts is primarily associated with the representation of the feminine. Consciously using female gender identity and modeling another gender Self, the authors shape new, unexpected female images in their texts. A warrior woman is a kind of symbol of the victory of the feminine, because traditional gender stereotypes are quite stable in the contemporary literature. Yuri Klavdiev and Elena Gremina, experimenting with ideas about femininity, establish a peculiar precedent within “male dominated field” of the Russian “new drama”.

In the play “Eyes of the Day” (1996), E. Gremin portrays a well-known image of the famous dancer and courtesan Mata Hari (Gertrude Celle), who possesses

incredible talents, and is sure that death does not exist, and human possibilities are endless. According to Mata Hari, a woman, who chose a new independent life for herself, can overthrow the men power.

Y. Klavdiev's play "Anna" (2004) starts as a western, but later the mystical western turns into a tough drama, and the adventurous collision transforms into a deep intractable conflict between the person and the system. Anna – the heroine of the play by Y. Klavdiev – passes a verdict on the male, manifesting all the inhuman and merciless. Anna performs a male mission – she is forced to declare herself a shooter, capable of resisting everyone in the district.

The heroine of the "new drama", being in conflict with reality, embodies a new type of character. She fights against the evil, which, however, cannot be defeated. This image is marked with expressiveness and increased lyricism, which allows us to talk about neoromantic tendencies that can be traced in contemporary drama. Thus, the manifestation of the neoromantic paradigm in postmodern texts becomes part of the artistic receptive strategy, objectivized in the contemporary literary process.

Л. С. КИСЛОВА

Россия, Тюмень

Тюменский государственный университет

**Норомантизм как рецептивная стратегия
в русской «новой драме» рубежа XX-XXI веков
(Е. Гремина, Ю. Клавдиев)**

Рефлексия романтизма в постмодернистских текстах связана в первую очередь с репрезентацией женского. Сознательно используя женские гендерные идентификации и моделируя гендерное Другое, авторы воплощают в своих текстах совершенно новые (не ожидаемые) женские образы. Женщина-воин – это своеобразный символ победы женского, поскольку традиционные гендерные стереотипы достаточно стабильны в современном литературном пространстве. Юрий Клавдиев и Елена Гремина, экспериментируя с представлениями о феминности, создают своеобразный прецедент в границах предельно «мужского поля» русской «новой драмы».

В пьесе Е. Греминой «Глаза дня» (1996) объективируется известный образ знаменитой дамы «полусвета», танцовщицы и куртизанки Мата Хари

(Гертруды Целле), обладающей невероятными талантами и абсолютно уверенной, что смерти не существует, а человеческие возможности безграничны. Власть мужчин, по мнению Мата Хари, может победить женщина, выбрав для себя новую независимую жизнь.

Действие в пьесе Ю. Клавдиева «Анна» (2004) разворачивается в контексте жанра вестерна, но мистический вестерн перетекает в жесткую драму, а авантюрная коллизия перерастает в глубокий неразрешимый конфликт человека и системы. Анна – героиня пьесы Ю. Клавдиева – выносит приговор мужскому, которое манифестирует себя как бесчеловечное и беспощадное. Анна выполняет мужскую миссию – она вынуждена объявить себя стрелком, способным противостоять всей округе.

Героиня «новой драмы», находящаяся в конфликтных отношениях с действительностью, воплощает новый тип персонажа. Она борется со злом, которое, впрочем, невозможно победить, ее образ отличается экспрессивностью и повышенным лиризмом, что позволяет говорить о тенденциях неоромантизма в современных драматургических текстах. Таким образом, проявление неоромантической парадигмы в постмодернистских текстах, становится частью художественной рецептивной стратегии, объективированной в современном литературном процессе.

IRAIDA KROTENKO

Georgia, Kutaisi

Akaki Tsereteli State University

Theoretical Aspects of Romanticism Poetics

There are numerous concepts of romanticism, but its poetics still remains controversial. It is not a rare case when romanticism is rendered as a historic notion, as a universal aesthetic category, cyclic in character. In this regard, it comes close to the understanding of classicism.

The concepts of romanticism that evolved in the 18th century have undergone substantial changes in the contemporary theory of literature; Along with that, they retain their initial theoretical principles and orientation: paradigmatic transition of the world and the living body, new changes in human, free literary forms, a new type of the hero, an interest in the depth of irrationalism of psyche.

The classical hierarchy of the pattern of the world takes a different form on an analogy basis.

The postulates that are considered the basis of romanticism seem to be historically variable as well. The principle of analogy of early romanticism undergoes changes since a feeling of detachment from the entirety of the world prevails. The metaphor of the world as a living body is personified in fictional automats, toys. Schizophrenic discourse creates a new fictitious reality in postmodern romanticism. Insanity gives way to insights into life, since the world responds to antimonies. By means of so-called "Romantic dream" introduced by A. Edison in 1790 as a unique literary device in question, the text is analyzed as a tool of reference, which in its own fashion arouses the aspiration. This thesis continues development in the theories of modernism and postmodernism texts.

The problematic circle of romanticism persists and has a more long-lasting form rather than romantic poetics itself. It acquires new stylistics, but retains its own main motifs, including the themes of lost paradise, nihilism, crime, repentance and redemption. These themes are realized in fiction writing in various national literatures.

The national model of romanticism remains to be a subject of great interest for the theoreticians of romanticism. The said model undergoes evolution within the borders of literature and experiences the influence of inner and outer changes.

The reconstruction of literary paradigm in terms of contemporary thinking requires a new understanding of the national formula of peoples' consciousness in the works of the poets that influenced the cultural consciousness of the nation (A. Pushkin, A. Mitskhevich and N. Baratashvili). The involvement into the harmonization of European literary space makes it essential to seek the forms of dialogues between the national literatures. It is obvious that such kind of roles of moral orientation can be assumed by Romantic poets.

ИРАИДА КРОТЕНКО

Грузия, Кутаиси

Государственный университет им. Акакия Церетели

Теоретические аспекты поэтики романтизма

Существуют многочисленные теоретические концепции романтизма, но его поэтика остается противоречивой. Романтизм нередко понимается как историческое понятие, как универсальная эстетическая категория, имеющая циклический характер; в таком значении он уподобляется классицизму. Концепции романтизма, которые возникли в 18 веке, в новейшей теории литературы претерпевают качественные изменения, сохраняя при этом первоначальные теоретические установки: парадигматическую смену мира-организма, новые изменения человека, свободные литературные формы, новый тип героя, интерес к иррациональным глубинным психики. Классическая иерархия модели мира сменяется принципом аналогии. Опорные постулаты романтизма также исторически изменчивы. Принцип аналогии раннего романтизма сменяется ощущением расколотости единства мира. Метафора мира как живого организма персонифицируется в образе автомата, куклы. Шизофренический дискурс образует в романтизме постмодерна новую художественную реальность. Безумие открывает новые жизненные горизонты, так как реагирует на антимонии мира. «Романтическое мечтание» как особый способ чтения А.Эдисон выдвинул в 1790 году, он рассматривал текст как намек, пробуждающий воображение. Этот тезис получает развитие в теориях текста в модернизме и постмодернизме. Романтический проблемный круг оказывается долговечнее собственно романтической поэтики, приобретает новую стилистику, но сохраняет основные свои мотивы: тема утраченного рая, нигилизм, вины и искупления. Эти темы в разных национальных литературах реализуются в художественной практике. Вопросом наиболее пристального внимания теоретиков романтизма остается национальная модель литературы романтизма, которая эволюционирует в пределах своей литературы, подвергается внешним и внутренним влияниям. Современная смена литературной парадигмы требует по-новому осмыслить национальную формулу народного сознания в творчестве поэтов, которые оказали влияние на

культурное сознание нации (А.Пушкин, А.Мицкевич, Н.Бараташвили). Интеграция в единое европейское литературное пространство требует поиска форм диалога между национальными литературами; такими нравственными ориентирами могут выступать поэты-романтики.

NONA KUPREISHVILI

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Concept of Faith in English and Georgian Romanticism (In accordance with Nikoloz Baratashvili's "Merani" and Byron's "Cain")

Romanticism that almost at the same time was formed in leading European countries at the boundary of XVIII-XIV centuries had become one of the most important facts of world culture. August Schlegel used to call ideology of romanticists as "Unfortunate Consciousness", because the final goal striving from reality to sensual, different world, similar absolutism from very beginning was unrealizable. Answer of romanticists on the question as to "how can a person living in sensual world move towards supersensible world" is "simple – through deepening in oneself, personal subjectivity".

Meunargia used to wittily note that even if a person adequately translates some strophes written by Baratashvili and include in Byron's "Chile Harold" this insertion will not be noticed by anybody. Really despite of the fact that compared with Byron valuable conflict to personal world was expressed with less shock value by Baratashvili, similarity between the power of their poetic imagination and ideology accordingly is obvious. In both cases reader sees so called Faust type creator missing mental and physical activity full of cognitive thirst.

Byron's "Cain" and Baratashvili's "Merani" in the peculiarity of English and Georgian romanticism is provided with different acuity. In such a case seeking God often based on quite free interpretation of fundamental issue of Bible, relation between evil and kindness.

In "Cain" Byron uses exactly well-known biblical subject of murder of his brother in order to prefer freedom and its related difficulties between ritual order and absolute freedom.

Baratashvili also emphasizes “Evil Soul” leading his fate by modelling demonism with his distressing questions asked to the world. S. Dodashvili’s philosophic and aesthetic opinions influence provocation on his creation of such artistic mentality. Though, despite of hardship Baratashvili finds in himself power of vital activity based on dissociation from him and seeking opinion. Finally, “Merani” is based on overcoming evil with its aspiration alike concept of “The Knight in the Panther’s Skin”.

ნონა კუპრაიშვილი

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

რწმენის კონცეპტი ინგლისურსა და ქართულ რომანტიზმში (ნიკოლოზ ბარათაშვილის „მერანისა“ და ბაირონის „კაენის“ მიხედვით)

რომანტიზმი, რომელიც X111-X1X საუკუნეთა მიჯნაზე თითქმის ერთდროულად წარმოიქმნა ევროპის წამყვან ქვეყნებში, მსოფლიო კულტურის უმნიშვნელოვანეს მოვლენად იქცა. რომანტიკოსთა მსოფლმხედველობას ავგუსტ შლეგელი „უბედურ ცნობიერებას“ უწოდებდა, რადგან რეალობიდან გრძნობადი, მიღმური სამყაროსკენ, ერთგვარი აბსოლუტისკენ სწრაფვის საბოლოო მიზანი იმთავითვე განუხოციელებლი იყო. ამ პროცესს, რომელიც რომანტიკოსთა შემოქმედებას განსაკუთრებულ მიმზიდველობას ანიჭებდა, იგივე შლეგელი „დაკარგული პირველადი სამშობლოს“ ძიებასაც ადარებდა. რომანტიკოსთა პასუხი კითხვაზე, „თუ როგორ შეუძლია გრძნობად სამყაროში მცხოვრებ ადამიანს ზეგრძნობადისკენ“ მოძრაობა „ერთმნიშვნელოვანია – საკუთარ თავში, საკუთარ სუბიექტურობაში ჩაღრმავების გზით“.

ი. მეუნარგია მახვილგონივრულად შენიშნავდა, რომ საკმარისია ადეკვატურად თარგმნო ბარათაშვილის რამდენიმე სტროფი და ბაირონის „ჩაილ ჰაროლდში“ ჩართო, რომ ეს ჩამატება ვერავინ შეამჩნიოსო. მართლაც, მიუხედავად იმისა, რომ ბარათაშვილმა ღირებულე-ბითი კონფლიქტი საკუთარ გარემოსთან ნაკლები ეპატაჟურობით გამოხატა, ვიდრე ბაირონმა ან თუნდაც შელიმ, მსგავსება მათი პოეტუ-

რი წარმოსახვის ძალასა და შესაბამისად, მსოფლმხედველობას შორის აშკარაა. იქაც და აქაც მკითხველის წინაშეა შემეცნების წყურვილით სავსე, გონებრივ და ფიზიკურ აქტივობას მონატრებული ე.წ. ფაუსტური ტიპის შემოქმედი, რომელიც ერთსა და იმავე დროს განმანათლებლობის იდეების მქადაგებელიცაა და მგმობიც.

ბაირონის „კაენი“ და ბარათაშვილის „მერანი“ ინგლისური და ქართული რომანტიზმის თავისებურებათა ჭრილში განსხვავებული სიმწვავით სვამს ამ ლიტერატურული მიმდინარეობის მიერ აქტივიზებულ არაერთ პრობლემატურ, ანუ როგორც ილია უნოდებდა „წყევლაკრულვიან“ საკითხს. ერთ-ერთი მათგანია რწმენის კონცეპტი, რომელიც „ღვთის თანდათანობითი ამონურვისა“ და სამყაროს წინაშე მარტო დარჩენილი ადამიანის დიდი მარტოობისა და მისი დაძლევის თემას უკავშირდება. ღვთისმადიებლობა ასეთ შემთხვევაში ხშირად ბიბლიის ფუნდამენტური საკითხის, ბოროტებისა და სიკეთის ურთიერთობის, საკმაოდ თავისუფალ ინტერპრეტაციას ეფუძნება.

ბაირონი „კაენში“ სწორედ ძმისმკვლელობის ცნობილ ბიბლიურ სიუჟეტს იყენებს იმ მიზნით, რათა „გაუგოს“ კაენს და ღვთისადმი მონურ მოჩილება (აბელი) და ღვთის სამართალში დაეჭვების (კაენი) უმტიკივნეულებს პროცესში საკუთარი არჩევანი გამოკვეთოს. დოსტოევსკიზე ბევრად ადრე ბაირონი ბოროტებისა და სიკეთის თანასწორუფლებიანობას აღიარებს და ბოროტების აღზევებაში ღვთის პასუხისმგებლობასაც არ გამოორიცხავს. ცხადია, რომ რიტუალური წესრიგის დაცვასა და აბსოლუტურ თავისუფლებას შორის „კაენის“ ავტორი უპირატესობას თავისუფლებას და მასთან დაკავშირებულ სირთულეებს ანიჭებს.

ბარათაშვილიც სამყაროსადმი დასამული თავისი მტანჯველი კითხვებით (ფიქრნი მტკვრის პირზედ, ხმა იღუმალი, სულო ბოროტო) დემონიზმის მოდელირებას, მისი ბედის წარმმართველი „ბოროტი სულის“ გამოკვეთა-გაადამიანურებას ახდენს. ამგვარი მხატვრული აზროვნების პროვოცირებას მის შემოქმედებაზე ს. დოდაშვილის ფილოსოფიურ-ესთეტიკური შეხედულებების (პირველ ყოვლისა კი, კანტის მიხედვით დანერვილ-თარგმნილი „ლოგიკის“) გავლენა ახდენს, რომელიც თავის მხრივ ფიხტეს უმთავრეს თეზას, „ჩასწვდი საკუთარ თავს“, ეყრდნობა. თუმცა ხელმოცარულობის მიუხედავად, ბარათაშვილი საკუთარ თავში მისგან გამიჯვნისა და საზრისის მადიებლობაზე დაფუძნებული ცხოვრებისეული აქტივობის ძალას პოულობს. საბ-

ოლოო ჯამში „მერანი“ თავისი სულისკვეთებით ბოროტების ძლევის „ვეფხისტყაოსნისეულ“ კონცეფციას ემყარება.

ნ. ბარათაშვილი ჩვენი ქვეყნის სოციალ-პოლიტიკური მდგომარეობის გამო, ცხადია, მხოლოდ ფრაგმენტულად თუ იქნებოდა ჩახედული არა მარტო ევროპული განმანათლებლობის, საფრანგეთის დიდი რევოლუციის, არამედ რომანტიზმის ფილოსოფიურ-ესთეტიკურ თეორიათა ასპექტებში და ისიც თავისი მასწავლებლის ს. დოდაშვილის წყალობით. ს. დოდაშვილი, თავის მხრივ ფიხტეს გავლენით („ჩასწვდი საკუთარ თავს...“) თვითშემეცნების მოთხოვნით აპელირებდა. „მზერის შემობრუნება გარეგნულიდან შინაგანისკენ“ ბარათაშვილის პოეზიის ერთ-ერთი მთავარი ხაზია.

NESTAN KUTIVADZE

Georgia, Kutaisi

Akaki Tsereteli State University

Baratashvili's Poetic Icon in Simon Chikovani's Creative Work

Romanticism, as a universal cultural phenomenon, at the beginning of XIX century determined the character of literature development in a number of countries including Georgia. Reflexive poetic themes in the creative work of Nikoloz-Baratashvili, who is considered to be the pinnacle of the Georgian romanticism, clearly show that this was a unified artistic system formed on the basis of philosophical and aesthetic thinking characteristic of the epoch. Organic metaphorical thinking typical of the creator of 'Pegasus' (Merani), his artistic images constantly feed the Georgian literature and give a new impetus to a number of famous artists. In this regard, the literary legacy of Simon Chikovani, who is one of the distinguished poets of XX century, is noteworthy.

When talking about his predecessor artists Simon Chikovani also pointed Nikoloz-Baratashvili out. He believed that, along with Shota Rustaveli and Vazha-Pshavela, he 'artistically perceived the world', 'enriched the poetry with visible artistic images'. Baratashvili's poetic icon appears in the poetry of Simon Chikovani as soon as the author enters the creative arena in the 1920s. Dialogue with the renowned ancestor involves both overcoming and keeping the literary tradition associated with him at the same time ('Dedication to Nikoloz-Baratash-

vili', 'Interview with NikolozBaratashvili' ...). This is particularly noteworthy aspect for the proletarian literary discourse, which is generally characterized by controversial attitude towards the classic writers. Simon Chikovani falls in this context. However, his critical narrative is somewhat different. (B. Buachidze, P. Kikodze ...).

Throughout all his creative activities one of the heads of the Georgian futurists expresses the interest towards the life and creative work of Baratashvili: in the 1930s he publishes the new versions of the existing ones, in his poems he constantly uses allusions of important face-concepts of the romantic poet, later he writes the famous 'Ganja Diary' in which spiritual drama of Baratashvili is in the foreground, the text full of emotional and artistic patterns is created, critical reception of Baratashvili's poetry is presented.

It is obvious that the entire literary heritage of Simon Chikovani is accompanied by NikolozBaratashvili's impressive poetic icon. Its representation clearly shows the powerful inner connection of the author with the creator who was totally different in terms of aesthetics and the manner of writing.

ნესტან კუტივაძე

საქართველო, თბილისი

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ბარათაშვილის პოეტური ხატი სიმონ ჩიქოვანის შემოქმედებაში

რომატიზმმა, როგორც უნივერსალურმა კულტურულმა ფენომენმა XIX საუკუნის დასაწყისში არაერთი ქვეყნის ლიტერატურის განვითარების ხასიათი განსაზღვრა. მათ შორისაა ქართული ლიტერატურაც. ქართული რომანტიზმის მწვერვალად მიჩნეული პოეტის – ნიკოლოზ ბარათაშვილის შემოქმედებაში რეფლექსირებული თემები კარგად აჩვენებს, რომ ეს იყო ეპოქისათვის დამახასიათებელი ფილოსოფიური და ესთეტიკური აზროვნების საფუძველზე შექმნილი ერთიანი მხატვრული სისტემა. „მერანის“ ავტორისათვის ორგანული მეტაფორული აზროვნება, მის მიერ შექმნილი მხატვრული სახეები უწყვეტად კვებავს ქართულ მწერლობას და ახალ იმპულსს აძლევს არაერთ სახელოვან შემოქმედს. ამ თვალსაზრისით, საყურადღებოა სიმონ ჩიქოვანის – XX საუკუნის ერთ-ერთი გამორჩეული პოეტის, ლიტერატურული

მემკვიდრეობა.

სიმონ ჩიქოვანი თავის წინამორბედ ხელოვანებზე საუბრისას გამოყოფდა ნიკოლოზ ბარათაშვილსაც. მიიჩნევდა, რომ მან, შოთა რუსთაველსა და ვაჟა-ფშაველასთან ერთად, „სამყარო მხატვრული ხილვით აღიქვა“, „პოეზია ხილული მხატვრული სახეებით გაამდიდრა“. ბარათაშვილის პოეტური ხატი ჩიქოვანის პოეზიაში სამოღვაწეო ასპარეზზე მისი გამოსვლისთანავე, 1920-იან წლებში, ჩნდება. დიალოგი სახელოვან წინაპართან ერთდროულად მოიცავს მასთან დაკავშირებული ლიტერატურული ტრადიციის დაძლევისა და გაგრძელებისა ც („მიძღვნა ნიკოლოზ ბარათაშვილს“, „ნიკოლოზ ბარათაშვილთან გასაუბრება...“). ეს ასპექტი განსაკუთრებით ნიშანდობლივია პროლეტარული ლიტერატურული დისკურსისთვის, რომელსაც ზოგადად ახასიათებს კლასიკოს მწერლებთან პოლემისტური დამოკიდებულება. ამ კონტექსტში ექცევა სიმონ ჩიქოვანიც, თუმცა რამდენადმე განსხვავებულია მასთან დაკავშირებული კრიტიკული ნარატივი (ბ. ბუაჩიძე, პ. ქიქოძე...).

ქართველ ფუტურისტთა ერთ-ერთი თავკაცი მთელი მოღვაწეობის განმავლობაში ინტერესდება ბარათაშვილის ცხოვრებითა და შემოქმედებით, 1930-იან წლებში უკვე არსებულის ახალ ვარიანტებს აქვეყნებს, თავის ლექსებში მუდმივად მიმართავს რომანტიკოსი პოეტის მნიშვნელოვანი სახე-კონცეპტების აღუზირებას, მოგვიანებით წერს ცნობილ „განჯის დღიურს“, რომელშიც წინა პლანზეა წამოწეული ბარათაშვილის სულიერი დრამა, შექმნილია აზრობრივად და ემოციურად დატვირთული მხატვრული ტექსტი. გვთავაზობს ბარათაშვილის პოეზიის კრიტიკულ რეცეფციას.

ამკარაა, რომ სიმონ ჩიქოვანის მთელ ლიტერატურულ მემკვიდრეობას გასდევს ნიკოლოზ ბარათაშვილის შთამბეჭდავი პოეტური ხატი, რომლის რეპრეზენტაცია ნათლად აჩვენებს თავისი ხელწერითა თუ ესთეტიკით აბსოლუტურად განსხვავებულ შემოქმედთან მის ძლიერ შინაგან კავშირს.

ANNA V. KUZNETSOVA

Russia, Rostov-on-Don

Institute of Philology, Journalism and Intercultural Communication

The Logic of the Artistic Space in the Axiological Coordinates of Russian Romanticism

One of the most strictly observed aesthetic canons of romanticism is the movement of action into “other” (relative to the “native” for the hero) space. On the one hand, this technique creates additional opportunities for introducing colorful landscapes as background (or scenery) of action into the fabric of narration, descriptions of various aspects of ethno specificity. On the other hand, a romantic hero who has his own ethical system is placed in another space-time plan in which all his moral principles in a clash and the extreme conditions of an “alien” world and with other ethical systems can be tested for strength. For Western European romanticism, this “other” space is generally any eastern country, which tells the romantic narrative a certain amount of exoticism. For Russian Romanticism, the source of such exotics is the Caucasus.

The ethical system of the Caucasus is often in a more acute form than the self-consciousness of a European in the nineteenth century, showing the basic antinomies of human consciousness and being: good and evil, love and hate, feeling and duty, truth and falsehood, etc. At the same time, Ethical system of secular society, which sometimes often distorts the concepts of duty, honor, and love. This “secular” principles, he revises or overcomes by strong-willed efforts, developing an individual ethic. Thus, the heroes of Russian romantic literature, getting to the Caucasus, test themselves, their ability to overcome non-standard, often associated with a danger to life, conditions. “Alien” space for them makes it possible to compare the moral principles of the heroes with the ethical system of the representatives of the Caucasus, to find out how much the speculative, self-created, ethical system is viable, practically applicable. For Russian Romanticism, the Caucasus also turns out to be an “exotic country”, the image of which forms the representativeness and expressiveness of the artistic text as a whole.

АННА В. КУЗНЕЦОВА

РФ, Ростов-на-Дону

*Институт филологии, журналистики и межкультурной коммуникации
Южного федерального университета*

Логика художественного пространства в аксиологических координатах русского романтизма

Одним из наиболее строго соблюдаемых эстетических канонов романтизма является перемещение действия в «иное» (по отношению к «родному» для героя) пространство. С одной стороны, этот прием создает дополнительные возможности введения в ткань повествования красочных пейзажей как фона (или декорации) действия, описания различных аспектов этноспецифики. С другой стороны, романтический герой, имеющий собственную этическую систему, помещен в иной пространственно-временной план, в котором могут быть «проверены на прочность» все его моральные принципы в столкновении и экстремальными условиями «чужого» мира и с другими этическими системами. Для западноевропейского романтизма этим «иным» пространством оказывается вообще любая восточная страна, что сообщает романтическому повествованию известную долю экзотичности. Для русского романтизма источником такой экзотики становится Кавказ.

Этическая система Кавказа зачастую в более острой форме, нежели самосознание европейца XIX в., проявляет основные антиномии человеческого сознания и бытия: добро и зло, любовь и ненависть, чувство и долг, истина и ложь и пр. При этом романтический герой находится изначально в рамках этической системы светского общества, которая иногда зачастую искажает понятия долга, чести, любви. Эту «светские» принципы он пересматривает или преодолевает волевыми усилиями, вырабатывая индивидуальную этику. Таким образом, герои русской романтической литературы, попадая на Кавказ, проверяют себя, свою способность преодолеть нестандартные, часто связанные с опасностью для жизни, условия. «Чужое» для них пространство дает возможность сопоставить моральные принципы героев с этической системой представителей Кавказа, выяснить, насколько умозрительная, созданная самостоятельно, этическая система

жизнеспособна, практически применима. Для русского романтизма Кавказ также оказывается и «экзотической страной», изображение которой фор-мирует изобразительность и экспрессивность художественного текста в целом.

MANANA KVACHANTIRADZE

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Tbilisi of the Romanticists. Social-Cultural Specifics of Chronotope

Tbilisi in Romantic period (the first half of 19th century) is the linking point of Europe and Asia; the special geopolitical and cultural chronotype. Russian Empire demonstrates its power here through military and cultural public acts. In its hands, literary salon glamour is a cultural-esthetic variety of power discourse. Therefore, history of literary gatherings, groups and salon life in mentioned period gains special importance for studying the Georgian cultural life and public consciousness history and specifics.

Different types of “public actions” create the cultural life of Tbilisi of that period: domestic performances organized in aristocratic houses, literary groups, salons, music evenings, family performances, cultural purpose business gatherings, dinners and balls.

The historic decision of the Russian Empire leaders to turn Georgian aristocracy into the implementers and basis of their policy in the Caucasus has reasoned the leading role of Georgian nobles in the process of social-cultural development of Georgian society. On one hand, they were responsible to support Russian military power and as result active participation in Russian military actions against Iran-Ottomans and Caucasus peoples; and on the other hand they were supposed to promote cultural-educational reforms through direct or hidden supervision from Russian authorities. Drawing public attention to cultural events, control of the spirit of the society became the significant part of Russian imperialistic policy during Vorontsov’s period.

Writing of poems, album notes, memoirs, travel genre stories, translating literary texts became daily aristocratic activity and entertaining, communication

with friends and relatives, of that period. At the same time, the national function of literature gained its importance right during literary gatherings, literary groups and salon life.

მანანა კვანტირაძე

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

რომანტიკოსების თბილისი. ქრონოტოპის სოციოკულტურული სპეციფიკა

რომანტიკოსთა პერიოდის (მე-19 საუკუნის პირველი ნახევარი) თბილისი ევროპა-აზიის შეხვედრის ადგილია, განსაკუთრებული გეო-პოლიტიკური და კულტურული ქრონოტოპოსი. თავისი ძალმოსილების დემონსტრირებას რუსეთის იმპერია აქ სამხედრო და კულტურული დანიშნულების საჯარო აქტებით ახდენს. სალონური ბრწყინვალეობა მის ხელში ძალაუფლების დისკურსის კულტურულ-ესთეტიკური ნაირ-სახეობაა. შესაბამისად, ლიტერატურული შეკრებების, წრეებისა და სალონური ცხოვრების ისტორია აღნიშნულ პერიოდში განსაკუთრებულ მნიშვნელობას იძენს ქართული კულტურული ცხოვრებისა და საზოგადოებრივი ცნობიერების ისტორიისა და სპეციფიკის შესასწავლად.

ამ პერიოდის თბილისის კულტურულ ცხოვრებას ქმნიან სხვადასხვა ტიპის „საჯარო აქტები“: არისტოკრატთა სახლებში გამართული შინაური წარმოდგენები, ლიტერატურული წრეები, სალონები, მუსიკალური საღამოები, ოჯახური წარმოდგენები, კულტურული დანიშნულების საქმიანი შეკრებები, სადილები და ბალები.

იმპერიის ხელისუფლების ისტორიულმა გადაწყვეტილებამ – კავკასიაში საკუთარი პოლიტიკის გამტარებლად და საყრდენად ქართული არისტოკრატია ექცია, განსაზღვრა კიდევ ქართველი თავად-აზნაურობის წამყვანი როლი ქართული საზოგადოების სოციოკულტურული განვითარების პროცესში. ერთის მხრივ, მას დაეკისრათ რუსეთის სამხედრო ძლიერების ხელშეწყობა და, ამ აზრით, ირან-ოსმალეთთან და კავკასიელ მიურიდებთან რუსულ სამხედრო ქმედებებში აქტიური მონაწილეობა. მეორეს მხრივ კი – კულტურულ-საგანმანათლებლო რეფორმების მხარდაჭერა რუს მოხელეთა პირდაპირი თუ ფა-

რული ხელმძღვანელობით. კულტურული ღონისძიებებით შექცევა, საზოგადოების გულის მოგება და მისი სულისკვეთების კონტროლი რუსეთის იმპერიული პოლიტიკის საგანგებო ნაწილი ხდება ვორონცოვის მმართველობის დროს.

ლექსების, საალბომო ჩანაწერების, მემუარებისა და მოგზაურობის ჟანრის თხზულებათა წერას, მთარგმნელობით საქმიანობას ამ პერიოდში ყოველდღიური არისტოკრატიული საქმიანობის, ახლობლებთან და ნათესავებთან გართობა-სამოგნების სახე აქვს. იმავდროულად, სწორედ ლიტერატურულ შეხვედრებზე, ლიტერატურულ წრეებსა და სალონურ ცხოვრებაში ეყრება საფუძველი ლიტერატურის ეროვნულ ფუნქციას

SHARLOTA KVANTALIANI

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Literary Function of Border in Works of N. Baratashvili and G. Tabidze

Borders do not exist in the world, in the kingdom of God; it's infinite. Border is restricting freedom, and only "The ruler of the rules" The God, has a right to "establish" it. "He who fixes the borders, sits immortal God as God" (Sh. Rustaveli).

Breaking the worldly order, crossing the borders, is unabated desire of Baratashvili's rebellious soul; Yearning for intangible blue world, where he's soul will find a "Shelter", is an established motive of Poets art. Longing towards the sky was the only explanation, for excessively "Tied" to the ground, loaded with mundane problems Poet, so his rebellious soul was confronting the cosmic order, God's will and fate and mounted on horseback he is trying to cross the "border of destiny".

As for Galaktion Tabidze, he even tied he's name to Galaxy and that way, even without a poem, showed he's attitude towards the world. Galaktion is an inhabitant of the sky, he reaches the most prohibited and untouchable heights; Scattered in heavenly space, unearthly, he is trying to find the foothold on the ground "as a homeless at home", he wishes to come back to earth from infinity

(the sky), find his place in finite reality: “Soul craves for borders, as infinity.” But this “border” should be equal to “borderlessness”.

Baratashvili’s and Galaktion’s human and art biography gives us ground to derive this kind of conclusion.

შარლოტა კვანტალიანი

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

საზღვრის მხატვრული ფუნქცია ნიკოლოზ ბარათაშვილისა და გალაკტიონის შემოქმედებაში

საზღვარი არ არსებობს სამყაროში, ღვთის საუფლოში, ის უკიდვე-განოა. საზღვარი თავისუფლების შემაკავებელია, რომლის „დადების“ უფლება „უფლებათა უფალს“, მხოლოდ ღმერთსა აქვს: „ვინ საზღვარ-სა დაუსაზღვრავს, ზის უკვდავი ღმერთი ღმერთად“ (რუსთაველი).

სამყაროს ნესრიგის დარღვევა, მისი საზღვრის გადალახვა ბარათაშვილის მეამბოხე სულის დაუოკებელი სურვილია. სწრაფვა უსასრულო, შეუცნობი ცისფერი სამყაროსკენ, სადაც მის სულს „სადგური“ ეგულებოდა, პოეტის შემოქმედების განმსაზღვრელი მოტივია. ცისკენ სწრაფვა მინაზე მეტისმეტად „დამაგრებული“ ყოფითი პრობლემებით დატვირთული პოეტისთვის ერთადერთი ხსნა იყო და მისი ამბოხებუ-ლი სული უპირისპირდება კოსმიურ ნესრიგს, ღვთის ნებას-ბედისწე-რას და მერანზე ამხედრებული ცდილობს გადალახოს „ბედის სამზღვარი“.

გალაკტიონ ტაბიძემ თავისი სახელიც კი „გალაკტიკას“ დაუკავ-შირა და ამით ულექსოდაც გამოხატა თავისი დამოკიდებულება სა-მყაროსადმი. გალაკტიონი ზეცის ბინადარია, ის ყველაზე საკრალურ, ხელშეუხებელ სიმაღლეებს აღწევს და ზეციურ სივრცეებში გაფან-ტული, არამინიერი, ცდილობს მინაზე ფეხის მოკიდებას, „ვით უბი-ნაოს ყოფნა ბინაში“, ისე სწყურია უსაზღვროებიდან (ზეციდან) მინაზე დაბრუნება, საზღვარდადებულ სინამდვილეში დამკვიდრება: „სულს სწყურია საზღვარი, როგორც უსაზღვროებას“. მაგრამ ეს „საზღვარი“ „უსაზღვრობის“ ტოლფასი უნდა იყოს.

ბარათაშვილისა და გალაკტიონის ადამიანური და შემოქმედებითი ბიოგრაფია იძლევა საშუალებას ამგვარი დასკვნების გამოსატანად.

L. P. KVASHINA

Ukraine, Donetsk

Donetsk National University

Romantic “Pictorialism” as a Principle of Pushkin’s Poetics

It is known, how many reproaches and censures were generated around the character of the hero in a poem “The Prisoner of the Caucasus” A. Pushkin by contemporaries. The poem was praised by critics almost unanimously, and the hero was criticized for indeterminacy and inconsistency. Summarizing the experience of working on the poem, Pushkin formulated his task in such a way: “I wanted to portray this indifference to life and its pleasures, the early oldness of the soul, which became the distinctive features of youth of the nineteenth century.” It is important to take into account that in the Pushkin Dictionary “to depict” means to “express”, to create an image.

For “school of harmonic exactness” the “pictorialism” is not resolved into concentration on the thingness. If to estimate a hero from positions of objective “pictorialism”, then the Prisoner’s character appears through subjective and scheme. But in terms of lyrical completion, the hero appears to be under-realized, because he is “not universally subjective”: he either merges with the image of the exile poet or moves away from the author.

From the perspective of romantic pictorialism, the expletives and ethnographic descriptions “uselessly tear the thread of interest”, but from within Pushkin’s style, “the disorganized representation of objects is reflected in the soul by a harmonious transition of feelings.”

Л. П. КВАШИНА

Украина, Донецк

Донецкий национальный университет

Романтическая «изобразительность» как принцип поэтики А. Пушкина

Известно, сколько упреков и нареканий у современников вызвал образ героя в поэме «Кавказский пленник» А. Пушкина. Поэму критики почти единодушно хвалили, а героя ругали, упрекая его в неопределенности

и противоречивости. Обобщая опыт работы над поэмой, Пушкин так сформулировал свою задачу: «Я в нем хотел изобразить это равнодушие к жизни и ее наслаждениям, эту преждевременную старость души, которая сделалась отличительными чертами молодежи XIX века». Важно учитывать, что в пушкинском словаре «изобразить» означает «выразить», облечь в образ.

Для «школы гармонической точности» «изобразительность» не сводится к миметичности, сосредоточенности на предметности. Если оценивать героя с позиций объективной «изобразительности», то характер Пленника предстает насквозь субъективным и схематичным. Но и в плане лирического завершения герой оказывается как бы недоосуществленным, поскольку он «не всеобъемлюще субъективен»: он то сливается с образом поэта-изгнанника, то удаляется от автора.

С позиций романтической изобразительности вставные элементы и этнографические описания «бесполезно разрывают нить интереса», однако внутри пушкинского стиля, «нестройное представление предметов отражается в душе стройным переходом ощущений».

В первой южной поэме Пушкина поэтика изображения как бы формируется у нас на глазах: между образом «бедного поэта» и «черкешенкой младой», картинами жизни горцев и историческим финалом устанавливаются неявные, но значимые конструктивные связи. В такого рода переключках и формируется образ героя, который не укладывается в предзаданные рамки и модели.

MANANA KVATAIA

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

On Reception of Nikoloz Baratashvili's Poetic Phenomenon

The phenomenon of the author or his artistic discourse is studied in different directions. To R. Ingarden, the literary work of art is a fictional realm which comes from the author's phenomenon. At the same time, multiple concretization of one and the same literary text is possible. According to R. Barthes, the text is experienced only in an activity, in the creative process. From the viewpoint

of Reception Aesthetics, the realization of literary text is connected only with a perceiver's consciousness, which, on its part, requires an active attitude, because "constructive principle, code, the key of the work requires a discovery from him" (R.Karalashvili). According to hermeneutics, the interpretation of the work occurs in the context of its absolute artistic values, at the same time, it is necessary "the deciphering of the text, i.e. decoding of poetic codes hidden to ordinary vision" (I.Ratiani). Naturally, the role of researchers is exceptional in this process.

The existing definitions of Nikoloz Baratashvili's phenomenon show different aspects. For Ilia Chavchavadze the poet is a founder of a new Georgian writing. Baratashvili's appearance devastated and ruined Georgia at that time is regarded by Guram Asatiani as a manifestation of the unshakable spiritual energy of the people. His poetry is of a purely national character but as a perfect manifestation of poetic genius, he is a bearer of universal, epochal connotations. "The poet as visionary, wizard and wise", – this is Mose Gogiberidze's appreciation of Nikoloz Baratashvili's talent. For Vakhtang Kotetishvili, the poet is an establisher of the "world sorrow" dominated in Europe at that time, although the joy and high purpose of life are not alien to him.

Georgian romanticist poet is full of "strong emotions and moral stoicism" for Kita Abashidze. He is also a "transmitter of pure and bright feelings", "lofty in heart and soul", but most of all exhausted by the evil spirit. At the same time, Baratashvili is the best representative of Georgian Romanticism who is ranked among the world known Romanticists.

Geronti Kikodze views Nikoloz Baratashvili as an intellectual, individualist poet and considers him a successor to rich tradition started by Shota Rustaveli and developed by David Guramishvili. At the same time, the scholar points out to mystic, hard to express kinship between European Romanticists and Baratashvili. In Grigol Robakidze's view Baratashvili is an artist who "opens his own face to transform it into different faces". His creative work is the poet's spiritual drama and his aspiration becomes his despair.

Nikoloz Baratashvili is a universal adherent of national energy and research into his poetic phenomenon continues. New methodological studies reveal enigmatic spaces of Baratashvili's creativity.

მანანა კვატანია

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ნიკოლოზ ბარათაშვილის პოეტური ფენომენის რეცეფციისათვის

ავტორის თუ მისი მხატვრული დისკურსის ფენომენს სხადასხვა მიმართულებით იკლევენ. რ. ინგარდენისათვის ლიტერატურული ნაწარმოები ფიქციური სამყაროა, რომელიც ავტორის ფენომენიდან მომდინარეობს. ამასთან, ერთი და იმავე მხატვრული ტექსტის მრავალგვარი კონკრეტიზებაა შესაძლებელი. რ. ბარტის აზრით, ტექსტი მხოლოდ მუშაობის, ქმნადობის პროცესში აღიქმება. რეცეფციული ესთეტიკის თვალსაზრისით, ლიტერატურული ტექსტის რეალიზება აღმქმელის ცნობიერებას უკავშირდება, რომელსაც, თავის მხრივ, ნაწარმოებისადმი აქტიური დამოკიდებულება მოეთხოვება, რადგან „კონსტრუქციული პრინციპი, კოდი, ნაწარმოების გასაღები აღმოჩენას მოითხოვს მისგან“ (რ. ყარალაშვილი). ჰერმენევტიკის მიხედვით, ნაწარმოების განმარტება ხდება მისი აბსოლუტური მხატვრული ფასეულობების კონტექსტში, ამავე დროს, აუცილებელია „ტექსტის გაშიფრვა, ანუ ჩვეულებრივი, ორდინარული თვალთახედვისათვის დაფარული პოეტიკური კოდების დეკოდირება“ (ი. რატიანი). ბუნებრივია, ამ პროცესში განსაკუთრებულია მკვლევართა როლი.

ნიკოლოზ ბარათაშვილის ფენომენის არსებული დეფინიციები სხვადასხვა ასპექტს წარმოაჩენს. ილია ჭავჭავაძისათვის პოეტი ახალი ქართული მწერლობის ფუძემდებელია. ბარათაშვილის გამოჩენას იმდროინდელ, ნანგრევებად ქცეულ საქართველოში გურამ ასათიანი ხალხის გაუტყეხელი სულიერი ენერჯის გამოვლინებად აღიქვამს. მისი პოეზია უაღრესად ნაციონალური ხასიათისაა, მაგრამ, როგორც პოეტური გენიის სრულქმნილი გამოვლინება, იგი უნივერსალური, ზოგადსაკაცობრიო ეპოქალური კონოტაციების მატარებელია. „პოეტი ვიზიონერი, მოგვი და ბრძენი“, – ასე აფასებს ნიკოლოზ ბარათაშვილის ტალანტს მოსე გოგიბერიძე. ვახტანგ კოტეტიშვილისათვის პოეტი ჩვენს ლიტერატურაში დამამკვიდრებელია იმდროინდელ ევროპაში გაბატონებული „მსოფლიო სევდისა“, თუმცა მან სიხარულიც და სიცოცხლის მაღალი დანიშნულებაც უწყის.

ქართველი რომანტიკოსი პოეტი „ძლიერი გრძნობით და ზნეობრივი სტილიზმითაა აღსავსე“ კიტა აბაშიძისათვის. იგი „წმინდისა და ნათელი გრძნობის გადმომცემიცაა“, „გულითა და სულით ამალღებული“, მაგრამ „ბოროტი სულისაგან“ ყველაზე უფრო დატანჯული. ამავე დროს, ბარათაშვილი ქართული რომანტიზმის საუკეთესო წარმომადგენელია, რომელმაც ადგილი მსოფლიო დონის რომანტიკოსთა გვერდით დაიმკვიდრა.

მოაზროვნე, ინდივიდუალისტ პოეტად წარმოადგენს ნიკოლოზ ბარათაშვილს გერონტი ქიქოძე და იმ ხაზის გამგრძელებელად თვლის, რომელიც ქართულ მწერლობაში შოთა რუსთაველმა დაიწყო და დავით გურამიშვილმა განავითარა. ამავე დროს, მკვლევარი ევროპელ რომანტიკოსებსა და ბარათაშვილს შორის იდუმალ, ძნელად გამოსათქმელ ნათესაობაზე მიუთითებს. გრიგოლ რობაქიძისათვის ბარათაშვილი ის მხატვარია, „რომელიც ხსნის საკუთარ სახეს, რომ აქციოს იგი სხვადასხვა სახედ“. მისი შემოქმედება პოეტის სულიერი დრამაა, ხოლო სულისკვეთება მის სასოწარკვეთად იქცევა.

ნიკოლოზ ბარათაშვილი ეროვნული ენერჯის უნივერსალური ადეპტია, რომლის პოეტური ფენომენის შესწავლა გრძელდება. ახალი მეთოდოლოგიური კვლევები ბარათაშვილის შემოქმედების ენიგმურ სივრცეებს წარმოაჩენს.

NINO KVIRIKADZE

Georgia, Kutaisi

Akaki Tsereteli State University

On the Issue of Romantic and Realistic Details in E.T.A. Hoffmann's Novellas "The Golden Pot" and "Little Zaches Called Cinnabar"

Through a structural and semantic analysis, the work investigates some romantic and realistic details in Hoffmann's novellas "The Golden pot" and "Little Zaches Called Cinnabar". The issue is being processed in the context of attributing both works to the Romantic epoch and analyzing the existing reality under the two-worlds framework, which is illustrated in two-sidedness of the composition in both novellas, in the personages' characteristics and their arrangement.

The objects of research have been chosen to be object, portrait, color, sound and other details. The use of these details in the stories acquires new, romantic shades with their unusual tones and associations. A beautiful valley of a river, breathtaking flowers with their amazing aromas, colorful birds, streams with amazing coolness, emerald trees and so forth are presented as classical markers characteristic for romanticism. Beside romantic there are some realistic details as well: everyday things and habits of the characters, etc.

Our task is to chase the movement of both romantic and realistic details through the whole textual spaces of both works, determine their semantics, functions and interactions in separate fragments and verify them in terms of two-sidedness of the storylines of the novellas.

The basis of the research is the Theory of Word Order originally put forward by V. Vinogradov and later developed by the Structuralists. While analyzing a text as an artistic integrity, details are being displayed in the form of movable micro-elements: i.e. the object of our research is a detail and at the same time a moving circle of the novel's dynamic structure which can change from one word order into another and create "points increments" ("приращенный смысл" – В.Виноградов). This provides a wider range of possibilities for a new perception of a detail and showing its poly-functional meaning.

The analysis reveals that the romantic and realistic details in Hoffmann's novellas "The Golden Pot" and "Little Zaches Called Cinnabar", included in the word order, interact and create a unified background for a harmonious coexistence of the two worlds (romantic and realistic) in both texts.

НИНО КВИРИКАДЗЕ

Грузия, Кутаиси

Государственный университет им. Акакия Церетели

К вопросу о романтических и реалистических деталях в повестях Э.А.Гофмана «Золотой горшок» и «Крошка Цахес»

Методом структурно-семантического анализа исследуется проблема употребления романтических и реалистических деталей в повестях Гофмана «Крошка Цахес» и «Золотой горшок». Разработка данного вопроса производится в контексте принадлежности обоих произведений эпохе романтизма, с учетом двоемирия писателя в восприятии действительности,

что находит отражение в двуплановости композиции обеих новелл, в характерах персонажей и в их расстановке.

Предметом исследования выступают предметные, портретные, цветные, звуковые и другие детали. Использование этих деталей в указанных повестях приобретает новые, романтические оттенки благодаря своим необычным тональностям и ассоциациям. Прекрасная долина, живописные цветы с их чудными ароматами, яркие птицы, изумительной свежести ручьи, изумрудные деревья и т.п. – классические для романтизма маркеры. Наряду с романтическими встречаются и реалистические детали: бытовые предметы, бытовые привычки героев и т.д.

Наша задача – проследить за движением как романтических, так и реалистических деталей по всему текстовому пространству обоих произведений, определить их семантику, функции и взаимодействие в отдельных фрагментах и зафиксировать их с точки зрения двуплановости сюжетной канвы новелл.

Основой исследования является теория словесного ряда, введенная В.Виноградовым и разработанная далее структуралистами. При рассмотрении текста как художественного целого деталь выделяем как подвижный микроэлемент: то, что мы исследуем, является деталью и в то же время движущимся звеном динамической структуры, которое может переходить из одного словесного ряда в другой, образуя «приращенный смысл» (Виноградов), что предоставляет широкие возможности для нового восприятия детали и раскрытия её полифункционального значения.

В результате анализа выясняется, что романтические и реалистические детали в повестях Гофмана «Золотой горшок» и «Крошка Цахес, по прозванию Циннобер», выступая в составе словесных рядов, взаимодействуют, взаимопроникают и создают единый фон для гармонического сосуществования в обоих текстах двух миров: романтического и реалистического.

EMZAR KVITAISHVILI

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

**Rhyme and Intonation:
Nikoloz Baratashvili's "Night at Qabakhi"**

One of the main Nikoloz Baratashvili's merits is that he has grown intelligently and diversified Georgian rhyme, he used new ways of expressing the spiritual condition of the human being. In order to establish his distinctive feature in Georgian literature, the poet did not have to versify, he fulfilled technical innovations within the old forms.

Nikoloz Baratashvili was the first who initiated enjambement in the Georgian rhyme. The poet masterfully uses enjambement in his earlier rhyme "*Night at Qabakhi*". This natural, free transition of meaning from one line to another one makes a rhyme flexible and gentleness. Abundance of the life details, the nature of the work written on the particular case demand a conversational intonation.

The impression of the conversational intonation of the rhyme is, of course, false, it mostly serves to create more illusion. The most important thing is to make more credible the chained together components, to fit and to merge the vibration of the sounds with lyrical composition.

Structure, free inflection of the rhyme "*Night at Qabakhi*" assures us once again how a correctly found and discovered intonation is determining and directing element in the rhyme. From this perspective the author observes the above-mentioned rhyme, where a little bit noticeable depress merges with sublime feeling of beloved creature.

In this work, the free intonation is primarily determined by the right selection and arrangement of epithets. In addition, as mentioned, there are several instances of enjambement in the rhyme, which excellently compile with conversational tone, form of the dialogue, transition and completion of the narration starting in the one line in the next line uninterruptedly.

Nikoloz Baratashvili's rhyme "*Night at Qabakhi*" reveals significant features of the poet's talent, new artistic trends, the skill to depict objects differently. All these are shown in the paper.

ემზარ კვიციანი

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ლექსი და ინტონაცია: ნიკოლოზ ბარათაშვილის „ღამე ყაბახზედ“

ნიკოლოზ ბარათაშვილის ერთ-ერთ მთავარ დამსახურებად იმას მიიჩნევენ, რომ მან ინტონაციურად გაამდიდრა, გაამრავალფეროვნა ქართული ლექსი, ადამიანის სულიერი მდგომარეობის გამოხატვის ახალი ხერხები გამოიყენა. ქართულ ლირიკაში თავისი გამორჩეული ხმა რომ დაემკვიდრებინა, პოეტს ვერსიფიკაციული ვარჯიში არ დაუწყია, ტექნიკური სიახლენი ძველი ფორმების ფარგლებში განახორციელა.

ნიკოლოზ ბარათაშვილმა პირველმა შემოიტანა ქართულ ლექსში „გადატანა“ (ანჟამბემანი). ანჟამბემანს ოსტატურად იყენებს პოეტი თავის ადრინდელ ლექსში „ღამე ყაბახზედ“. ეს ბუნებრივი, დაუბრკოლებელი გადასვლა აზრისა ერთი სტრიქონიდან მეორეში მოქნილობასა და სილბოს ანიჭებს ლექსის მდინარებას; სასაუბრო ინტონაციას ითხოვს ყოფითი დეტალების სიუხვე, კონკრეტულ შემთხვევაზე დანერლი ნაწარმოების ხასიათი.

ლექსში გამოვლენილი სასაუბრო ინტონაციის შთაბეჭდილება, რა თქმა უნდა, მოჩვენებითია, უფრო ილუზიის შექმნას ემსახურება – აქ მთავარია, დამდაჯერებლობა მიენიჭოს ერთმანეთზე გადაჯაჭვულ მონაკვეთებს, ბგერების რხევა მიესადაგოს, ორგანულად შეერწყას ლირიკულ კომპოზიციას.

აღნაგობა, თავისუფალი მიმოხრა ლექსისა „ღამე ყაბახზედ“ კიდევ ერთხელ გვარწმუნებს, რაოდენ განმსაზღვრელი, წარმმართველია ლექსში სწორად მიგნებული და დაჭერილი ინტონაცია. მოხსენებაში ძირითადად ამ კუთხით, ამ თვალთახედვით გვინდა დავაკვირდეთ ხსენებულ ლექსს, სადაც ოდნავ შესამჩნევ ნაღველს საყვარელი არსებისადმი ამალღებული გრძნობა ერწყმის.

ამ ნაწარმოებში ინტონაციის ლალ, დაუბრკოლებელ მდინარებას, უპირველეს ყოვლისა, ეპითეტების მარჯვედ შერჩევა და განლაგება განსაზღვრავს. გარდა ამისა, როგორც ითქვა, ლექსში ანჟამბემანის რამდენიმე შემთხვევაა, რაც საუცხოოდ ეხამება სასაუბრო კილოს,

დიალოგის ფორმას, ერთ სტრიქონში დანყებული სათქმელის მომდევნოში უწყვეტად გადასვლასა და გასრულებას.

ნიკოლოზ ბარათაშვილის ლექსში „ლამე ყაბახზედ“ პოეტის ნიჭის მნიშვნელოვანი თავისებურებები, ახალი მხატვრული ტენდენციები, საგანთა ხატვის მრავალთაგან განსხვავებული უნარი ვლინდება, რაც ნაჩვენებია ჩვენს მოხსენებაში.

JŪRATĖ LANDSBERGYTĖ-BECHER

Lithania, Vilnius

Lithuanian Culture Research Institute

The Road of Romanticism in Lithuanian Culture and its Turn into Baltic Identity

The formations of Lithuanian identity was Always based on Romanticism. In XIXth century the Romantic nostalgia filled the poetry of lost statehood and great past by polish poets Adam Mickiewicz and Julius Slowacki based on Lithuanian history what awakened lithuanian vision of State. The most important lithuanian romantic poet, who influented literature and national movement, is Jonas Mačiulis Maironis (1862-1932). He formed four archetypical roads of lithuanian Romanticism deeply charged with contries of statehood from the great past of Lithuanian State (XVII-Xth century.). Maironis poetry pointed to basic lithuanian psychology sources: the vision of the lost statehood with the towers of castles and cathedrales, the nature as a transcendental cradle of lithuanian soul with forest and sea waves, birds voices and heavenly nights sights, the church bells and deep feeling of belonging to perremted Catholic church and Christianity brotherhood (Maironis was a priest) and as always the love and friendship nostalgia.

The most important for lithuanian idelogy is the first and the second ones, what isnt changed very much in the whole century: the great past as vision for Lithuanian statehood and the nature as the cradle of life. This roads of romanticism was renewed in soviet occupation times. At first there was partizans poetry, which was based on the pastand the nature. The statehood dramaturgy was created by classic poet Justinas Marcinkevičius (1930-2011) with famous three theatre dramas: „Mindaugas“, „Mažvydas“, „Katedra“. And then the part was transformed, turned to the universal mainstream of „purity of zun“: to the ecol-

ogy and the cry for vanishing nature, what is very archetypical code of lithuanian soul. The lithuanian composer and poets Algirdas Martinaitis (*1956), Vidmantas Bartulis (*1954) and latvian Peteris Vasks (*1946) created birds and freedom soveral music unity.

The crossroads of romanticism with links to statehood and nature are re-thinked and transfered to Baltic minimalism, with points to purity and minority and nature signs. There are prayers, church bells (Arvo Pärt, *1935) and sacrality symbols integrated in music very close to nature loneliness. The Magnificienty turned in to minimalism and song of minor. It is most important transformation of romanticism in the way of modernisation of Baltic identity.

IMANTS LAVINS

Latvia, Riga

University College of Economics and Culture

Oriental Motifs in the Works of Romantic Poets During the First Latvian Awakening Movement

Romanticism appears in Latvian literature with delay in time – only in the 1870s when in other countries it already had lost its topicality. Romantic poets embraced the ideas propagated by J. Alunāns, K. Valdemārs, K. Barons – literary activists and publicists of the First Latvian Awakening movement. The task of romantic poets was to continue in their work to strengthen the sense of national awakening. It was a hard goal to attain, as Latvian ethnic and territorial identity was not yet fully constructed.

Baltic guberniyas could not boast of old traditions of statehood, at least not in living memory, for they were inhabited by “peasant nations without history.” These nations were not supposed to enjoy permanent socio-cultural development, instead they were counted as merely “ethnographic material”, which sooner or later will come under the control of some “higher ranking” nation (old nation), as the Germans or the Russians, and naturally it was in the interests of the Russian Empire that this “ethnographic material” came directly under Russian culture. At this point it was very significant to to prove that the Latvian language had its own equal to other languages of the world.

In the 19th century, after getting acquainted with the Sanskrit language, a

theory appeared that all Indo-European languages have originated from Sanskrit and that the original homeland of Indo-Europeans is India. It was accepted with exhilaration by intelligentsia and literary activists. Oriental and Indian motifs started to play an important role in literary works.

SIARHEI LEBEDZEU

Belarus, Minsk

Belorussian State University

The Epoch of Romanticism as a Period of Formation of a New Type of Narrator in European Literatures

The history of “mutual relations” between different subjects of speech and consciousness in a work of art is linked directly with the history of the development of literature as the art of word in general and the categories of author and narration in particular. The system of narrative situations in any text will always preserve the stages of its formation in its structure. The stages of complication of the relations between the writer and the author, the author and the narrator, the narrator and the reader are determined by the historical development of the artistic consciousness. Three historical stages are distinguished within the development of the artistic consciousness by the scholars: 1) mythical-poetical, 2) traditionalistic (VI–V centuries BC – the middle of the XVIII century) and 3) individual-creative, which exists until now (S. Averintsev).

In the first epoch, there were no separate subjects of speech and consciousness in literature, moreover, even the boundaries between the subject of the whole work and its recipient were “vague”. The author as an independent subject of consciousness appears only within the next, the traditionalistic period. And only within the third, the individual-creative period, the development of which was linked to the transition from the Enlightenment poetics to that of Romanticism the author finally “acquired the real freedom” and was able to “transfer” the narration to the bearer of any consciousness, being different from his own, and to appeal to any audience, not just to that one narrowly specializing in perception the genres of lives or “khozhdenie” (travelling notes in the ancient Russian literature).

The “freedom of style” in the Romanticism epoch for the first time gives the author the chance to limit himself / herself only by the personality concept,

which is supposed to be “expressed” in this very work of art, – and thus the idea of style norm almost disappears. The existence of several, sometimes even plural narrative perspectives, which are joined within one, the author’s perspective, becomes a sort of a norm. The plurality of narrative levels becomes possible in any epic genres.

С. Ю. ЛЕБЕДЕВ

Беларусь, Минск

Белорусский государственный университет

Эпоха романтизма – период становления нового типа повествователя в европейских литературах

История «взаимоотношений» между различными субъектами сознания и речи в художественном произведении напрямую связана с историей развития литературы как искусства слова вообще и категориями автор и повествование в частности. Система повествовательных ситуаций в любом тексте всегда будет в структуре «хранить» этапы своего становления. Этапы усложнения взаимоотношений между писателем и автором, автором и повествователем, повествователем и читателем определяются историческим развитием художественного сознания. Развитие художественного сознания исследователи выделяют три исторических этапа последнего: 1) мифопоэтический, 2) традиционалистский (VI–V вв. до н. э. – середина XVIII в.) и 3) индивидуально-творческий, существующий по сей день (С. Аверинцев).

В первую эпоху в литературе не существовало разных субъектов речи и сознания, мало того, были «размыты» границы даже между субъектом всего произведения и реципиентом. Автор как самостоятельный субъект сознания появляется лишь в следующую, традиционалистскую эпоху. И лишь в третий, индивидуально-творческий период, становление которого связано с «переходом» от поэтики Просвещения к романтизму автор, наконец, «получил настоящую свободу» и смог «передоверить» повествование носителю любого сознания, несовпадающего с ним самим, и обращаться к любому «слушателю», а не к «узкоспециализированному» «воспринимателю» «житий» или «хождений».

«Стилевая свобода» в эпоху романтизма впервые дает возможность

автору ограничивать себя лишь «нуждами» той концепции личности, которой суждено «выразиться» в конкретном произведении – и понятие нормы стиля практически исчезает. Существование нескольких, а иногда и множества повествовательных перспектив, «преломляющихся» в одну, авторскую перспективу, становится своего рода нормой. Множественность повествовательных инстанций стала возможной в любых жанрах эпоса.

ANA LETODIANI

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Reception of Blue Color According to Nikoloz Baratashvili's Poem "Color of the Sky, Blue Color"

"Harmony in color – harmony in the soul – harmony in life"
(Japanese expression).

The "language" of color systems has been existing from the ancient time as confirmed by the myths, fairy tales, legends, various religious and mystic teachings.

Color reception and understanding is based on its subjective characteristics (light, purity, quality, texture etc.), as well as on the subjective characteristics of the individual (national, socio-cultural, esthetic, emotional-moral factors, nervous-psychical nature, age, sex, intellect etc.) Empiric observations show that in the environments of different colors an individual even thinks differently.

Color is regarded in: formal, semantic, symbolic, psychological, physiological, biological and other respects. Studying of the relations between the color and human psychics, as well as the issues of symbolism of colors is of great significance.

In psychology the color is understood as a psychological phenomenon. They study its reception, its impact on function of human psychics, color psychological diagnostics etc.

Johann Wolfgang Goethe mentioned that the colors are able to make us anxious, feel sad or glad. It is regarded that the color associations and symbols emerge from the impressions resulting from color reception and interpretation of emotions.

Color, as multifunctional means of expression, is extensively used by various sectors of art, including literature. As the color is regarded as one of the means for understanding of the world, its regulation, therefore, with respect of relations with the color, study of the artwork, especially lyrical work would contribute to gaining deeper understanding of the author's attitude to the world, better revealing of his/her worldview (Anna Wierzbicka).

Regarding the above, observations over the colors used in the art of different writers. In this respect, we shall focus attention on symbolic load of blue color in Nikoloz Baratashvili's art, consider in psychological aspect. It is of interest that Baratashvili's art is not distinguished with wide use of colors. In the poem subjected to the analysis, in discussing the blue color, we shall mostly rely on the theories of Johann Wolfgang Goethe, Johannes Itten, Wassily Kandinsky, Max Luscher; we shall also take into consideration the other views as well.

ანა ლეთოდიანი

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ლურჯი ფერის რეცეფცია ნიკოლოზ ბარათაშვილის ლექსის „ცისა ფერს“ მიხედვით

„ჰარმონია ფერში – ჰარმონია სულში – ჰარმონია ცხოვრებაში“.
(იაპონური გამონათქვამი)

ფერითი სისტემების „ენა“, უხსოვარი დროიდან არსებობს, რასაც მონუმობს: მითები, ზღაპრები, ხალხური გადმოცემები, სხვადასხვა რელიგიური და მისტიკური სწავლება.

ფერის აღქმა-გააზრება ემყარება, როგორც მის ობიექტურ (სინათლე, სინმინდე, ხარისხი, ფაქტურა და სხვა), ასევე აღმქმელის სუბიექტურ მახასიათებლებს (ნაციონალური, სოციო-კულტურული, ესთეტიკური, ემოციურ-მორალური ფაქტორები, ნერვულ-ფსიქიკური წყობა, ასაკი, სქესი, ინტელექტი და ა. შ). ემპირიული დაკვირვებებით დასტურდება, რომ სხვადასხვა ფერით გარემოში, ადამიანს სხვადასხვაგვარადაც კი „ეფიქრება“.

ფერს განიხილავენ: ფორმალური, სემანტიკური, სიმბოლური, ფსიქოლოგიური, ფიზიოლოგიური, ბიოლოგიური და ა.შ. თვალსაზ-

რისით. განსაკუთრებით აქტუალურია ფერსა და ადამიანის ფსიქიკას შორის კავშირის, ასევე ფერთა სიმბოლიზმის საკითხის კვლევა.

ფსიქოლოგიაში ფერს გაიაზრებენ ფსიქოლოგიურ ფენომენად, შეისწავლან მის აღქმას, ზემოქმედებას ადამიანის ფსიქიკურ ქმედებაზე, ფერთა ფსიქოდიագნოსტიკას და ა.შ.

იოჰან ვოლფგანგ გოეთე აღნიშავს, რომ ფერებს შეუძლია აგვაღელვოს, გამოიწვიოს სევდა, ან სიხარული. მიიჩნევენ, რომ სწორედ ფერის აღქმისას მიღებულ შთაბეჭდილებათა, თუ ემოციათა ინტერპრეტაციისას წარმოიშვება ფერთი ასოციაციები და სიმბოლოები.

ფერს, როგორც გამოსახვის მრავალფუნქციურ საშუალებას, აქტიურად იყენებს ხელოვნების სხვადასხვა სფერო, მათ შორის, ლიტერატურაც. რადგან ფერი სამყაროს შეცნობის, მისი მონესრიგების ერთ-ერთ საშუალებად მიიჩნევაა, ამდენად, ფერთან დამოკიდებულების თვალსაზრისით მხატვრული, განსაკუთრებით, კი ლირიკული ნაწარმოებების შესწავლა ხელს უწყობს მათი თავისებურებების უფრო ღრმად გაგებას, ავტორის სამყაროსადმი დამოკიდებულების, მისი მსოფლალქმის უკეთ გამოვლენას (ანა ვეჟბიტცკა).

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საინტერესოა სხვადასხვა მწერლის შემოქმედებაში გამოყენებულ ფერებზე დაკვირვება. ამ თვალსაზრისით ყურადღებას შევაჩერებთ ნიკოლოზ ბარათაშვილთან ლურჯი ფერის სიმბოლურ დატვირთვაზე, გავიაზრებთ მას ფსიქოლოგიური ასპექტით. საგულისხმოა, რომ ბარათაშვილის შემოქმედება ფერთა გამოყენების სიუხვით არ გამოირჩევა. საანალიზოდ წარმოდგენილ ლექსში, ლურჯ ფერზე საუბრისას, ძირითადად დავყვარდნობით: იოჰან ვოლფგანგ გოეთეს, იოჰანეს იტენის, ვასილი კანდინსკის, მაქს ლუშერის თეორიებს, ასევე გავითვალისწინებთ სხვა შეხედულებებსაც.

GAGA LOMIDZE

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

What did Baratashvili Read? Poet and his Influences

In Western literary theory there is a tendency to explore, which books a certain author read. It seems a trustworthy source to analyze influences and works of particular writer. In this respect, we are interested to inquire, which books Nikoloz Baratashvili, a Georgian romantic poet, read. We know from his biography that in his early years he translated 'Julius of Tarent', a dramatic tragedy by Johann Anton Leisewitz. The drama greatly influenced Friedrich Schiller at some point, when he wrote his famous 'Robbers'. Actually this tragedy as well as Schiller's 'Robbers' had been an inspiration for Russian romantic poets too.

It is necessary to mention that lines from one of Baratashvili's most autobiographical poems 'Mysterious Voice' are very much influenced by Tatiana's letter from Pushkin's 'Eugene Onegin'. Even semantically there are almost identical lines. But the most important thing is that both poets are inspired with Jean Jacques Rousseau's 'Julie or the new Heloise' and Samuel Richardson's 'Pamela', but they go their own way: Pushkin talks about the romantic attitude from the 19th century woman's point of view, while in Baratashvili's case romantic attitude brings him together with Byronian approach to existential questions. This motive becomes more visible in Baratashvili's 'Merani', where 'overcoming limit of fate' means to go beyond the givenness marked with social, political and other factors.

Among Baratashvili's influences the name of Solomon Dodashvili, his teacher, a philosopher, journalist, historian, grammarian, belletrist and enlightener should be mentioned. In one of Baratashvili's letters to his friend Mikheil Tumanishvili, poet refers to the Astra. In Georgian literary criticism the word 'Astra' was interpreted as a metaphor to poet's lover, Delphina Labielle – a French maid, who moved to Georgia. According to traditional view, 'Astra' was a title of his lost poem dedicated to his French lover. But if we take into account poet's admiration to his teacher Solomon Dodashvili (who obviously was connected to the progressive, Masonic circles in Russia), the word Astra (star maiden) should be understood as the reference to the Astrea, a masonic order established in St. Petersburg in 1770s. This assumption is strengthened by the context of the letter too.

TAMAR LOMIDZE

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Poetics of Georgian Romanticism

It's known that according to Roman Jakobson's assertion, metaphor as an axis of artistic thinking has a prevailing position in the Romanticism (as well as Symbolism) literary school. This postulate has been recognized as an axiom in literary criticism. We have analysed artistic texts of the Georgian romantic poets to find out whether or not Jakobson's argument is legitimate with regard to Georgian Romantic poetry. In other words, our goal was to determine: (1) which tropes the noted Georgian poets give preference to, and (2) which axis – metaphoric or metonymic – prevails in their texts in general. Due to a detailed analysis of the artistic texts of Georgian romanticist poets we found that in them the metaphorical rather than the metonymic pole (axis) of artistic thinking prevails. Georgian Romanticism is not metonymic only on the level of tropes, but also on the levels of structure, motifs, style and worldviews.

In our opinion, whatever the traditions and literary contexts might be, Georgian Romanticism as a system would be metonymic, for probably such is the principle of *Romanticism* in general, which should be proved by the investigations of broader data and comparative study of Georgian romantic poetry and European romanticism. The most important merit of Roman Jakobson was that he generalized the principles of metaphor and metonymy (synecdoche) and suggested that the principle of synthesis (metaphorical pole) or the principle of analysis (metonymic pole) dominate in different literary systems. However, characterizing these systems, Jakobson, most likely, took into account only the prevalence of concrete tropes in each system and therefore suggested that “romanticism is in close relation with metaphor, whereas such close bounds of realism with metonymy generally are not noticed”. This inference contradicts his own concepts and that was verified by our investigation.

თამარ ლომიკა

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ქართული რომანტიზმის პოეტიკა

ცნობილია, რომ რომან იაკობსონის შეხედულებით, რომანტიზმის (ისევე, როგორც სიმბოლიზმის) ლიტერატურულ სკოლებში უპირატესი გამოხატულება ჰქონდა მეტაფორამ, როგორც აზროვნების გარკვეულმა პოლუსმა. ეს თვალსაზრისი აქსიომურ თვალსაზრისად იქნა მიჩნეული ლიტერატურათმცოდნეობაში ჩვენ გავაანალიზეთ ქართველ რომანტიკოს პოეტთა მხატვრული ტექსტები იმ მიზნით, რომ დაგვედგინა, სამართლიანია თუ არა იაკობსონის თვალსაზრისი ქართული რომანტიკული პოეზიის მიმართ, ანუ გაგვერკვია: 1. რომელ ტროპებს ანიჭებდნენ უპირატესობას ეს პოეტები და, ზოგადად, რომელი პოლუსი – მეტაფორული თუ მეტონიმიური – პრევალირებს მათ ტექსტებში. ქართული რომანტიზმის მხატვრული ტექსტების დეტალური ანალიზის შედეგად დავადგინეთ, რომ მათში პრევალირებს მხატვრული აზროვნების არა მეტაფორული, არამედ) – მეტონიმიური პოლუსი.

მეტონიმიურობა მხოლოდ ქართული რომანტიკული პოეზიის დამახასიათებელი არ უნდა იყოს. ვფიქრობთ, ის, საერთოდ, *რომანტიზმის* დამახასიათებელი ნიშან-თვისებაა. რომან იაკობსონის უდიდესი დამსახურება ისაა, რომ მან მეტაფორისა და მეტონიმიის (სინეკდოქეს) წარმოქმნის პრინციპები განაზოგადა და ივარაუდა, რომ განსხვავებულ ლიტერატურულ სისტემებისთვის დამახასიათებელია (არა მარტო ტროპების დონეზე, არამედ, ზოგადად, მხატვრული აზროვნების დონეზეც) უპირატესად სინთეზური (მეტაფორული), ან კიდევ ვ უპირატესად ანალიზური (მეტონიმიური) აზროვნება. მაგრამ თვით ამ კონკრეტული ლიტერატურული სისტემების დახასიათებისას ის, როგორც ჩანს, ითვალისწინებდა მხოლოდ იმას, თუ რა სახის ტროპები ჭარბობს თითოეულ სისტემაში. ამიტომაც მიაჩნდა, რომ „რომანტიზმისა და სიმბოლიზმის სკოლებში გაბატონებული იყო მეტაფორა“, ეს კი ეწინააღმდეგება თვით მისი კონცეფციის ზოგად აზრს, რაც ნათლად გამოვლინდა ჩვენ მიერ განხორციელებულ კვლევაში.

KAKHABER LORIA

Georgia, Tbilisi

Iv. Javakhishvili Tbilisi State University

Neoromanticism in Vasil Barnov's Creative Activity

In spite of the fact that Vasil Barnov's prose has always attracted the attention of literary critics it cannot be stated that all the significant aspects of great Georgian writer's literary legacy have been fully addressed. It is also to be mentioned that during certain period of XX century there used to be a fair tendency of applying the term realism to Barnov as novelist which mostly resulted in simplified understanding of his such complicated and multicoloured creative activity. There does not exist a common perception of his works and his literary style even today. Therefore, any post-soviet reinterpretation of his prose being free of any ideological clichés are to be welcomed.

Barnov's literary legacy concerning neoromanticism should be discussed in terms of reinterpretations as well. This literary movement first appeared at the end of 19th century and according to Kita Abashidze's famous formulation "it is mainstream selects best features from realism and romanticism." Though, for some critics neoromanticism still remains not completely clear literary or cultural term and various interpretations of it can be encountered, it definitely means a kind of refreshment of classical romanticism, its retro and at the same time it is a kind of return to the past but in a different chronological, historical, cultural or even psychological context. Vasil Barnov's writing is characterized with both classical and neo-romanticism features such as live interest in historical past and adding heroic dimension to it or somehow discovering it. The writer uses stylistic and archaic language being maximally close to old literary Georgian. Besides, deep mystic layers are absolutely obvious in Barnov's works mostly feeding his philosophical ideas. Concerning love and mostly its classical and neo-romanticism interpretation, it definitely is a cornerstone of his creative activity. Love is not only spiritually uplifting power but a kind of uncontrolled element, irrational phenomenon depriving everybody and everything of any capability...

კახაბერ ლორია

საქართველო, თბილისი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ნეორომანტიზმი ვასილ ბარნოვის შემოქმედებაში

მიუხედავად იმისა, რომ ვასილ ბარნოვის პროზა ყოველთვის იზიდავდა ლიტერატურათმცოდნეთა ფართო წრეებს, არ შეიძლება გადაჭრით ითქვას, რომ დიდი ქართველი მწერლის ლიტერატურული მემკვიდრეობის ყველა ასპექტი ამომწურავადაა შესწავლილი. უნდა ისიც აღინიშნოს, რომ მეოცე საუკუნის გარკვეულ პერიოდში ქართულ ლიტერატურულ კრიტიკაში არსებობდა ბარნოვის ცალსახად (ან უპირატესად მაინც) რეალისტ მწერლად წარმოჩენის საკმაოდ დაუფარავი ტენდენცია, რაც ზოგჯერ ძალაუწებურად ინვევდა ცნობილი პროზაიკოსის უაღრესად რთული და მრავალფეროვანი შემოქმედების ხელოვნურად გამარტივებულ წაკითხვას. ბარნოვის შემოქმედების თაობაზე და მის კუთვნილებაზე ამა თუ იმ ლიტერატურული სკოლისა თუ მიმართულებისადმი ერთიანი აზრი არც ახლა არსებობს, თუმცა, იმავდროულად, უთუოდ მისასაღმებელია ბარნოვის პროზის რეინტერპრეტირების პოსტ-საბჭოთა პერიოდში გამოვლენილი, ან უკვე წინასწარი იდეოლოგიური კლიშეებიდან თავისუფალი, ყოველი მცდელობა.

რეინტერპრეტირების ჭრილში უნდა იყოს განხილული ბარნოვის ლიტერატურული მემკვიდრეობის მიმართება ნეორომანტიზმთანაც, მიმართულებასთან რომელმაც ქართულ სინამდვილეში ჯერ კიდევ მე-19 საუკუნის დასასრულს იჩინა თავი და რომელიც, თუ კიბა აბაშიძის ცნობილ ფორმულირებას გავიზიარებთ, „რეალიზმისა და რომანტიზმის საუკეთესო თვისებების შემრჩევია“. მიუხედავად იმისა, რომ ზოგიერთათვის ნეორომანტიზმი მაინც რჩება არცთუ მთლად მკაფიო ლიტერატურატმცოდნეობით და კულტუროლოგიურ ტერმინად და მის სხვადასხვაგვარ ინტერპრეტაციასაც შესაძლოა წავანყდეთ, იგი უთუოდ გულისხმობს კლასიკური რომანტიზმის ერთგვარ განახლებას, მის რეტროს, მასთან ერთგვარ უკან დაბრუნებას, თუმცა, იმავდროულად, უკვე სულ სხვა ქრონოლოგიურ, ისტორიულ-კულტურულ და, თუნდაც, ფსიქოლოგიურ კონტექსტში. ვასილ ბარნოვის შემოქმედებისათვის დამახასიათებელია როგორც კლასიკური, ისე განახ-

ლებული რომანტიზმისათვის ესოდენ საგულისხმო არაერთი ნიშანი. მათ შორისაა ისტორიული წარსულისადმი გამძაფრებული ინტერესი და ამ წარსულში ჰეროიკული განზომილების შეტანა, ან თუნდაც აღმორჩენა. მწერალი შეგნებულად მიმართავს ენის სტილიზირებას და არქაიზაციას, იყენებს ძველ სალიტერატურო ენასთან მაქსიმალურად მიმსგავსებულ ფორმებს. ბარნოვის ნაწარმოებებში სრულიად აშკარაა ღრმა მისტიკური შრეები, რომლითაც საზრდოობს მისი ფილოსოფიური შეხედულებები. სიყვარულის თემა, უფრო ზუსტად კი ამ თემის კლასიკური და განახლებული რომანტიზმისათვის აგრეირიგად დამახასიათებელი ინტერპრეტირება, შეიძლება ითქვას, ბარნოვის შემოქმედების ქვაკუთხედი. სიყვარული გვევლინება არამარტო სულიერად ამამალლებელ ძალად, არამედ მართლაც რომ დაუოკებელ სტიქიად, ირაციონალურ ფენომენად, რომლის წინაშე ყველა და ყველაფერი უძლურია...

YORDAN LYUTSKANOV

Bulgaria, Sofia

Institute for Literature, Bulgarian Academy of Sciences

„(To) Chonguri” by Nikoloz Baratashvili in its Bulgarian and Russian Renderings

I shall devote my talk to a comparative analysis of the only Bulgarian (by Stoian Bakürdzhev) and a number of Russian (by Boris Pasternak and by Boris Brik, and, if turns possible, those by A. Ostrovskii and Giorgi Tsagareli) translations of N. Baratashvili’s poem “To chonguri / Chonguri”, taking into account available literal translations into Russian (that by A. Abasheli, Maridzan, and/or K. Nadiradze, published in: Н. Бараташвили, „Судьба Грузии”, Москва: „Книга”, 1983, p. 292; the anonymous one, published in: Н. Бараташвили, „Стихотворения. Подстрочный перевод”, Тбилиси: „Мерани”, 1968, p. 22; and, lastly, the one executed after my request by Irine Modebadze in 2012) and, of course, the original. Employing “close reading” and focusing on strophics, meter, rhythm, punctuation, as well as on the grammatical features of the word indicating the poem’s addressee/main character – “chonguri”, I hope to be able to outline such differences between the translations which 1) would give me the

opportunity of hypothesising a variety of translators' intentions (such as 'reconstruction of the original using the tool of a foreign (i.e. non-Georgian) language', 'modernisation', 'adaptation to recipient's taste', 'exoticisation'), and 2) would allow attempting a new translation into Bulgarian. If possible – and in order to reach better understanding of translators' approaches to the image of chonguri – I shall make references to available Russian and Bulgarian translations of another poem of Baratashvili, "Chinari" [Platanus].

ЙОРДАН ЛЮЦКАНОВ

Болгария, София

Институт литературы Болгарской АН

„(К) Чонгури” Николоза Бараташвили в болгарском и русских переводах

Доклад будет посвящен сравнительному анализу болгарского (Стояна Бакърджиева) и русских (Бориса Пастернака, Бориса Брика, по мере возможности и: А. Островского, Георгия Цагарели) переводов стихотворения Н. Бараташвили „К чонгури / Чонгури”, с оглядкой на русские подстрочники (А. Абашели, Мариджана и/или К. Надирадзе, наличный в издании: Н. Бараташвили, „Судьба Грузии”, Москва: „Книга”, 1983, с. 292; неподписанный, наличный в издании Н. Бараташвили, „Стихотворения. Подстрочный перевод”, Тбилиси: „Мерани”, 1968, с. 22; а также сделанный для автора настоящих строк Ириной Модебадзе в 2012 г.) и, конечно, оригинала. Методом „закрытого чтения” (фокусируясь на строфику, метр, ритм, пунктуацию, а также на грамматические характеристики слова, обозначающего адресат/объект внимания/изображения в стихотворении – „чонгури”) мы надеемся выявить между переводами такие различия, кото-рые 1) дадут возможность высказать предположение о разности переводческих установок (таких как реконструкция подлинника средствами иного (не грузинского) языка, модернизация, адаптация к вкусу воспринимающего, экзотизация), 2) дадут возможность предложить новый перевод стихотворения на болгарский язык. При возможности – в целях лучшего понимания подходов переводчиков к образу чонгури – будет привлечен материал доступных нам переводов другого стихотворения Бараташвили, „Чинара”.

MARIA MACARSKAIA

Belgium, Louvain-La-Neuve

Université catholique de Louvain

Pushkin into French

Is it possible to translate Pushkin into French?

The translations of poems of Pushkin appeared very early in France; practically immediately after the publication of "Ruslan and Ludmila" (1820) in Russia. Then, a multitude of other translations emerged, essentially in prose or free verse, which could not perfectly reflect the genius of Pushkin.

Only a few talented translators such as K. Pavlova or A. Markovitch did manage to demonstrate that the French poetic language is capable of recreating Pushkin's poetry mean while remaining faithful to it, without shaking its style, rhythm, emotional aspect, and the lyric movement of the contents.

The French language is much more flexible than commonly believed and possesses a wide variety of tones. It is able to create associations and images fairly similar to those found in Pushkin's poetry.

МАРИЯ МАСАРСКАЯ

Бельгия, ЛувенляНев

Лувенский католический университет

Французский Пушкин

Возможен ли Пушкин по-французски?

Стихи Пушкина начали переводить рано, почти сразу после появления «Руслана и Людмилы» в 1820г. в России. Затем регулярно появлялось множество переводов, то прозой, то безрифменным верлибром. И только отдельные, особо талантливые переводчики, такие как К.Павлова или А.Маркович доказали, что французский язык и стих способны адекватно воссоздать стихи Пушкина, оставаясь верным ему, не нарушая стиля, ритма, духа, эмоциональной настроенности и следуя движению лирического сюжета.

Французский язык обладает гораздо большей гибкостью, чем принято считать, и все разнообразие тонических форм ему доступно. Он способен пробуждать ассоциации аналогичные, или близкие тем, которые рождает поэзия Пушкина.

TRISTAN MAKHAURI

Georgia, Tbilisi

Iv. Javakhsishvili Tbilisi State University

**Goethe's Erlkönig („Elf King“) and Folk Stories About
Demonic Creatures Comparative Analysis of
German and Georgian Materials**

German romanticists much appreciate folk lore; they study folk texts and use them in their works in creative ways. One of such romanticists was Johann Wolfgang von *Goethe*, who wrote ballad Erlkönig („Elf King“). According to the scientific literature, Goethe read the like Danish ballad in collection „The Voice of the People in Songs“ by Herder, elaborated and made it prominent, but it should also be said that this work is inspired by folk beliefs and imaginations of German people, too.

Georgian folklore is also rich in the materials showing the typological similarity to German folk stories. The comparative analysis of these materials reveals many important details. The Georgian classical writing offers artistic texts about evil forest creatures (the works by Niko Lomouri, Vazha-Pshavela and others are some of the examples). However, it is a different topic and goes beyond the limits of our present study. This time, we will only consider German and Georgian folk stories and note that Goethe not only used the folk material and created a unique poetic image of a forest demon miserably influencing a man's soul, but he also described two different kinds of a man in his ballad: one is a sick son standing at the brink of this and other worlds and another is his father seeing everything in the light of this world only, and what is an apparent reality for the child, is only a mirage for his father.

ტრისტან მასაური

საქართველო, თბილისი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

გოეთეს „ტყის მეფე“ და ხალხური თქმულებები ავსულებზე გერმანული და ქართული მასალის კომპარატივისტული ანალიზი

გერმანელი რომანტიკოსები განსაკუთრებულ ყურადღებას იჩენენ ხალხური სიტყვიერების მიმართ; ისინი იკვლევენ და თავიანთ მხატვრულ ნაწარმოებებში შემოქმედებითად იყენებენ ფოლკლორულ ტექსტებს. ერთ-ერთი მათგანია იოჰან ვოლფგანგ გოეთე, რომელსაც ეკუთვნის ბალადა „ტყის მეფე“. სამეცნიერო ლიტერატურაში მითითებულია, რომ გოეთე მსგავსი სახის დანიურ ბალადას გაეცნო ჰერდერის კრებულიდან „ხალხის ხმა სიმღერებში“, დახვეწა იგი და აამაღლა, მაგრამ ისიც უნდა ითქვას, რომ გოეთეს აღნიშნული ნაწარმოები გერმანული ხალხური რწმენა-წარმოდგენებითაც საზრდოობს. ქართულ ფოლკლორშიც უხვად მოიპოვება იმგვარი სახის მასალები, რომლებიც ტიპოლოგიურ მსგავსებას ავლენენ გერმანულ ხალხურ გადმოცემებთან. ამ მასალათა შედარებითი ანალიზი ბევრ საგულისხმო ნიუანსს გამოკვეთს. ტყის ავსულთა შესახებ ქართულ კლასიკურ მწერლობაშიც მოიპოვება მხატვრული ტექსტები (საკმარისია დავასახელოთ ნიკო ლომოურის, ვაჟა-ფშაველას და სხვათა შემოქმედება), მაგრამ ეს უკვე სხვა საუბრის თემაა და ჩვენი ამჟამინდელი კვლევის ფარგლებს სცილდება. ამჯერად მხოლოდ გერმანულ და ქართულ ხალხურ ტექსტებს მიმოვიხილავთ და აღვნიშნავთ, რომ გოეთემ არა მარტო ისარგებლა ხალხური მასალით და შექმნა ტყის ავსულის განუმეორებელი პოეტური სახე, დამთრგუნველად რომ მოქმედებს ადამიანის სულზე, არამედ მან ამ ბალადაში დახატა ორი სხვადასხვა ტიპის ადამიანი: ერთი ავადმყოფი შვილი, რომელიც ამქვეყნიური და იმქვეყნიური სფეროების მიჯნაზე დგას და მეორე მამა, რომელიც ამქვეყნიური ყოფით უჭვრეტს მოვლენებს და ის, რაც ბავშვისთვის ცხადზე უცხადესი რეალობაა, მამისთვის მხოლოდ მოჩვენებას წარმოადგენს.

Y.A. MANUKYAN

Russia, Saint Petersburg

Saint Petersburg University

Nietzsche and Romanticism

(based on the materials of “The Birth of Tragedy, Or: Hellenism and Pessimism”)

Basing on the material of the work “The Birth of Tragedy, or: Hellenism and Pessimism” Nietzsche’s world outlook is interpreted through the prism of a romantic worldview which is characteristic for the cultural genome of the German nation. Such a statement of the question is caused by insufficient development of the problem, as well as by absence of canonical theories considering the connection of the ethno-cultural genome with such a large worldview block as a romantic worldview. In this regard, the most important studies for the topic being developed were the works in the field of linguoculturology and psycholinguistics, which, by the analysis of reflection of definite coded markers in the language, made it possible to reproduce and study the ethnocultural code of the German culture. The methodology of the study is the use of the analytical apparatus of psycholinguistics and linguoculturology, as well as hermeneutic analysis. The study of Nietzsche’s artistic and philosophical worldview, conducted under a specific angle, allows us to reveal the most important components of the author’s world picture recorded in Nietzsche’s idiosyncrasy, which makes it possible to expand and deepen the understanding of the foundations of Nietzsche’s philosophical doctrine, especially of the fact that that it influenced not only German minds but also the whole culture of Neo-romanticism. The research is based on the wide range of works devoted to the study of both Romanticism (N.Y. Berkovsky, V.M. Zhirmunsky, A.V. Karelsky, Y.V. Mann, etc.) and Nietzsche’s philosophical heritage (M. Blanchot, G. Deleuze, B.V. Markov, K.A. Svasyan, K. Jaspers, etc.).

Я.А. МАНУКЯН

Россия, Санкт-Петербург

Санкт-Петербургский государственный университет

**Ницше и романтизм
(на материале произведения «Рождение трагедии,
или Эллинство и пессимизм»)**

На материале произведения «Рождение трагедии, или Эллинство и пессимизм» интерпретируются мировоззренческие установки Ницше сквозь призму романтического мировидения, характерного для культурного генома немецкой нации. Подобная постановка вопроса диктуется недостаточной разработанностью проблемы, а также отсутствием канонических теорий, рассматривающих связь этнокультурного генома с таким крупным мировоззренческим блоком, как романтическое мировидение. В этом плане наиболее важными для разрабатываемой темы исследованиями стали труды в области лингвокультурологии и психолингвистики, позволившие путем анализа фиксации в языке определенных кодированных маркеров воссоздать и изучить этнокультурный код немецкой культуры. Методология исследования – использование аналитического аппарата психолингвистики и лингвокультурологии, а также герменевтический анализ. Исследование ницшеского художественно-философского мировидения, проведенное под указанным углом зрения, позволит выявить наиболее значимые компоненты авторской картины мира, зафиксированной в идиостиле Ницше, что дает возможность расширить и углубить представление об основах философского учения Ницше и в особенности того факта, какое влияние оно оказало не только на немецкие умы, но и на всю культуру неоромантизма. Исследование опирается на широкий круг работ, посвященных изучению как романтизма (Н.Я. Берковский, В.М. Жирмунский, А.В. Карельский, Ю.В. Манн и др.), так и философского наследия Ницше (М. Бланшо, Ж. Делез, Б.В. Марков, К.А. Свасьян, К. Ясперс и др.)

DAVID MAZIASHVILI

Georgia, Tbilisi

Iv. Javakhishvili Tbilisi State University

Byron: ET IN ARCADIA EGO

Contemporary British playwright, Tom Stoppard is one of the most remarkable figures in British and world theatre life. His notable works include not only plays but also variety of film scripts, which received many important theatre, literary and film prizes at different times of his career.

The goal of the paper is to study Stoppard's one of the most important play *Arcadia* (1993), where is shown environment of 1809-12 Sidley Park. This is a date which depicts a crossroad of rationalism of Enlightenment and Romantic ideas.

Special attention is given to the symbolism of the meaning of a word "Arcadia", which according to different scholars and the analyzed play, is associated, on one side, with a ritual place of ancient time idealized by Virgil and on the other side, the Garden of Eden where the natural chaos was regulated by God himself.

Et in Arcadia ego- I am in Arcadia, the quote is studied according to the painting (1638-39) having the same title, by famous French artist Nicolas Poussin. The title *Et in Arcadia ego-* is interpreted by the artist as "Even here, in Arcadia, there is death", that signifies the author's irony towards an attempt to create an ideal garden like the Garden of Eden on the earth. Also the goal of the paper is to show Stoppard's irony towards literary critics like Bernard Nightingale who tries to research connection between Lord Byron and Sidley Park's "Arcadian Stories".

დავით მაზიაშვილი

საქართველო, თბილისი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ბაირონი: ET IN ARCADIA EGO

თანამედროვე ბრიტანელი დრამატურგის სერ ტომ სტოპარდის შემოქმედებაში პიესას „არკადია“ გამორჩეული ადგილი უკავია და მართებულია კრიტიკოსების მიერ ამ პიესის ერთ-ერთ ყველაზე ინტელექტუალურ დრამატურგიულ ქმნილებად აღიარება.

“*Et in Arcadia ego*” – „მე არკადიაში ვარ“, პიესის ეს ფრაზა განხილულია ცნობილი ფრანგი მხატვრის ნიკოლა პუსენის 1638-39 წლების ნახატის მიხედვით, რომელშიც “*Et in Arcadia ego*” – ინტერპრეტირებულია, როგორც „აქაც კი, არკადიაში არსებობს სიკვდილი“, რაც სამყაროში ედემის ბაღის მსგავსი სინამდვილის შენების მიმართ ავტორისეულ ირონიას წარმოაჩენს.

სტოპარდის პიესაში „არკადია“ 1809-12 წლების, როგორც რაციონალისტურ-განმანათლებლური და რომანტიკული ეპოქების გზაჯვარედინის, ასევე პოსტმოდერნისტული ეპოქის სამოქმედო თარიღად შერჩევა ძალიან მნიშვნელოვანია, რადგან პიესის თანამედროვე დრო, თანამედროვე პერსონაჟებისა და თანამედროვე სამყაროს მდგომარეობა წარსული პერიოდის სიღლეი პარკის ბაღის მდგომარეობის დაკვირვებით დგინდება.

პიესაში ეპოქების გზაჯვარედინის სამეცნიერო და იდეოლოგიური მხარეებთან ერთად ლიტერატურულ-კვლევითი ინტერესებიც იკვეთება. თანამედროვე ეპოქის პერსონაჟი ლიტერატორი ბერნარდ ნაითინგელი ცდილობს დიდი ინგლისელი რომანტიკოსი პოეტის ბაირონის სიღლეი პარკში განვითარებულ მოვლენებთან დაკავშირებას, რომლის თეორიაც პაროდირებული, ირონიზირებული და საბოლოოდ არკადიელი მწყემსების აღმოჩენის მსგავსად მკვდარია.

TATIANA MEGRELISHVILI

Georgia, Tbilisi

Georgian Technical University

Artistic Consciousness and its Forms in the Poetics of Russian Romanticism

A review of the literary situation at the turn of the eighteenth and nineteenth centuries shows that in the Russian literature of this period one of the most important phenomena is the change in the types of artistic consciousness. The artistic assimilation of the world in the literary practice of Russian classicism, which created a narrow and strict style system, is replaced by an individual and creative assimilation of reality, the desire to bring the truth of life and the truth of literature closer.

In the report on the material of the literary practices of Russian Romanticism, an attempt will be made to identify and describe the most significant features of author's worldview dominants of mapping, interpretation, according to the author's worldview, the meaning and laws of reality in the literature of Russian Romanticism.

To differentiate the types of artistic consciousness and its forms, the report will analyze the way of formation and development of Russian romantic consciousness. At the same time, the main theoretical component of the report will be the idea that the categories of poetics, as the literary process moves (both within the national literature and on a global scale), change their appearance and meaning, enter into new relations, and be defined into special systems. If it proceeds from the idea that the character of each such system is conditioned, in the end, by the literary self-consciousness of the epoch, then the problem of the evolution of "poetic consciousness and its forms", posed by A. Veselovsky, but not sufficiently developed, appears as the central component of the typology of historical poetics.

The results of the study, which will be presented in the report, are based on the works of A. Veselovsky, S.S Averintsev, M.L. Andreev and other researchers, and also the author's own research.

ТАТЬЯНА МЕГРЕЛИШВИЛИ

Грузия, Тбилиси

Грузинский технический университет

Художественное сознание и его формы в поэтике русского романтизма

Обзор литературной ситуации рубежа XVIII-XIX веков показывает: в русской литературе этого периода одним из наиболее важных явлений становится смена типов художественного сознания. Художественное освоение мира в литературной практике русского классицизма, создавшего узкую и строгую стилевую систему, сменяется индивидуально-творческим освоением действительности, стремлением сблизить правду жизни и правду литературы.

В докладе на материале литературных практик русского романтизма будет предпринята попытка выявить и описать наиболее значимые

особенности авторских мировоззренческих доминант отображения, интерпретации, соответственно авторскому мировосприятию, смысла и законов реальности в литературе русского романтизма.

Для дифференциации типов художественного сознания и его форм в докладе будет проанализирован путь формирования, становления и развития русского романтического сознания. При этом главным теоретическим компонентом доклада станет мысль о том, что категории поэтики по мере движения литературного процесса (как в рамках национальной литературы, так и в общемировом масштабе) меняют свой облик и смысл, входят в новые отношения, определяются в особые системы. Если исходить из мысли, что характер каждой подобной системы обусловлен в итоге литературным самосознанием эпохи, тогда проблема эволюции “поэтического сознания и его форм”, поставленная еще А.Н.Веселовским, но не получившая достаточного развития, предстает центральным компонентом типологии исторической поэтики.

Результаты исследования, которые будут доложены в докладе, опираются на труды А.Н.Веселовского, С.С.Аверинцева, М.Л. Андреева и других исследователей, а также на собственные исследования автора.

DAREJAN MENABDE

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

***My Journey from Tiflis to Petersburg by Grigol Orbeliani
in the Context of Georgian Travel Literature***

In the diary of Grigol Orbeliani *My Journey from Tiflis to Petersburg* the writer's public views and worldview discourse are obvious. From the artistic viewpoint, this text is also noteworthy due to the fact that we find a description of a foreign country seen through the eyes of a romanticist, his world view, the reality seen by a romantic writer, the reality in the details of which the author is constantly seeking and selecting the romantic aspect.

Researchers of the *Journey* in most cases focused attention separately on particular episodes (nature scenes, dialogue with Ivane Abkhazi, relations with the exiled princes...) and paid less attention to the descriptive part of the text.

Proceeding from the specificity of the travel genre, it is no less significant how the writer renders everything seen and experienced by him. The more so that Grigol Orbeliani described quite extensively all the cities, villages and rivers from Tbilisi to Petersburg, fortresses, everyday life of the North Caucasian peoples and Russians, their traditions, antiquities of Moscow and Petersburg, cultural life of the capitals, military institutions, museums, etc. It is also noteworthy that not infrequently the keen eye of the writer selects from the Russian reality the characteristics of the European life and he offers a special discussion around them (sometimes the writer compares the European and Asian ways of life and traditions).

In the presentation attention is focused on the descriptive part of the work, the basic concepts and characteristics are accentuated (detailing of narration, interest in the newly seen and comparison with the Georgian realia, nostalgic mood caused by separation from the homeland, which as compared with other texts of this genre is indeed imbued with the spirit of romanticism, etc.) which bring the *Journey* by Grigol Orbeliani even closer to the general tendencies of works of his contemporary authors of the same genre (G.Ratishvili, N.Onikashvili, Gr.Bagratiioni, I.Khelashvili, T.Bagratiioni) and fully demonstrate the place of this composition in the context of Georgian travel literature.

დარეჯან მენაბდე

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

გრიგოლ ორბელიანის „მგზავრობა ჩემი ტფილისიდან პეტერბურამდის“ ქართული სამოგზაურო ლიტერატურის კონტექსტში

გრიგოლ ორბელიანის სამგზავრო დღიურში „მგზავრობა ჩემი ტფილისიდან პეტერბურამდის“ მკაფიოდ ჩანს მწერლის საზოგადოებრივი შეხედულებები და მსოფლმხედველობრივი დისკურსი. მხატვრული თვალსაზრისით ამ ტექსტს გამოარჩევს ისიც, რომ საქმე გვაქვს რომანტიკოსის თვალთ დანახული უცხო ქვეყნის აღწერასთან, მისეულ მსოფლქმასთან, რომანტიკოსის თვალთ დანახულ რეალობასთან; რეალობასთან, რომლის დეტალებში ავტორი მუდმივად ეძიებს და გამოარჩევს რომანტიკულს.

„მგზავრობის“ მკვლევრები უმეტეს შემთხვევაში გამოცალკევებულად ამახვილებდნენ ყურადღებას კონკრეტულ ეპიზოდებზე (ბუნების სურათები, დიალოგი ივანე აბხაზთან, ურთიერთობა გადასახლებულ ბატონიშვილებთან...) და ნაკლებად ეხებოდნენ ტექსტის აღწერილობით ნაწილს. სამოგზაურო ჟანრის სპეციფიკიდან გამომდინარე კი, არანაკლებ მნიშვნელოვანია, თუ როგორ გადმოგვცემს მწერალი საკუთარი თვალთ ნანახსა და განცდილს. მით უმეტეს, რომ გრიგოლ ორბელიანმა საკმაოდ ვრცლად აღწერა თბილისიდან პეტერბურგამდე ყველა ქალაქი, სოფელი თუ მდინარე, ციხესიმაგრეები, ჩრდილოკავკასიელი ხალხებისა და რუსების ყოფა, ტრადიციები, მოსკოვისა და პეტერბურგის სიძველენი, დედაქალაქების კულტურული ცხოვრება, სამხედრო დაწესებულებები, მუზეუმები და ა. შ. საგულისხმოა ისიც, რომ მწერლის მახვილი თვალი რუსული სინამდვილიდან არცთუ იშვიათად გამოარჩევს ევროპული ყოფის მახასიათებლებს და საგანგებოდ მსჯელობს მათ შესახებ (ზოგან ერთმანეთს ადარებს ევროპულ და აზიურ ცხოვრების წესსა და ტრადიციებს).

მოხსენებაში აქცენტირებულია თხზულების აღწერილობითი ნაწილი, გამოკვეთილია ის ძირითადი კონცეპტები და მახასიათებლები (თხრობის დეტალიზაცია, ინტერესი ახალნანახისადმი და შედარება ქართულ რეალობასთან, სამშობლოსგან განშორებით გამოწვეული ნოსტალგიური განწყობა, რაც ამ ჟანრის სხვა ტექსტებთან შედარებით მართლაც რომანტიზმის სულით არის გაჟღენთილი და ა. შ.), რაც გრიგოლ ორბელიანის „მგზავრობას“ კიდევ უფრო აახლოებს ამ ჟანრში მოღვაწე მის თანამედროვე ავტორთა (გ. რატიშვილი, ნ. ონიკაშვილი, გრ. ბაგრატიონი, ი. ხელაშვილი, თ. ბაგრატიონი) ნაწერების ზოგად ტენდენციებთან და სრულად წარმოაჩენს ამ თხზულებას ქართული სამოგზაურო ლიტერატურის კონტექსტში.

ARNE MERILAI

Tartu, Estonia

University of Tartu

Estonian Comparative Literature Association

Idea of Independence in 19th-Century Estonian Literature

Estonia reached its first sovereignty as a country in 1918, lost it in 1940 to the Soviets and Nazis, and regained it again in 1991. The paper will address the early emergence and prospering development of the idea of national and cultural self-sufficiency – the very heart of the Estonian identity – as it is evoked in 19th-century Estonian texts. It was the era of shaping a newly formed literature and promoting free speech by a suppressed people kept under the yoke of Baltic-German serfdom, and subjected to its aftermaths in the Russian Empire. The paper will focus on modern identity construction: economical, political, mental, linguistic, and artistic emancipation, anticipated in literature. To what extent can one characterise this form of progress in terms of implicit self-colonisation? Possible answers to this question and salient issues related to it will emerge from an examination of the line of works by authors such as Kristian Jaak Peterson (1801–1822), Friedrich Robert Faehlmann (1798–1850), Friedrich Reinhold Kreutzwald (1803–1882) and his epic *Kalevipoeg*, Johann Voldemar Jannsen (1819–1890), Carl Robert Jakobson (1841–1882), Lydia Koidula (1843–1886), Jakob Pärn (1843–1916), Eduard Bornhöhe (1862–1923), Eduard Vilde (1865–1933) and Juhan Liiv (1864–1913), as well as the revolutionary Young Estonia movement (1905–1916). The paper will illuminate and occasionally defamiliarise some petrified cultural legends central to our

EKICI METIN

Izmir, Turkey

Ege University

Implications of Safeguarding Intangible Cultural Heritage Convention in Turkey and the Possible Partnership Between Turkey and Georgia

As a sub organization of United Nations, UNESCO was established in 1945. Turkey is one of the founding countries of this organization. The main aim of this organization is to establish and maintain sustainable peace, tolerance and respect the other societies in the world. As a sub organization of United Nation, the meaning of UNESCO is United Nation Educational, Scientific and Cultural Organization.

UNESCO has been conveyed number of international convention in its areas of responsibilities, and Turkey has been one of the UN members ratified and become party to many of those conventions. One of the most important cultural conventions for the world communities opened for signature of the UN member states is “The Convention of the Safeguarding Intangible Culture Heritage” which was entered in 2003, and Turkey ratified it 2006. Since the first day of this convention, it has been ratified by 176 UN member countries. It has not been ratified by the countries that are the producer of popular culture and the countries in fear of their federal government structures.

The aim of this paper, to provide information on the convention, and to discuss the problems and solutions while its implication. In other words, I would like to discuss the reason for such convention, the definitions, the fields of areas, the lists, the goals and importance of it. Then, I would like to provide information on the national implications procedures in Turkey. In this part, I would like to talk about the works within the Turkish National Commission of UNESCO and Ministry of Culture and Tourism for the implication of the convention.

In the final part of my presentation, I would like point out the possibilities of mutual work between Turkey and Georgia as the party states of this convention. One of the most important aims the Convention of the Safeguarding Intangible Culture Heritage is to safeguard cross-cultural intangible cultural heritages which may help to respect others culture and lifestyles. On the one hand, Turkey and Georgia has a long historical, geographical and cultural relations, on the other

hand there is no strong partnership between the two states National Commissions of UNESCO. There are number of possibilities that the state commissions may work together on the shared cultural elements and submit a joint file for the safeguarding lists of the convention. I would also like to discuss the otherpartnerships possibilities on safeguarding shared cultural elements.

SABA METREVELI

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

The Ideals of Romantic theatre and Nikoloz Baratashvili

The XIX century was covered with the mist of heaviness and sadness. Everything faded and withered in the county that had lost its statehood, was politically collapsed and pressed by the Russian boots. The reflections and aesthetics of the romantic theatre arose in the literary gatherings and salons, all these flourished in the era when the Georgian romanticism started to evolve. The character expressing the national interests existed only in the narratives of literature and its staging was so unbelievable that was remaining in the wishes and dreams. The thoughts of the struggler character needed to be voiced, listened and shared. There were attempts of staging home performances, e.g.: Sons of Tekla Batonishvili established theatrical circle, they translated “The Familiar Stranger” vaudeville by Karatygin, but failed to stage it due to the conspiracy and absence of finances. Alexandre Tchavtchavadze salon tried to present a performance of “Esther” by Racini but did not succeed. The staging of “Sinai”, a dramatic tragedy by Cornely (translated by Al. Tchavtchavadze) in which Nikoloz Baratashvili was participating, failed as well. During these time there were no acting techniques suited to romantic performances and the arena for actors – the stage.

According to Sandro Akhmeteli, the roots of Georgian romantic theatre subsisted in the poem “Merani” by Nikoloz Baratashvili. Despite we did not experience the period of romantic theatre, the dramaturgy of this epoch maintained the footprints of scenic romanticism.

საბა მეტრეველი

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

რომანტიკული თეატრის ანარეკლები და ნიკოლოზ ბარათაშვილი

მე-19 საუკუნის სევდის ბურუსში ბევრი რამ ჩაკვდა სახელმწიფოებრიობა დაკარგულ, პოლიტიკურად გატეხილ, რუსის ჩექმით გადათელილ ქვეყანაში. ქართული რომანტიზმის განვითარების ეპოქაში რომანტიკული თეატრის მხოლოდ ანარეკლები თუ ჩანს და მისი ესთეტიკაც, უპირველესად, იმ ლიტერატურულ წრეებსა და სალონებშია საძიებელი, ასე ფართოდ რომ გაიშალა კრიზისული ეპოქის ფონზე.

ეროვნული ინტერესების გამომხატველი რომანტიკული გმირი ლიტერატურულ ნარატივში არსებობდა და მისი სცენაზე გადასვლა მხოლოდ სურვილად და მცდელობად რჩებოდა. რომანტიკული გმირის ფიქრები ითხოვდა მსმენელს, თანამოაზრეს, თანამზრახველს და სწორედ, ამიტომ იმართებოდა საშინაო წარმოდგენები, მაგალითად: თეკლა ბატონიშვილის ვაჟებს თეატრალური წრე შეუქმნიათ, უთარგმნიათ კიდევ პ. კარატიგინის ვოდევილი „ნაცნობნი უცნობნი“, თუმცა, სადადგმო ხარჯების უქონლობისა და შეთქმულების გამომჟღავნების გამო, ვერ დაუდგამთ. 40-იან წლებში ალექსანდრე ჭავჭავაძის სალონშიც უცდიათ რასინის „ესთერის“ დადგმა, მაგრამ არ განხორციელებულა. კორნელის ტრაგედია „სინას“ დადგმაც განუზრახავთ, მონაწილეთა შორის ბარათაშვილიც იყო, მაგრამ ვერც ეს მცდელობა გამოვიდა. ამ პერიოდისთვის არ არსებობდა არც რომანტიკული ესთეტიკის შესაფერისი სამსახიობო ხელოვნება და არც მსახიობის ასპარეზის ადგილი, სახლი სათამაშოი – თეატრი.

ნიკოლოზ ბარათაშვილის ხასიათი, მისი არტისტული ბუნება სწორედ სალონებში ავლენდა თავს, ახდენდა თვითრეალიზაციას. აქ თამაშობდა, ოხუნჯობდა, ლხინობდა, არშიყობდა, ცეკვავდა, უკრავდა. ცეკვა-სიმღერა და ლექსთა თქმა, ქართული სალონების არსებობის ფორმა, უკვე იყო მწვავე სურვილი და დიდი ინტერესი სანახაობითი კულტურისადმი, რომლისთვისაც გაიღო მსხვერპლი ბარათაშვილიმაც. მან თარგმნა იოჰან ლაიზევიცის ტრაგედია „იულიუს ტარენტელი“. გიორგი ერისთავს გრიგოლ ორბელიანისაგან წამოუღია ეს თარგმანი,

როცა ქართული თეატრი აღადგინა. მანვე ბარათაშვილი თავის კომედია-პოემა „შეშლილში“ ტატოს სახელით მოქმედ პირად გამოიყვანა, „დავაში“ პოეტ ბეგლარის პროტოტიპიც ბარათაშვილია.

საინტერესოა ის ფაქტი, რომ სანდრო ახმეტელი ნიკოლოზ ბარათაშვილის „მერანში“ ხედავდა რომანტიკული თეატრის სანყისებს, „თეატრალურ სინამდვილეს“. მართალია, რომანტიკული თეატრის პერიოდი ვერ გავიარეთ, თუმცა სცენური რომანტიზმის ნაკვალევი ამ ეპოქის დრამატურგიამ შემოინახა.

NATALIA MIKHALENKO

Russia, Moscow

A.M. Gorky Institute of World Literature

Using Religious and Philisophic Symbolism to Create the Image of a Romantic Hero in Vladimir Mayakovsky’s “The Man”

Mayakovsky’s poem “The Man” can be seen as part of his autobiographical myth. Its titanic hero, capable of moving in time and space, possessing extraordinary vision, the ability to see the true essence of things, to breathe new life into them, resists the Lord of All Things, who reduces everything spiritualized by Man an object of consumption. Creating the image of a romantic hero, Mayakovsky addresses the biblical imagery, motives, associations, uses the speech patterns characteristic of Christian religious literature. It uses two major biblical motives: the Gospel story as a framework for the poem and the basis for its plot, and the Apocalypse as a symbol of cosmic catastrophe. Biblical imagery emphasizes the sacredness of the new concept of man. But Mayakovsky emphasizes the divine nature not only of the spirit, but also of the body, the pessimistic finale of his Man’s story contrasts with the evangelical text, creates a situation of direct dialogue with him. Following the aesthetics of neo-romanticism, Mayakovsky creates a theurgic myth using biblical symbols for this.

Н. В. МИХАЛЕНКО

Россия, Москва

Институт мировой литературы им. А.М. Горького Российской академии наук

**Использование религиозно-философской символики
для создания образа романтического героя в поэме
В.В. Маяковского «Человек»**

Поэма «Человек» является звеном в автобиографическом мифе Маяковского. Герой-титан Маяковского, способный перемещаться во времени и пространстве, обладающий необыкновенным зрением, способностью видеть истинную суть вещей, вдохнуть в них новую жизнь, противостоит Повелителю Всего, который то, что было одухотворено Человеком, низводит до объекта потребления. Создавая образ романтического героя, Маяковский обращается к библейской образности, мотивам, ассоциациям, использует характерные для христианской религиозной литературы обороты речи. В качестве рамки и сюжетообразующей основы поэмы взята евангельская история, а также предание Апокалипсиса как символа космической катастрофы. Библейская образность подчеркивает сакральность нового представления о человеке. Но Маяковский делает акцент на божественной природе не только духа, но и тела, пессимистический финал истории его Человека контрастирует с евангельским текстом, создает ситуацию прямого диалога с ним. Следуя эстетике неоромантизма, Маяковский творит теургический миф, используя для этого библейскую символику.

INGA MILORAVA

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Time and Space in Nikoloz ‘ Baratashvili’ s Poetry

Nikoloz Baratashvili artistic time and space becomes one of the spiritual mood expressions. In general, a feature of time-space , separate Chronotop and spatoal models , as well as time of the form. All artistic work combines the spiritual pccesses atattitudes, feelings, expressive function. But Nicoloz Baratashvili,

as a romantic poet, at time and space of their own , turning point of individual gaze through the prizm and he gives conceptual meaning in the verse. For Nikoloz Baratashvili time0space characters of particular spatial models is Mountain, the citi, the river, the desert. Some special features of the spatial models of certain connection of the segment , for example Mtarsminda is a solid model, with its clear-cut signs that the poet ;;spiritual friend”, or the reflection of the spirit, the soul which he comes it is strong. The action will not be repeated as often as time this model will aoways be the poet’s soul sign and consolation.

It is also important to undertand the direction of movement of the poet-ic sense of space and freedom of thought in terms of grapichs. The careng of Merani starts from the earth and garadually it reaches up with the ;;stars”. The discourse of this vertical movement you cen see in Mtatsminda ‘Heavenly Dwelling”. However it is clear that people are not able to reach the last point, as well as understanding of the essence of existence, but Upward movment is the same importance as the human action in the world. Oposition down – up is anderstood like this downstairs, is the vanity of early space, air – the heavenly station will be overcome with empty feelings. That is why the movement of all ceses, in this direction- going from down to up, which clearly fits into the space vertical human, so the spiritual man by the recovery and utilization of the concept. In the reduction and utilization concept by the spiritual human.

It’s important to understand the historical time-space by Baratashvili, which are different from liryc and already mean to near with real event it protects the chronological framework and parameters but here is not excluded subjectivity, too.

ინება მილორავა

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ნიკოლოზ ბარათაშვილის პოეტური დრო და სივრცე

ნიკოლოზ ბარათაშვილის მხატვრული დრო და სივრცე პოეტის სულიერი განწყობის გამოსახვის ერთ–ერთი საშუალება ხდება. ზოგადად, მხატვრული დრო–სივრცე, ცალკეული ქრონოტოპები და სივრცული მოდელები, ასევე დროის მდინარების ფორმები (თანმიმდევრობა – ძლიერი, სუსტი, არათანმიმდევრობა, ზედროული პლანები) ყვე-

ლა მხატვრულ ნაწარმოებში ითავსებს სულიერი პროცესების, განწყობების, გრძნობების გამომხატველის ფუნქციას, მაგრამ ნიკოლოზ ბარათაშვილი, როგორც რომანტიკოსი პოეტი, დროსა და სივრცეს მთლიანად საკუთარი, ინდივიდუალური მზერის პრიზმაში გარდატეხს და კონცეფტუალურ მნიშვნელობას ანიჭებს ლექსში.

ბარათაშვილის დრო-სივრცისათვის დამახასიათებელი კონკრეტული სივრცული მოდელებია: მთა, ქალაქი, მდინარე, უდაბნო. განსაკუთრებულია ცალკეულ სივრცულ მოდელთან დროის გარკვეული სეგმენტის დაკავშირების თავისებურება: მაგ. მთანმინდა („შემოღამება მთანმინდაზედ“) არის მყარი მოდელი, თავისი გამოკვეთილი ნიშნებით, რომლებიც პოეტის „სულიერი მეგობრის“, ანუ სულის ანარეკლის, სულის პეიზაჟის სახით წარმოსდგა და იგი მყარია. მოქმედება რამდენჯერაც არ უნდა განმეორდეს დროში, ეს მოდელი მუდმივად იქნება პოეტის სულის ანაბეჭდი და ნუგეშისმომტანი

ასევე მნიშვნელოვანია სივრცეზე გადაადგილების მიმართულებების გააზრება პოეტური განცდისა და აზრის გრაფიკულად გამოსახვის თვალსაზრისით. მერნის ქროლვა იწყება მიწიდან და თანდათანობით ნიკოლოზ „ვარსკვლავთა თანამავალთა“ სიმაღლემდე აღწევს. ეს ვერტიკალური მოძრაობის დისკურსი ჩანს მთანმინდაზე „ზენაართ სადგომის“ განჭვრეტისასაც, თუმცა ნათლად ჩანს, რომ ადამიანს ბოლო წერტილის მიღწევა არ შეუძლია, ისევე, როგორც არსებობის არსის შეცნობა, მაგრამ აღმავალი მოძრაობა არის იმავე მნიშვნელობის მქონე, როგორც ადამიანის ქმედება სამყაროში, „რადგანაც კაცნი გვქვიან...“ ოპოზიცია „დაბლა“ – „მაღლა“ გაიზარება ასე: დაბლა, მიწიერ სივრცეში არის ამაოება, „მაღლა“ – ზეციურ სადგურში დაიძლევა ფუჭი განცდები. ამიტომაც მოძრაობა ყველა შემთხვევაში ამ მიმართულებით – დაბლიდან მაღლისაკებ მიემართება, რაც სრულიად ნათლად ჯდება სივრცის „ვერტიკალური ადამიანის“, ანუ, სულიერი ადამიანის მიერ დაძლევისა და ათვისების კონცეფციაში.

უდაბნოს მოდელი ბარათაშვილთან ასევე სულიერი პეიზაჟის ნაწილია და დრო მას ვერაფერს აკლებს. ის სახეები, რომლებიც უდაბნოში აღმოცენდება და წამიერადვე იშლება ნ(ზედლიერი დროული თანმიმდევრობა) უფასურდება და ქრება ცხოვრებისა და არა დროის გამო („ვპოვე ტაძარი“) და ამ შემთხვევაში განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ეპიზოდული დროის პარამეტრებისა და ცხოვრების გამოჯვნა – ცხოვრება არა დროის დინების, არამედ ემოციურ-ზნეო-

ბრივი წერტილების მონაცვლებოადაა წარმოდგენილი და მთლიანად აბსტრაგირებულია.

მნიშვნელოვანია ისტორიული დრო-სივრცის ბარათაშვილისეული გააზრება, რომელიც ლირიკისაგან განსხვავებულია და უკვე ქრონოლოგიური ჩარჩოების, პარამეტრების და მოვლენების რეალურთან მიახლოებით მაინც დაცვას გულისხმობს, თუმცა სუბიექტივიზმი აქაც არ გამოირიცხება

LADO MINASHVILI

Georgia, Tbilisi

Iv. Javakhishvili Tbilisi State University

Nikoloz Baratashvili and the Problem of the Fate of Kartli

In his epic poem “Bedi Kartlisa” N. Baratashvili discussed dramatic issue for period and not only for his times – the issue of political orientation of Georgia.

The poet’s merit is not raising this issue (many thinkers were worried of it) but he first gave rational, documented answer on it. He showed artistically, that country destiny was determined by existed political condition created during Krtsanisi Battle.

Baratashvili showed clearly that reprimands expressed against King Erekle before, during and after N. Baratashvili – he threw us to Russian’s hands – were unreasonable.

Entering Georgia under Russia’s patronizing did not depend on King Erekle’s will but he foreseen its inevitability which was approaching Georgia from the North as an Empery of Russia and led the country carefully to meet it in order to avoid disasters. It was the King’s wisdom and far-sightedness.

ლადო მინაშვილი

საქართველო, თბილისი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ნიკოლოზ ბარათაშვილი და ქართლის ბედის პრობლემა

ნ. ბარათაშვილმა პოემაში „ბედი ქართლისა“ თავისი დროისათვის და არა მარტო თავისი დროისათვის, მწვავე საკითხი დასვა – საქართველოს პოლიტიკური ორიენტაციის საკითხი. ეს საკითხი ჩვენს დრო-

ში, ახლებურ ვითარებაში ერთგვარად კვლავ იძენს აქტუალურობას. ნ. ბარათაშვილის დამსახურება ამ პრობლემის დასმაში კი არ მდგომარეობს, რამდენადაც იგი ნ. ბარათაშვილამდეც აინტერესებდათ და მას შემდეგაც, არამედ მნიშვნელოვანი ისაა, რომ პოეტმა ამ მღელვარე საკითხს მოფიქრებული და დასაბუთებული პასუხი გასცა.

ნიკოლოზ ბარათაშვილი ერეკლე მეფეს არა მარტო შეუვალ არგუმენტებს წარმოადგენინებს რუსეთის მფარველობაში შესვლის სასარგებლოდ, რასაც ბრძენი მსაჯული ხელშესახებს ვერაფერს დაუპირისპირებს (იგი მხოლოდ სურვილების დონეზე დარჩება), არამედ, რაც ძალზე მნიშვნელოვანია, პომის მიხედვით, პოეტი მეფე ერეკლეს აარიდებს იმ საყვედურს, უფრო სწორად, იმ ბრალდებას, რასაც ხშირად უყენებდნენ მას – რუსის ხელში ჩაგვავდო. ნ. ბარათაშვილის მიხედვით, მეფის დამსახურება ის კი არაა, რომ რუსეთთან კავშირისაკენ ქვეყანა თავისი ნებით, სურვილით მიჰყავდა, არამედ ის, რომ ბრძენი მეფე ხედავდა იმას, რასაც სხვები ვერ გრძნობდნენ, რომ „დღეს იქნებოდა თუ ხვალ“, რუსეთი კავკასიაში შემოიჭრებოდა. მეფე ერეკლე იმაზე ზრუნავდა, რომ საქართველოსთვის დაპყრობის ნგრევა აერიდებინა და ისედაც შემცირებული ქართველი ხალხი ახალი უაზრო მსხვერპლისაგან დაეცვა, რუსეთთან ადრევე განემტკიცებინა ურთიერთობა პოლიტიკური ხელშეკრულებით.

IRINE MODEBADZE

Georgia, Tbilisi

Shota Rstaveli Institute of Georgian Literature

“Below me the silver-capped Caucasus lies...”

(At the beginning of a romantic myth)

A special attitude to nature, empathy, fusion with it as a manifestation of the unity of man and all things is the main feature of the poetics of romanticism. Romantic landscapes, more often than not, an appeal to the intuitive form of cognition of the world, an attempt to penetrate into the deep connection of micro- and macrocosm.

The Caucasus in this sense was an inexhaustible treasury. Ascended to Heaven mountain peaks, gloomy dark gorges reminiscent of the Underworld, wild

temper of mountain waterfalls, showing the look of a combination of all conceivable colors and shades picturesque valleys...All this grandiose, romantic in its nature, full of original contrasts, the nature of this land itself created the illusion of transferring in time - to the first days of Creation, to the basis of the universe.

The report will analyze the Alexander Pushkin's biblical archetypes, motifs and associations of descriptions of the Caucasus nature.

ИРИНЭ МОДЕБАДЗЕ

Грузия, Тбилиси

Институт грузинской литературы им. Шота Руставели

«Кавказ подо мною...» (у истоков романтического мифа)

Особое отношение к природе, сопереживание, слияние с ней как проявление единства человека и всего сущего – основная особенность поэтики романтизма. Романтический пейзаж - это, чаще всего, обращение к интуитивной форме познания мира, попытка проникновения в глубинную связь микро - и макрокосма.

Кавказ в этом смысле оказался неисчерпаемой сокровищницей. Грандиозная, романтическая по своему характеру, исполненная первозданных контрастов, природа этого края (вознесенные ввысь - к Небесам - горные пики, мрачные, напоминающие о Преисподней, темные ущелья, дикий нрав горных рек и водопадов, живописные долины, демонстрирующие взгляду сочетания всех мыслимых цветов и оттенков) сама по себе создавала иллюзию перенесения во времени – к первым дням Творения, к основе мироздания.

В докладе будут проанализированы библейские архетипы, мотивы и ассоциации природы Кавказа в лирике А.С.Пушкина.

NANA MREVLISHVILI

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Semiotic Context of a Desert in Nikoloz Baratashvili's Works

Archetypal models of semiotic context of space, as a means of forming a psychotype (psychological portrait) of a protagonist (/antihero), date back to ancient times (ancient literature, biblical books) and still continue to function (according to a transformed genre or idea). Often, in a text, the precondition for realizing a protagonist's goal is the presence in a specific in topos where a plan/mission has to be realized. Although, the presence in a relevant in topos is not a guarantee that the goal will be realized, coincidence of time and space is necessary for effecting such an act (the completeness of a chronotype).

In the works of religious writing, specifically, in hagiography, the correlation between a personage and chronotype is somewhat ontological; furthermore, it is represented in a quite complex scheme. None the less important is the issue of chronotype in the works of Romantics, particularly, in Baratashvili's works. In our paper, we are attempting to present the functioning of space/ topos in Nikoloz Baratashvili's creative works, in general, the correlation between a protagonist and topos, and the specific semiotic context artistic generalization of the topos of desert acquires in the works of this author.

ნანა მრევლიშვილი

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

უდაბნოს სემიოტიკური კონტექსტი ნიკოლოზ ბარათაშვილის შემოქმედებაში

სივრცის სემიოტიკური კონტექსტის არქეტიპული მოდელები, როგორც გმირის(/ანტიგმირის) ფსიქოტიპის (ფსიქოპორტრეტის) ფორმირების ერთგვარი საშუალება, დასაბამს იღებს უადრესი პერიოდებიდან (ანტიკური ლიტერატურა, ბიბლიური წიგნები) და ფუნქციონირებას (ტრანსფორმირებულს უანრისა თუ იდეის შესაბამისად)

დღემდე განაგრძობს. ხშირად ტექსტში პროტაგონისტის მიზნის რეალიზების წინაპირობაა მყოფობა იმ კონკრეტულ ტოპოსში, რომელშიც უნდა აღსრულდეს განზრახული/მისია. თუმცა, შესაბამის ტოპოსში მყოფობა ჯერ კიდევ არ არის მიზნის რეალიზების გარანტი. ამგვარი აქტის განსრულებისთვის საჭიროა თანხვედნილი დრო და სივრცე (ქრონოტოპის მთლიანობა).

სასულიერო მწერლობის, კონკრეტულად კი, აგიოგრაფიული ჟანრის, ძეგლებში პერსონაჟისა და ქრონოტოპის კორელაციას ერთგვარად ონტოლოგიური ხასიათი აქვს, ამასთან, იგი მეტად რთული სქემითაა მოცემული. არანაკლებ მნიშვნელოვანია ქრონოტოპის პრობლემა რომანტიკოსების, კერძოდ კი – ბარათაშვილის შემოქმედებაში. ნაშრომში ვცდილობთ წარმოვაჩინოთ როგორ ფუნქციონირებს ნიკოლოზ ბარათაშვილის შემოქმედებაში სივრცე/ტოპოსი ზოგადად, რა სახისაა გმირისა და ტოპოსის კორელაცია და რა კონკრეტულ სემიოტიკურ კონტექსტს იძენს უდაბნოს ტოპოსის მხატვრული განზოგადება ამ ავტორთან.

ANNA R. MURADOVA

Russia, Moscow

Institute of Linguistics, Russian Academy of Sciences

Celtic Romanticism in French Literature: From Matière de Bretagne to Chateaubriand

French Romanticism is hardly imaginable without the Celtic, more exactly Breton literary sources. The publication of so-called Ossian's poetry by McPherson in 1761 was the first attempt to introduce the Celtic heritage in English Literature. The success of this publication in many European countries made the Medieval Celtic literature and contemporary folklore of Ireland, Scotland Wales and French Brittany a source of inspiration for English and French authors.

The impact of Breton Medieval literature on the French poetry and prose was considerable in XI – XIIth centuries, so the interest for Middle Ages in France meant the revival of “matière de Bretagne”: Tristan and Isold love story and Arthurian cycle. The influence of the Breton folklore on the French Romanticism is not so well studied, but it seems to be taken into consideration too. “Les mem-

oires d'outre-tombe” by Francois-Rene de Chateaubriand born and brought up in Brittany are partly based on local ghost stories. The publication of the bilingual BarzazBreiz by Theodore Hersart de la Villemarquee in 1839 inspired by Breton folk songs was a step forwards the romanticisation of contemporary Brittany and its culture.

А. Р. МУРАДОВА

Россия, Москва

Институт языкознания РАН

Кельтские мотивы во французской романтической литературе: от Matière de Bretagne до Шатобриана

Французская литература эпохи романтизма не обошла своим вниманием модную в то время кельтскую тему. Публикация так называемых «Оссиановых песен» Джеймсом Мак Ферсоном в 1761г. вызвало живой интерес европейской читающей публики к раннесредневековым ирландским текстам, более поздним валлийским, шотландским и бретонским, а также к современному фольклору кельтских окраин. У Макферсона нашлось немало последователей, и кельтская тема стала весьма популярной в романтической литературе, так что к началу XIX в. возникла мода на кельтов и кельтское прошлое – кельтомания.

Кельтомания не обошла стороной и Францию, тем более, что французская средневековая литература в XI – XII вв. испытала сильное влияние бретонской литературной традиции. Именно тогда французский читатель познакомился с романами о Тристане и Изольде и Артуровском циклом. Интерес писателей эпохи романтизма к Средневековью заставил вновь обратиться к этим сюжетам. К тому же бретонский фольклор, до того не привлекавший внимания образованной публики, начал вызывать живейший интерес. Так, в своих воспоминаниях о детстве Франсуа-Рене де Шатобриана опирается на местные былички о привидениях. Однако самым ярким литературным произведением, базирующимся на бретонских фольклорных источниках, является двуязычный сборник Теодора Эрсара де ля Виллемарке BarzazBreiz (Бретонские песни), изданный в 1839 г. и написанный под явным влиянием Мак Ферсона. Благодаря этому сборнику, вызвавшему немало споров относительно подлинности вошедших в него баллад, возник интерес к бретонскому фольклору среди французской публики.

MAIA NACHKEBIA

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

**Pessimistic Discourse:
Baroque Lamentations and Romanticism Reflections**

The researchers emphasize significance of baroque literature and its influence on the further literary traditions while the interest of the researchers is focused on the issues of interrelations between baroque and romanticism and the similarities and differences of these two art systems attract attention. In different national literatures the influence of baroque on the art of romanticists was reflected at the level of motifs and images functioning: thoughts about the eternal issues of life and death, vanity of human life, transience, links baroque and romanticist literature.

Baroque authors are characterized with excessively dramatic perception of life and particular interest to the tragic motifs as expressed by disturbance, upset, sense of doom. One of the literary traditions of romanticism is seeking of life truths, particularly the motif of transience and vanity of life.

Works of Georgian researchers emphasize significance of the literature of “so called renaissance age” for Georgian romanticism but this time we regard Georgian literature of 17th – 18th centuries as the baroque art system. Baroque is the area of dramatic confrontation of the world and individual: individual of baroque is not a perfect one, he is weak, follows his passions and this is tragic. That’s why baroque is characterized with negative attitude to life; human feelings are related to the motif of transience and vanity of life, with deep pessimism and understanding of own helplessness. It should be mentioned that romanticism has created such free poetic forms that are well suited to the specific lyrical situations and describes perfectly such specific lyrical situation experienced by the poet: this is acquiring of individual, author’s image, author’s appearance. Therefore, the lyrical character of romanticism has complex and many-sided inner world. Both, baroque and romanticism reflect negative attitude to life, pessimism. This work is intended to study the pessimistic discourse in Georgian baroque and romanticist texts.

Baroque authors express their negative attitude to life, their dissatisfaction with complaints, weeping and wail and therefore, we refer to these extremely

emotional attitudes as lamentation (Lat. *lamentatio* – weep, wail, groan). Unlike baroque, in the romanticist art they start to seek way out of the tragic situations, discussion and arguing. Therefore, their pessimistic attitude, though frequently placed within the Biblical context, is more contemplative, this is dialogue with one's own self and it is expressed by philosophical reflections. Compared with baroque lamentations they are less emotional and more balanced.

მანია ნაჭყუბია

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

პესიმისტური დისკურსი:

ბაროკოს ლამენტაციები და რომანტიზმის რეფლექსიები

მკვლევართა მიერ აღნიშნულია ბაროკოს ლიტერატურის მნიშვნელობა და მისი გავლენა შემდგომ ლიტერატურულ ტრადიციაზე, ხოლო ბაროკოს და რომანტიზმის ურთიერთმიმართების საკითხები ბოლო წლებში მკვლევართა ინტერესის სფეროში მოექცა და ყურადღებას იქვეცს როგორც ამ ორი მხატვრული სისტემის მსგავსებანი, ისე განსხვავებანი. სხვადასხვა ეროვნულ ლიტერატურებში ბაროკოს გავლენა რომანტიკოსთა შემოქმედებაზე მოტივებისა და სახეების ფუნქციონირების დონეზე აისახა: სიკვდილ-სიცოცხლის, ადამიანის ცხოვრების ამაოების, სწრაფწარმავლობის მარადიული საკითხებზე დაფიქრებით ბაროკოსა და რომანტიზმის ლიტერატურა ერთმანეთს ენათესავება.

ბაროკოს ავტორებისთვის დამახასიათებელია ცხოვრების უაღრესად დრამატული აღქმა და განსაკუთრებული ყურადღება ტრაგიკული მოტივებისადმი, რაც გამოიხატება შეშფოთებით, დაბნეულობით, განწირულობის განცდით. რომანტიზმის ლიტერატურული ტრადიციის ერთ-ერთ თავისებურებას წარმოადგენს ცხოვრებისეული ჭეშმარიტების ძიების, კერძოდ, ცხოვრების სწაფწარმავლობისა და ცხოვრების ამაოების მოტივი.

ქართველ მკვლევართა ნაშრომებში აღნიშნულია „ე.წ. ალორძინების ხანის“ მწერლობის მნიშვნელობა ქართული რომანტიზმისთვის, მაგრამ ამჯერად XVII-XVIII სს ქართულ ლიტერატურას ჩვენ განვიხილავთ როგორც ბაროკოს მხატვრულ სისტემას. ბაროკო წარმოადგენს სამყაროსა და ადამიანის დრამატული დაპირისპირების ველს: ბაროკოს ადამიანი არ არის სრულყოფილი, იგი სუსტია, ემორჩილება

ვნებებს, ეს კი ტრაგიკულია. ამიტომაც არის განმსჭვალული ბაროკო ცხოვრებისადმი უარყოფითი დამოკიდებულებით, წარმავლობის და ამაოების მოტივთანაა დაკავშირებული ადამიანის განცდები, რომლებიც აღბეჭდილია ღრმა პესიმიზმით და საკუთერი უძლურების შეგნებით. აღშანიშნავია, რომ რომანტიზმმა შექმნა ისეთი თავისუფალი პოეტური ფორმები, რომლებიც მორგებულია კონკრეტულ ლირიკულ სიტუაციაზე და სრულყოფილად ასახავს იმ კონკრეტულ ლირიკულ სიტუაციას, რომელიც პოეტმა განიცადა: ეს არის ინდივიდუალური, ავტორისეული სახის, აუტორისეული ჰაბიტუსის შექმნა. ამიტომაც რომანტიზმის ლირიკულ გმირს რთული და მრავალნახნაგოვანი შინაგანი სამყარო აქვს. ორივე მიმდინარეობაში, როგორც ბაროკოში, ისე რომანტიზმში აისახა ცხოვრებისადმი უარყოფით დამოკიდებულება, პესიმიზმი. სწორედ პესიმისტური დისკურსის შესწავლას გულისხმობს წინამდებარე ნაშრომი ქართული ბაროკოსა და რომანტიზმის ტექსტებში.

ბაროკოს ავტორები თავის უარყოფით განწყობას, უკმაყოფილებას ცხოვრებისადმი გამოხატავენ მღურვით, მოთქმითა და გოდებით, ამიტომ ამ უაღრესად ემოციურ განწყობას ლამენტაციად მოვიხსენიებთ (ლათ. *lamentatio* -დან ტირილი, ვაება, გოდება). ბაროკოსგან განსხვავებით, რომანტიკოსების შემოქმედებაში იწყება გამოსავლის ძიება ტრაგიკული სიტუაციიდან, მსჯობა და განსჯა, ამიტომ, მათი პესიმისტური განწყობა, მიუხედავად იმისა, რომ სწორად ბიბლიის კონტექსტში თავსდება, უფრო ჭვრელობითია, ეს არის დიალოგი საკუთარ თავთან და მას ფილოსოფიური რეფლექსიებით გადმოსცემენ, ისინი ბაროკოს ლამენტაციებთან შედარებით ნაკლებემოციური და განონასწორებულია.

KETEVAN NADAREISHVILI

Georgia, Tbilisi

Iv. Javakhishvili Tbilisi State University

The Golden Fleece of Grillparzer in the Context of the Writer's Literary and Aesthetic Outlooks

The Great Austrian writer Franz Grillparzer never considered his works to belong absolutely to any particular school of a literature. Though the dramatist openly declared his dislike towards the theorizing of romanticism, his definition

of a poetry shows close affinities with the spiritual disposition of his epoch, when the romantic worldperception reached its height.

The aesthetic and literary outlooksof Grillparzertconditioned ambiguityof his works.As for a form of an artistic creation, the models for him were the works of the XVII centaury French classicists, and generally,Grillparzer considered a form to be an essential feature of an art. On the other hand, the personal characteristics of the dramatist, namely his dreamy nature, predisposition towardssolitude contrary to *vita activita*, together with the decisive role of an inspiration and sentiments in the creative process caused the romantic mood of Grillparzer' literary production.

Given the importance of classical tradition in Grillparzer's work, our paper aims to study the interpretation of one of the most important mythological cycles of antiquity – the Argonauts' myth by the writer, who dedicated the whole trilogy to this topic.

The paper will study: a) the form of the work – trilogy, its relation towards the ancient model; b) the cornerstone of Grillparzer's interpretation of the myth – the West-East opposition; c) the symbolic consideration of the golden fleece. Special attention will be paid to the writer's approach toward the characterization of his personages.

The conclusion of the paper will suggest useful insights for thestudies of this importantreception of Argonauts' myth. Besides it will facilitate to reveal the characteristic features and mood of romanticism in the work of the writer considered to be a great admirer of the classical tradition.

ქეთევან ნადარეიშვილი

საქართველო, თბილისი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

გრილ პარცერის ტრილოგია „ოქროს სანმისი“ მწერლის ლიტერატურულ-ესთეტიკურ შეხედულებათა ქრილში

დიდი ავსტრიელი მწერალი ფრანც გრილ პარცერი თავის შემოქმედებას ერთ კონკრეტულ ლიტერატურულ სკოლას არ მიაკუთვნებდა. მიუხედავად იმისა, რომ დრამატურგი ღიად აფიქსირებდა უარყოფით დამოკიდებულებას რომანტიკოსთა თეორიული პრინციპების მიმართ, პოეზიის გრილპარცერისეული გაგება მჭიდრო კავშირს გვიჩვენებს

მისი ეპოქის სულიერ განწყობასთან, ეპოქისა, როდესაც რომანტიული მსოფლალქმა თავისი განვითარების მწვერვალს აღწევს.

გრილპარცერის ლიტერატურულ-ესთეტიკური ხედვა ამ კუთხით მისი შემოქმედებისთვის სახასიათო ამბივალენტიზმის მიზეზი გახდა. ფორმის თვალსაზრისით, მისთვის მოდელს XVII ს-ის ფრანგი კლასიციზტების ქმნილებები წარმოადგენდა, და, საზოგადოდაც, ფორმას ხელოვნების ერთობ არსებით ნიშან-თვისებად მოიაზრებდა. მეორე მხრივ, გრილპარცერის პიროვნულმა მახასიათებლებმა, კერძოდ, მისმა მეოცნებე ბუნებამ, მარტოობისკენ მიდრეკილებამ *vita activa*-ს საპირისპიროდ, ამასთან შთაგონებისა და განწყობის გადამწყვეტმა როლმა შემოქმედებით პროცესში მის მხატვრულ ნაწარმოებთა რომანტიკული ელფერი განაპირობა.

გამომდინარე იმ მნიშვნელობიდან, რომელიც კლასიკურ მემკვიდრეობას გრილპარცერის შემოქმედებაში აქვს, ჩვენი ნაშრომი მიზნად ისახავს შეისწავლოს, თუ როგორ გაიაზრა მწერალმა თავისი ლიტერატურულ-ესთეტიკური შეხედულებათა ჭრილში ანტიკური სამყაროს ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი მითოლოგიური ციკლი – არგონავტების მითოსი, რომელსაც ტრილოგია „ოქროს საწმისი“ მიუძღვნა.

მოხსენებაში განხილული იქნება: ა) ნაწარმოების ფორმა – ტრილოგია და მისი მსგავსება-განსხვავება ანტიკური მოდელისგან; ბ) ტრილოგიის ერთ-ერთი მთავარი თემა – აღმოსავლეთისა და დასავლეთის დაპირისპირება, როგორც ამ მითოსის გრილ პარცერისული გააზრების ქვაკუთხედი; გ) საწმისის ამქვეყნიური დიდების ამაოების სიმბოლოდ განხილვა და ამისი მიზეზი. განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმობა პერსონაჟის გამოსახვისადმი მწერლის დამოკიდებულებას – რამდენად მნიშვნელოვანია გრილ პარცერისთვის ხასიათი, მისი ფსიქოლოგიური განვითარება, რამდენად ნიშანდობლივია მისი პერსონაჟებისთვის ინსტიტუტების, გრძნობების, ემოციათა სიჭარბე, რა ადგილი უჭირავს ხასიათისა და ბედისწერის ურთიერთობას, ბედისწერასთან პერსონაჟის ჭიდილს.

კვლევის შედეგები საყურადღებო იქნება არგონავტიკის მითოსის ამ ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი ინტერპრეტაციის მკვლევართათვის. ამავდრულად, იგი ნათელს მოჰფენს, თუ რა კუთხით წარმოჩინდა რომანტიზმის ესთეტიკის ნიშანდობლივი მახასიათებლები და განწყობები კლასიკური მემკვიდრეობის თავყვანისმცემელი მწერლის შემოქმედებაში.

ВАЛЕНТИН НИКИТИН

Российская Федерация, Москва

Журнал «Наука и религия»

Религиозно-мистические мотивы в поэзии Николоза Бараташвили: исповедь как путеводитель к Богу

В русском языке слово «исповедник» может обозначать: 1) человека (обычно мирянина), который исповедуется священнослужителю; 2) священнослужителя, который принимает исповедь, то есть, духовное лицо; 3) верующего, который свидетельствует о своей вере, исповедует её открыто даже перед безбожниками, с готовностью принять мученический венец от Господа; такие исповедники вдохновляются обетованием Самого Христа: «Всякого, кто исповедает Меня пред людьми, того исповедаю и Я пред Отцем Моим Небесным» (Мф. 10, 32). Во всех этих 3-х аспектах Николоза Бараташвили можно считать исповедником... В своем докладе я хотел бы охарактеризовать духовную сущность и своеобразие жанра исповеди в поэзии (исповедальность – квинтэссенция поэзии) и сказать о том, какое достойное воплощение этот жанр нашел в лирике гениального грузинского поэта и в его поэме «Судьба Грузии». Моя «сверхзадача» - использовать теологический инструментарий, сравнительно редко употребляемый литературоведами. И еще надеюсь показать влияние Н.Бараташвили – не только на «голубороговцев» (начиная с первого переводчика «Мерани» В. Гаприндашвили), но даже на некоторых русских поэтов XX века – через Б.Пастернака (это особая тема). Параллели с Лермонтовым – грузинским Бараташвили – будут вполне уместны; удивительно, что оба великих поэта жили всего 27 лет!..

AVTANDIL NIKOLEISHVILI

Georgia, Kutaisi

Akaki Tsereteli State University

Shalva Dadiani's Tragedy "Baratashvili" in the Context of Corresponding Period

Despite the fact that Shalva Dadiani's tragedy "Baratashvili" (1930) is dedicated to the life and work of the great Georgian romantic poet, it is also an attempt to describe the reality of Georgia in the 30-40s of the XIX century. The structure of the work is so different from the other works of the writer that it makes the impression of the dramatization rather than of independent fiction.

The main value of the play, first of all, is the fact that it clearly shows the national attitude of the society and the epochal events of those times. While describing the national-political views of the historical characters, Shalva Dadiani without any embellishment describes their anti-Russian spirit expressed in radical forms. The author's civil courage is reinforced by the circumstances that he managed to do all this despite the great trouble he had already undergone not long ago while publishing his first novel – "The Luckless Russian".

It won't be exaggerated to note, that in Georgia during the Russian government national problems interpreted by Shalva Dadiani were aimed not only to contradict the colonial politics of Tsarist Period but the writer's indirect fight against the pseudo-international ideology of those times. In this case it should be noted that he did it in the 30s of the last century during the bloody repressions.

In the period of the creation of this work, the government members and the representatives of the proletarian writing fought against the classical writers. The reason of this fight, as they proved, was the fact that national and social-political views of the writers did not principally correspond with the soviet ideology.

The above mentioned work was written during the nihilist period and was against not only the anti-national policy of proletarian writers but also against the government that established it.

ავთანდილ ნიკოლეიშვილი

საქართველო, ქუთაისი

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

შალვა დადიანის ტრაგედია „ბარათაშვილი“ შესაბამისი პერიოდის მოვლენათა კონტექსტში

მიუხედავად იმისა, რომ შალვა დადიანის ტრაგედია „ბარათაშვილი“ (1930 წ.) დიდი ქართველი რომანტიკოსი პოეტის ცხოვრებასა და შემოქმედებას ეძღვნება, იგი XIX საუკუნის 30-40-იანი წლების ქართული სინამდვილის მხატვრულად წარმოჩენის მცდელობასაც წარმოადგენს. სტრუქტურული თვალსაზრისით ეს ნაწარმოები იმდენად განსხვავდება დრამატურგის სხვა ქმნილებათაგან, რომ ლიტერატურული ინსცენირების შთაბეჭდილებას უფრო მეტად ტოვებს, ვიდრე დამოუკიდებელი მხატვრული ტექსტისას.

პიესის უმთავრეს ღირსებად უპირველეს ყოვლისა ის ფაქტი უნდა მივიჩნიოთ, რომ მასში მასშტაბურადაა წარმოჩენილი იმდროინდელი ჩვენი საზოგადოების ეროვნული განწყობილება და მაშინდელი ეპოქალური მოვლენები. კერძოდ, პიესის ისტორიულ პერსონაჟთა ეროვნულ-პოლიტიკური თვალთახედვის წარმოსახვის დროს შალვა დადიანი რადიკალური ფორმით გამოხატულ მათ ანტირუსულ სულისკვეთებასაც წარმოაჩენს ყოველგვარი შენიღბვის გარეშე. აღნიშნულ გარემოებასთან ერთად, დრამატურგის მოქალაქეობრივ გაბედულებას კიდევ უფრო მეტ მასშტაბს სძენს ის გარემოება, რომ ეს ყველაფერი მან იმ დიდ უსიამოვნებათა მიუხედავად გააკეთა, რაც არცთუ ისე დიდი ხნის წინათ უკვე ჰქონდა გადატანილი მისი პირველი რომანის – „უბედური რუსის“ გამოქვეყნების გამო.

არ გადავაჭარბებთ, თუ ვიტყვით, რომ რუსული მმართველობის დროინდელ საქართველოში არსებულ ეროვნულ პრობლემათა შალვა დადიანისეული გააზრება მხოლოდ ცარისტული პერიოდის კოლონიური პოლიტიკის მხილებას არ ისახავდა მიზნად და მწერალი ამ გზით თავისი ეპიქის ფსევდონიმურნაციონალურ იდეოლოგიასაც უპირისპირდებოდა არაპირდაპირი ფორმით. ამ შემთხვევაში ხაზგასმით აღსანიშნავი ისიცაა, რომ ამას იგი გასული საუკუნის 30-იან წლებში აკეთებდა, სისხლიანი რეპრესიების აღზევების ჟამს.

იმ პერიოდში, როცა მწერალმა ეს ნაწარმოები შექმნა, ხელისუფლების მესვეურებსა და მათი პოლიტიკის მორჩილ პროლეტარული

მწერლობის წარმომადგენლებს გააფთრებული ბრძოლა ჰქონდათ გაჩაღებული კლასიკოს მწერალთა წინააღმდეგ. ამ ბრძოლის განმაპირობებელ უმთავრეს საფუძველს ის გარემოება წარმოადგენდა, რომ, მათი მტკიცებით, კლასიკოს მწერალთა ეროვნული და სოციალურ-პოლიტიკური თვალთახედვა პრინციპულად არ შეესაბამებოდა საბჭოთა იდეოლოგიას.

სხენებული ნაწარმოები დრამატურგმა კლასიკოსი მწერლებისადმი სწორედ ასეთი ნიჰილისტური დამოკიდებულების პერიოდში დაწერა და ამით არა მარტო პროლეტარული მწერლობის ანტიეროვნულ პოლიტიკას დაუპირისპირდა, არამედ ამ პოლიტიკის დამამკვიდრებელ ხელისუფლებასაც.

MAIA NINIDZE

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Moses and Aaron of the 19-th century Georgian Literature

Great artists have considerable influence on their contemporary culture and determine its vectors but if an artist is not a strong and authoritative personality he doesn't have such influence on the masses and strives forward absolutely alone. That was the case with Nikoloz Baratashvili. He was so far ahead of his time that his contemporaries could not see his virtues and only the following generation noticed them.

Before 1860 when Ilia Chavchavadze read Baratashvili's manuscripts, Georgian reader knew him only as an author of three average poems published in "Tsiskari" and the narrative poem "The Fate of Kartli" published with such omissions that the whole idea was lost. Ilia was under such a strong impression that dedicated two poems to Baratashvili and organized publication of his poetry in "Tsiskari".

Akaki Tsereteli in the article published in 1865 describes emotional bonds between Nikoloz Baratashvili and Ilia Chavchavadze but mentions difference of their roles as well. He compares them with Biblical Moses and Aaron. When *Moses received an assignment to lead God's people out of Egyptian captivity*, he hesitated and said "I am slow of speech and slow of tongue" but God told him:

“Is there not your brother Aaron the Levite? I know that he speaks fluently... he shall speak for you to the people; and he will be as a mouth for you”. This comparison with Moses and Aaron points at different roles and missions of Nikoloz Baratashvili and Ilia Chavchavadze which is no less important than similarity between them.

მანია ნინიძე

საქართველო, თბილისი

მოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

მეცხრამეტე საუკუნის ქართული ლიტერატურის მოსე და აარონი

დიდი ხელოვანები გავლენას ახდენენ თანადროულ კულტურაზე და განსაზღვრავენ მის ვექტორებს, მაგრამ არა ყოველთვის. თუ შემოქმედი ამავე დროს პიროვნულადაც ძლიერი და ავტორიტეტული არ არის, მასაზე გავლენას ვერ ახდენს და მარტოდმარტო ისწრაფვის წინ. ასე დაემართა ნიკოლოზ ბარათაშვილსაც. მან იმდენად გაუსწრო თავის დროს, რომ ვერ იცნო მისმა თანამედროვეობამ, მაგრამ აღმოაჩინა მომდევნო თაობამ და მისი შემოქმედება თავის საყრდენად გაიხადა.

1860 წლამდე, ვიდრე ილია ჭავჭავაძე ბარათაშვილის „მერანს“ და „ბედი ქართლისას“ სრულ ტექსტს წაიკითხავდა, ქართული საზოგადოების უდიდესი ნაწილი ამ პოეტს იცნობდა „ცისკარში“ გამოქვეყნებული რამდენიმე უმნიშვნელო ლექსით და პოემის ისეთი კუპიურებიანი პუბლიკაციით, რომ ტექსტის მთელი დრამატიზმი და ღირსება დაკარგული იყო. ილია ჭავჭავაძის შთაბეჭდილებას კობტა აფხაზი ასე აღწერს: „თითქმის მთელი ერთი კვირა ყმანვილი ჰბოდავდა ბარათაშვილით“. ამას მოჰყვა ცოცხალი შთაბეჭდილებით დაწერილი ორი ლექსი და ბარათაშვილის პოეზიის მთელი ციკლის გამოქვეყნება ჟურნალ „ცისკარში“. მათ შორის იყო „მერანი“, „სული ობოლი“ და სხვ. ამ პუბლიკაციების შედარება ეკატერინე ჭავჭავაძისეულ ხელნაწერ რეველთან, რომლიდანაც გაეცნო მას ილია, გვაფიქრებინებს, რომ ჟურნალი „ცისკარი“ სწორედ ამ წყაროს ეყრდნობოდა.

ილიასა და ბარათაშვილის სულიერ სიახლოვესა და ამავე დროს მისიათა სხვადასხვაობაზე არაჩვეულებრივად წერს აკაკი წერეთელი. იგი მათ ბიბლიურ მოსესა და აარონს ადარებს მაგრამ ამ შედა-

რებას მხოლოდ მათი სულიერი ნათესაობის გამო არ აკეთებს. როდესაც ღმერთი მოსეს საქადაგებლად აგზავნიდა, იგი შეეყოვნდა, რადგან მეტყველება არ უვარგოდა („ჰმანუილ და ენამძიმე ვარ მე“), რაზეც უფალმა მიუგო, რომ აარონი დაეხმარებოდა („მისცნე მას სიტყუანი ჩემნი პირსა მისსა და მე ალვალო პირი შენი და პირი მისი და გასწაო თქუენ, რად ჰყოთ“ (გამოს. 4. 10-16). სწორედ ამიტომ აარონს მოსეს „ბაგეებს“ უწოდებდნენ. აკაკი წერეთლის ამ მიმოხილვაში ჩანს როგორც ნიკოლოზ ბარათაშვილის, ისე ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებათა ღრმა ხედვა და მათი ღირსებების უაღრესად ზუსტი შეფასება.

LIA NOZADZE

Georgia, Kutaisi

Akaki Tsereteli State University

Echoes of Romanticism:

Jean-Marie Gustave Le Clézio's *La Fête chantée*

French writer and traveler Jean-Marie Gustave Le Clézio was awarded the 2008 Nobel Prize in Literature for his life's work, as an “author of new departures, poetic adventure and sensual ecstasy, explorer of a humanity beyond and below the reigning civilization”. Long stays in Mexico and Central America in the period 1970 to 1974 were of decisive significance for his work – his world outlook was considerably influenced by the years he spent among the Indians of Central America back in 1970s. *La Fête chantée* is based on his ‘Indian’ experience.

Recurring theme of the initiation rituals performed by the Indians of Central America and detailed descriptions of their traditions underlying the narration is integral to all essays included in this essay collection. Le Clezio creates psychological portraits of traditional poet-healers who use specific healing practices and provides deep analysis of musical and occult meanings of the prayers uttered by them as well as their connection with visible and mystic realities. Discussing the problems related to the ethnic and cultural markers of the Indian's identity, Le Clezio evokes contradictory feelings in the reader: romantic feeling of primeval syncretism and skeptical attitude towards the technocratic civilization, the vanity of being in the contemporary world ...

To accentuate his affection for the civilization of the Native Americans, Le Clezio depicts in detail historical events of the 16th century referring to Cortes's expeditions/invasions and castigating the Spanish brutality as well as oppression of the languages and cultures of the indigenous tribes on the Isthmus of Panama.

In this essay collection Le Clezio addresses the most fundamental problems of contemporaneity; he tries to find answers to the existential questions he poses, in the final analysis representing the romantic conception of the primeval cosmic harmony of the humanity.

ლია ნოზაქე

საქართველო, ქუთაისი

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

რომანტიზმის იდეების ექო: ჟ. მ. გუსტავ ლეკლეზიოს „შელოცვები სიმღერით“

ფრანგი მწერალი და მოგზაური ჟან – მარი გუსტავ ლეკლეზიო 2008 წელს ნობელის პრემიის ლაურეატი გახდა (ადამიანის არსის კვლევითა და ცივილიზებულ სამყაროსა და მის ფარგლებს გარეთ). მისი აზროვნების ყაიდაზე დიდი გავლენა მოახდინა ცენტრალური ამერიკის ინდიელებთან ერთად გატარებულმა რამდენიმე წელმა (გასული საუკუნის 70-იან წლებში), რის საფუძველზეც შეიქმნა ესეების კრებული „შელოცვები სიმღერით“.

ესეებში წარმოდგენილ თემატურ–სიუჟეტურ მოზაიკაში მნიშვნელოვანი ადგილი ეთმობა ცენტრალური ამერიკის ინდიელთა ინიციაციური რიტუალების აღწერასა და მათი ტრადიციების შესახებ მსჯელობას, ასევე, პოეტი – ექიმბაშების ფსიქოლოგიური პორტრეტების გამოკვეთას, მათ მიერ წარმოქმნილი შელოცვების მუსიკალური და ოკულტური მნიშვნელობების ანალიზსა და თვალხილულ თუ მისტიკურ რეალობებთან დაკავშირებულ სხვა მრავალ პრობლემას, რომლებიც ინდიელთა ეროვნული და კულტურული იდენტობის ნიშნებს შეიცავს და უნებლიედ, ავტორთან ერთად, მკითხველის არსებაშიც კონტრასტულ შეგრძნებებს აღძრავს: პირველყოფილი სინკრეტულობის რომანტიკული განცდა და ტექნიკური ცივილიზაციის შესაძლებლობებისადმი სკეფსისი, ჩვენი თანამედროვე ადამიანის ყოფის ამოცემა...

ამერიკელი ინდიელების ცივილიზაციის მიმართ განსაკუთრებული დამოკიდებულების გასამკვეთრებლად მწერალი განიხილავს მე-16 საუკუნის ისტორიულ რეალიებს (კორტესის დამპყრობლური ომები), დაწვრილებით გადმოსცემს პანამის სრუტესთან მცხოვრები ტომების ენისა და კულტურის წინაშე ჩადენილ დანაშაულებრივ ქმედებებს და თავისებური განაჩენი გამოაქვს, ზოგადად, დამპყრობლური პოლიტიკის მიმართ.

ამდენად, ესეების მეშვეობით მწერალი წარმოაჩენს საკუთარი თანამედროვეობისათვის აქტუალურ პრობლემებს; ცდილობს, პასუხი გასცეს ყოფიერებისათვის მნიშვნელოვანი საკითხების შესახებ დასმულ შეკითხვებს; ხატავს კაცობრიობის პირველყოფილი კოსმიური ჰარმონიის რომანტიკულ სურათს.

TAMAR NUTSUBIDZE

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

The Concept of a *Wanderer* (“*Mtsiri*”) in Baratashvili’s Poetry

The lyrical “I” in Nikoloz Baratashvili’s poetry is represented in many different forms: sometimes he is a self-denying rider, in other cases, he is a solitary personality in the bosom of nature, and often he is a wanderer reproaching his fate, etc. One of the specific embodiments of Baratashvili’s lyrical “I” is an image of a specific wanderer – “*mtsiri*”, used in his two poems: “Hyacinth and a Wanderer” and “I Have Found a Real Church”. The image of a “*mtsiri*” is closely connected with such archetypal model of a perception of space as a binary opposition: *house, home, homeland* – *homelessness, lack of a homeland, to be in a foreign land*.

The concept of a “*house, home, homeland*” in a poem “Hyacinth and a Wanderer” is marked by a positive meaning, as one of the essential needs of a human being, while a “*homelessness*” is regarded as a negative value, as a manifestation of an estrangement and detachment from native geographical and social environment. The “*house, home, homeland*” for Baratashvili’s “*mtsiri*” is such a locus of a native cultural space, without which a happiness and harmony are impossible. In this respect a semantic essence of “Hyacinth and a Wanderer” specifically

echoes the idea expressed in Baratashvili's epic "The Fate of Kartli": "*Can be one happy in a foreign land...?*".

Some features of the semantics of a "*mtsiri*" (and to a certain extent its synonymous images) in Baratashvili's poetry are related to the meaning of a "traveler", "*wanderer*", "странник" of Romantic poetry, originated in Johann Goethe's poem "*Wandrer's Nachtlied*". From various kinds of Romantic "wanderer" its semantics differs by strongly marked biblical connotations.

The intertextual connection of Baratashvili's "*mtsiri*" with the Old and New Testament is especially obvious in a poem "I Have Found a Real Church" which is abundant with biblical allusions. On the one hand Baratashvili's "*mtsiri*" of this poem shows a close resemblance to a Romantic *wanderer* whose distinctive feature is a material and spiritual quest, and on the other hand as a result of biblical allusions he is a personality who either has no home and homeland or is alienated in his own homeland.

თამარ ნუცუბიძე

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

„მწირის“ კონცეპტი ნ. ბარათაშვილის ლირიკაში

ნიკოლოზ ბარათაშვილის პოეზიაში ლირიკული „მე“ არაერთი ერთმანეთისაგან სრულიდ განსხვავებული იერსახით გვევლინება: იგი ხან თავგანწირული გმირია, ხან – უფლის წინაშე მლოცველი ძე შეცდომილი, ხანაც – ბუნების ნიაღში განმარტოებული პიროვნებაა, ხანაც ბედის მომჩივარი „ყარიბი მგოსანია“ და ა. შ. ნიკოლოზ ბარათაშვილის ლირიკული „მე“-ს ერთ-ერთი თავისებური გამოვლინებაა „მწირი“, რომელიც ორ ლექსში („სუმბული და მწირი“, „ვპოვე ტაძარი“) გვხვდება. ნ. ბარათაშვილის „მწირი“ მჭიდროდ არის დაკავშირებული სივრცის გაგების ისეთ არქეტიპულ მოდელთან, როგორცაა ბინარული ოპოზიცია – „ბინა, სახლი, სამშობლო“ და „უბინაობა, უცხოობაში ყოფნა“. „ბინა, სახლი, სამშობლო“ ლექსში „სუმბული და მწირი“ უაღრესად დადებითი შინაარსითაა აღბეჭდილი, როგორც ადამიანის ერთ-ერთი არსებითი მოთხოვნილება, ხოლო „უბინაობა, ბნელი სადგური, უცხოობაში ყოფნა“ გააზრებულია როგორც უარყოფითი შინაარსის მქონე ღირებულება, პიროვნების გაუცხოებისა და მშობლიურ გეოგ-

რაფიულ ან სოციალურ გარემოსა და ფესვებისაგან მონყვეტილობის გამოვლინება. „მწირისათვის“ „ბინა, სახლი, სამშობლო“ კულტურული სივრცის ის ლოკუსია, რომლის გარეშე არ არსებობს ბედნიერება და ჰარმონია. ამ მხრივ „სუმბული და მწირი“-ს სემანტიკური დედააზრი თავისებურად ეხმიანება „ბედი ქართლისა“-ში გამოთქმულ აზრს: „*უცხოობაში რაა სიამე...?*“.

„მწირი“-ს (და გარკვეულწილად მისი სინონიმური სახეების) სემანტიკა ნ. ბარათაშვილის ლექსებში ცალკეული ნიშნებით ენათესავება რომანტიკული პოეზიის ისეთ ლირიკულ გმირს, როგორცაა „მგზავრი“, „wanderer“, „странник“ და სხვ., რომელსაც სათავეს უდებს იოჰან გოეთეს ლექსი „Wandrer's Nachtlied“. რომანტიკულ ლირიკაში „მგზავრის“ მრავალგვარ იპოსტასებს შორის ნ. ბარათაშვილის „მწირი“ იმით გამოირჩევა, რომ მის სემანტიკაში თავს იჩენენ „ბიბლიის“ კონოტაციები; კერძოდ, ბარათაშვილთან ეს სიტყვა *უცხოვს, მსხემის, სხვა მხრიდან მოსულის* მნიშვნელობითაა გამოყენებული. „მწირის“ ინტერტექსტობრივი კავშირი „ძველ და ახალ აღთქმასთან“ განსაკუთრებით თვალსაჩინოა „ვპოვე ტაძარი“-ის ბიბლიურ ალუზიათა კონტექსტში. ამ ლექსში „მწირი“, ერთი მხრივ, ნათესაობას ამჟღავნებს რომანტიკულ მგზავრთან, რომლის დამხასიათებელი თვისება მატერიალური და სულიერი ძიებაა, ხოლო მეორე მხრივ, ბიბლიური ალუზიის შედეგად, „მწირი“ სახლში (სამშობლოს) გარეშე ყოფნის ან საკუთარ სახლში (სამშობლოში) უცხოდ და ობლად ყოფნის შინაარსს იძენს.

KLAUDIA ORDZOWIAŁY-GRZEGORCZYK

Poland, Osielec

Jagiellonian University/ Maurycy Mochancki's Association

Romantic Expression of a Horse and Horse Riding in Polish and Georgian Poetry: Nikoloz Baratashvili and Władysław Strzelnicki

A horse, a horseman and horse riding in romantic literature are connected to some oriental themes (for example in Byron's works, in Adam Mickiewicz's poem titled *Faris*, etc.). It is a very popular motif in literature, especially in poetry of this period.

During my presentation I would like to describe some images of horses and horse riding in Polish and Georgian poetry. I will choose two important poems, which contain images of fearless horse riding. One of them is *Merani*, a poem written by Nikoloz Baratashvili, which presents human condition – motion and knowledge activities; human being trying to live against an oppressed world.

The next poem is a work of a Polish exile, Władysław Strzelnicki, a poem titled *The horse rider on Caspian Coast*. Generally, in Polish exile literature there is a specific image of a Caucasian horse rider, which is very often a personification of freedom and his horse riding is some kind of a mystical journey to the end. Strzelnicki's poetic vision is full of loneliness and longing. The horse rider (lyrical subject) wants to become a part of nuzzling and powerful nature.

These issues play a significant role in explaining a romantic image of a horse and horse riding as a problem of an individual entity and community. Thus, these categories work in Polish and Georgian literature and culture – great culture of two similar, small nations, which formed their modern national identities in the shadow of Russian Empire.

DANUTA OSSOVSKA

Poland, Olshtyn

Mazury-Warmia University in Olshtyn

The Motif of the River in the “geographical” Poetics of Polish Romantics from the Group of “Caucasian” Poets

Appealing to nature is an extremely important component of a romantic worldview. In the landscape, which acquired a completely new meaning, the Romantics sought an answer to the question of the secret of their own (personal) and collective (social, people's) life. The material for analyzing the image of the river in a romantically understood space of nature is the works of Polish poets who were in the Caucasus in the first half of the XIX century - political exiles Tadeusz Lada-Zablotsky, Vladislav Strzhelnitsky, Vincenty David and others. To identify both the universal and local symbolic meaning of the motive, a comparative analysis is carried out with selected works of Georgian poets - Nikoloz Baratashvili, Vakhtang Orbeliani and Ilya Chavchavadze.

ДАНУТА ОССОВСКА

Польша, Ольштын

Мазурско-Варминский университет в Ольштыне

Мотив реки в «географической» поэтике польских романтиков из группы «кавказских» поэтов

Обращение к природе – исключительно важный компонент романтического мировоззрения. В пейзаже, который обретал совершенно новое значение, романтики искали ответа на вопрос о тайне собственной (личной) и коллективной (общественной, народной) жизни. Материалом для анализа образа реки в романтически понимаемом пространстве природы являются произведения польских поэтов, пребывавших на Кавказе в первой половине XIX столетия – политических ссыльных Тадеуша Лады-Заблочкого, Владислава Стшельницкого, Винценти Давида и других. Для выявления как универсального, так и локального символического значения мотива, проводится сопоставительный анализ с избранными произведениями грузинских поэтов – Николоза Бараташвили, Вахтанга Орбелиани и Ильи Чавчавадзе.

KSENIA OTEVA

Russia, Saint Petersburg

Russian State Institute of Performing Arts

**Images of Romantic Characters in F. Dostoevsky's Novel
“Idiot” and in its Film Adaptations
(by J. Lampen and I. Pyriev)**

In literature studies many works focused on the elements of romantic perception of the world characteristic for the heroes of the novel “Idiot”. The theme of exceptional love that can't be happily fulfilled in ordinary life is connected with images of NastasyaPhilippovna, Myshkin and Rogozhin. Romantic subtext in its highest concentration is typical for mystical competitive brotherhood drawing together two central male characters.

Of cultural codes and traditions melted together by Dostoevsky's artistic method, cinema highlighted mainly the romantic side. Viewers of the first Western (directed by J. Lampen, 1946) and of the first Russian (directed by I. Pyriev, 1958) sound film adaptations of the novel "Idiot" saw Myshkin first of all through the romantic subtext. Cinema opened in the novel a level undervalued by the literary studies of that time – heroic and willful basis of Myshkin's personality that makes him challenge unfairness of the world. To create an image of a lonely man heroically going against the crowd both directors lowered image of Myshkin's main antagonist: in the novel Rogozhin is projected on the archetypal images of romantic outlaw, tremendous personality obsessed with one passion, in French and Soviet film adaptations he is merely a cynical merchant. In the failure of Prince Myshkin, unable to save a ruined woman, directors illustrated ruination of the ideal by reality. Film adaptations of XXth century demonstrated poetics of Dostoevsky, who granted his characters features and even clichés of romantic perception.

К. Н. ОТЕВА

Россия, Санкт-Петербург

Российский государственный институт сценических искусств

**Образы романтических героев в романе
Ф. М. Достоевского «Идиот» и его экранизациях
(работы Ж. Лампена, И. А. Пырьева)**

В литературоведении много писали об элементах романтического мироощущения, присущих героям романа «Идиот». Тема исключительной любви, не предполагающей счастливого разрешения в обыденной жизни, связана с образами Настасьи Филипповны, Мышкина и Рогожина. Высокая концентрация романтического подтекста свойственна мистическому братству-соперничеству, объединяющему двух центральных мужских персонажей.

Из всех культурных кодов и традиций, сплавленных в творческом методе Ф. М. Достоевского, кинематограф выделил главным образом романтическое начало. Зрители первой западной (режиссер Ж. Лампен, 1946 г.) и первой русской (режиссер И. А. Пырьев, 1958 г.) экранизаций романа «Идиот» в звуковом кино понимали экранного Мышкина в первую оче-

редь через романтический подтекст. Кинематограф открыл в романе пласт, недооцененный литературоведческой мыслью того времени, – героическое, волевое начало личности Мышкина, бросающего вызов несправедливости мира. В обеих работах ангелоподобная внешность героя была романтически утрирована: белокурые волосы, огромные глаза, утонченные черты лица. Чтобы создать образ одиночки, героически противостоящего толпе, оба режиссера снизили фигуру его главного антагониста: если в романе «Идиот» Рогожин спроецирован на архетипические образы романтического разбойника, титанической личности, одержимой одной страстью, то во французской и советской киноверсиях он показан как циничный купец. В неудаче князя Мышкина, который не смог спасти погибающую женщину, режиссеры подчеркнули тему крушения идеала в жестокой реальности. Экранизации XX в. сделали явными особенности поэтики Ф. М. Достоевского, наделившего своих героев приметам и даже штампами романтического мироощущения (особенно очевидными, например, в образе Настасьи Филипповны в исполнении Ю. К. Борисовой).

ILIA PASHKORIA

Georgia, Tbilisi

Iv. Javakhishvili Tbilisi State University

The Romantic Hamlet, and Nikoloz Baratashvili

Shakespeare's Hamlet is sometimes seen as a Romantic hero. The Romantics discovered a new depth in *Hamlet*. They focused their attention primarily on the protagonist, rather than the plot. Hamlet's delay was no longer considered a plot device. The Romantics saw it as a manifestation of a personal characteristic of the Prince, resulting from his intellectualism and introspective nature. The phenomenon of Hamletism has its roots in the Romantic Movement. It contributes to the subjective interpretation of the play, as well as to our feeling of closeness to Hamlet's inner world.

Nikoloz Baratashvili's work is a peak of Georgian Romanticism. It is full of national spirit, and at the same time, it reveals European values. "The Hamlet of Georgian poetry", as the poet has been called, undoubtedly has a spiritual kinship with Shakespeare and his Hamlet. Baratashvili's introspective poems clearly display a kind of Hamletism.

The present paper studies thematic and philosophical connections between Shakespeare's *Hamlet* and Baratashvili's poetry, as well as the spiritual affinity between the Romantic Hamlet and Nikoloz Baratashvili. The paper pays particular attention to the common Romantic characteristics shared by *Hamlet* and Baratashvili's poetry, although other common characteristics are not ignored.

ილია ჰაჭკორია

საქართველო, თბილისი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

რომანტიკული ჰამლეტი და ნიკოლოზ ბარათაშვილი

შექსპირის ჰამლეტს ზოგჯერ რომანტიკულ გმირად აღიქვამენ. რომანტიკოსებმა ახალი სიღრმე აღმოაჩინეს „ჰამლეტში“. ისინი ძირითად ყურადღებას პროტაგონისტზე ამახვილებდნენ და არა სიუჟეტზე. ჰამლეტის დაყოვნება უკვე აღარ განიხილებოდა სიუჟეტურ ხერხად. რომანტიკოსები მასში უფლისწულის შინაგანი სამყაროს გამოძახილს ხედავდნენ, გამოძინარე მისი ინტელექტუალიზმიდან და თვითნალიზური ბუნებიდან. ჰამლეტიზმის ფენომენი რომანტიკული მიმდინარეობიდან იღებს სათავეს. მას გარკვეული როლი შეაქვს პიესის სუბიექტურ გააზრებაში, ისევე როგორც ჰამლეტთან ჩვენი სიახლოვის განცდაში.

ნიკოლოზ ბარათაშვილის შემოქმედება ქართული რომანტიზმის მწვერვალია. იგი გაჟღენთილია ეროვნული სულისკვეთებით და ამავე დროს ამყლავნებს ევროპულ ღირებულებებსაც. „ქართული პოეზიის ჰამლეტი“, როგორც პოეტს უწოდეს, უდავოდ ენათესავება სულიერად შექსპირსა და მის ჰამლეტს. ბარათაშვილის ინტროსპექტული ლექსები ნათლად ავლენენ ერთგვარ ჰამლეტიზმს.

წინამდებარე სტატიაში შესწავლილია თემატური და ფილოსოფიური კავშირები შექსპირის „ჰამლეტსა“ და ბარათაშვილის პოეზიას შორის, ისევე, როგორც სულიერი ნათესაობა რომანტიკულ ჰამლეტსა და ნიკოლოზ ბარათაშვილს შორის. სტატია საგანგებო ყურადღებას ამახვილებს „ჰამლეტისა“ და ბარათაშვილის პოეზიის საერთო რომანტიკულ მახასიათებლებზე, თუმცა სხვა საერთო მახასიათებლებსაც არ უგულებელყოფს.

TAMAR PAICHADZE

Georgia, Tbilisi

Iv. Javakhsishvili Tbilisi State University

For the Reception of Romanticism in Georgian Symbolic Discourse

The Georgian symbolist school itself was informationally presented as a variation of European school and absolutely identical to it by means of essence. This must also be considered as the cause of accusations by totalitarian ideology to modernists: that they were absolutely identical and imitated each other. Even general overview shows that despite their identical ideological-methodological choice the Georgian symbolist group members still were different from each other by creative status.

It is a fact that we must look for the origins of those extraordinary features in Georgian classic literature; naturally, the question if Georgian modernists had an ancestor in Georgian national artistic environment takes us to romanticism... The Georgian symbolists' answer was ambiguous at that time and is the same today from literature critics.

As it was stressed the Georgian symbolist school itself was informationally presented as a variation of European school and absolutely identical to it by means of essence. This must also be considered as the cause of accusations by totalitarian ideology to modernists: that they were absolutely identical and imitated each other. Even general overview shows that despite their identical ideological-methodological choice the Georgian symbolist group members still were different from each other by creative status (considering orthodoxalism and traditionalism.)

As it is known in culturological researches symbolism is also called "neo-romanticism". Here we meet its historic and attitude relation with European romanticism schools' traditions, although in Georgia the given attitude is different: as far as symbolism was not Georgian phenomenon and had a century distance from Georgian romantic school, their connection existed more on the level of historic memory. Georgian symbolists were also less aware of the base in creative ideology of Georgian romanticists. This explains their various attitudes to romantic poetry: they accepted only some of his poems and recognized only Nikoloz Baratashvili as representative of Georgian romanticism in general. Still,

intercultural influences are apparent; world romanticism schools' artists and their creative image-symbols became closer to Georgian symbolists, which even in dualist philosophy interpretation were recognized in Georgian theories of transcendentalism and spiritual unrest cultivation and in one of the main creative image of symbolic thinking – ideological perception of woman's beauty and love.

If we speak about literature preamble of modernism ideology in Georgia we have to go through shorter chronology – only two decades in order to discuss Vazha Pshavela's and Vasil Barnov's creative biographies, as silhouettes of modernistic thinking are clearly seen in their artistic discourses.

თამარ პაიჭაძე

საქართველო, თბილისი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

რომანტიზმის რეცეფციისათვის ქართულ სიმბოლისტურ დისკურსში

როგორც ცნობილია, ქართული სიმბოლისტური სკოლა, მოტივირებული იყო, როგორც ევროპულის ვარიაცია და არსითაც აბსოლუტურად იდენტური. აქედან უნდა ვეძებოთ ტოტალიტარული იდეოლოგიის მიერ მოდერნიზმით მიმართ არსებული ყბადაღებული ბრალდებების სათავეც: რომ ისინი იყვნენ აბსოლუტურად მსგავსნი და ერთმანეთის მიმბაძველნი. თუნდაც ზოგადი გადახედვით საცნაურია, რომ მიუხედავად მათი იდენტური მსოფლმხედველობრივ – მეთოდოლოგიური არჩევანისა, ქართული სიმბოლისტური ჯგუფის წევრები შემოქმედებითი სტატუსით განსხვავდებოდნენ ერთმანეთისგან.

ფაქტია, ამ არაორდინალურობის სათავე ქართულ კლასიკურ მწერლობაში რომ უნდა ვეძიოთ, კითხვას – ჰყავდათ თუ არა ქართველ მოდერნიზტებს ნაციონალურ შემოქმედებით გარემოში წინაპარი, ბუნებრივია პირველყოვლისა რომანტიზმამდე მიყვავართ... და აქ პასუხი არაერთგვაროვანი იყო მაშინაც – ქართველი სიმბოლისტებისაგან, და ასეთივეა დღესაც, სალიტერატურო კრიტიკისაგან.

როგორც ცნობილია, კულტუროლოგიურ კვლევებში სიმბოლიზმი „ნეორომანტიზმადაც“ მოიხსენება. ამ შემთხვევაში მუშაობს მისი ისტორიული და მეთოდოლოგიური მიმართება ევროპული რომანტიკული სკოლების ტრადიციებთან, თუმცა საქართველოში ეს დამოკიდე-

ბულება განსხვავებულია: იმდენად, რამდენადაც სიმბოლიზმი არსით ქართული მოვლენა არ იყო და ქართული რომანტიკული სკოლისგანაც საუკუნოვანი დისტანცია ამორებდა, მათი კავშირი უფრო ისტორიული მეხსიერების დონეზე არსებობდა. ქართველი სიმბოლისტები ქართველ რომანტიკოსთა შემოქმედებით მსოფლმხედველობაში დასაყრდენს ნაკლებად აცნობიერებდნენ, ამით აიხსნება მათი არაერთგვეროვანი დამოკიდებულება ნიკოლოზ ბარათაშვილის პოეზიისადმი, – მისი მხოლოდ ზოგიერთი ლექსი მიიღეს, ხოლო ზოგადად ქართული რომანტიზმის წარმომადგენელთაგან მხოლოდ ბარათაშვილს აღიარებდნენ, თუმცა ინტერკულტურული გავლენანი აშკარაა, ქართველი სიმბოლისტებისათვის მსოფლიო რომანტიკული სკოლების შემოქმედნი და მათი მხატვრული სახე-სიმბოლოები უფრო ახლობელი გახდა.

თუკი საქართველოში მოდერნისტული მსოფლაქმის ლიტერატურულ პრეამბულაზე უნდა მივუთითოთ, უფრო მოკლე ქრონოლოგია ჩანს გასაველელი – სულ ორიოდე ათწლეული, ვაჟა-ფშაველას და ვასილ ბარნოვის შემოქმედებით ბიოგრაფიებთან მისაახლებლად, რადგან მოდერნისტული აზროვნების სილუეტები მათ შემოქმედებით დისკურსებში ცალსახად იკვეთება.

MANANA PKHAKADZE

Georgia, Tbilisi

Iv. Javakhishvili Tbilisi State University

From Bloody Revenge to “Cultural” One

The paper discusses the transformation of Medea of Euripides into the image of the Duchess D’arco di Sierra Leone – the protagonist of the story of the French Romanticist, Jules-Amédée Barbey d’Aureville – “A Woman’s Revenge”, transformation of Medea’s bloody revenge into “cultural” revenge (the term invented by Barbey d’Aureville who considered that due to sophistication, mental development and amorality of civilization, revenge is more merciless during the blossoming of civilization than during the Barbarian era).

Even though the author never mentions the name of Medea, but the fact that he takes Medea as an example when creating the image of the revenging woman, is suggested by referring to many rich antique mythological and historic im-

ages (Tacitus, Suetonius, Messalina, Agrippina, Mira, Oedipus, Gorgon..) and generally, interest of Romanticists in Antiquity.

Both Medea and the Duchess D'arco di Sierra Leone are the women driven by the feeling of revenge to their husbands. However, they have a different motivation and different unordinary means of revenge.

Medea, a barbarian, sorceress, betrayer of her home country for love, betrayer of her father, killer of her brother, was abandoned by her husband for the king's daughter for better future of himself and seemingly, of their children and he decided to marry the king's daughter. It is known that the revenging Medea killed her rival and her own children and thus destroyed the hope and future of her husband.

As for the "blue-blooded" husband of the Duchess D'arco di Sierra Leone, he punished his wife only for a romantic, ideal, mystic infatuation and violently killed her romantic lover in front of her. The revenging Duchess took a revenge on her husband by leading a dirty life of a whore, by offending her body and soul (height of the hell) to smirch the honour and extreme arrogance of her husband.

The image of the classical Medea is transformed into the image of the Duchess D'arco di Sierra Leone – tragically lonely commonly for Romanticism, devoted to love, confronting the society, individual loving freedom, different, unordinary, disobedient, internally devastated, homeless wanderer, abundantly saturated with national "exotics", emotional, nostalgic as a result of memories of the past glory, transforming the death into victory.

მანანა ფსაკაძე

საქართველო, თბილისი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

სისხლიანიდან „კულტურულ“ შურისძიებამდე

მოსხენებაში განხილულია ევრიპიდეს მედეას სახის სახეცვლილება ფრანგი რომანტიკოსის ჟიულ ამადეი ბარბე დ'ორევილის მოთხრობის „ქალის შურისძიების“ მთავარი მოქმედი პირის ჰერცოგინია დ'არკოს დე სიერრა ლეონეს სახედ, მედეას სისხლიანი შურისძიების „კულტურ“ (თავად ბარბე დ'ორევილის ტერმინი, რომელიც თვლის, რომ ცივილიზაციის დახვეწილობის, გონებრივი განვითარებისა და გარყვნილების გამო შურისძიება ცივილიზაციის აყვავების დროს უფრო დაუნდობელია, ვიდრე ბარბაროსობის პერიოდში) შურისძიებად გარდაქმნა.

მართალია, თავად ავტორი არც ერთხელ არ ახსენებს სახელ მედეას, მაგრამ შურისმაძიებელი ქალის სახის შექმნისას რომ ის მაგალითად მედეას იღებს, ამას მდიდარი ანტიკური მითოლოგიური და ისტორიული სახეების (ტაციტუსი, სვეტონიუსი, მესალინა, აგრიპინა, მირა, ოიდიპოსი, გორგონა...) უხვად მოხმობა და ზოგადად რომანტიკოსების ინტერესი ანტიკურობისადმი გვაფიქრებინებს.

მედეაცა და ჰერცოგინია დ'არკოს დე სიერრა ლეონე ქმრისადმი შურისძიებით აღვსილი ქალები არიან. მაგრამ განსხვავებული მოტივაცია და შურისძიების განსხვავებული არაორდინალური გზები აქვთ.

მედეას, ბარბაროსს, გრძნეულს, სიყვრულისთვის სამშობლოს გამწირველ, მამის მოღალატეს, ძმის მკვლელს ქმარი საკუთარი და თიქოსდა შვილების უკეთესი მომავლისთვის მეფის ასულს ანაცვალებს და მასზე აპირებს დაქორწინებას. როგორც ცნობილია, შურისმაძიებელი მედეა კლავს მეტოქეს და შვილებს და ასე ანადგურებს ქმარის იმედს და მომავალს.

ჰერცოგინია დ'არკოს დე სიერრა ლეონეს „ცისფერსისხლიანი“ ქმარი კი მხოლოდ რომანტიკული, იდეალური, მისტიკური გატაცებისთვის სჯის ცოლს, თვალწინ საზარლად უკლავს რომანტიკულ მიჯნურს. შურისმაძიებელი ჰერცოგინია ქმრის უკიდევანო სიამაყის, ღირსების შესაბაღალავად ქუჩის ქალის ბინძურ ცხოვრებაში, თავისი სხეულის, სულის შეუარცხყოფაში (ჯოჯოხეთის სიმაღლე) ჰპოვებს შურისძიებას.

კლასიკური მედეას სახე რომანტიზმისთვის დამახსიათებელი ტრაგიკულად მარტოსულ, სიყვარულისთვის თავგანწირულ, საზოგადოებისადმი დაპირისპირებულ, თავისუფლებისმოყვარულ ინდივიდუალობად, გამოარჩეულ, არაორდინალურ, შეურიგებელ, შინაგანად გამოფიტულ, მიუსაფარ მოხეტიალე, ნაციონალური „ეგზოტიკით“ უხვად გაჯერებულ, ემოციურ, წარსული დიდების მოგონებით გამოწვეული ნოსტალგიური შეფერილობის, სიკვდილის გამარჯვებად გარდამქნელის ჰერცოგინია დ'არკოს დე სიერრა ლეონეს სახედ იქცევა.

FEDAKAR PINAR

Turkey, Izmir

Ege University

**The Intangible Cultural Heritage Projects at Ege University
Institute of Turkish World Studies**

The Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage which adopted by UNESCO, is mainly based upon the principles of the “keeping alive” the concerned intangible cultural heritage. By keeping in the mind the idea of “safeguarding of keeping alive”, in order to answer to the questions of what and how should it be safeguarded and transmitted to the new generations, four projects have been prepared and completed by the academic staff of the Department of Turkish Folklore in The Research Institute for Turkic Speaking World at Ege University, between 2005-2013. The projects of “The Minstrel-Poets Story Tellers Living in İzmir and Their Tradition”, “Barana Tardition in Balıkesir-Dursunbey: As An Intangible Cultural Heritage”, “Learning Karagöz As An Intangible Cultural Heritage” and “The City and The Traveller: İzmir and Surrounding Regions In the Eyes of Evliya Çelebi” have been prepared and completed in the idea and convention for safeguarding of the intangible cultural heritage. Above mentioned projects have been prepared and completed in order to prove that safeguarding is possible by keeping it alive, to be kept alive is possible by increasing the visibility, and the sustainability is possible by teaching and transmitting any elements of intangible cultural heritage. The projects have also aimed to achieve the “creation of sustainable consciousness” “to claim and maintain”, “to safeguard” and “to transmit” of the concerned intangible cultural heritages. In this article, information on the choice of subject matters, the aims, the methods and the results of the four projects, which were prepared and completed on the safeguarding of the intangible cultural heritage by keeping it alive, is provided. Departing from the results of the mentioned projects, the possibilities of keeping it alive as the sustainable measures to safeguarding of the intangible cultural heritages have been discussed.

E. PONOMAREVA

Russia, Chelyabinsk

South Ural State University (National Research University)

Russian Small Prose of the First Third of XX Century in the Context of the Romantic Art System

Romanticism has demonstrated its productivity in Russian literature. The fate of romanticism developed in a wavy fashion: in the first third of the XIX century this artistic method acted as the dominant aesthetic practice (in the works of Zhukovsky, Gogol, the early works of Pushkin and Lermontov). Then, yielding to the leading positions of realism, romanticism, after several decades, once again vividly declared itself: in Tyutchev's poetry he gained a powerful philosophical basis, received a logical conceptual basis, uncharacteristic for the previous stage.

The aesthetic basis of the romantic world outlook, the priority of the sensual, emotional over the rational, determined its adaptive character, the opportunity to interact with other artistic systems. Therefore, the aesthetics of this direction has not exhausted itself within the limits of the XIX century: in the depths of romanticism, with its inherent dualism, the idealistic type of consciousness, the foundations of modernism were laid. In their literary practice, Symbolists, Futurists, and Acmeists, both conceptually and formally, refer selectively to the "memory" of Romanticism, its semiotic signs.

Romantics seek to reunite with the colors of the era, inherent in its nature and conditions bright and exclusive, to express the world through the prism of sensations. It is no accident that another burst of romanticism is observed at the turn of the epoch, during periods of historical breakdown, and the search for an ideal. In the first third of the twentieth century, the aesthetics of romanticism was seriously transformed into small prose. M. Gorky, realized in the works of A. Greene, I. Ehrenburg, "revolutionary romanticism" a new pleiad of writers (K. Trenev, N. Kolokolov, etc.). Reflexivity, contemplation, subjectivism, lyricism, a sense of loneliness, unattainability of the ideal became the basis of a small prose of the Russian abroad (I. Shmelev, M. Osorgin, B. Zaitsev, etc.). Analysis of the artistic plasticity of the works of these authors allows us to present the romanticism of the first third of the twentieth century as a system that is characterized by flexibility, mobility, richness of variational forms.

Е. В. ПОНОМАРЕВА

Россия, Челябинск

Южно-Уральский государственный университет

(Национальный исследовательский университет), ЮУрГУ

Русская малая проза первой трети XX века в контексте романтической художественной системы

Романтическая продемонстрировала свою продуктивность в русской литературе. Судьба романтизма складывалась волнообразно: в первой трети XIX века этот художественный метод выступал в качестве доминирующей эстетической практики (в творчестве Жуковского, Гоголя, раннем творчестве Пушкина и Лермонтова). Затем, уступив лидирующие позиции реализму, романтизм, спустя несколько десятилетий вновь ярко заявил о себе: в поэзии Тютчева он обрел мощную философскую основу, получил несвойственную для предыдущего этапа логически выверенную концептуальную основу.

Эстетические основы романтического мирозерцания, приоритет чувственного, эмоционального над рациональным определили его адаптивный характер, возможность взаимодействовать с другими художественными системами. Поэтому эстетика данного направления не исчерпала себя в границах XIX века: в недрах романтизма, с присущими ему двоемирием, идеалистическим типом сознания, были заложены основы модернизма. В своей литературной практике и символисты, и футуристы, и акмеисты как на уровне концепции, так и на уровне формы избирательно обращаются к «памяти» романтизма, его семиотическим знакам.

Романтики стремятся воссоздать колорит эпохи, монтажно запечатлеть в характерах и обстоятельствах яркое и исключительное, выразить мир сквозь призму ощущений. Не случайно очередной всплеск романтизма наблюдается на рубеже эпох, в периоды исторического слома, поисков идеала. В первой трети XX века эстетика романтизма была серьезно трансформирована в малой прозе А. М. Горького, воплощена в творчестве А. Грина, И. Эренбурга, «революционном романтизме» новой плеяды писателей (К. Тренева, Н. Колоколова и др.). Рефлексивность, созерцательность, субъективизм, лиризм, ощущение одиночества, недостижимости идеала стали основой малой прозы русского зарубежья (И.

Шмелева, М. Осоргина, Б. Зайцева и др.). Анализ художественной пластики произведений этих авторов позволяют представить романтизм первой трети XX века в качестве системы, которая характеризуется гибкостью, подвижностью, богатством вариативных форм.

NINO POPIASHVILI

Georgia, Tbilisi

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

Cultural Markers of Romanticism: The West and the East (The aspects of Friedrich Rückert's poetical point of view)

The romantic milestone is realized through individual contemplation and the process of re-understanding the world. German Romanticism not only based the subjective aesthetic and philosophical knowledge of the universe, but also provided new cultural markers. This tendency was led by the great German thinker, Johann Wolfgang von Goethe (1749-1832), the predecessor of the Romantic epoch, who in his older works clearly reveals the signs and implications of Romanticism. Goethe's interest in East, Oriental Culture, and Goethe's concept of "Weltliterature" (World Literature) became a basis for the development of German Romanticism.

German poet and orientalist, Friedrich Rückert (1788-1866) was a prominent German Romantic writer. In his works the characteristic of classical romanticism can be traced Rückert's poetry is subjective, various and broad. It should be noted, that based on the example of the life and works of Rückert the expansion of the romantic culture markers both in theoretical and practical terms can be observed. Namely, Goethe's "Weltliterature" (World Literature) and the fundamental concepts of "Western-Eastern Bond" as the continuation and formation of some kind of inspiration. Friedrich Rückert was one of the founders of German Oriental Studies. The original creations of Rückert are romantic in nature: deep melancholy and pessimism can be read in the Rückert poem "A lullaby for the dead"; a romantic outlook on love is seen in the collection of poems "Spring of Love" and others. However, it should be noted that Rückert was interested in languages and cultures, and he knew over 40 languages. Rückert was interested in Indian, Arabic, Spatial, Turkish, Slavic and other cultures and literature. He

translated into German language the Qur'an, Mevlana Jalal Ed-Din Rum's poems from the original, Persian poetry, Indian love lyric and others. In Rückert's works, along with the romantic poetry we can come across children's songs, and an attempt to get closer to different cultures: Arabic, Persian, Turkish motifs. Rückert has also written a drama "Arshak – the King of Armenia".

The paper deals with the cultural markers of Romanticism – West and East and special attention is paid to Friedrich Rückert and the tendencies in his poetry which somehow defined the trends in Romanticism.

ინსო პოპიაშვილი

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

რომანტიზმის კულტურული მარკერები: დასავლეთი და აღმოსავლეთი (ფრიდრიხ რიუკერტის პოეზიის მსოფლმხედველობრივი ასპექტები)

რომანტიული მსოფლალქმა რეალიზებულია სამყაროსთან ინდივიდუალური ქვრეტის, ხელახალი გააზრების გზით. გერმანული რომანტიზმი აფუძნებს როგორც სამყაროს სუბიექტურ ესთეტიკურ და ფილოსოფიურ შემეცნებას, ისე კულტურული მარკერების ახლებურად მონიშვნას. აღნიშნულ ტენდენციას სათავე დაუდო დიდმა გერმანელმა მოაზროვნემ, რომანტიზმის ეპოქის წინამორბედმა, იოჰან ვოლფგანგ გოეთემ (1749-1832), რომლის უკანასკნელი პერიოდის ტექსტები აშკარად ამჟღავნებს რომანტიზმის ნიშნებსა და გავლენებს. გოეთეს დაინტერესება აღმოსავლეთით, აღმოსავლური კულტურით, ასევე გოეთეს ველტიტიერატურის კონცეფცია გოეთესშემდგომი გერმანული რომანტიზმისათვის თავისებურ სათავედ იქცა.

გერმანელი პოეტი და ორიენტალისტი, ფრიდრიხ რიუკერტი (1788-1866) გერმანული რომანტიზმის თვალსაჩინო წარმომადგენელია. მის შემოქმედებაში შეიმჩნევა კლასიკური რომანტიზმისათვის დამახასიათებელი ტენდენციები. რიუკერტის პოეზია თემატურად და ჟანრობრივად მრავალფეროვანი და ფართოა. უნდა აღინიშნოს ისიც, რომ რიუკერტის ცხოვრებისა და შემოქმედების მაგალითზე შეიძლება ვისაუბროთ რომანტიზმის კულტურული მარკერების გაფართოებაზე

როგორც თეორიული, ისე პრაქტიკული თვალსაზრისით. კერძოდ, გოეთეს ველტიტერატურისა და

„დასავლურ-აღმოსავლური დივანის“ ფუნდამენტური კონცეპტების, როგორც ერთგვარი წანამძღვრების გაგრძელებასა და ფორმირებაზე. ფრიდრიხ რიუკერტი იყო ფართო მსოფლმხედველობის მოღვაწე, გერმანული ორიენტალისტიკის ერთ-ერთი ფუძემდებელი. რიუკერტის ორიგინალური შემოქმედება გამსჭვალულია რომანტიული განწყობილებებით: ღრმა სევდა და პესიმიზმი იკითხება რიუკერტის ლექსების ციკლში „იავნანა გარდაცვლილი ბავშვებს“; სიყვარულის რომანტიული მსოფლგაგებაა გადმოცემული ლექსების კრებულში „სიყვარულის გაზაფხული“ და სხვ. თუმცა უნდა აღინიშნოს ისიც, რომ რიუკერტის მსოფლმხედველობრივი ინტერესების სფეროში შედიოდა მრავალი ენა და კულტურა, ის თვითონ ფლობდა ორმოცზე მეტ ენას. რიუკერტი დაინტერესებული იყო ინდური, არაბული, სპარსული, თურქული, სლავური და სხვა კულტურებითა და ლიტერატურით. მას უთარგმნია გერმანულ ენაზე ყურანი, მეღვანა ჯალალედინ რუმის ლექსები ორიგინალიდან, სპარსული პოეზია, ინდური სასიყვარულო ლირიკა და სხვ. რიუკერტის შემოქმედებაში საბავშვო სიმღერების, რომანტიული ლექსების გვერდით ვხვდებით ხვადასხვა კულტურის წიაღთან დაახლოების ტენდენციებს: არაბულ, სპარსულ, თურქულ მოტივებს, რიუკერტს დაუნერია აგრეთვე დრამა „სომხეთის მეფე არშაკი“.

მოხსენებაში ვისაუბრებთ გერმანული რომანტიზმის კულტურული მარკერების: დასავლეთი და აღმოსავლეთი – შესახებ, ყურადღებას გავამახვილებთ ფრიდრიხ რიუკერტის შემოქმედების იმ ტენდენციებზე, რაც განსაზღვრავდა ამგვარ მსოფლაღქმასა და ზოგადად, რომანტიზმის ეპოქის ტენდენციებს.

T. G. PROKHOROVA

Russia, Kazan

Kasan Federal University

**A Series of Short Stories by Yuri Bugy
“The Prussian bride”: on the Reception of
Romantic Models in Postmodern Literature**

The analysis of the material in my presentation is based on the theory of cyclical development of culture, according to which in art there is a constant interchange of the two archetypes -- classical and Baroque-romantic. Romanticism is considered as a type of artistic thinking, which becomes active in the periods of crisis; it is noted that romantic and post-modernist artistic paradigms have essential similarity. The material under analysis is a series of stories by a famous Russian writer Yuri Buyda “The Prussian bride” (1999). The purpose of this study is to find out how romantic models operate in the text of a modern author. In our analysis we determine the specificity of the narrative, the view point, which organizes the artistic world of the stories, examine the intertextual relations, clarify the question of the transformation of romantic hero, the conflict and typical narrative patterns inherent in romantic works. In our study we arrive at the conclusion that the originality of the artistic world of the cycle “The Prussian bride” on the whole is determined by the romantic nature of the writer’s worldview. It is expressed in a teenager’s viewpoint, whose child’s memory creates its own myths, as opposed to the misery of reality. The child’s view point is complemented by the point of view of a man of culture. Hence the duality of the world (the juxtaposition of the world of culture and the world of the unconsciousness) that determines the peculiarity of the type of hero (a marginal and a romantic eccentric, a child and a philosopher), as well as the specificity of cross-cutting motives (beastliness, bestiality and dreams, miracle, loneliness, death) and the nature of intertextual references.

Т.Г. ПРОХОРОВА

Россия, г. Казань

Казанский (Поволжский) федеральный университет

**Цикл новелл Юрия Буйды «Прусская невеста»:
к вопросу о рецепции романтических моделей
в литературе постмодернизма**

Методологическим фундаментом доклада является теория о циклическом развитии культуры, согласно которой в искусстве происходит постоянная смена двух архетипов: классического и барочно-романтического. Романтизм рассматривается как тип художественного мышления, которое активизируется в кризисные эпохи, отмечается существенное родство романтической и постмодернистской художественных парадигм. Материалом анализа является цикл новелл известного русского писателя Юрия Буйды «Прусская невеста» (1999). Цель данного исследования – выяснить, как функционируют романтические модели в тексте современного автора. Анализ осуществляется через выявление особенностей повествования, точки зрения, организующей художественный мир новелл, через исследование интертекстуальных связей, прояснение вопроса о трансформации романтического героя, конфликта, типичных сюжетных моделей, присущих романтическим произведениям. В результате исследования мы пришли к выводу, что своеобразие художественного мира цикла новелл «Прусская невеста» в целом определяется романтическим характером мировосприятия писателя. Конкретным выражением этого является точка зрения подростка, детская память которого творит свой миф в противовес убожеству реальности. Точка зрения ребенка дополняется точкой зрения человека культуры. Отсюда - специфичность двоимирия (противопоставление мира культуры миру беспамятства), определяющего своеобразие типа героя (маргинала и романтического чудака, ребенка и философа), специфику сквозных мотивов (свинства, скотства и мечты, чуда, одиночества, смерти), характер интертекстуальных связей.

NANA PRUIDZE

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

A Rose and Nightingale in Georgian Romanticists' Creation

At the end of the 18th and at the beginning of the 19th centuries tragic events caused very unprofitable conditions for developing literature in our country: Anxiety of Kartl-Kakheti kingdom was followed by abolition of other principalities; Every attempt to restore state independence failed. It's natural, that throughout that tragic period nobody had time for literary activities. Besides, the most of Georgian writers were feudal lords, thus they had to take care of the country and think about its future.

It's not a surprise that literary production created in the first half of the 19th century is sufficiently few. But Georgians "were not sleeping with their minds". It is confirmed by Georgian romanticists' works, the summary of publications and the ideas expressed in their private correspondence.

In that period's Georgian reality it was impossible to take care of typographical activities, accordingly, we didn't have literary critic as well. Just rhymes and works, which were spread throughout private letters or read and share in closed groups, couldn't lead us to include in world's literary process. Realistically, Georgian romanticism was emotional reaction to the conditions in our country, and not the logical continuation of world's literary process.

As usual, new generation critically estimates their predecessors' efforts and tries to find its own way. In Georgian reality it didn't happen like that. Of course, in Georgian romanticists' thought-outs there are attempts to analyze literary events, but according to objective reasons, it is fragmentary. Georgian romanticists' beliefs don't pick out with sharp innovatory approach and originality, but literary-aesthetical views expressed in their rhymes are interesting in many ways. More specifically, how did the western "rose and nightingale" transform in romanticists' works and how original were they compared to their Russian and European colleagues.

ნანა ფრუიკა

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ვარდი და ბულბული ქართველ რომანტიკოსთა შემოქმედებაში

XVIII საუკუნის მიწურულისა და XIX საუკუნის დასაწყისის ტრაგიკულმა მოვლენებმა ლიტერატურის განვითარებისათვის მეტად არახელსაყრელი გარემო შექმნა ჩვენს ქვეყანაში: ქართლ-კახეთის სამეფოს ანექსიას თან მოჰყვა დანარჩენი სამეფო-სამთავროების გაუქმება; სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის აღდგენის ყველა მცდელობა წარუმატებლად დასრულდა. ბუნებრივია, ამ მძიმე პერიოდში ადამიანებს ნაკლებად „ეცალათ“ სალიტერატურო საქმიანობისათვის, მით უფრო, რომ მაშინდელ ქართველ მწერალთა აბსოლუტური უმრავლესობა მაღალი ფეოდალური წრის წარმომადგენელი იყო, ანუ იმ ფენისა, რომელსაც ქვეყნის პატრონობა და მის მომავალზე ზრუნვა ეკისრებოდა.

გასაკვირი არ არის, რომ XIX საუკუნის პირველ ნახევარში შექმნილი ლიტერატურული პროდუქცია საკმაოდ მწირია, თუმცა „ქართველთა რომ არა სძინავდათ გონებით“, ამას ადასტურებს როგორც ქართველ რომანტიკოსთა მხატვრული თხზულებების, ისე – პუბლიკაციების შინაარსი და პირად მიმონერაში გამოთქმული შეხედულებები.

იმ პერიოდის ქართულ სინამდვილეში სასტამბო საქმის აღორძინებაზე ზრუნვა არ ხერხდებოდა, შესაბამისად, არც სალიტერატურო კრიტიკა გაგვაჩნდა; მხოლოდ ვიწრო სალონურ გარემოში წაკითხული ნაწარმოებები ან პირად ბარათებში გაბნეული ლექსები კი მსოფლიო ლიტერატურულ პროცესში ჩართვის საშუალებას ვერ მოგვცემდა. რეალურად, ქართული რომანტიზმი ემოციური რეაქცია უფრო იყო შექმნილ ვითარებაზე, ვიდრე მსოფლიო ლიტერატურული პროცესის ლოგიკური გაგრძელება.

როგორც წესი, ახალი თაობა კრიტიკულად აფასებს წინამორბედთა მოღვაწეობას და ცდილობს საკუთარი გზის პოვნას. ქართულ სინამდვილეში მთლად ასე არ მოხდა. რა თქმა უნდა, ქართველ რომანტიკოსთა ნააზრევში არის ლიტერატურულ მოვლენათა ანალიზის მცდელობა, მაგრამ გარკვეული ობიექტური მიზეზების გამო ამას ფრაგმენტული ხასიათი აქვს. ქართველ რომანტიკოსთა შეხედულებები არ გამოირჩე-

ვა მკვეთრად ნოვატორული მიდგომითა და ორიგინალურობით, მაგრამ მათ პოეტურ ქმნილებებში გამოხატული ლიტერატურულ-ესთეტიკური შეხედულებები ბევრი თვალსაზრისითაა საინტერესო. კერძოდ, თუ როგორ ტრანსფორმირდა აღმოსავლური პოეზიიდან დიდი ხნის წინ შემოსული და ქართულ სინამდვილეში მყარად დამკვიდრებული ვარდსა და ბულბულის მხატვრული სახეები რომანტიკოსთა შემოქმედებაში და რამდენად ორიგინალური აღმოჩნდნენ ამ თვალსაზრისით ქართველი პოეტები რუს და ევროპელ კოლეგებთან შედარებით.

IRMA RATIANI

Tbilisi, Georgia

Iv. Javakhishvili Tbilisi State University

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Epoch of Romanticism in Georgia. *Literature and more...*

From the 19th c. a totally new, different period begins in the history of Georgian literature, as well as in the political life: Georgia finds itself in the area of interests of the Russian imperialism and its political and social reality fully reflects the controversial character of the new political state. The literary process is also controversial: on the one hand, it is open to the new Western literary tendencies and trends and, on the other one, it bears an imprint of constant struggle against the Russian imperialistic ideology. The formation and development of Romanticism in Georgia occurred specifically, against the background of political expectations and frustrations, accompanied by the search for independence and national identity.

NATALIYA E. SEIBEL

Russia, Chelyabinsk

South Ural State University for the Humanities and Pedagogy

Garden Space as a Territory of Accord (Hoffmann, Stifter, Broch)

The garden is a unique space linking the finite and the infinite, the human and the natural. The ambivalence of this image makes it an ideal one to expand the characters' stories and identify plot meanings common to all mankind. Romantists initiate a circle of meanings which are also significant for those authors who continue their traditions.

One of the most important Romantic ideas is that of fate where a garden is an area of random incidents governing the man. Coincidental discoveries and meetings organize the fate of Anselmus in Hoffmann's novel *The Golden Pot*. Such 'convergences' direct the fates of Maximilian and Julie in *The Stone Heart*.

Later in Biedermeier literature the garden around 'The House of Roses' is a place where the protagonist of Stifter's novel *Indian Summer* accidentally encounters his teacher, his wife-to-be, and their family secrets. Romantic accidents are a manifestation of fate, while a Biedermeier character participates in his fate meaningfully.

For modernists, the garden is not a dominating locus, but it marks the events happening as especially significant ones. The garden is a place of unification in that rare case when it is possible, but its description is subdued to the feeling of chaos and disintegration. The changes are indicated by the image of the gardener.

Gardens become an indicator of the character's personality formation, which is reflected in the three gardens of *The Golden Pot* or in the four gardens where the most important events in Esch's life take place.

Gardens carry the idea of immortality reflected in the connection of flowers and colors. They are a borderline space bringing together 'the own' and 'the foreign': civilized world with wild nature. With romantists, this opposition is often effaced, although not completely; however, for Biedermeier, the goal and the purpose of 'the external and the internal' become distinctive criteria. In Broch's works, destruction of limits is detrimental. The need to separate the own and the foreign leads to fire, murder, and character's death.

The texts contain expansion of space (garden – world) but it also obtains different content as time passes.

Н.Э.СЕЙБЕЛЬ

Россия, Челябинск

Южно-уральский государственный гуманитарно-педагогический университет

Пространство сада как территория согласия (Гофман, Штифтер, Брех)

Сад – уникальное пространство, соединяющее конечное и бесконечное, человеческое и природное. Амбивалентность образа делает его идеальным для расширения историй героев, выявления общечеловеческих смыслов сюжета. У романтиков возникает круг смыслов, значительных и для тех авторов, которые продолжают их традиции.

Одна из важнейших идей романтиков – идея судьбы, для которой сад – пространство руководящих человеком случайностей. Случайные открытия и встречи организуют судьбу Ансельма в новелле Гофмана «Золотой горшок». Такие «схождения» направляют судьбы Максимилиана и Юлии в «Каменном сердце».

Позже в литературе бидермайера сад вокруг «Дома роз» – место случайных встреч героя романа Штифтера «Бабье лето» с учителем, будущей невестой, их семейными тайнами. Романтические случайности – проявление судьбы, герой бидермайера деятельно участвует в своей судьбе.

У модернистов сад не является доминирующим локусом, но маркирует происходящее как особенно значимое. Сад – место единения в том редком случае, когда оно возможно, но его описание подчинено ощущению хаоса, распада. Индикатором изменений становится образ садовника.

Сады становятся индикатором становления личности героя, что отражается в трех садах «Золотого горшка» или в четырех садах, в которых происходят самые важные события жизни Эша.

Сады несут в себе идею бессмертия, отражающуюся в соединении цветов и красок. Они – пограничное пространство, соединяющее «свое» и «чужое»: цивилизованный мир с дикой природой. У романтиков та оппозиция часто стирается, хотя и неокончательно, но уже для бидермайера отчетливыми критериями становятся цель и назначение «внешнего и внутреннего». У Бреха разрушение границ губительно. Потребность в сепарации своего и чужого ведет к пожару, убийству, смерти героя.

Тексты содержат расширение пространства (сад – мир), но оно также обретает со временем различное наполнение.

ALEXANDER SELIMOV

USA, Newark

University of Delaware

**The Otherness and Identity in Mexican Romanticism:
a postcolonial perspective on Ignacio Altamirano**

A discussion of Latin American literature and culture is impossible without taking into consideration the myths and stereotypes that have been constructed about Latin America and its peoples in Europe since the times of the so-called “discovery” by Christopher Columbus in 1492. Even the name itself is nothing more than a politically motivated Nineteenth-century ideological construct, arbitrarily linked to an artificial collective identity, which developed from a cultural project intended to support French expansionist objectives in Mexico. Latin America was not so much discovered, as it was invented and shaped through the lens of European ideology. The Spanish and Portuguese conquerors brought their language, religion, and social and political structures to the newly acquired territories and their inhabitants, thus creating hybrid cultures, simultaneously Western and non-Western. As Mario Vargas Llosa suggested, the artificial boundaries imposed on Latin America during colonial years engendered nationalisms, which succeeded in dividing the newly formed states politically and economically (21). Even though there is a certain level of cultural integration in Latin America due to linguistic commonality and the shared history of conquest and colonization, the region’s relationship with the Western culture is dialectic.

Many authors have attempted to explore this phenomenon, trying to understand the degree to which Latin America is culturally part of the West. The difficulty of such an inquiry resides in the cultural plurality of Latin America, which embodies many identities, and can’t be understood merely through European conceptual constructs (Vargas Llosa 22). Therefore, as we approach the representation of “Otherness” in texts that are considered as foundational within the Latin American literary canon, we must negotiate this complexity through a prism of postcolonial theoretical discourse, which allows us to venture beyond the easily recognizable paradigms.

This paper discusses the issues of Identity and Otherness in the work of Ignacio M. Altamirano (1834 -1893), an indigenous Mexican writer who wrote from a position of marginality negotiating racial prejudice. His work relies on aesthetic

models of European Romanticism and has been incorporated into the Western canon together with a large portion of Latin American literary production in Spanish and Portuguese. However, the tension between the writer's position of marginality and his partial complicity with the Eurocentric literary tradition results in a revelatory ambiguity in the representation of the complex relationship between Europe and Latin America, the Self and the Other, the Colonizer and the Colonized. Although different in many ways, such texts as *El Zarco* allow us to understand both the Eurocentric civilizational model, imposed by the Western cultural canon and the Latin American counter model against which the above-mentioned authors measure the degree of human value of the Other.

ZAHMAT SHAHVERDIYEV

Nakhchivan State University

Azerbaijan, Nakhchivan Autonomous Republic, Nakhchivan

The Role of Nikoloz Baratashvili in Relations between Nakhchivan and Georgia

Nakhchivan is an inseparable part of Azerbaijan with a rich and ancient history as cultural center. Nakhchivan has always had close relations with neighboring countries in various fields. The Georgian poet and public figure Nikoloz Baratashvili played a significant role in the strengthening of relations between Nakhchivan and Georgia during the period of the Nakhchivan khanate. N. Baratashvili lived and worked as an official in Nakhchivan and he personally participated in the literary circle "Ulfati-majlis" that was organized by the daughter of Ehsan Khan, poet Goncabayim. In his letter addressed to his cousin Maiko Orbeliani in 1845, he touched on Nakhchivan and Khan's daughter, Goncabayim. Nicolaz Baratashvili loved very much Azerbaijani music and listened gladly to Nakhchivan singers. His father also worked in the Caucasus; the Baratashvilis spoke Azerbaijani and were frequent visitors to Azerbaijan, where they spent time with the locals.

Chairman of the Supreme Assembly of the Nakhchivan Autonomous Republic Vasif Talibov started focusing on the protection of national, historical and moral values in the republic in 1995. Relations between Nakhchivan and Georgia's Ajaria province, which were initiated by Talibov, have served to restore the

historical and cultural ties between the two countries. Mutual visits and meetings between the country's officials are useful for the exchange of ideas.

The study, research and promotion of relations between Georgia and Nakhchivan are significant priorities for both countries.

VERA SHAMINA

Russia, Kazan

Kazan Federal University

Chuck Palahniuk – the Last Romanticist in the Postmodern Era?

Chuck Palahniuk is a famous American writer, author of numerous novels, many of which are quite well translated into Russian language and are popular with the reading public. At the same time, Russian scholarly criticism mostly ignores his works, while in his homeland his works are being thoroughly researched. The reason for this may be the apparent closeness of his prose to mass literature. However, Palahniuk's novels, like many other works of modern literature, are far beyond the limits of popular fiction and represent a complex and multi-layered constructions, which can be analyzed on different levels. Many Western researchers consider Palahniuk's creativity in the context of existentialist prose of Sartre and Camus, which appears to be quite convincing. As for my presentation, I propose to consider three of his most famous and undoubtedly most significant novels - "Fight club"(1996), "Survivor" (1999) and "Choke"(2001) in the context of romantic tradition, which elaborately interacts with the postmodern component. In this regard, we'll address the conflict, the type of hero, the motif of romantic escape, the discord between the ideal and reality, romantic allusions. These three novels constitute a kind of trilogy, parts of which are interconnected by the type of heroes and conflicts, which in my viewpoint seem to have a pronounced romantic nature. Finally we come to the conclusion that in the works of Chuck Palahniuk romanticism and postmodernism engage in a complex relationship of attraction-repulsion, and in the end, the romantic component takes over, both ideologically and aesthetically.

В.Б. ШАМИНА

Россия, Казань

Казанский федеральный университет

Чак Паланик – последний романтик эпохи постмодерна?

Чак Паланик – известный американский писатель, автор большого числа романов, многие из которых достаточно хорошо переведены на русский язык и пользуются популярностью у широкой публики. В то же время отечественная научная критика в большинстве своем игнорирует его произведения, в то время как на родине писателя ему посвящены серьезные исследования. Причиной тому может быть кажущаяся близость его прозы к массовой литературе. Однако романы Паланика, как и многие другие произведения современной литературы, далеко выходят за рамки популярного чтения и представляют собой сложные и многослойные художественные образования, которые можно анализировать на разных уровнях. Многие западные исследователи рассматривают творчество Паланика в контексте экзистенциалистской прозы Сартра и Камю, что также представляется вполне убедительным. Что же касается цели данного сообщения, то я предлагаю рассмотреть три его наиболее известных и, безусловно, значительных романа – «Бойцовский клуб» (1996), «Уцелевший» (1999) и «Удушье» (2001) в контексте романтической традиции, которая причудливым образом взаимодействует с постмодернистской составляющей. В этой связи будут рассмотрены особенности конфликта, тип героя-рассказчика, мотив романтического бегства, разлад между идеалом и действительностью, романтические аллюзии. Эти три романа представляют собой своего рода трилогию, части которой связаны друг с другом типом героя и конфликта, которые, как нам кажется, несут ярко выраженный романтический характер. В заключении мы приходим к выводу, что романтизм и постмодернизм вступают в произведениях Чака Паланика в сложные отношения притяжения-отталкивания, и в итоге, как нам кажется, романтическая составляющая одерживает верх как в идейном, так и в эстетическом отношении.

TAMAR SHARABIDZE

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

**From Georgian-Azerbaijani Literary Relations
(Nikoloz Baratashvili and Goncha Begum)**

Research of Azerbaijani scientific material, cooperation with Nakhchivan University and Academy of Sciences professors, and work in Nakhchivan archive has otherwise demonstrated to us the four months spent by Georgian poet Nikoloz Baratashvili in Nakhchivan, from the end of November 1844 till the end of March 1845.

Very little is known about the work by the poet in Nakhchivan, as no documentary materials have been found in Tbilisi and Azerbaijani archives. We presume that certain documentation may possibly be preserved in Armenia, as during that period Nakhchivan was part of Yerevan Governorate. Our research must also transfer to Armenia. The epistolary heritage of the writer speaks the best about Baratashvili's work in Nakhchivan. Baratashvili's letters have shown the path to Azerbaijani researchers Dilara Alieva and Musa Guliev in finding the literary heritage of Nakhchivan resident woman, as Baratashvili wrote, "the salty daughter of the Khan". Poems authored by Goncha Begum have been found in Nakhchivan private archives and they have already been published in the Anthology of Azerbaijani Poet Women.

There is the difference in opinions in Azerbaijan literature about Goncha Begum's origins. As it is known, Nakhchivan Khanate was transferred to Russian ownership as result of 1828 Turkmenistan-Tea Truce. Eksan Kengerlu received the title of Naib. Russian government forced him and his descendants to refuse being Khans. Azerbaijan researcher Musa Guliev found that Goncha Begum was not Eksan Kengerlu's daughter. A document was found in Tbilisi State Archive, which describes the family of the former Khan and none of his two daughters have the name Goncha. All the scientists agree on one issue: Goncha Begum was close to Khan's family; used to go to his palace; participated in poetry evenings organized during balls; this is where she met Baratashvili, poet and deputy head of the County. From Baratashvili's letters we learn that Goncha was already married at that time and restricted by the strict rules of Islam did not allow her to divorce her husband. Baratashvili's interest in her poetry evidences the true value

of Goncha Begum's poems. Baratashvili had the intension to copy one of the poems written by the woman, to translate it and to send it to his friends in Tbilisi. This means, along with the physical beauty, he also saw a poet in that woman. It is unknown to us, whether or not Baratashvili has fulfilled his desire, as the translation has not been preserved.

Our goal is to find literary parallels in the lyrical works by these two poets, which will help us in perfecting Baratashvili's biography, as it reflects the thoughts and emotions that the poet lived according to.

თამარ შარაზიძე

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ქართულ-აზერბაიჯანული ლიტერატურული ურთიერთობიდან (ნიკოლოზ ბარათაშვილი და გონჩა ბეგუმი)

აზერბაიჯანული სამეცნიერო მასალის შესწავლამ, ნახჭევანის უნივერსიტეტისა და მეცნიერებათა აკადემიის პროფესორებთან თანამშრომლობამ, ნახჭევანის არქივში მუშაობამ სხვაგვარად დაგვანახა ქართველი პოეტის – ნიკოლოზ ბარათაშვილის – მიერ ნახჭევანში გატარებული ოთხი თვე – 1844 წლის ნოემბრის ბოლოდან 1845 წლის მარტის დასასრულამდე.

მწერლის ნახჭევანში მოღვაწეობის პერიოდზე საკმაოდ ცოტა რამ არის ცნობილი, რადგან დოკუმენტური მასალა არც თბილისისა და არც აზერბაიჯანის არქივებში არ მოიძებნა. ვვარაუდობთ, რომ შესაძლოა გარკვეული დოკუმენტაცია სომხეთში აღმოჩნდეს, რადგან ამ პერიოდში ნახჭევანი შედიოდა ერევნის გუბერნიაში. ჩვენმა კვლევამაც სომხეთში უნდა გადაინაცვლოს. ნახჭევანში ბარათაშვილის მოღვაწეობაზე ყველაზე უკეთ მწერლის ეპისტოლური მემკვიდრეობა გვესაუბრება. ბარათაშვილის წერილებმა გეზი მისცა აზერბაიჯანელ მკვლევარებს დილარა ალიევასა და მუსა გულიევს მიეკვლიათ ნახჭევანელი ქალბატონის, როგორც ბარათაშვილი წერს, „ხანის მარილიანი ასულის“ ლიტერატურული მემკვიდრეობისათვის. ნახჭევანის კერძო პირთა არქივებში აღმოჩნდა ლექსები სწორედ გონჩა ბეგუმის ავტორობით ცნობილი, რომლებიც დღესდღეობით დაბეჭდილია აზერბა-

იჯანელ პოეტ ქალთა ანთოლოგიაში. გონჩა ბეგუმის წარმომავლობის შესახებ აზერბაიჯანულ ლიტერატურაში აზრთ ასხვადასხვაობაა. როგორც ცნობილია, ნახჭევანის სახანო 1828 წლის თურქმენ-ჩაის ზავის საფუძველზე გადავიდა რუსეთის მფლობელობაში. უკანასკნელ ხანს – ექსანქენდერლუს – ნაიბის ტიტული მიენიჭა. რუსეთის მთავრობამ მას და მის მემკვიდრეებს უარი ათქმევინა ხანობაზე. აზერბაიჯანელმა მკვლევარმა – მუსა გულიევმა დაადგინა, რომ გონჩა ბეგუმი ექსანქენდერლუს ქალიშვილი არ ყოფილა. თბილისის სახელმწიფო არქივში აღმოჩნდა დოკუმენტი, რომელშიც ყოფილი ხანის ოჯახური მდგომარეობაა აღწერილი და მისი ორი ქალიშვილიდან გონჩა არც ერთს არ ჰქვია. ერთ საკითხში ყველა მეცნიერი თანხვედბა: გონჩა ბეგუმი იყო ხანის წრიდან, დადიოდა მის სასახლეში, მონაწილეობდა „მეჯლისზე“ (ლიტერატურულ სალონში) გამართულ პოეზიის საღამოებში; აქ გაიცნო მან ბარათაშვილიც, მაზრის უფროსის მოადგილე, პოეტი. ბარათაშვილის წერილებიდან კი ვადგენთ, რომ გონჩა ამ დროს გათხოვილი ყოფილა, შებოჭილი ისლამის მკაცრი კანონებით, რომლებიც მას ქმართან განშორების უფლებას არ აძლევდა. ბარათაშვილის დაინტერესება მისი პოეზიით გონჩა-ბეგუმის ლექსების ჭეშმარიტ ღირებულებაზე მეტყველებს. ბარათაშვილმა საჭიროდ სცნო გადაენერა ნახჭევანელი ქალის ერთ-ერთი ლექსი, ეთარგმნა და თბილისში ახლობლებისთვის გამოეგზავნა. ე.ი. მან ამ ქალბატონში სილამაზესთან ერთად პოეტი დაინახა. ჩვენთვის უცნობია, რამდენად შეასრულა ბარათაშვილმა თავისი ეს სურვილი, რადგან არ მოგვეპოვება მისი თარგმანი, არც რაიმე ცნობა ამ თარგმანის შესრულების შესახებ.

ჩვენი მიზანია ლიტერატურული პარალელების ძიება ამ ორი პოეტის ლირიკულ ნაწარმოებებში, რაც დაგვეხმარება ისევ და ისევ ბარათაშვილის ბიოგრაფიის სრულყოფაში, რადგან წარმოაჩინეს იმ ფიქრსა და გრძნობებს, რომლებითაც პოეტი სულდგმულობდა.

NATIA SIKHARULIDZE

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Trace of Nikoloz Baratashvili's Lyrics in Galaktion Tabidze's Neoromantic Texts

Galaktion Tabidze's early works were linked with Nikoloz Baratashvili's lyrics at the beginning of the 20th century. In the foreword essay of the first book on poet's poetry (1914) "*Writer of melancholy*" Ivane Gomarteli comments that "*Galaktion responded to Baratashvili and his melancholic sounds were added to the world's melancholy*".

The view on creative affinity between two poets has been expressed in many other essays of the 1910s. This points to the fact that it was a commonly accepted viewpoint.

Galaktion's connection to Nikoloz Baratashvili's poetry still retains the actuality. At different times the issue was discussed by: S.Khundadze, A.Gatsserelia, Sh. Radiani, B. Zhgenti, S. Chilaia, R. Tvaradze, A. Khintibidze and others. Finally, in Georgian literary studies, the view has been formulated that Galaktion Tabidze has been largely influenced by N. Baratashvili's poetry, he was Galaktion's source of inspiration.

The issue of affinity between G.Tabidze and N.Baratashvili is directly related to the issue of understanding and evaluating of Galaktion's early poetry. There are two opposing viewpoints: from traditional standpoint, 1908-1914 years are literary apprenticeship period for Galaktion, whose lyric poetry is inspired by the poetry of the 19th century and is characteristic of stylistic diversity. According to other standpoint Galaktion's early lyrics is an especial stage of the poet's creativity: in his first book Galaktion is revealed as the poet having some sort of worldview and style, consequently the creativity of 1908-1914 years is the source, natural way towards the "Artistic Flowers" (T. Doiashvili).

The work analyzes G. Tabidze's two verses ("*Elegy*" and "*I remember*") which are most often brought by researchers as samples of Baratashvili's influence on Galaktion.

Comparison of the verses of two poets, makes it clear that Galaktion's relation with N. Baratashvili's works goes beyond the bounds of direct influence and, despite the genetic connection, conceptually new interpretation of material is made by different poetic consciousness.

ნათია სიხარულიძე

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ნიკოლოზ ბარათაშვილის ლირიკის კვალი გალაკტიონ ტაბიძის ნეორომანტიკულ ტექსტებში

გალაკტიონ ტაბიძის ადრეული შემოქმედება მეოცე საუკუნის დასაწყისშივე დაუკავშირეს ნიკოლოზ ბარათაშვილის ლირიკას. პოეტის ლექსების პირველი წიგნისათვის (1914) წამძღვარებულ წერილში „სევდის მგოსანი“ ივანე გომართელი საგანგებოდ აღნიშნავდა, რომ გალაკტიონი „ბარათაშვილს გამოეხმაურა და თვისი მკვნესარე ხმები მსოფლიო სევდას შეუერთა“.

აზრი ორი პოეტის შემოქმედებითი სიახლოვის თაობაზე გასული საუკუნის 10-იანი წლების არაერთ სხვა წერილშიცაა გამოთქმული, რაც იმაზე მიუთითებს, რომ ეს იყო საყოველთაოდ გაზიარებული შეხედულება.

გალაკტიონის მიმართება ნიკოლოზ ბარათაშვილის პოეზიასთან დღემდე ინარჩუნებს აქტუალობას. ამ საკითხზე სხვადასხვა დროს წერდნენ ს. ხუნდაძე, ა. განერელია, შ. რადიანი, ბ. ჟღენტაი, ს. ჭილაია, რ. თვარაძე, ა. ხინთიბიძე და სხვები. საბოლოოდ ქართულ ლიტერატურათმცოდნეობაში დამკვიდრდა თვალსაზრისი, რომ გალაკტიონ ტაბიძეზე ყველაზე დიდი გავლენა ნ. ბარათაშვილის პოეზიამ მოახდინა, ის იყო მისი შთაგონების წყარო.

ნ. ბარათაშვილთან გ. ტაბიძის მიმართების საკითხი უშუალოდ უკავშირდება პოეტის ადრეული ლირიკის გააზრებისა და შეფასების პრობლემას. არსებობს ორი, ურთიერთსაპირისპირო თვალსაზრისი: ტრადიციული შეხედულებით, 1908-1914 წლები გალაკტიონისათვის ლიტერატურული შეგირდობის ხანაა, მისი ლირიკა XIX საუკუნის პოეზიის ინერციას ექვემდებარება და სტილური სიჭრელითაა აღბეჭდილი. განსხვავებული თვალსაზრისის თანახმად, გალაკტიონის ადრეული ლირიკა პოეტის შემოქმედების განსაკუთრებული ეტაპია: თავისი პირველი წიგნის მიხედვით გალაკტიონი გარკვეული მსოფლალქმისა და სტილის დასრულებული პოეტია, შესაბამისად – 1908-1914 წლების შემოქმედება სათავეა, ბუნებრივი გზაა „არტისტული ყვავილებისკენ“ (თ. დოიაშვილი).

ნაშრომში გაანალიზებულია გ. ტაბიძის ის ორი ნაწარმოები („ელეგია“ და „მახსოვს“), რომლებსაც მკვლევარნი ნ. ბარათაშვილთან გალაკტიონის მიმართებაზე მსჯელობისას ყველაზე ხშირად იმონებენ, როგორც გავლენის ნიმუშებს.

ლექსების შედარებითი ანალიზისას ირკვევა, რომ გალაკტიონის მიმართება ნ. ბარათაშვილის ნაწარმოებებთან სცილდება პირდაპირი გავლენის საზღვრებს და, გენეტიკური კავშირის მიუხედავად, ხდება მასალის კონცეპტუალურად ახლებური გააზრება განსხვავებული პოეტური ცნობიერების მიერ.

HAIATE SOTOME

Japan, Tokio

Tokyo University

Strategies of Ilia Chavchavadze and Georgian Romanticist in Colonial Condition of Russian Empire

When we observe the works of Ilia Ch'avch'avadze, first of all, we regard him as a founder of Georgian realism. However, he is also a successor of Georgian romanticism. This character is clearly seen in his early texts, especially in “Letters of a **traveler**”.

The main theme of this work is juxtaposition of Terek river and mount Kazbeg, also day and night. The traveler says Terek and day are better for him, because unenslaved Terek reminds him of Byron, and day is painful and restless. Of course, we can find his attitude to romanticism from these points.

More interesting is it that he replies to representation by previous romanticist poet G. Orbeliani differently. In “Letters of a Traveler” he quotes Orbeliani’s two works, “Night of Farewell” and “Toast”. According to H. Ram and Z. Shatilishvili, strategies of Georgian romanticist in Russian colonial situation are defined as three types; in “Russia/ Georgia/ North Caucasus” trichotomy, 1) Georgia is absorbed into Russian empire and North Caucasus is represented as a object of invasion of empire; 2) Russia is vanished and dichotomy “Georgia/ North Caucasus” remains; 3) Russia and also North Caucasus are vanished, so only “Georgia” remains. Accordingly, we can regard “Night of Farewell” as first strategy, and “Toast” as second one. Although we can’t feel nuance of irony in the quotation

of “Night of Farewell”, because this poem praises nature of Georgia, in the quotation of “Toast” we can find it; Terek isn’t wild at Vladikavkas like in “Toast”; Terek is dead while Russian and Georgian romanticist poets represent it as violence of Caucasus. It is clear that Ch’avch’avadze criticizes attitude of father’s generation with this quotation.

Iliia Chavchacadze is a nationalist and “golden age” is one of a example of narrative of nationalism. Romanticists represent the lost past of homeland in their work, and Ch’avch’avadze shares this attitude. So it is possible to regard him as romanticist to some extent. However, at the same time he replies representation by romanticist with a kind of irony and shows the reality. This already shows his realistic attitude to the reality.

ჰაიატი სოტომა

იაპონია, ტოკიო

ტოკიოს უნივერსიტეტი

ილია ჭავჭავაძისა და ქართველი რომანტიკოსთა სტრატეგია რუსეთი იმპერიის კოლონიზაციის პირობებში

ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებაზე დაკვირვებისას, პირველ ყოვლისა, მას რეალიზმის ფუძემდებლად ვამჩნევთ, მაგრამ მას ქართველი რომანტიკოსების მემკვიდრის სახეც აქვს. ეს ხასიათი აშკარად ჩანს მის ადრეულ ტექსტებში, კერძოდ, „მგზავრის წერილებში“.

ამ თხზულების ერთ-ერთი ძირითადი თემაა თერგისა და მყინვარის, ასევე დღისა და ღამის დაპირისპირება. მგზავრი ამბობს, მირჩვენია თერგი და დღეო, რადგანაც დაუმონავი თერგი ბაირონს მაგონებს, ხოლო დღე ქვეყნის ტკივილით სავსეა და თან მოუსვენარი. რასაკვირველია, აქედანაც ვალიარებთ მის დამოკიდებულებას რომანტიზმზე.

უფრო საინტერესოა, რომ წინამორბედი რომანტიკოსი პოეტი გრ. ორბელიანის წარმოდგენას იგი სხვადასხვანაირად პასუხობს. „მგზავრის წერილებში“ პოეტის ორი ქმნილებაა ციტირებული: „სალამო გამოსალმებისა“ და „სადღეგრძელო“. ჰ. რემისა და ზ. შათირიშვილის მიხედვით, რუსეთის იმპერიის მიერ კოლონიზაციის პირობებში ქართველ რომანტიკოსთა სტრატეგია სამი ტიპით ისაზღვრება; საუბარია ტრიქოტომიის “რუსეთი/ საქართველო/ ჩრდილოეთ კავკასია“

ცვლილებაზე: 1) საქართველო რუსეთის იმპერიაში ერთიანდება და ჩრდილოეთ კავკასია კი რუსეთის სუფევის ობიექტად წარმოდგება; 2) რუსეთი იშლება და რჩება დიქტომია “საქართველო/ ჩრდილოეთ კავკასია”; 3) ნაიშლება რუსეთი, ასევე ჩრდილოეთ კავკასიაც, ანუ რჩება მარტო “საქართველო”. ამის შესაბამისად, შეიძლება ვთქვათ, რომ “სალამო გამოსალმებისა” პირველ ტიპის სტრატეგიაა, ხოლო “სადღეგრძელო” კი – მეორე. საყურადღებოა, რომ “სადღეგრძელოს” ციტირებაში ვერ ვგრძნობთ ირონიულ ნიუანსს, რადგანაც ეს ლექსი საქართველოს დიად ბუნებას აქებს. ლექსში “სალამო გამოსალმებისა” კი ამას ცხადად ვხედავთ; თერგი ვლადიკავკასთან აღარ შფოთავს, როგორც ლექსშია ნათქვამი; თერგი, რომელსაც რუსი და ქართველი რომანტიკოსები კაცკასიის ძალადობის სიმბოლოდ სახავენ, რუსეთში მკვდარი. ცხადია, ილია ამ ციტატით ძრახავს მამათა თაობის იმპერიისადმი დამოკიდებულებას.

ილია ნაციონალისტია და ნაციონალისტური ნარატივის ერთ-ერთი მაგალითია “ოქროს ხანა”. სამშობლოს დაკარგვისგან იმედგადაწყვეტილი რომანტიკოსები ქვეყნის დაკარგულ წარსულს წარმოადგენენ პოეზიაში, და ამ ხასიათს ილია იზიარებს. ამიტომ შესაძლებელია, ილია გარკვეულწილად რომანტიკოსად ჩავთვალოთ. მაგრამ ამავედროულად იგი რეალობის რომანტიკულ ასახვას ერთგვარი ირონიით პასუხობს და სინამდვილეს აჩვენებს. ეს უკვე რეალობისადმი მის რელიტიურ დამოკიდებულებას გულისხმობს.

ANASTASIA STETSENKO

Ukraine, Kiev

Kyiv National Linguistic University

Musical aesthetics of French Romanticism

An actual state of French theoretical discourse around the dialogue of literature and music is defined by particular interest towards the poetics of French Romantic novel. Musical aesthetics of French Romanticism is undoubtedly built under significant influence of German Romantic tradition. Nevertheless the analysis of the dialogue between music and literature within the boundaries of French Romantic novel overviews the idea that among all national European

literature only the Germanoneis musico-centric. The research of the poetics of French Romantic novel allows defining what kind of expressive means music art of the XVIIIth–XIXth centuries operates to construct the language of the sound metaphor equivalent by strength and meaning to the verbal one.

GUZEL STRELKOVA

Russia, Moscow

Institute of Asian and African Studies Moscow State University

Romanticism in India

Chayavad, one of the outstanding, popular till nowadays literary movements developed in India of the first half of the XX-th century, is often called Indian Romanticism. Hindi poets J. Prasad, S. Pant, S.T. Nirala and MahadeviVarma expressed their feelings, thoughts and Romantic attitude to the World in a style which often resembled English Romantic poetry. But their Hero did not oppose to Nature, and his knowledge was not in contrast with Nature's ignorance, because a Hero was searching for the highest truth with the help of Nature. It is an emotional poetry which shows nuances of a deep inner world of a person and harmony in relations between Nature and a Hero.

For some extend Chayavad poets were influenced by poetry of the great Bengali poet Rabindranat Tagore and English poet P.B. Shelly, but in fact these Hindi poets were original, distinguished also, and it will be demonstrated in the paper. A poem "Granthi" (Illusion) by Sumitranandan Pant will be compared with "Solov'inyj Sad" (Nightingale Garden) by Alexander Blok and some poems by P.B. Shelly like "My Soul is like an Enchanted Boat", "Indian Serenade" and others to show specific features of Chayavad poetry. These four Hindi poets created a new poetry at the time of struggle for Indian Independence. They used different stylistic means, complicated metaphoric connection, alliteration and "music of words", etc. and at the same time expressed the idea of freedom – let it be of an individual or the Indian nation.

Г.В.СТРЕЛКОВА

Россия, Москва

Институт стран Азии и Африки МГУ

Романтизм в Индии

Чхаявад - одно из замечательных, популярных и в наши дни литературных направлений Индии первой половины XX века - часто называют индийским романтизмом. Поэты хинди Джаяшанкар Прасад, Сумитранандан Пант, Сурьякант Трипатхи Нирала и Махадеви Варма выражали свои чувства, мысли и романтическое отношение к миру, используя стиль, который порой напоминал английскую романтическую поэзию. Но герой их поэзии не был противопоставлен природе, его знания не находились в контрасте с неведением Природы, так как герой стремился обрести высшее знание именно с помощью природы. Это эмоциональная поэзия, которая демонстрирует нюансы глубокого духовного мира человека и гармонию отношений человека с природой.

Поэты чхаявада испытали некоторое влияние поэзии великого бенгальского поэта Рабиндраната Тагора и английского поэта-романтика Перси Биши Шелли, но в действительности это были оригинальные поэты, со своим собственным мировоззрением и стилем, что будет продемонстрировано в докладе. Сравнение поэмы «Грантхи» (Иллюзия) Сумитранандана Панта с поэмой Александра Блока «Соловьиный сад» и некоторыми произведениями П.Б.Шелли, такими как «Моя душа, как очарованная лодка», «Индийская серенада» и другими поможет показать особенности поэзии чхаявада. Эти четыре поэта творили новую поэзию во времена борьбы за независимость Индии. Они использовали разные стилистические средства, сложные метафорические связи, аллитерацию и «музыку слов» и другое, чтобы одновременно с этим выразить идею свободы – будь то индивидуума или индийской нации.

ALEXANDRE STROEV

France, Paris

Université Sorbonne Nouvelle – Paris 3

The Myth of the Writer's Death in Late 18th and Early 19th Century Literature

If men of letters in 17th century France were in the pay of the throne, during the Age of Enlightenment the absolute monarchy gives way to writers. Philosophers govern minds, rule the voxpopuli. Imprisonment, censorship, and exile are the pledge of their glory, the foundation of their authority. The description of a writer's destiny follows the hagiographic tradition where the most important event in life is an exemplary death. Death turns the life of the literary martyr into legend, and opens the gates of the Pantheon. The demise of Voltaire, Rousseau or Gilbert acquires numerous tales, some like detective stories, others mysterious; they describe the terrible death of the sorcerer carried away by the devil, the humble demise of the righteous, the agony of the madman.

Following the French Revolution, which led to prison and scaffold both king and demiurge (Chénier, Roucher, Cazotte, Condorcet), the Romantics praise the crown of thorns as the highest form of laurel wreath. Musset, Vigny, Lamartine talks about death as the only true purpose of the poet, who belongs to the other-worldly Kingdom.

For their Russian followers the tragic fate of the poet-citizen is the most significant: poems on the death of Byron and Chénier, the destinies of Ryleev, Pushkin, Lermontov... Herzen claims that «the history of our literature is either a martyrology or a register of hard labour». Without doubt, the life and work of NikolozBaratashvili are part of this tradition.

АЛЕКСАНДР СТРОЕВ

Франция, Париж

Университет Новая Сорбонна – Париж 3

Миф о смерти писателя в литературе 18 в. – начала 19 в.

Если в 17 веке во Франции литераторы находились в услужении у государя, то в век Просвещения абсолютная монархия уступает власть писателям. Философы правят умами людей, общественным мнением.

Тюремное заключение, цензура, ссылка, изгнание — залог их славы, их авторитета. Описание писательских судеб следует агиографической традиции, для которой главное событие — образцовая кончина. Смерть превращает жизнь литературного мученика в житие, распаивает врата Пантеона. Уход из жизни Вольтера, Руссо или Жильбера обрастает многочисленными легендами, детективными, фантастическими; они описывают страшную смерть чародея, унесенного чертом, смиренную кончину праведника, агонию безумца.

После Французской революции, приведшей в тюрьму и на плаху короля и творца (Шенье, Руше, Казот, Кондорсе), романтики воспели терновый венец как высший тип лаврового венка. Мюссе, Виньи, Ламартин описывают смерть как истинное предназначение поэта, чье царство не от мира сего. Для их российских последователей важна в первую очередь трагическая гибель поэта гражданина: стихи на смерть Байрона и Шенье, судьба Рылеева, Пушкина, Лермонтова... «История нашей литературы — это или мариолог, или реестр каторги», писал Герцен. Думается, что именно к этой традиции примыкает жизнь и творчество Н. Бараташвили.

TATSIANA SUPRANKOVA

Belarus, Minsk

Belarusian State University

Belarusian Faust-Concept at the Crossroads of Epochs and Cultures

Being involved into European cultural context Belarusian culture has always been open to the intercultural dialogue both with the West and the East. Reception of the Faust-concept in the Belarusian cultural heritage can verify this statement. In the 16th century a folk legend penetrate the German literature and was given to the world in several wordings. It got popular far beyond the Holy Roman Empire of the German nation. A contemporary of William Shakespeare, Christopher Marlowe, wrote “The Tragical History of the Life and Death of Doctor Faustus”. An original version of this legend appeared on the territory of the Polish-Lithuanian Commonwealth. Its personage was a pan Twardowski. On the territory of the Grand Duchy of Lithuania, he was associated with the legend about evocation the spirit of a beautiful Queen Barbara Radziwill.

The pinnacle of the Faust literary processing became the great Goethe's embodiment. He created three versions of the plot. They are "Urfaust", a well-known literature "Faust" and opera libretto of the same name. It was co-authored by the Belarusian composer A. G. Radziwill and became popular in the 19th century. Its staging in the National Academic Grand Opera and Ballet Theatre of the Republic of Belarus in 1999 was dedicated to the 250 anniversary of Goethe's birthday. The opera "Faust" combines the best traditions of Enlightenment and Romanticism.

Belarusian Faust-concept was revived again in the literature of the romantic writers Adam Mickiewicz (the ballad "Pani Twardowska", the poem "Dziady (Forefather's Eve)"), J. Barszczewski (the novel "Twardowski and student" and Faust-allusions in "Nobleman Zawalnia, or Belarus in Fantastic Stories"), T. Zan (the poem about Pan Twardowski), neo-romanticism authors such as Janka Kupala (translation of the Mickiewicz's ballad "Pani Twardowska" from Polish into Belarusian, "The Eternal Song" and "Dream on the Barrow"), Ul. Karatkievich (essay "And our Faust", plays "The boat of despair" and "The legend about the Devil and about Satan's Lawyers").

ТАТЬЯНА СУПРАНКОВА

Минск, Беларусь

Белорусский государственный университет

Белорусская фаустиана на стыке эпох и культур

Белорусская культура, являясь частью европейской, всегда была открыта к межкультурному диалогу как с Западом, так и с Востоком. Подтверждением этому становится рецепция фаустианы в белорусском культурном наследии. В XVI веке в немецкой литературе появляется народная легенда о докторе Фаусте, увидевшая свет в нескольких редакциях. Популярность ее скоро распространилась за пределы Священной Римской империи немецкой нации и современник Уильяма Шекспира Кристофер Марло пишет «Трагическую историю доктора Фауста». На территории Речи Посполитой зарождается самобытный вариант легенды – о пане Твардовском, в пределах Великого княжества Литовского с этим персонажем связана легенда о вызывании духа прекрасной королевы Барбары Радзивилл.

Вершиной литературной обработки сюжета о Фаусте становится версия великого И.В.Гёте, который на протяжении своего творческого пути соз-

дал три его варианта – «Пра-Фауста», литературного «Фауста», известного широкой публике, и в соавторстве с белорусским композитором А. Г. Радзивиллом – либретто к опере «Фауст», пользовавшейся популярностью в XIX веке и поставленной на сцене Национального академического Большого театра оперы и балета в связи с двухсотпятидесятилетием со дня рождения Гёте в 1999 году. Опера «Фауст» соединила в себе лучшие традиции Просвещения и романтизма.

Белорусская фаустиана возродилась вновь в литературе романтиков А. Мицкевича (баллада «Пани Твардовская», поэма «Деды»), Я. Барщевского (рассказ «Твардовский и ученик» и аллюзии в «Шляхтиче Завальне, или Беларуси в фантастических повествованиях»), Т. Зана (стихотворение о Пани Твардовском), неоромантиков Я. Купалы (переводчик с польского «Пани Твардовской» Мицкевича, поэмы «Вечная песнь» и «Сон на кургане»), В. Короткевича (эссе «И наш Фауст», пьесы «Ладья Отчаяния» и «Легенда о бедном дьяволе и об адвокатах Сатаны»).

KHATUNA TABATADZE

Georgia, Tbilisi

Georgian Technical University (GTU);

International Black Sea University (IBSU)

Manifestation of Romantic Attitude in G. Gazdanov's Creativity

The romantic discourse exerts the impact and on emigrant creativity. In article the novel of one of the brightest writers of the Russian abroad – G. Gazdanova is considered. The work of the writer “Ghost Alexander Wolf”, having almost detective plot, creates emotional pressure. In a research of a role of fatal fatality, in the novel direct reflection of creativity of M. Lermontov is looked through. Similarity between Pechorin and Wolf isn't limited to their appearance and age. Between two novels there is an analogy and in creation of a plot. In both novels an organizing role is played by a road chronotope. But the main thing that unites two heroes, is a similarity of characters, their psychological relationship. Wolf differed as Gazdanov writes, in some classical qualities: he was a person brave, tireless and very much loved women. The same lines are peculiar to the hero of the lermontovsky novel. The revealed relationship between Pechorin and Wolf

allows to speak about Wolf, as about a new image among “excess people”. In the work each microplot has a source romantic motives.

The methodology of the report relies on works of the following researchers: 1) Diyenesh L. GaytoGazdanov: life and creativity. 2) Megrelishvili T. Antinomy Mikhail Lermontov; etc.

The American SlavistLászlóDiyenesh hasn't incidentally addressed works of the writer: he well realized that without it “original and original” the writer deserving “in any way there isn't less attention, than V. Nabokov”, the literary panorama of the Russian emigration would be incomplete and defective. Quite we will apply the research method elected by Diyenesh to Gazdanov's creativity, to those to “hidden and potential” the semantic phenomena of his polysynthetic prose which all relyefny appear in each new research about him.

In a word, feature of gazdanovsky prose which unmistakably distinguishes Gazdanov from a group of “unnoticed generation” consists in the choice of romantic motives, giving to the writer more considerable scale.

ХАГУНА ТАБАТАДЗЕ

Грузия, Тбилиси

Грузинский технический университет (ГТУ);

Международный черноморский университет (МЧУ)

Проявление романтического мироощущения в творчестве Г. Газданова

Романтический дискурс оказывает свое влияние и на эмигрантское творчество. В статье рассматривается роман одного из наиболее ярких писателей русского зарубежья – Г.Газданова. Произведение писателя «Призрак Александра Вольфа», имея почти детективный сюжет, создает эмоциональное напряжение. В исследовании роли роковой фатальности, в романе просматривается прямое отражение творчества М.Лермонтова. Сходство между Печориным и Вольфом не ограничивается их внешностью и возрастом. Между двумя романами существует аналогия и в построении сюжета. В обоих романах организующую роль играет хронотоп дороги. Но главное, что объединяет двух героев, - это сходство характеров, их психологическое родство. Вольф отличался, как пишет Газданов, некоторыми классическими качествами: он был человеком храбрым,

неутомимым и очень любил женщин. Те же черты свойственны герою лермонтовского романа. Выявленное родство между Печориним и Вольфом позволяет говорить о Вольфе, как о новом образе в ряду «лишних людей». В произведении каждый микросюжет имеет источником романтические мотивы.

Методология доклада опирается на труды следующих исследователей:

1) Диенеш Л. Гайто Газданов: жизнь и творчество. 2) Мегрелишвили Т. Антиномии Михаила Лермонтова; и др.

Американский славист Ласло Диенеш не случайно обратился к творчеству писателя: он хорошо осознавал, что без этого «самобытного и оригинального» писателя, заслуживающего «никак не меньше внимания, чем В. Набоков», литературная панорама русской эмиграции была бы неполной и ущербной. Метод исследования, избранный Диенешем, вполне приложим к творчеству Газданова, к тем «скрытым и потенциальным» смысловым явлениям его многосоставной прозы, которые все рельефнее проступают в каждом новом исследовании о нем.

Одним словом, особенность газдановской прозы, которая безошибочно выделяет Газданова из плеяды «незамеченного поколения», заключается в выборе романтических мотивов, придавая писателю более значительный масштаб.

NANA TONIA

Georgia, Tbilisi

Iv. Javakhishvili Tbilisi State University

From the Hero of Romanticism to the Hero of Postmodernism

European literature has been interested in the essence of artistic creation, as well as the personality of an artist, since the age of Romanticism. The problem is directly linked with the understanding of the cult of genius which has inspired a number of literary works, some of them recognized as masterpieces. A novel *Das Parfum* by a German writer Patrick Süskind, which is considered the first German postmodern novel marking an end to modernism and the relating cult, has attracted particular attention in the last years. As the novel starts, the author intro-

duces the central character, Grenouille, who is portrayed as a genius partaking in evil. He possesses all of the qualities of the protagonist crystallized in literature from Romanticism including modernism. Grenouille's rivalry with God is seen as an allusion to the Prometheus myth. This article traces the transformation of the romantic hero of the Greco-Roman world from a humanist into a misanthrope, the antihero of postmodern literature.

ნანა ტონია

საქართველო, თბილისი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

რომანტიზმის გმირიდან პოსტმოდერნის გმირამდე

რომანტიზმის ეპოქიდან მოყოლებული შემოქმედის არსისა და თავად შემოქმედის პრობლემა მუდამ აღელვებდა ევროპულ მწერლობას. ეს პრობლემა უშუალოდ უკავშირდებოდა გენიის კულტის გაგებას, რომელსაც მრავალი თხზულება თუ ლიტერატურული შედეგები მიეძღვნა. უკანასკნელ ხანებში განსაკუთრებული ყურადღება მიიპყრო გერმანელი მწერლის, პატრიკ ზიუსკინდის რომანმა სახელწოდებით “პარფიუმერი”, რომელიც მიჩნეულია გერმანული ლიტერატურის პირველ პოსტმოდერნისტულ ქმნილებად, რომელმაც დაასრულა მოდერნისა და მასთან ერთად კულტის ეპოქა. რომანის დასაწყისშივე მწერალი თავის გმირს, გრენუის, წარმოადგენს გენიოსად, რომელიც ბოროტებასთან არის წილნაყარი. მის სახეში გაერთიანებულია გენიოსის ის თვისებები, რაც აღენიშნებოდა ლიტერატურულ გმირს რომანტიზმის ეპოქიდან მოყოლებული მოდერნიზმამდე. გრენუის პაექრობა ღმერთთან რომანტიკოსების საყვარელი პრომეთეს მითის ასოციაციას იწვევს. მოხსენებაში წარმოდგენილი იქნება ის გზა, რომელსაც გაივლის ანტიკური სამყაროს რომანტიკული გმირი კაცთმოყვარეობიდან კაცთმოძულეობამდე, როგორ იქცევა იგი პოსტმოდერნის ანტიგმირად.

MAIA TSERTSVADZE

Georgia, Tbilisi

Iv. Javakhsishvili Tbilisi State University

Poetic Lexis of Private Letters by Nikoloz Baratashvili

Private letters by Nikoloz Baratashvili belong to Georgia's 'golden foundation' of epistolary heritage. Thus, 18 letters that have reached us are extremely significant and deserve attention for many aspects. The letters are one of the sources for the exploration of the poet's life and works, his political beliefs, worldview and world perception. In addition, they express the spiritual biography of the poet. These letters have assisted the biographers of the poet, scholars interested in his heritage, editors and publishers of his works.

The private letters of Nikoloz Baratasvili are, at the same time, trustworthy documents describing the epoch and thus acquire special importance regarding the exploration and description of the social, political and cultural life of the first half of 19th century Georgia as well as of the poet's friends and relatives.

The poetic language of Baratashvili's private letters also attracts the scholars' attention. This aspect of the letters has been noticed by literary critics, scholars and writers (Kita Abashidze, Ioseb Grishashvili, Otar Chkheidze...). The investigation of the letters from the point of view of poetics and expressive language reveals that the writer expresses his attitude towards things and events, his thoughts and opinions as any other writer would have.

Literary heritage and works by Nikoloz Baratashvili have been studied from many points of view. While exploring his language, literary critics concentrate on the expressive means employed by the poet together with his versification techniques and a number of other issues.

With regards to the expressive language of the epistolary heritage of Nikoloz Baratashvili, not much attention has been paid to it yet. References to it are largely confined to compiling dictionaries attached to various editions of the letters and interpreting separate lexemes and phrasemes.

Exploration and study of the poetic lexis employed in Nikoloz Baratashvili's private letters is important because such research will reveal educated speech patterns used by the young high-society people of Tbilisi in the first half of the 19th century. On the other hand, this research will also focus on the issues of poetic stylistics of the letters.

This paper will be dedicated to the study of the poetic lexis and components of the epistolary heritage of Nikoloz Baratashvili.

მანია ცერცვაძე

საქართველო, თბილისი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ნიკოლოზ ბარათაშვილის პირადი წერილების პოეტური ლექსიკა

ნიკოლოზ ბარათაშვილის პირადი წერილები ქართული ეპისტოლური მემკვიდრეობის „ოქროს ფონდის“ კუთვნილებაა. ჩვენამდე მოღწეული მისი თვრამეტი პირადი წერილის მნიშვნელობა განუზომლად დიდია და ისინი მრავალმხრივ არის საყურადღებო. წერილები ერთი წყაროთაგანია თავად პოეტის ცხოვრებისა და შემოქმედების, მისი პოლიტიკური მრწამსის, მსოფლმხედველობის, მსოფლალქმისა და მსოფლგანცდის, ზოგადად პოეტის სულიერი ბიოგრაფიის შესასწავლად. ამ კერძო წერილებმა დიდი დახმარება გაუწია მის ბიოგრაფოსებს, მკვლევარებს, რედაქტორ-გამომცემლებს.

ნიკოლოზ ბარათაშვილის პირადი ბარათები ამავდროულად მისი ეპოქის სანდო დოკუმენტებია, საუკეთესო მასალა მე-19 საუკუნის პირველი ნახევრის საქართველოს საზოგადოებრივ-პოლიტიკური, კულტურული ყოფისა და პოეტის გარემოცვისა და საახლობლო წრის შესასწავლად და დასახასიათებლად.

ყურადღებას იპყრობს ნიკოლოზ ბარათაშვილის პირადი წერილების მხატვრული ენაც. წერილების პოეტიკა და მდიდარი გამომსახველობითი საშუალებები ხშირად აღუნიშნავთ ლიტერატურათმცოდნეებს, მკვლევარებს, მწერლებს (კიტა აბაშიძე, იოსებ გრიშაშვილი, ოთარ ჩხეიძე...). ამ პოეტიკასა და მხატვრულ ენაზე დაკვირვება გვიჩვენებს, რომ მათი საშუალებით წერილების ადრესანტი ისევე წარმოგვიდგენს თავის დამოკიდებულებას საგნებსა და მოვლენებთან, თავის ჩანაფიქრსა და შეხედულებებს, როგორც ზოგადად ყველა მწერალი.

ნიკოლოზ ბარათაშვილის ლიტერატურული მემკვიდრეობა და მხატვრული ნააზრევი მრავალმხრივ არის შესწავლილი. პოეტური ნიმუშების კვლევისას ლიტერატურათმცოდნენი პოეტის ვერსიფიკაციულ ტექნიკასა და სხვა საკითხებთან ერთად სათანადო ყურადღებას ავტორის გამომსახველობით საშუალებებსაც უთმობდნენ. რაც შეეხება ნიკოლოზ ბარათაშვილის ეპისტოლური მემკვიდრეობის მხატვრულ ენას, ის ნაკლებად არის შესწავლილი და უმთავრესად შემოიფარგ-

ლება აღნიშნული წერილების სხვადასხვა გამოცემებისადმი დართული ლექსიკონებით, სადაც განმარტებულია ცალკეული ლექსემები და ფრაზემები.

ნიკოლოზ ბარათაშვილის პირადი წერილების პოეტური ლექსიკის შესწავლა მნიშვნელოვანია იმით, რომ ერთი მხრივ იგი წარმოდგენას გვიქმნის მე-19 საუკუნის პირველი ნახევრის თბილისელი განათლებული ახალგაზრდა არისტოკრატის მეტყველების თავისებურებებზე, მეორე მხრივ კი ეხება გამოჩენილი ქართველი რომანტიკოსი პოეტის პროზაული ტექსტების – პირადი წერილების პოეტური სტილისტიკის საკითხებს.

წარმოდგენილი ნაშრომი ნიკოლოზ ბარათაშვილის ეპისტოლური მემკვიდრეობის პოეტური ლექსიკის და მისი კომპონენტების შესწავლას ეძღვნება.

**ZOIA TSKHADAIA
TAMAR TSITSISHVILI**

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Representation of the Urban-Ashugh Text in the Georgian Romanticism

Urban-ashugh poetry was never considered as a major part of Georgian literature, however it is significant sub-genre of Georgian poetry. Not to mention it's Oriental (Persian) origins, it is apparent Georgian national temper, which was because it absorbed traditions of Georgian rhymes, most importantly Georgian language, where foreign words are common. Urban-ashugh poetry has established "it's own new language", poetic language of Old Tbilisi. Pioneer of Urban-ashugh poetry was Sayat-Nova (1722-1800), other important poets were Hazira, Davit Givishvili, Skandarova, Bechara, Anton Ganjiskareli, Ietim Gurji, etc.

Ashugh poetry became popular among Georgian poets of first half of XIX century. Dimitri Tumanishvili's poetry has Oriental style, both in forms of rhymes and theme. David Bagrationis's (Batonishvili) and Aleqsandre Orbelianis's rhymes are very good examples of Ashugh poetry.

New style Urban-ashugh poetry was written by Aleqsandre Chavchavadze and Grigol Orbeliani. A. Chavchavadze's romanticism is synthesis of Western

and Oriental cultures, which is the writers distinct characteristic of the poet. Vakh. Kotetishvili calls A. Chavchavadze's works "Blend of Scents". A. Chavchavadze's urban motives and style was embodied in mukhbambazs and mustazids. Ashugh poetry is important part of Grigol Orbeliani's works. His poetry especially his mukhbambazs is very high artistic and perfectly written. In late period many talent less poets stalled the development, which "was overcome with Nikoloz Baratashvili's talent" (E. Kvitaishvili).

ზოია ცხადაია

თამარ ციციშვილი

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

აშულურ-ქალაქური ტექსტის რეპრეზენტაცია ქართულ რომანტიზმში

აშულურ-ქალაქური პოეზია ქართული მწერლობაში მაგისტრალურ ხაზად არასოდეს მიიჩნეოდა, მაგრამ ის ქართული პოეზიის ერთერთი საგულისხმო შენაკადია. მიუხედავად აღმოსავლური (სპარსული) წარმომავლობისა, მასში აშკარად იკვეთება ქართული ეროვნული ხასიათი, რაც კლასიკური ქართული ლექსის ტრადიციების ათვისებამ განაპირობა, განსაკუთრებით კი ქართულმა ენამ, რომელშიც ხშირად ისმოდა უცხო სიტყვები. აშულურ-ქალაქურმა პოეზიამ დაამკვიდრა „თავისი ახალი ენა“, ძველი თბილისის პოეტური ენა.

აშულურ-ქალაქურ პოეზიას სათავე საიათნოვამ (1722-1800) დაუდო, მისი ტრადიციების საუკეთესო გამგრძელებლები იყვნენ ჰაზირა, დავით გივიშვილი, სკანდაროვა, ბეჩარა, ანტონ განჯისკარელი, იეთიმ გურჯი და სხვები.

აშულური პოეზიისადმი ინტერესმა თავი იჩინა მე-19 საუკუნის პირველი ნახევრის ქართველი პოეტების ტექსტებში. აღმოსავლური ყაიდისაა, როგორც ფორმით, ისე თემატურადაც დიმიტრი თუმანიშვილის პოეზია, მისი მუხამბაზები, მუსტაზიდი და ბაიათი, რომლებშიც აშკარად გამოიხატა აშულური ტექსტების სტილი და ხასიათი – „ახლად აღნაგო სულ და“, „ბაიათი“... ტიპური აშულური პოეზიის ნიმუშია დავით ბაგრატიონის (ბატონიშვილის) „გამიფრინდა სიყვარულის ფრინველი“, ალექსანდრე ორბელიანის „ბაიათი“ და „თევლიში“.

აშულურ-ქალაქური ტექსტის მოტივები ახლებურად გაჟღერდა ქართველი რომანტიკოსი პოეტების ალექსანდრე ჭავჭავაძისა და გრიგოლ ორბელიანის პოეზიაში. ალ.ჭავჭავაძის რომანტიზმი აღმოსავლურ და დასავლურ კულტურათა ერთგვარი სინთეზია, რაც მწერლის პოეზიას მთავარი ნიშანდობლივი თვისებად უნდა მივიჩნიოთ. ალ.ჭავჭავაძის ტექსტებს ამ ორი გზის „სურნელების შეერთებას“ უწოდებს ვახ. კოტეტიშვილი. ალ. ჭავჭავაძესთან ქალაქური მოტივები და სტილი მუხამბაზებსა და მუსტაზიდებში გამოიკვეთა. აშულური პოეზიის ინტერტექსტებით განსაკუთრებულია გრიგოლ ორბელიანის ლირიკა. მაღალმხატვრულობითა და პოეტური სრულყოფით გამოირჩევა გრიგოლ ორბელიანის „მუხამბაზი“ (გინდ მეძინოს...), „მუხამბაზი“ (ნუ მასმევ ღვინოს...), „მუხამბაზი“ (არავისთვის მე დღეს არა მცალიან...), „სავათნოვას მიბაძვა“, „მირზაჯანას ეპიტაფია“ და სხვები. შემდგომ პერიოდში, სხვადასხვა, ხალას ნიჭ მოკლებულ მიმბაძველთა ხელში მუხამბაზური პოეზია განვითარებისათვის ხელისშემშლელი შეიქნა, რის „დასაძლევადაც ნიკოლოზ ბარათაშვილის ტიტანური პოეტური გენია გახდა საჭირო“ (ე.კვიციანიშვილი).

PETYA TSONEVA

Bulgaria, Gabrovo

University of Veliko Turnovo

Locating Caucasus as Cross-Border Space in English Romantic Writing

My paper sets itself the task to explore how the Caucasus enters English Romantic imagination as a borderline locus of both tangible and imagined experience. As in Percy Byssche Shelley's *Alastor, the Spirit of Solitude* where the poet's journey takes him to the very edge of the factual world bordered by the banks of a Caucasian river, this part of the world has persistently been reworked and reimagined in a way that has relocated its actual whereabouts to the status of an imaginary topos. I will observe some of the instances in which it has been appropriated and transfigured into a borderline that, much like the fluctuations of the symbolic river in the poem, operates as a space of negotiation of cross-border perspectives.

N.M. USTIMENKO

*Russian Federation, Rostov-on-Don
Southern Federal University*

Tragic Premonition of Fate in the Poetry by Nikoloz Baratashvili and Sergey Yesenin

The paper is intended as a comparative analysis of the artistic path passed by two national geni, Baratashvili and Yesenin, both representing the phenomenon of internationally recognized poetry.

Reflections on the homeland, a poet's destiny, and poetry find expression in their creative works: "Fate of Georgia" poem (1839) and "Tomb of King Irakli" (1842) by Baratashvili, "Blue Russia" by Yesenin and other verses devoted to the country of his time.

Social and political roots of spiritual loneliness, premonition of one's tragic fate are notable in "Mysterious voice" (1836), "The orphaned soul" (1839), "Evil spirit" (1843), etc. by Baratashvili. Disagreement with reality, philosophic pondering over life and death, awareness of transient and unique character of earthly life are clear in Yesenin's lyric poetry: "We now get a little..." (1924), "Life is tricky with enchanting pathos..." (1925), "The flowers say good-bye to me..." (1925), etc.

At the same time, the confidence of both poets in the triumph of life over death, the aspiration to leave their mark in the world ever changing for something new are evident: "Twilight mtatsmidazed" (1836), "To my friends" (1841), "Colour of the sky, blue colour..." (1841), "Merani" – Baratashvili; "I do not regret, and I do not shed tears..." (1921), "The golden birch-tree grove has fallen silent..." (1924), "Now my grief won't be spilt by the ringing..." (1924) – Yesenin.

However, in their contempt for death each of them responds in his own way to the tragic challenges of fate: winged "Merani" (1842) as a symbol of unstoppable creative motion further to the stars treads the path to eternity for himself and his "brethren", the "generations to come", while in Yesenin's verses the "rosy horse" and its rider finalize their path. On hearing the "enemy's" "triumphant horn" the poet like a run-down wolf makes a desperate "deathly leap" onto the pursuers ("The world of the mysterious, world of my ancient" (1921), bids farewell to his descendants with "no handshake to endure" ("Goodbye, my friend, goodbye..." (1925).

Н.М. УСТИМЕНКО

Россия, Ростов-на-Дону

Южный федеральный университет

Трагическое предчувствие судьбы в поэзии Николоза Бараташвили и Сергея Есенина

Цель доклада провести сравнительный анализ творческих биографий национальных гениев Бараташвили и Есенина - феноменов мировой поэзии.

Думы о родине, о назначении поэта и поэзии находят осмысление в их творчестве: поэма «Судьба Грузии» (1839), стихотворение «На могиле царя Ираклия» (1842) Бараташвили; есенинская «Голубая Русь» и современная поэту Россия в ряде произведений.

Социально-политические корни темы духовного одиночества, предчувствие трагизма своей судьбы: «Тайный голос» (1836), «Одинокая душа» (1839); «Злой дух» (1843) и др. Бараташвили. Разлад с действительностью, философские размышления о жизни и смерти, осознание скоротечности и неповторимости земного бытия в лирике Есенина: «Мы теперь уходим понемногу...» (1924), «Жизнь - обман с чарующей тоскою...» (1925), «Цветы мне говорят – прощай...»(1925) и др.

Вместе с тем, вера обоих поэтов в торжество духовной жизни над смертью, стремление оставить свой след в вечно обновляющемся мире: «Сумерки на Мтацминде» (1836), «Моим друзьям» (1841), «Цвет небесный, синий цвет...» (1841), «Мерани»– Бараташвили. «Не жалею, не зову, не плачу...» (1921), «Отговорила роща золотая...» (1924), «Этой грусти теперь не рассыпать...» (1924) - Есенин.

Однако, презрев смерть, каждый из них даёт свой ответ на трагические вызовы судьбы. Крылатый «Мерани» (1842) как символ неудержимого творческого устремления вперёд, к звёздам, пролагает путь в вечность себе исвоему «собрату» – «грядущим поколениям». Есенинский «Розовый конь» и его всадник завершают свой бег. Услышав «вражеский» «победный рожок», поэт, подобно загнанному волку, отчаивается на «смертельный прыжок» на преследователей («Мир таинственный, мир мой древний» (1921), прощается с потомками «без руки и слова» («До свиданья, друг мой, до свиданья...» (1925).

RUTA MARIJA VABALAITE

Lithuania, Vilnius

Lithuanian Culture Research Institute

Formation of the Romantic World Outlook of the Thinkers Related to Vilnius University

The main problem of the comprehension of the Romantic philosophical ideas in the works by the thinkers related to Vilnius University is that the manifestations of Romanticism were not pure – Romantic notions were intensely combined with the philosophical theories characteristic of the so-called Scottish school of common sense, French Enlightenment, sentimentalism, proto-Romanticism and German classical idealism. However, according to the prominent Polish philosopher and historian of ideas Andrzej Walicki, the first manifestations of Romanticism at regions of the old Lithuanian-Polish Commonwealth were well-known Adam Mickiewicz's poetry and a treatise "On the role of the philosophy in the life of entire nations and individual persons" (Die Philosophie in ihrem Verhältnisse zum Leben ganzer Völker und einzelner Menschen) written by Jozef Goluchowski – unfortunately less-known philosopher of this region. Is it a simple historical coincidence that both of them were related to Vilnius? It is noteworthy that the theory by the leading figure of the 19th c. Messianism – the thought that was an important part of romantic philosophy – Andrzej Towianski – also began to form in Vilnius. Thus the presentation will inquire into the philosophical theories that could inspire aforesaid romanticists. We shall analyze the relation of their concepts of national self-consciousness, national spirit, organic culture, role of intuition and imagination in the apprehension of the profound reality with the corresponding ideas of prominent authors that molded the philosophy of European Romanticism.

EKA VARDOSHVILI

Georgia, Tbilisi

Iv. Javakhishvili Tbilisi State University

Moon Image in the Poetry of Nikoloz Baratashvili and World Romanticism

Works of N. Baratashvili are the new stage of development of Georgian poetry. With the essence of his literary reflections he stands next to such writers as: Byron, Shelley, Leopardi, Lamartine, Mickiewicz, Heine, Lermontov and others. When speaking of the poetry of N. Baratashvili it is necessary to take into consideration that the basis of Georgian Romanticism are national-literary tradition, social-political situation in the XIX century in Georgia and world literary-philosophical reflections.

In the works of N. Baratashvili everything is symbolic. Perception of nature in his works arouses philosophical observation. Mtatsminda in N. Baratashvili's poetry is a symbol of purity and high spirituality. Moon image is visible in his poem "Dusk on Mtatsminda", where the poet desires to perceive "the spirits' holt", but he confesses that "Alas, the mortal e'er ignore the will of God!" The poet compares the moon with the soul of a person exhausted with fervent prayer. "Have you seen a soul, still innocent, exhausted of fervent prayer? The moon looked like it..." (N. Baratashvili). In the poem striving of the human mind for the infinity is felt.

Such perception of the nature is revealed in the poem of Leopardi "To the Moon": "O lovely moon, how well do I recall, the time,--'tis just a year--when up this hill (Giacomo Leopardi). The moon is the confidant of the poet, he shares with the moon his grief and sorrow. Though unlike N. Baratashvili's poem, the end of the lyric work of the Italian author is pessimistic. G. Leopardi's "Moon-Set" is also interesting.

In the poem of Heinrich Heine "Mountain Idyl" a symbolic meaning of the moon is not visible. The poet uses it when depicting the landscape, though the moon in his works is humanized. "All the evergreens are rustling, And the moon turns golden here" (H. Heine).

The notion of the moon is characteristic for Al. Chavchavadze's and Goethe's poetry.

Between poetries of N. Baratashvili and the World Romanticists ideological and artistic affinity, which first noticed Il. Chavchavadze in Georgian literary studies and he linked the works of N. Baratashvili to the common tendencies of the World Romanticism.

ეკა ვარდოშვილი

საქართველო, თბილისი

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

მთვარის ხატება ნიკოლოზ ბარათაშვილის პოეზიასა და მსოფლიო რომანტიზმში

ნ. ბარათაშვილის შემოქმედება ქართული პოეზიის განვითარების ახალი ეტაპია. თავისი ლიტერატურული ნააზრევის არსით იგი დგას ისეთ შემოქმედთა გვერდით როგორებიც არიან: ბაირონი, შელი, ლეოპარდი, ლამარტინი, მიცეკევიჩი, ჰაინე, ლერმონტოვი და სხვანი. ნ. ბარათაშვილის პოეზიაზე საუბრისას აუცილებელია, გავითვალისწინოთ, რომ ქართული რომანტიზმის საფუძვლებია: ეროვნულ-სალიტერატურო ტრადიცია, XIX საუკუნეში საქართველოში შექმნილი სოციალურ-პოლიტიკური ვითარება და მსოფლიო ლიტერატურულ-ფილოსოფიური ნააზრევი.

ნ. ბარათაშვილის შემქმედებაში ყველაფერი სომბოლურია. ბუნების განცდა მის შემოქმედებაში ფილოსოფიურ დაკვირვებას აღძრავს. მთანმინდა ნ. ბარათაშვილის პოეზიაში მაღალსულიერების, სინმინდის, სიმბოლოა. მთვარის ხატება ჩანს მის ლექსში „შემოღამება მთანმინდაზედ“, სადაც პოეტს „ზენაართ სამყოფის“ შეცნობის სურვილი იპყრობს, მაგრამ თავადვე აღიარებს, რომ „ვერ სცნობენ, გლახ, მოკვდავნი განგებას ციურს“. მხურვალე ლოცვით მიქანცებულ ადამიანის სულს ადარებს პოეტი მთვარეს. „გინახავთ სული, ჯერეთ უმანკო, მხურვალე ლოცვით მიქანცებული, მას ჰგავს მთვარე...“ (ნ. ბარათაშვილი). ლექსში ჩანს ადამიანის გონების სწრაფვა უსაზღვროებისაკენ.

ბუნების ამგვარი აღთქმა იკვეთება ჯაკომო ლეოპარდის ლექსში „მთვარისადმი“. „ო, ტურფა მთვარევე, მე ვიხსენებ გარდასულ ამბავს,/ აქ, ამ გორაკთან მოწყენილი ვიდოდი ოდეს“ (ჯაკომო ლეოპარდი). მთვარე პოეტის მესაიდუმლეა, მას უზიარებს დარდსა და ნალველს. თუმცა, ნ. ბარათაშვილის ლექსისაგან განსხვავებით, იტალიელი ავტორის ლირიკული ქმნილების დასასრული პესიმისტურია. საინტერესოა ასევე ჯ. ლეოპარდის „მთვარის ჩასვლა“.

ჰაინრიხ ჰაინეს ლექსში „მთის იდილია“ მთვარის სიმბოლური დატვირთვა არ ჩანს. პოეტი მას პეიზაჟის ხატვისას იყენებს, თუმცა, მთვარე მის შემოქმედებაში გასულიერებულია. „მთვარე გადასცდა მაღალ მწვერვალებს,/ ლურჯ ნაძვებს შორის გადაიმალა“ (ჰ. ჰაინე).

მთვარის სახისმეტყველება დამახასიათებელია ალ. ჭავჭავაძის და გოეთეს პოეზიისათვის.

ნ. ბარათაშვილისა და მსოფლიო რომანტიკოსთა პოეზიას შორის შეინიშნება იდეურ-მხატვრული ნათესაობა. რაც ქართულ ლიტერატურათმცოდნეობაში პირველმა ი. ჭავჭავაძემ შენიშნა და მისი შემოქმედება დაუკავშირა მსოფლიო რომანტიზმის საერთო ტენდენციებს.

TAMAZ VASADZE

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Symbolic Images in Baratashvili's Poetry

The portion of symbolic figurativeness in Romantic literature is large and, accordingly, symbol is a subject of particular attention in the aesthetics of Romanticism and the theory of literature. It may be said that the notion of the symbol in the sense that is still effective and relevant, was developed by the theoreticians of Romanticism (A. Schlegel, Shelling, Zolger...). A symbol with its inexhaustible polysemy, exceptionally high degree of artistic generalization, inner dimension corresponds to the romanticists' striving for universality of the vision, comprehension of the infinity of the surrounding world and spiritual existence.

Symbol is a central category of Baratashvili's artistic thinking. Among Baratashvili's expressive means it is the symbol that most of all carries the semantic load.

The literary-semantic arrangement of Baratashvili's major poetic works is based upon the symbols. Particularly, the symbolic images are: Pegasus and its gallop, an "ill-fated black raven", the "untrodden" or "beaten" road in the "Merani"; communion with the sacral environment of the mountain and celestial luminaries – the signs of infinity – in the "Getting Dark"; the Mtkvari and a "never-filling boundless" in the poem "Meditation by the Mtkvari River"; a temple and desert "I found a temple"; manifestations of the unknown spiritual forces reflected in the "Voice in Mystery" and the "Evil Soul"; the sun and dew relationship – an expression of the eternal, infinite love – in "Do not whoop" ...

When interpreting the works mentioned here, it is necessary to take into consideration their symbolic nature. If this condition is fulfilled, then the uniqueness of Baratashvili's poetic thinking and the conceptual contents of his most important poems appear in more complete and irrational manner

თამაზ ვასაძე

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ბარათაშვილის პოეზიის სიმბოლური სახეები

რომანტიკულ ლიტერატურაში სიმბოლური სახეობრიობის წილი დიდია და, შესაბამისად, რომანტიზმის ესთეტიკაში თუ ლიტერატურის თეორიაში სიმბოლო განსაკუთრებული ყურადღების საგანია. შეიძლება ითქვას, რომ სიმბოლოს ცნება იმ გაგებით, რომელიც დღემდე ქმედითი და აქტუალურია, რომანტიზმის თეორეტიკოსების მიერ იქნა შემუშავებული (ა. შლეგელი, შელინგი, ზოლგერი...). სიმბოლო თავისი ამოუწურავი მრავალმნიშვნელოვნებით, მხატვრული განზოგადების გამორჩეულად მაღალი ხარისხით, შინაგანი მასშტაბურობით შეესატყვისება რომანტიკოსების ლტოლვას ხედვის უნივერსალურობისკენ, გარესამყაროს და სულიერი არსებობის უსასრულობის წვდომისკენ.

სიმბოლო ბარათაშვილის მხატვრული აზროვნების ცენტრალური კატეგორიაა. ბარათაშვილის გამომსახველობით საშუალებებს შორის ყველაზე მეტი შინაარსობრივი დატვირთვის მქონე სწორედ სიმბოლოა.

ბარათაშვილის უმთავრესი პოეტური ნაწარმოებების მხატვრულ-აზრობრივი წყობა სიმბოლოებზეა დაყრდნობილი. კერძოდ, სიმბოლური სახეებია: მერანი და მისი ქროლა, „ავბედითი შავი ყორანი“, „უვალი“ თუ „თელილი“ გზა „მერანში“; წმინდა მთის საკრალურ გარემოსთან ზიარება და ციური მნათობები – უსასრულობის ნიშნები – „შემოღამებაში“; მტკვარი და „აღუესებელი საწყაული“ ლექსში „ფიქრნი მტკვრის პირას“; ტაძარი და უდაბნო „ვპოვე ტაძარში“; „ხმა იდუმალში“ და „სულო ბოროტოში“ აღბეჭდილი გამოუცნობ სულიერ ძალთა მანიფესტაციები; მზის და ნამის ურთიერთკავშირი – მარადიული, უსასრულო სიყვარულის გამოხატულება – „არ უკიჟინოში“...

აქ დასახელებულ ნაწარმოებთა ინტერპრეტაციისას მათი სიმბოლური ბუნების გათვალისწინება აუცილებელია. თუ ამ პირობას დავიცავთ, ბარათაშვილის პოეტური აზროვნების წესის თავისებურება და მისი ყველაზე მნიშვნელოვანი ლექსების კონცეპტუალური შინაარსი უფრო სრულად და არაშაბლონურად წარმოჩნდება.

SVETLANA YEVTUSHENKO

Ukraine, Kiev

Borys Grinchenko Kiev University

**English Romanticism in the Works of Postcolonial Authors
(based on the novel by John Maxwell Coetzee “Disgrace”)**

Decolonization led to the emergence of a sufficiently large number of independent States. Despite teething problems (civil war, poverty, corruption), former colonies, paradoxically, managed to increase its cultural potential. In most cases this was due to the work of the so-called writers of androgyny, which succeeded to synthesize European, American and national achievements. Among these authors takes its rightful place, the South African writer John Maxwell Coetzee. Belonging to the English-speaking Afrikaners and brilliant European education helped to create works in which raises relevant problems of post-colonial life of South Africa, and also actively used the achievements of English authors. In the novel “Disgrace” as a kind of objective ‘key’, the author selects the period of English romanticism, which allows to penetrate deeper into the contradictory and complex realities of our times. The protagonist of the piece – Professor Lurie is studying the work of romantics poets, among which a special place is occupied by Wordsworth and Byron. Professor dedicated the work of Wordsworth one of his three books, “Wordsworth and the burden of the past”. Byron “accompanies” Lurie throughout the narrative. For a long time, he collects material about the poet, paying special attention to his relationship with Teresa. Professor wants to write a musical work on Byron, called “Byron in Italy”. Research interests are complemented by teaching a small course on the choice of acquainting students with the works of romantic poets. Philological leanings of Professor Lurie is not a literary entourage. They are the original code in one way or another predict or explain significant events in the life of a character. Key turning points – assault scandal, revenge – are directly related to the life and work of the romantic poets. A vivid example is the fate of Byron’s scandals and bad publicity which had an impact both on life and on the perception of his poems. Thus, it is possible to say that English romanticism is an important element in the novel by John Maxwell Coetzee “Disgrace”.

С. А.ЕВТУШЕНКО

Украина, Киев

Киевский университет им. Бориса Гринченко

**Английский романтизм в творчестве
постколониальных авторов
(на материале романа Джона Максвелла Кутзее «Бесчестье»)**

Деколонизация привела к появлению достаточно большого количества независимых государств. Несмотря на трудности становления (гражданская война, нищета, коррупция), бывшим колониям парадоксальным образом удавалось наращивать свой культурный потенциал. В большинстве случаев это было связано с творчеством так называемых писателей-андрогинов, которые выгодно синтезировали европейские, американские и национальные достижения. Среди подобных авторов достойное место занимает южноафриканский писатель Джон Максвелл Кутзее. Принадлежность к англоязычным африканерам и блестящее европейское образование позволило создать произведения, в которых поднимаются актуальные проблемы постколониальной жизни ЮАР, а также активно используются наработки англоязычных авторов. В романе «Бесчестье» в качестве своеобразного ориентира/«ключа» автор выбирает период английского романтизма, что позволяет глубже проникнуть в противоречивые и сложные реалии современности. Главный герой произведения – профессор Лури – специализируется на творчестве поэтов-романтиков, среди которых особое место занимают Вордсворт и Байрон. Вордсворту профессор посвятил одну из трех своих книг – «Вордсворт и бремя прошлого». Байрон «сопровождает» Лури на протяжении всего повествования. Долгое время он собирает материал о поэте, особое внимание уделяя его отношениям с Терезой. Профессор мечтает написать музыкальное сочинение, посвященное Байрону под названием «Байрон в Италии». Научные интересы дополняются преподаванием небольшого спецкурса по выбору, знакомивший студентов с творчеством поэтов-романтиков. Филологические пристрастия профессора Лури – это не литературный антураж. Они выполняют роль своеобразного кода, который в той или иной мере прогнозирует или объясняет знаковые события в жизни персонажа. Ключевые переломные моменты – посягательство,

скандал, месть – оказываются непосредственно связанными с жизнью и творчеством поэтов-романтиков. Ярким примером выступает судьба самого Байрона, скандалы и дурная слава которого сказывалась как на жизни, так и на восприятии его стихов. Таким образом, можно говорить о том, что английский романтизм выступает важным элементом в романе Джона Максвелла Кутзее «Бесчестье».

I. ZUMBULIDZE, V.KVANTRE

Georgia, Kutaisi

AkakiTsereteli State University

Neo-romantic Tendencies in the works of Modern Russian Writers (J.Buida, T. Tolstaya, V.Pelevin)

The Russian literature of the late XX-early XXI centuries activates the poetics of neo-romanticism.

Neo-romantism gives answers to a number of significant cultural demands of the late XX century, enables a modern man, who represents “crisis” culture, to realize his striving for transformation.

The writers of neo-romanticism refer to the inner world of the modern man, who found himself in a confrontation not only with the surrounding world, but also with himself. Postmodern literature with its attitude to creating an ironic discourse, contributes to the penetration of the neoromantic phenomenon into contemporary Russian prose. In Russian literature of the turn of XX - XXI centuries the most striking examples of neo-romantic tendencies are noted in the prose of S. Dovlatov, J. Buida, V. Pelevin, T. Tolstaya. While referring to the works of these writers, the researchers such as T.P.Shvets, M.N.Lipovetsky, note the need to consider post-romantic and romantic-modernist orientation of their prose.

The prose of J. Buida's, T. Tolstaia's, V.Pelevin's reveals the aspect of the embodiment of the main ideological and artistic goals of romanticism. Thus, the main object of the image in the works of T. Tolstaia is an independent, “solitary consciousness”- the concept introduced into the philosophical and literary circulation by V. Ivanov. The prose of J. Buida expresses the discontent of the characters with the misery of being, the inevitable contradiction between the dream and

reality. In the V.Pelevin's works we find the concept of unlimited independence, which is characteristic of Romanticism. Almost all his characters try to find the motive of their protest against reality.

Thus, neo-romantic tendencies are evident in the prose of T. Tolstai's, V.Pelevin's, and J. Buida's. The writers refer to the spiritual reality of their characters as the alternative of objective reality.

И. ЗУМБУЛИДЗЕ, В.КВАНТРЕ

Грузия, Кутаиси

Государственный университет имени Акакия Церетели

Неоромантические тенденции в творчестве современных русских писателей (Ю.Буйда, Т.Толстая, В.Пелевин)

В русской литературе конца XX-начала XXI вв. происходит активизация поэтики неоромантизма. Неоромантизм позволяет дать ответы на целый пласт важных культурных запросов переломной эпохи конца XX в., дает возможность современному человеку, представителю «кризисной» культуры, осуществить стремление к самоизменению.

Писатели-неоромантики обращаются к внутреннему миру современно-го человека, оказавшегося в противостоянии не только с окружающим миром, но и с самим собой. Постмодернистская литература со своей установкой на создание иронично-игрового дискурса, способствует проникновению неоромантического феномена в современную русскую прозу.

В русской литературе рубежа XX-XXI вв. наиболее яркие примеры неоромантических тенденций отмечаются в прозе С.Довлатова, Ю.Буйды, В.Пелевина, Т.Толстой. Такие исследователи, как Т.П.Швец, М.Н.Липовецкий, обращаясь к творчеству этих писателей, отмечают необходимость учитывать постромантическую и романтико-модернистскую направленность их прозы.

Проза Ю.Буйды, Т.Толстой, В.Пелевина наглядна в аспекте воплощения главных идейно-художественных целей романтизма. Так, главным объектом изображения в произведениях Т.Толстой является независимое, «уединенное сознание» - понятие, введенное в философско-литературный оборот Вяч.Ивановым. В прозе Ю.Буйды -недовольство персонажей нич-

тожностью бытия, желание сотворить свой совершенный мир, разлад между существующим и вымышленным мирами, неизбежное противоречие между мечтой и действительностью. В произведениях В.Пелевина – концепция неограниченной независимости, характерной для романтизма. Почти все его герои пытаются найти мотив своего протеста против реальности и воплотить в жизнь личный вариант существования, отличный от всяких общественно-исторических систем.

Таким образом, в прозе Т.Толстой, В.Пелевина, Ю.Буйды очевидны неоромантические тенденции. Писатели обращаются к духовной реальности героев как к альтернативе объективной реальности.

SERGEY ZOTOV

Russia, Taganrog

Chekhov Taganrog Institut, the branche of Rostov State University of Economics

Biblical and Mythological Motifs in Works “Cain” by D. Byron and “Demon” by M. Lermontov

The poetic self-determination of Byron and Lermontov is connected with the experience of biblical situations and images. The special literary position of poets is characterized by the quality of poetic exegetics. The poetry of the Bible consists, in particular, in the holding back (ellipsis); The story of the creation of the world and man, the fall, the expulsion, the falling of the angels - has no moral and psychological explanation. Byron rationalistically replenishes the biblical ellipsis, modernizes the source: new images and motifs are used to substantiate the romantic understanding of the world, a new mythology illustrates the moral and philosophical modern problems. Love, called to reconcile man with the mortal lot, is counterposed to Byron's spirit, Lucifer is not an apostate, but the embodiment of the creative principle. So Byron leaves the elliptical biblical space.

Lermontov's poetic exegesis clarifies, but does not destroy the meaning of the Source, the sensual and spiritual in the “Demon” are not opposed. Perfection of the sensual world is embodied in the image of Tamara, cognition is identified with love. Transformation and salvation of the character are possible, according to the interpretation of Origen, so the attempt to “incarnate” Demon in the name of love appears as a neomifological motif with a special attribute - “inhuman

tear". The new mythology of Lermontov does not leave the Source, however its development in the biblical space of the poem is impossible. The second rejection of Demon means the triumph of power and the unchanging meaning of the role of the outcast. "The spirit of cognition" forsakes the Demon, to challenge the soul of Tamara "the hellish spirit has risen from the abyss". However, the apology of love in the "finale in the sky" is problematic and can be understood from the standpoint of Neoplatonism, consequently, outside the Source.

С.Н. ЗОТОВ

Россия, Таганрог

Таганрогский государств. педагогический институт им. А.П.

*Чехова (филиал) ФГБОУ ВО Ростовского государственного
экономического университета (РИНХ)*

Библейско-мифологические мотивы в произведениях «Каин» Д. Байрона и «Демон» М. Лермонтова

Поэтическое самоопределение Байрона и Лермонтова существенно связано с переживанием библейских ситуаций и образов. Особенная литературная позиция поэтов определяется качеством поэтической экзегетики. Поэзия Библии определяется, в частности, эллиптическим словом, т.е. заключается в умолчании, рассказе о несказанном: сотворение мира и человека, грехопадение, изгнание (начало истории) не имеют нравственно-психологического объяснения и связываются с отпадением ангелов, возникновением «злого духа». Байрон рационалистически восполняет библейский эллипсис, модернизирует источник: новые образы и мотивы используются для обоснования романтического толкования мира, мифологическое превращается в иллюстрацию нравственно-философской современной проблематики. Любовь, призванная примирить человека со смертным уделом, у Байрона противопоставляется духу, Люцифер не отступник, а ипостась творческого начала. Так Байрон покидает эллиптическое библейское пространство.

Поэтическая экзегетика Лермонтова проясняет, но не разрушает смысл несказанного, чувственное и духовное «Демоне» не противопоставлены. Совершенство чувственного мира воплощено в образе Тамары, познание отождествляется с любовью. Обращение и спасение героя

возможны, в соответствии с толкованием Оригена, поэтому попытка «вочеловечения» Демона во имя любви предстает как неомифологический мотив особым атрибутом – «нечеловеческой слезой». Новый мифологизм Лермонтова не покидает Источник, однако его развитие в библейском пространстве поэмы Лермонтова невозможно. Вторичное отвержение Демона реализует драматургию власти и неизменный смысл роли отверженного. «Дух познания» покидает Демона-персонажа поэмы, оспаривать душу Тамары «взвился из бездны адский дух». Однако апология любви в «финале на небе» проблематична и может быть истолкована с позиций неоплатонизма, то есть за пределами Источника.

